

DZIEŃ DOBRY!

MÉTHODE DE POLONAIS

PARIS

INSTITUT D'ÉTUDES SLAVES

9, rue Malesherbes (17e)

Nous remercions M. Daniel Beauvois, professeur à l'Université de Lille III et chargé d'une mission d'inspection générale pour le polonais en France de 1982 à 1990 — qui fut à l'origine du projet — pour les encouragements qu'il nous a prodigués ; M. Władysław Miodunka, directeur de l'Instytut Badań Polonijnych à Cracovie, et son équipe, pour leurs précieux conseils ; Mme Maria Delaperrière, professeur à l'Institut national des langues et civilisations orientales, chargée d'une mission d'inspection générale pour le polonais en France de 1990 à 1993, pour sa recommandation auprès de l'Institut d'études slaves et pour sa préface ; et enfin tous nos élèves pour leurs remarques souvent pertinentes.

Nous remercions également Tamara et Nicolas Pawlowski d'avoir su illustrer avec tant de talent l'esprit de notre travail.

Les auteurs

PRÉFACE

DZIEŃ DOBRY!

MÉTHODE DE POLONAIS

PAR

Laurence DYÈVRE Marie FURMAN-BOUVARD

Professeurs agrégés de polonais

Préface de Maria DELAPERRIÈRE

Professeur à l'Institut national des langues et civilisations orientales

Quatrième édition, corrigée

PARIS

INSTITUT D'ÉTUDES SLAVES

9, rue Michelet (VIe)

2003

Illustrations et couverture de Tamara et Nicolas Pawlowski

Première édition: 1994

2e édition: 1996

3e édition: 1999

4e édition, corrigée: 2003

© Institut d'études slaves, Paris 1994

Tous droits réservés. La loi du 11 mars 1957 interdit les copies ou reproductions destinées à une utilisation collective. Toute représentation ou reproduction intégrale ou partielle faite par quelque procédé que ce soit — photographie, photocopie, microfilm, bande magnétique, disque ou autre —, sans le consentement de l'auteur et de l'éditeur, est illicite et constitue une contrefaçon sanctionnée par les articles 425 et suivants du Code pénal.

ISSN 0030-2594

ISBN 2-7204-0302-4

PRÉFACE

De façon générale, le polonais est considéré en France comme une langue particulièrement difficile aussi bien du point de vue de la phonétique (nombre impressionnant de consonnes) que de sa structure morphologique ou syntaxique qui s'éloigne beaucoup de la langue française.

Le manuel préparé par Laurence Dyèvre et Marie Furman-Bouvard, toutes deux professeurs agrégés de polonais, lance un véritable défi à tous les préjugés qui entourent l'apprentissage de cette langue.

Fruit de plusieurs années d'expérience d'enseignement dans des lycées français, **DZIEŃ DOBRY!** s'adresse aussi bien aux lycéens qu'aux étudiants et répond à leurs intérêts en allant au devant des difficultés : chaque leçon commence par un texte (scène, dialogue, anecdote) qui introduit le lecteur dans la vie quotidienne des Polonais en mettant en relief ce qu'elle peut avoir de spécifique, de différent par rapport à la réalité française. Ce même texte sert également de support à la progression lexicale et grammaticale. Les centres d'intérêt, judicieusement choisis et élaborés, permettent d'élargir graduellement l'apprentissage du vocabulaire. Tout en répondant aux exigences d'une information grammaticale précise, ce manuel propose donc une approche concrète de la langue, loin de toute austérité.

C'est surtout dans la partie consacrée aux exercices de langue que **DZIEŃ DOBRY!** se montre attentif aux pratiques de la pédagogie moderne. Celle-ci exploite des techniques d'expression dégagées de l'emprise de la rhétorique, en vue de donner directement accès au « pouvoir de communiquer » : on passe d'exercices d'expression (restitution, résumé, compréhension) et de conversation induits par des questions se rapportant toujours à la problématique lexicale et grammaticale préalablement étudiée à des exercices à cible grammaticale (exercices structuraux, exercices contraints, exercices de transposition, thèmes). On aboutit enfin à des exercices d'expression personnelle et d'imagination. Les auteurs veillent en effet à ce que l'apprentissage des techniques d'expression trouve un compromis entre la contrainte de la communication sociale (variation sur des schémas de dialogue connus) et l'expression individuelle et spontanée.

Ainsi, dès la première leçon, l'élève se sent impliqué dans un jeu — mais un jeu rigoureux — dont l'objectif est de comprendre un message, puis de l'exprimer, tout en s'initiant à la réalité et aux grandes lignes de la civilisation polonaise (éléments de géographie, d'histoire et de culture).

Cet apprentissage demande la collaboration très étroite de l'élève avec le professeur. Tel est l'enjeu du manuel dont la finalité est d'aider l'élève à communiquer. Or on ne peut y parvenir sans interlocuteur; c'est donc le professeur qui remplit ce rôle et devient ainsi le complice de ce jeu passionnant qu'est l'apprentissage d'une langue.

Mais la finalité ultime est ailleurs : il s'agit d'éveiller la curiosité des élèves qui découvriront un jour la Pologne, un pays qui a toujours été cher aux Français aussi bien par son histoire que par sa culture et surtout par ses traditions de liberté et d'indépendance.

*Il faut aussi souligner que **DZIEŃ DOBRY!** est le premier manuel de polonais publié en France à l'usage du second cycle et on ne peut que saluer cette initiative qui s'inscrit dans la perspective de l'ouverture européenne. Aujourd'hui on ne saurait se proclamer Européen sans tenir compte des pays qui sont restés si longtemps sous le joug de l'emprise totalitaire et qui attendent de la moitié occidentale de l'Europe d'être pleinement reconnus. Que ce manuel soit donc un moyen d'aider à cette reconnaissance, c'est ce qu'il faut souhaiter ardemment.*

Maria Delaperrière

*Professeur à l'Institut national des langues et civilisations orientales
Chargée d'une mission d'inspection générale pour le polonais
en France de 1990 à 1993*

L'ALPHABET POLONAIS

a	ą	b	c	ć	d	e	ę	f	g	h	i
j	k	l	ł	m	n	ń	o	ó	p	(q)	r
s	ś	t	u	(v)	w	(x)	y	z	ź	ż	

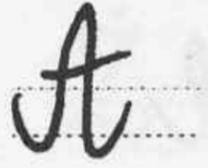

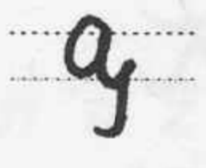

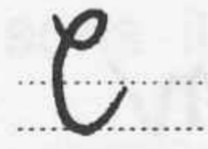
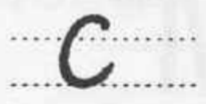
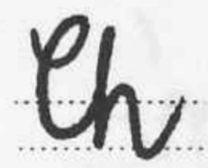

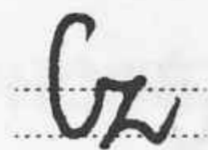

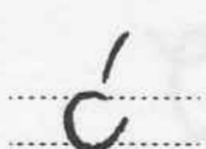

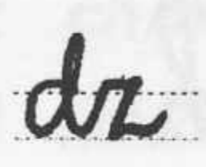

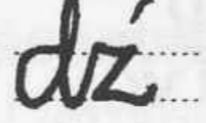

INTRODUCTION

Le polonais est une langue slave, comme le russe et l'ukrainien, le tchèque et le slovaque, le serbo-croate, le slovène et le bulgare, etc.

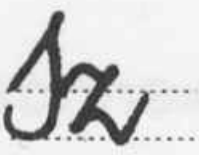

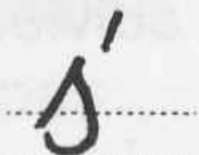
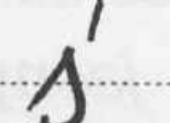

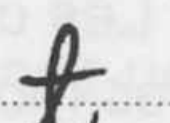
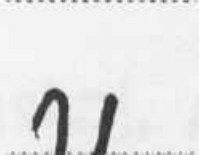
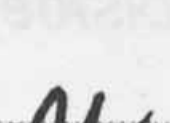
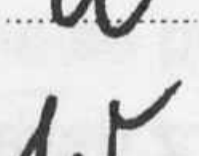

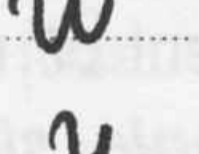
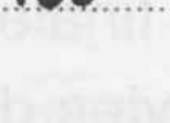
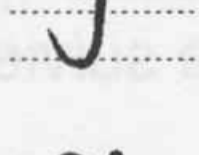
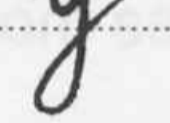
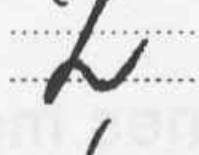
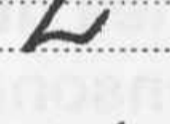
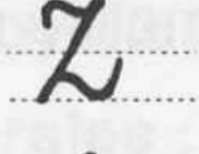
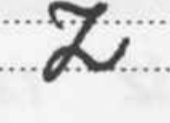
La Pologne ayant été évangélisée par l'Église de Rome, les premiers textes écrits le furent en latin et c'est tout naturellement que les premiers textes écrits en polonais — qui n'apparurent qu'au XIIIe siècle — le furent en caractères latins adaptés aux sonorités de la langue polonaise.

Les caractères latins ont été conservés par le polonais moderne.

A. PHONÉTIQUE ET GRAPHIE

Majuscules		Minuscules		Transcription phonétique
caractères d'imprimerie	cursives	caractères d'imprimerie	cursives	
A		a		[a]
Ą		ą		[ɔ̃]
B		b		[b]
C		c		[ts̄]
CH		ch		[x]
CZ		cz		[tʃ̄]
Ć		ć		[tɕ̄]
D		d		[d]
DZ		dz		[dʒ̄]
DŹ		dź		[dʒ̄]
DŻ		dż		[dʒ̄]

E		e		[ɛ]
Ē		ē		[ɛ̃]
F		f		[f]
G		g		[g]
H		h		[x]
I		i		[i]
J		j		[j]
K		k		[k]
L		l		[l]
Ł		ł		[w]
M		m		[m]
N		n		[n]
Ñ		ñ		[ɲ]
O		o		[ɔ]
Ó		ó		[u]
P		p		[p]
R		r		[r]
RZ		rz		[ʒ]
S		s		[s]

SZ		sz		[ʃ]
Ś		ś		[ɕ]
T		t		[t]
U		u		[u]
W		w		[v]
Y		y		[ɨ]
Z		z		[z]
Ż		ż		[ʒ]
Ź		ź		[ʒ]

- N.B.** 1. les signes diacritiques des consonnes **ć ł ń ś ź ż** et des voyelles **ą ę** et **ó**
 2. les groupes consonantiques **ch cz dz dź dż rz sz**
 3. pour trois sons il existe deux graphies différentes :

<i>u</i>	/	<i>ó</i>	[u]
<i>ch</i>	/	<i>h</i>	[x]
<i>ź</i>	/	<i>rz</i>	[ʒ]

I. LE SYSTÈME PHONÉTIQUE

a. Les consonnes

Le système phonétique est dominé par l'opposition des consonnes dures et des consonnes molles et durcies.

consonnes dures **p b t d k g f w s z ch/h m n r ł**

consonnes molles **p' b' ć dź k' g' f' w' ś ź ch'/h' m' ń l j**

N.B. **p' b' k' g' f' w' ch'/h' m'** n'ont pas de représentation graphique particulière. La mouillure est marquée par la voyelle *i*. Devant une consonne ou en fin de mot, elles sont remplacées par la consonne dure correspondante.

ex. **Wrocław** → **Wrocławia**

a.1. Les consonnes dures

Les consonnes dures ne peuvent jamais être suivies de *i* :

ex. *dyrektor, jasny, Krystyna, syn, język*

Exceptions : Les consonnes dures *k* et *g* ne sont jamais suivies de *y*, ni de *e* dans les mots slaves. Elles sont amollies en *ki* et *gi* et *kie* et *gie* :

ex. *polski, polskie, drogi, drogie*

a.2. Les consonnes molles

Les consonnes molles s'écrivent *ć dź ń ś ź* devant consonne (*ćma, dźwig*), et en finale (*solić, koń*). Elles s'écrivent *ci dzi ni si zi* quand elles sont suivies d'une voyelle (*trzecia, kuchnia, siostra*).

Les consonnes molles ne peuvent jamais être suivies de *y*.

a.3. Les consonnes durcies

Outre les consonnes dures et les consonnes molles, il existe des consonnes durcies, qui sont des consonnes molles devenues dures :

c cz dz dź rz sz ź

Les consonnes durcies ne sont jamais suivies de *i* :

ex. *czy, Jerzy, pierwszy, inżynier*

b. L'assimilation de sonorité

Les consonnes se divisent en consonnes sourdes et en consonnes sonores :

sourdes *p t f s k c cz sz ć ś ch/h sz*

sonores *b d w z g dz dź ź dź ź m n ń r rz l ł j*

La plupart des consonnes sourdes ont une correspondante sonore. La prononciation d'une consonne peut être modifiée par les consonnes voisines.

b.1. Toute consonne sonore placée devant une consonne sourde devient sourde.

ex. *Francuzka* [frantsuska], *wtorek* [ftɔrɛk]

b.2. Toute consonne sourde placée devant une consonne sonore devient sonore.

ex. *także* [tagʒɛ]

b.3. Les consonnes sonores *w* et *rz* deviennent sourdes, qu'elles soient placées derrière ou devant une consonne sourde.

ex. *twój* [tfuj], *wtorek* [ftɔrɛk], *krzesło* [kʃɛswɔ]

b.4. En fin de mot, devant une pause, toute consonne sonore devient sourde.

ex. *chleb* [xlɛp] *skąd* [skɔnt] *już* [juʃ] *teraz* [tɛras] *wyjazd* [viɟast]

b.5. Certaines consonnes ne se prononcent pas.

- Dans la langue parlée, **t** placé entre deux consonnes ou en fin de mot ne se prononce pas :
ex. *jabłko* [japko], *poszedł* [poʃɛt]
- Les consonnes **t** et **w** placées entre deux consonnes peuvent ne pas se prononcer :
ex. *wszystko* [fʃisko], *pierwszy* [p'ɛrʃi]
- La consonne **ć** ne se prononce pas ou se durcit dans les mots suivants :
pięćdziesiąt [p'ɛdʒɛɕɔnt], *sześćdziesiąt* [ʃɛɕdʒɛɕɔnt]
dziewięćdziesiąt [dʒɛv'ɛdʒɛɕɔnt]
pięćset [p'ɛtʃɛt], *sześćset* [ʃɛɕɛt] *dziewięćset* [dʒɛv'ɛɛt]

c. Les voyelles

On distingue les voyelles orales et les voyelles nasales.

c.1. Les voyelles orales : a e i o ó u y

c.1.a. La voyelle e

Elle ne figure jamais après **k** et **g** :

ex. *kiedy*, *kiełbasa*

Exceptions. Les emprunts :

ex. *kelner*, *geografia*

c.1.b. La voyelle i

- Elle ne peut figurer qu'après une consonne molle. Elle ne peut donc jamais figurer après une consonne dure ni après une consonne durcie :
ex. *ostatni*, *placisz*

Exceptions. Après **k** et **g**, et dans les emprunts.

ex. *plastik*

- Elle peut figurer à l'initiale (mais dans ce cas, jamais devant voyelle, ex. *iść*) et après une voyelle ex. *doi*, *poi*) (mais jamais entre deux voyelles, car dans ce cas on écrit un **j**, ex. *boja*).

- Elle marque la mouillure de la consonne précédente (voir A.a.2) :

ex. *ciasto*, *zimno*.

c.1.c. La voyelle y

- Elle ne peut figurer qu'après une consonne dure ou une consonne durcie. Elle ne peut donc jamais figurer après une consonne molle.

- Elle ne peut jamais figurer à l'initiale, ni après une voyelle.

☞ Rappel. Elle ne peut jamais figurer après **k** et **g**.

c.2. Les voyelles nasales : *a* et *e*

c.2.a. La voyelle *a*

- Elle se prononce [ã] à la fin d'un mot :
ex. *są* [sã], *moga* [mogã], *maż* [mãʃ]
- Devant *l* ou *t*, elle se prononce [ɔ] :
ex. *wziął* [vzɔw], *zaczął* [zatʃɔw]
- Devant *p b p'* et *b'*, elle se prononce [ɔm] :
ex. *kapać* [kɔmpatɕ]
- Devant *t, d, c, dz* et *cz*, elle se prononce [ɔn] :
ex. *mądry* [mɔndrɨ], *piąty* [p'ɔntɨ]
- Devant *k* et *g*, elle se prononce [ɔŋ] :
ex. *rąk* [rɔŋk]
- Devant *ć* et *dź*, elle se prononce [ɔɲ] :
ex. *wziąć* [vzɔɲtɕ], *bądź* [bɔɲtɕ]

c.2.b. La voyelle *e*

- A la fin d'un mot, elle se prononce [ɛ̃] :
ex. *się* [ɕɛ̃], *te* [tɛ̃]
- Devant *l* ou *t*, elle se prononce [ɛ] :
ex. *wzięła* [vzɛwa], *zaczęła* [zatʃɛwa]
- Devant *p b p'* et *b'*, elle se prononce [ɛm] :
ex. *następny* [nastɛmpnɨ]
- Devant *t d c dz* et *cz*, elle se prononce [ɛn] :
ex. *więc* [v'ɛnts]

Exception : Elle se prononce [ɛ] dans les numéraux :

piętnaście, piętnasty, dziewiętnaście, dziewiętnasty
pięćdziesiąt, pięćdziesiąty, dziewięćdziesiąt, dziewięćdziesiąty

☞ Rappel. Le *ć* est durci (cf. b.5).

- Devant *k* et *g*, elle se prononce [ɛŋ] :
ex. *ręka* [rɛŋka]
- Devant *ć* et *dź*, elle se prononce [ɛɲ] :
ex. *pięć* [p'ɛɲtɕ], *będzie* [bɛɲdzɛ]

II. L'ACCENTUATION

En règle générale, l'accent porte sur l'avant-dernière syllabe, quel que soit le nombre de syllabes du mot.

ex. *park, klasa, inżynier, sympatyczny*

N.B. Les mots de quatre syllabes et plus ont un ou plusieurs accents secondaires

ex. *intelligentny, inteligentniejszy*

Cas particuliers

1. Sont accentuées :

- la négation **nie** suivie d'un mot monosyllabique :
ex. **nie** wiem, **nie** ty
- les prépositions suivies d'un pronom monosyllabique :
ex. **od** nas, **za** mną, **z** nim
- des prépositions suivies de certains noms monosyllabiques :
ex. **na** wsi, **na** wieś, wychodzić **za** mąż

2. Ne sont pas accentuées :

- la négation **nie** suivie d'un polysyllabique :
ex. **nie** wiemy, **nie** pamiętają
- les formes faibles des pronoms personnels :
ex. **widzę** go, **nazywam** się
- les désinences personnelles de la 1re et de la 2e personnes du pluriel du passé :
ex. **czytali**śmy, **byli**ście
- la particule **by** du conditionnel :
ex. **czytali**by, **napisa**łabym

3. Sont accentués sur l'antépénultième :

- les noms d'origine étrangère en **-ika** ou **-yka**
ex. **grafika**, **logika**, **matematyka**, **muzyka**, **Afryka**, **Ameryka**
- quelques mots : **w** ogóle, **cztery**sta, **siedem**set, **osiem**set, **dziwie**ćset

III. L'INTONATION

- Les phrases déclaratives ont une intonation descendante.
ex. *To jest ładna aktorka. Nie znam jej.*
- Les phrases interrogatives ont une intonation montante.
ex. *Kto to jest?*
- Les phrases impératives ont une intonation montante, puis descendante.
ex. *Zadzwoń do babci!*

IV. LA PONCTUATION

Les signes de ponctuation sont :

- le point
- le point d'interrogation
- le point d'exclamation

?

!

- la virgule , qui a une fonction essentiellement grammaticale. Toute proposition subordonnée est séparée de la proposition dont elle dépend par une virgule.
ex. *Nie znam dziewczyny, którą tam widzisz.*
Dziewczyna, którą tam widzisz, jest inteligentna.
- le point-virgule ;
- les deux points :
- les points de suspension ...
- les parenthèses ()
- les crochets []
- les guillemets „...” ou “...”
- le tiret — plus fréquemment employé qu'en français.

V. LA COUPURE DES MOTS

Les mots se coupent par syllabes.

- a. Lorsqu'il y a un groupe de consonnes (sauf s'il s'agit d'un son unique), le mot est coupé librement:
ex. *dziewczyna* → *dziew-czyna* ou *dzie-wczyna*
- b. Les mots composés se coupent d'après leurs éléments:
ex. *przedstawiać* → **przed-stawiać**
- c. Si la coupure en fin de ligne tombe sur le trait d'union d'un mot composé, on répète le trait d'union au début de la ligne suivante:
ex. *biało-czerwony*
→ *biało- / -czerwony*

B. MORPHOLOGIE

La morphologie est l'étude de la forme des mots. La langue polonaise distingue :

- les formes nominales : noms, adjectifs, pronoms, numéraux
- les formes verbales
- les mots invariables : adverbes, prépositions, conjonctions et particules.

Le polonais est une langue flexionnelle.

- Les formes nominales sont soumises à la déclinaison et varient en nombre, en cas, en genre, en personne ou selon le degré d'insistance.
- Les formes verbales sont soumises à la conjugaison et varient en nombre, en genre, en cas, en personne, en voix, en mode, en temps. Certaines formes sont soumises à la déclinaison.

I. LES CARACTÉRISTIQUES GRAMMATICALES

a. Le nombre

Il y a deux nombres : le singulier (sg.) et le pluriel (pl.). Certains noms s'emploient uniquement au singulier ou uniquement au pluriel :

ex. *fasolka* (sg.), *spodnie* (pl.), *imieniny* (pl.)

b. Le genre

Il y a trois genres :

— **le masculin**, qui comprend deux sous-genres pour chaque nombre.

- Au singulier, on distingue le masculin-animé, qui comprend le masculin-personnel (m.-p.) et le masculin-animal (m.-a.), et le masculin-inanimé (m.-i.).

ex. *uczeń* (m.-p.), *kot* (m.-a.), *park* (m.-i.)

- Au pluriel, on distingue le masculin-personnel du masculin-impersonnel, qui comprend le masculin-animal et le masculin-inanimé :

ex. *uczniowie* (m.-p.), *koty* (m.-a.), *parki* (m.-i.)

— **le féminin**

ex. *aktorka*, *pani*, *noc*, *czułość*

— **le neutre**

ex. *biuro*, *dziecko*, *imię*, *liceum*, *mieszkanie*

c. Le cas

Le cas indique la fonction du mot dans la phrase.

On distingue sept cas :

— le nominatif (N.). C'est le cas par lequel on désigne un substantif. Il est normalement celui du sujet :

ex. ***Ta sympatyczna dziewczyna*** czyta.

Cette fille sympathique lit.

— le vocatif (V.). C'est le cas de l'apostrophe :

ex. ***Basiu***, gdzie jesteś?

Barbara, où es-tu ?

— l'accusatif (A.). C'est le cas du complément d'objet direct dans une phrase affirmative. Il est employé après certaines prépositions :

ex. Czytam ***książkę***.

Je lis un livre.

Czekamy na ***koleżankę***.

Nous attendons une camarade.

— le génitif (G.). C'est le cas du complément de nom et du complément d'objet direct dans une phrase négative :

ex. ***pokój Adama***

la chambre d'Adam

Nie czytam książki.

Je ne lis pas de livre.

— le datif (D.). C'est le cas du complément d'attribution :

ex. ***Barbara daje książkę panu Solskiemu.***

Barbara donne un livre à M. Solski.

— le locatif (L.). C'est le cas de divers compléments circonstanciels. Il suit toujours une préposition :

ex. *Jesteśmy w domu.*

Nous sommes à la maison.

— l'instrumental (I.). C'est le cas du complément circonstanciel de moyen et du substantif attribut :

ex. *Jadę tam autobusem.*

J'y vais en autobus.

Pan Solski jest inżynierem.

M. Solski est ingénieur.

d. Le degré de comparaison

Il caractérise les adjectifs et les adverbes de manière. Il peut être positif, comparatif ou superlatif.

Le degré comparatif comprend les comparatifs de supériorité, d'égalité et d'infériorité :

ex. *młody, młodszy, tak młody, mniej młody*

Le degré superlatif comprend les superlatifs de supériorité et d'infériorité :

ex. *najmłodszy, najmniej młody*

e. L'aspect

Le système verbal repose sur la notion d'aspect. L'aspect est la manière dont s'expriment le déroulement, la progression, l'accomplissement de l'action. On distingue l'aspect imperfectif et l'aspect perfectif, qui sont exprimés par deux verbes différents :

ex. *pisać* (imperfectif), *napisać* (perfectif)

f. La voix

On distingue la voix active, la voix pronominale, caractérisée par l'adjonction du pronom *się*, et la voix passive.

g. Le mode

On distingue les modes personnels et les modes impersonnels :

1. Les modes personnels :

— l'indicatif :

ex. *robi, będzie czytał, robiliście, robi, zrobiło*

— le conditionnel :

ex. *robiłby, zrobiłabyś, czytałiby, przeczytałibyście*

— l'impératif :

ex. *zrób! nie róbcie! przeczytajmy! nie czytaj!*

2. Les modes impersonnels :

— l'infinitif :

ex. *robić, zrobić, czytać, przeczytać*

— l'hypothétique :

ex. *gdyby zrobić*

— le gérondif :

ex. **robiąc, czytając**

— le participe :

ex. **robiący, czytający**

— le substantif verbal :

ex. **robienie, czytanie**

h. Le temps

Il n'est exprimé qu'au mode indicatif.

On distingue :

— le présent imperfectif :

ex. **robię, czytam, rozumiem**

— le futur imperfectif :

ex. **będę robić, będę robił, będziecie czytać, będziecie rozumieć**

— le passé imperfectif :

ex. **robiłeś, czytaliśmy**

— le futur perfectif :

ex. **zrobię, przeczytam**

— le passé perfectif :

ex. **zrobiłeś, przeczytaliście**

i. La personne

La personne est exprimée par la terminaison. Il existe trois personnes au singulier et trois au pluriel.

II. LES ALTERNANCES VOCALIQUES ET CONSONANTIQUES

Les voyelles et les consonnes du radical des mots peuvent être modifiées devant certaines désinences ou terminaisons. On distingue les alternances vocaliques et les alternances consonantiques.

Elles se produisent :

- dans la déclinaison,
- dans la conjugaison,
- dans la dérivation.

a. Les alternances vocaliques

ó / o	<i>pokój : pokoju, robi : rób, woda : wód, mógł : mogła</i>
ą / ę	<i>mąż : męża, ręka : rąk, wziął : wzięta, krzyknął : krzyknęła</i>
a / e	<i>obiad : obiedzie, las : lesie, jadę : jedziesz, jedli : jadły</i>
o / e	<i>wesoły : weseli, przyniosę : przyniesiesz</i>
ó / e	<i>kościół : kościoła</i>
e / Ø	<i>ojciec : ojca, matka : matek, rozebrać : rozbierać</i>

b. Les alternances consonantiques

Une consonne dure peut devenir molle ou durcie sous l'effet d'une voyelle palatalisante, comme la désinence *-e* du locatif singulier, *-i* du nominatif pluriel des masculins-personnels ou certaines désinences verbales. C'est le phénomène de la palatalisation.

Plus exceptionnellement, une durcie peut devenir molle.

<i>b / b'</i>	<i>chleb : chlebie</i>
<i>ch / ś / sz</i>	<i>mucha : musze, muszę : musisz</i>
<i>d / dź / dz</i>	<i>młody : młodzi, jadę : jedziesz, widzę : widzisz</i>
<i>f / f'</i>	<i>szafa : szafie</i>
<i>g / dz / ż</i>	<i>kolega : koledze, mogę : możesz, długo : dłużej</i>
<i>k / c / cz</i>	<i>sukienka : sukience, wysoki : wysocy, krótko : krócej</i> <i>plakać : płacę</i>
<i>ł / l</i>	<i>mały : mali, ciepło : ciepłej, wesoly : weselszy</i>
<i>m / m'</i>	<i>film : filmie</i>
<i>n / n'</i>	<i>okno : oknie, blondyn : blondyni, zimno : zimniej,</i> <i>krzyknę : krzykniesz</i>
<i>p / p'</i>	<i>sklep : sklepie, chłop : chłopci</i>
<i>r / rz</i>	<i>aktor : aktorzy, biorę : bierzesz</i>
<i>s / ś / sz</i>	<i>mięso : mięsie, pisać : piszę, wisieć : wiszę</i>
<i>t / ć / c</i>	<i>student : studenci, płacę : płacisz</i>
<i>w / w'</i>	<i>kawa : kawie, ciekawy : ciekawi</i>
<i>z / ź / ż</i>	<i>Francuz : Francuzi, pokazać : pokażę, duży : duzi</i>
<i>zd / źdź / źdź</i>	<i>wyjazd : wyjeździe, jeźdź : jeździsz</i>

N.B.

1. Une consonne palatalisée reste palatalisée, même si la voyelle palatalisante n'apparaît pas:
ex. *koniec : końca* (cas régulier : *Wrocław : Wrocławia*)
2. Dans certains cas, il y a dépalatalisation:
ex. *dzień : dnia, dworzec : dworca, kwiecień : kwietnia*
3. Une consonne dure devient molle au contact d'une molle. Il y a assimilation de mouillure:
st / śc list : liście, czysty : czyści
zd / źdź wyjazd : wyjeździe
— à l'initiale **s** et **z** deviennent **ś** et **ź** s'ils ne sont pas sentis comme préfixes:
ex. *spać : śpię, zły : źli*
— dans un mot, **s** et **z** deviennent **ś** et **ź** devant **l** et **ń** :
ex. *znalazł : znaleźli, masło : maśle, zazdrosny : zazdrośni*
jasne : jaśniej

☞ Rappel. Les consonnes dures **k** et **g** sont amollies dans les mots slaves devant **y** et **e** (cf. A.a.1)

EXERCICES

I. Lisez les consonnes suivantes :

c	cz	ć	ch	h	r	rz		
d	dź	dż	l	ł	s	ś	sz	
c	k	cz	ł	w	ś	ch	sz	
g	ż	rz	j	n	ń	z	ź	ż

II. Écrivez les lettres dont la graphie est différente du français.

III. Lisez les mots suivants :

nowy	nowe	nowi	mały	małe	mali
grube	gruby	grubi	gotowi	gotowy	gotowe
uczyć	płacić	być	młody	młode	młodzi
ty	te	ci	syn	ser	szynka
czy	ci	co	źli	złe	źle

IV. Lisez les mots suivants :

mięso	często	język	piątek	mądry	skąd
mąż	szafą	mama	zdjęcie	wziąć	zamknąć
początek	miesiąc	interesujący	kąpać	następny	pstrąg
ideę	proszę	dziękuję	piękny	pociąg	ręka
zajęty	będę	więcej	zaczął	zaczęła	wzięta

V. Lisez les mots suivants :

jeszcze	wszyscy	wyjeżdżać	grzeczny
wrzesień	sprzątać	dzwonić	dowiedzieć się
książka	wszystko	drzewo	czterdzieści
mężczyzna	dwadzieścia	przyjeżdżać	przepraszam
szczęśliwy	śmiesznie	uroczystość	szczęście

VI. Accentuez les mots suivants :

spektakl	teatr	radio	telewizja
mama	Barbara	telefon	papieros
inżynier	scenariusz	adres	student

VII. Lisez la comptine page 187, puis le poème de Jan Brzechwa page 265, en accentuant convenablement.

VIII. Entraînez-vous à lire le texte de la page 57.

LEKCJA PIERWSZA EXERCISES

KLASA, BIURO I PARK

Jasna klasa.

Stefan *Dzień dobry. Jak się nazywasz?*
 Adam *Nazywam się Adam Solski.*
 Jan *Aha! To nowy uczeń.*
 Stefan *Kto to jest?*
 Jan *To nowa uczennica.*
 Stefan *Czy jest sympatyczna?*
 Jan *Tak, bardzo sympatyczna.*
 Stefan *Czy to jest Barbara Sol ska?*
 Adam *Nie, to nie jest Barbara Sol ska. To Anna Nowicka.*
 Anna Nowicka *Cześć! Jak się nazywasz?*
 Barbara Sol ska *Barbara Sol ska. A ty?*
 Anna Nowicka *Anna Nowicka.*

Małe biuro.

Pani Sol ska *Dzień dobry panu. Jestem Małgorzata Sol ska.*
 Dyrektor *Dzień dobry pani. Jestem Piotr Nowicki.*
 Pani Sol ska *Czy jest pan inżynier Maciej Sol ski?*
 Dyrektor *Tak. Proszę...*
 Pani Sol ska *Dziękuję. Do widzenia panu.*

Duży park.

— Ach! To Małgorzata Sol ska!
 — Kto to jest?
 — To aktorka.
 — Aha! Ładna!

Małgorzata Sol ska, Maciej Sol ski, Barbara Sol ska i Adam Sol ski to polska rodzina.

To jest jasna klasa.

Co to jest? — To jest klasa. Jaka jest klasa? — Jest jasna.

To jest małe biuro.

Co to jest? — To biuro. Jakie jest biuro? — Małe.

To duży park.

Co to? — To duży park. Jaki jest park? — Duży.

VOCABULAIRE

Noms

aktorka
biuro
dyrektor
inżynier
klasa
lekcja
pan
pani
park
rodzina
uczennica
uczeń

Noms propres

Adam
Anna
Barbara
Jan
Maciej
Małgorzata
Nowicki, a
Piotr
Solski, a
Stefan

Adjectifs

duży, a, e
jasny, a, e
ładny, a, e
mały, a, e
nowy, a, e
pierwszy, a, e
polski, a, e
sympatyczny, a, e

Pronoms

co
jaki, a, e
kto
to

Expressions

a ty?
cześć!
do widzenia pani, panu
dzień dobry pani, panu
dziękuję pani, panu
proszę

Verbes

być, jestem, jesteś, ... są
nazywać się, -am, -asz

Adverbes

bardzo
jak?

Autres

ach
aha
czy?
i
nie
tak

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM

Morphologie

Le genre des noms est déterminé par la désinence du nominatif :

a. Le nom masculin se termine en consonne :

ex. *park inżynier uczeń Piotr*

b. Le nom féminin se termine en -a. Quelques noms se terminent en -i :

ex. *aktorka Małgorzata pani*

c. Le nom neutre se termine en -o :

ex. *biuro*

N.B. 1. Il existe d'autres désinences du nominatif.

2. On remarquera l'absence de l'article, défini ou indéfini.

Syntaxe

Le nominatif (N.) est le cas du sujet. C'est aussi le cas de l'attribut du sujet quand il est exprimé par un adjectif seul.

- ex. *Duży park jest ładny.*
Le grand parc est joli.
Mała klasa jest jasna.
La petite classe est claire.
Nowe biuro jest małe.
Le nouveau bureau est petit.

II. L'ADJECTIF

Morphologie

a. L'adjectif s'accorde en genre, en nombre et en cas avec le nom auquel il se rapporte :

a. 1. Le nominatif singulier des adjectifs masculins se termine en -y :

- ex. *duży park* *polski inżynier*

a.2. Le nominatif singulier des adjectifs féminins se termine en -a :

- ex. *ładna aktorka*

a.3. Le nominatif singulier des adjectifs neutres se termine en -e :

- ex. *małe biuro*

b. Les noms de famille en -ski -cki

Ils se déclinent comme des adjectifs, ils s'accordent donc en genre :

ex. <i>Maciej Solski</i>	<i>Piotr Nowicki</i>
<i>Małgorzata Solska</i>	<i>Anna Nowicka</i>

Syntaxe

L'adjectif épithète précède en général le nom :

- ex. *duży park* *ładna aktorka* *małe biuro*

N.B. *lekcja pierwsza* signifie en français « leçon 1 »

***pierwsza lekcja* signifie « la première leçon »**

III. LES PRONOMS

a. Le pronom interrogatif *jaki, jaka, jakie*

- Il porte sur la qualité de l'objet.
Il suit la déclinaison adjectivale.

- ex. **Jaki** jest park? — *Duży.* **Jaka** jest aktorka? — *Ładna.*
Comment est le parc? — Grand. **Comment** est l'actrice? — Jolie.
Jakie jest biuro? — *Małe.*
Comment est le bureau? — Petit.

N.B. Le français utilise un même adverbe interrogatif pour tous les genres.

b. Le pronom démonstratif neutre *to*

Il forme avec le verbe *być* une locution démonstrative.

ex. **To jest** duży park.

C'est un grand parc.

IV. LE VERBE

Morphologie

a. Le verbe *być*

Le verbe *być* se conjugue au présent:

jestem
jesteś
jest
jesteśmy
jesteście
są

b. La classe verbale en *-am -asz*

Les terminaisons des verbes de cette classe sont:

- à la 1re personne du singulier **-am**
- à la 2e personne du singulier **-asz**
- à la 3e personne du singulier **-a**
- à la 1re personne du pluriel **-amy**
- à la 2e personne du pluriel **-acie**
- à la 3e personne du pluriel **-ają**

N.B. Par la suite, seules la 1re et la 2e personnes du singulier seront indiquées. Elles suffiront à déterminer cette classe.

ex. **nazywać się** se conjugue au présent:

<i>nazywam się</i>	je m'appelle
<i>nazywasz się</i>	tu t'appelles
<i>nazywa się</i>	il (elle) s'appelle
<i>nazywamy się</i>	nous nous appelons
<i>nazywacie się</i>	vous vous appelez
<i>nazywają się</i>	ils (elles) s'appellent

Nazywać się est un verbe pronominal réfléchi. Le pronom réfléchi **się** est invariable et n'est pas accentué : il se place soit avant, soit après le verbe, mais ne figure jamais en début de phrase et figure rarement en fin de phrase.

ex. *Jak **się** nazywasz? — Nazywam **się** Adam Solski.*
 Comment t'appelles-tu ? — Je m'appelle Adam Solski.

Syntaxe

a. On notera l'absence de pronoms personnels sujets. À la différence du français, la terminaison du verbe indique clairement la personne.

b. Le verbe *być*

— Il peut être omis dans l'expression **to jest** :

ex. ***To jest** duży park = **To** duży park.*
 C'est un grand parc.

*Czy **to jest** Małgorzata Solska?*

= *Czy **to** Małgorzata Solska?*

Est-ce (que c'est) Marguerite Solski ?

— À la forme affirmative, il peut avoir le sens de **être là** :

ex. *Czy **jest** inżynier Maciej Solski?*
 (L'ingénieur) Mathias Solski est-il là ?

V. LA PHRASE AFFIRMATIVE, NÉGATIVE ET INTERROGATIVE

a. La phrase affirmative

ex. ***To jest** duży park.*

C'est un grand parc.

*Nazywam **się** Adam Solski.*

Je m'appelle Adam Solski.

b. La phrase négative

L'adverbe de négation *nie*, quand il signifie **ne pas**, se place immédiatement devant le verbe.

ex. ***To nie jest** Anna Nowicka.*

Ce n'est **pas** Anne Nowicki.

c. La phrase interrogative

Elle est introduite par un pronom interrogatif, un adverbe interrogatif ou une particule interrogative :

Les pronoms interrogatifs :

— **kto** pour les personnes et les animaux familiers

ex. *Kto to jest?*

Qui est-ce ?

— **co** pour les objets et les animaux

ex. *Co to jest?*

Qu'est-ce que c'est ? (Qu'est-ce ?)

— **jaki, jaka, jakie** :

ex. *Jaki jest park? — Ładny.*

Comment est le parc ? — Il est joli.

L'adverbe interrogatif

— **jak** :

ex. *Jak się nazywasz?*

Comment t'appelles-tu ?

La particule interrogative

— **czy** :

ex. *Czy to jest park?*

Est-ce (que c'est) un parc ?

On répond en général par **tak** ou par **nie** à une question introduite par **czy**.

ex. *Czy to jest park?*

— **Tak**, to jest park.

— **Nie**, to nie jest park.

Est-ce (que c'est) un parc ?

— Oui, c'est un parc.

— Non, ce n'est pas un parc.

N.B. Comme en français, l'intonation peut suffire à marquer l'interrogation.

ex. *To jest park? — Tak, to jest park.*

C'est un parc ? — Oui, c'est un parc.

CONNAISSANCE PASSIVE

— du datif singulier de **pan** et **pani** dans les expressions **dzień dobry, do widzenia, dziękuję pani, panu**

— de la conjonction de coordination **a** et du pronom personnel **ty** dans l'expression **a ty?**

— de **proszę** et de **dziękuję**

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes:

1. Jak się nazywa nowy uczeń?
2. Kto to jest Adam Solski?
3. Czy nowa uczennica jest sympatyczna?
4. Jak się nazywa nowa uczennica?
5. Kto to jest Piotr Nowicki?
6. Czy inżynier nazywa się Piotr Solski?
7. Czy jest inżynier Maciej Solski?
8. Jak się nazywa aktorka?
9. Jaka jest aktorka?
10. Kto to jest Małgorzata Solska?
11. Czy to jest duża rodzina?
12. Jaka jest klasa?
13. Czy to jest mała klasa?
14. Czy biuro jest ładne?
15. Czy biuro jest duże?
16. Jaki jest park?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes:

1. Kto to jest?
2. Czy to jest nowy uczeń (nowa uczennica)?
3. Jak się nazywa?
4. Czy jest sympatyczny (sympatyczna)?
5. Jaki (jaka) jest uczeń (uczennica)?
6. Jak się nazywasz?

II. Transformez les phrases suivantes selon le modèle:

Czy pan Solski jest sympatyczny?

→ **Jaki jest pan Solski? Sympatyczny?**

1. Czy klasa jest mała?
2. Czy biuro jest jasne?
3. Czy park jest duży?
4. Czy pani Solska jest ładna?
5. Czy klasa jest jasna?
6. Czy dyrektor jest sympatyczny?

III. *Reprenez le dialogue suivant en remplaçant les mots en caractères gras par ceux qui vous sont proposés:*

- **Maciej Solski** to inżynier.
- Jaki jest pan Solski? **Sympatyczny?**
- Tak, **sympatyczny.**

1. Małgorzata Solska / aktorka / ładna
2. Adam Solski / uczeń / sympatyczny
3. Anna Nowicka / uczennica / sympatyczna

IV. *Posez toutes les questions que vous pouvez à l'un de vos camarades.*

V. *Répondez par l'affirmative puis par la négative:*

1. Czy to jest park?
2. Czy to jest mały park?
3. Czy to jest duża klasa?
4. Czy biuro jest duże?
5. Czy Adam Solski to jest uczeń?
6. Czy Barbara Solska to nowa uczennica?
7. Pani Solska, pan Solski, Adam i Barbara to rodzina. Czy to duża rodzina?
8. Czy pani Solska to uczennica?
9. Czy uczennica nazywa się Małgorzata Solska?
10. Czy to jest pierwsza lekcja?

VI. *Posez les questions ci-dessus en supprimant la particule interrogative.*

VII. *Jouez à tour de rôle la scène de présentation.*

VIII. *Reprenez les dialogues suivants (remplacez les expressions en caractères gras par celles qui vous sont proposées):*

- Dzień dobry.
- Dzień dobry.
- Czy jest **pan dyrektor Nowicki?** (pani Solska / Anna Nowicka / ...)
- Tak. Proszę.
- Dziękuję.
- Dziękuję.
- Proszę.
- Do widzenia pani.
- Do widzenia panu.
- Cześć, jestem **Adam Solski.** (Piotr Nowicki / Stefan / ...)
- Cześć, jestem **Anna Nowicka.** (Małgorzata Solska / Barbara / ...)

EXERCICES

I. Rétablissez les signes diacritiques :

1. To jest duze biuro.
2. Aktorka nazywa sie Malgorzata Solska.
3. Adam jest maly.
4. Dzień dobry, jestem inżynier Solski.
5. Adam Solski to nowy uczen.
6. Barbara jest ładna.
7. Czesć!

II. Donnez le genre des noms suivants (les mots de vocabulaire qui ne figurent pas dans la leçon sont aisément compréhensibles) :

film	aktorka	uczeń	radio	uczennica
program	biuro	inżynier	dromader	pantera
adres	dyrektor	palto	zebra	park

III. Accordez les adjectifs suivants avec des noms de votre choix :

jasny	duży	ładny	polski
nowy	mały	pierwszy	sympatyczny

IV. Posez la question **Kto to jest?** ou **Co to jest?** sur les noms de l'exercice II.

V. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

To jest Małgorzata Solska. → **To** Małgorzata Solska.

1. To jest ładna aktorka.
2. To jest duży park.
3. To jest małe biuro.
4. To jest polska rodzina.
5. To jest sympatyczny inżynier.
6. To jest jasne biuro.
7. To jest nowy uczeń.
8. To jest dyrektor Piotr Nowicki.

VI. Posez les questions sur les phrases suivantes selon le modèle :

Uczennica jest ładna. → **Jaka jest uczennica?**

1. Dyrektor jest sympatyczny.
2. Park jest mały.
3. Aktorka jest sympatyczna.
4. Biuro jest jasne.
5. Rodzina jest duża.
6. Uczeń jest sympatyczny.

VII. *Faites des phrases selon le modèle en utilisant dans la seconde phrase le verbe **być** ou le verbe **nazywać się** sans pronom personnel.*

To jest Małgorzata Solska. → Jest ładna.

To jest nowy uczeń. → Nazywa się Adam Solski.

VIII. *Faites cinq phrases selon le modèle:*

Jaki jest park? — Duży. — Czy jest ładny? — Tak, bardzo.

IX. *Traduisez:*

1. Comment est la nouvelle élève ?
2. Comment est le bureau ?
3. Comment est le parc ?
4. Comment est la classe ?
5. Comment est l'élève Adam Solski ?
6. Comment est l'actrice polonaise Marguerite Solski ?

X. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle:*

Rodzina jest **mała**. → Rodzina jest **bardzo mała**.

1. Park jest ładny.
2. Aktorka jest sympatyczna.
3. Dyrektor jest sympatyczny.
4. Klasa jest jasna.
5. Biuro jest małe.
6. Klasa jest duża.
7. Biuro jest jasne.
8. Uczennica jest ładna.

XI. *Traduisez:*

1. C'est une famille polonaise.
2. C'est un grand parc.
3. C'est un petit bureau.
4. C'est un bureau clair.
5. C'est une nouvelle élève.
6. C'est la leçon I.
7. C'est le premier élève.
8. C'est un directeur sympathique.

XII. *Traduisez:*

1. Czy jest pan Solski? — Tak, jest.
2. Czy jest pani Solska? — Tak, jest.
3. Ah! Le nouvel élève est là ? — Oui.
4. L'ingénieur est là ? — Oui.

XIII. *Conjuguez les verbes **być** et **nazywać się** à toutes les personnes.
Quelles remarques pouvez-vous faire sur les terminaisons ?*

XIV. *Complétez les phrases suivantes par les mots ci-dessous :*

aktorka	bardzo	biuro	panu	sympatyczny
dyrektor	inżynier	pan	pani	rodzina
park	Solski	Solska	uczeń	Nowicka

- jest duży.
- Nowy nazywa się Adam Solski.
- Pani to
- Nowa uczennica nazywa się Anna
- jest jasne.
- Solska, Solski, Adam i Barbara to polska
- Maciej to
- Czy Barbara jest ładna?
- Dzień dobry
- Jaki jest ? —

XV. *Faites correspondre les réponses aux questions :*

1. Co to jest?	A. Tak, to pani Solska.
2. Kto to jest?	B. Nie, to uczennica.
3. Kto to jest Barbara Solska?	C. Jasne.
4. Jakie jest biuro?	D. To jest biuro.
5. Jaka jest klasa?	E. Mały.
6. Czy biuro jest duże?	F. Piotr Nowicki.
7. Czy to jest uczeń?	G. Duża.
8. Jaki jest park?	H. To inżynier Solski.
9. Jak się nazywa dyrektor?	I. Nie, jest małe.
10. Czy to pani Solska?	J. To nowa uczennica.

XVI. *Reconstituez les phrases à partir des éléments donnés en rétablissant la majuscule initiale :*

- klasa / to / czy / jasna / jest /?
- uczennica / ładna / . / bardzo / jest / nowa
- Solski / ! / jestem / . / cześć / Adam
- Maciej / jest / Solski / inżynier / jaki /?
- nowy / się / jak /? / uczeń / nazywa
- Barbara / się / dobry! / nazywam / . / dzień / Solska
- sympatyczny / Solski / . / jest / pan / bardzo
- aktorka / . / to / Solska / pani / polska
- ładna / uczennica / . / bardzo / jest
- jest / Anna Nowicka / czy /?

XVII. Mettez les terminaisons convenables :

1. Pan... Solsk... to ładn... aktorka.
2. Now... uczeń nazyw... się Adam Solsk...
3. Park jest bardzo duż...
4. Jak... jest biuro? Bardzo jasn... i duż...
5. Klasa jest bardzo mał...
6. Nazyw... się Barbar... Solsk..., a ty, jak się nazyw...?
7. To jest now... aktork...
8. A ty, czy jest... ładna?
9. Jak... jest dyrektor?
10. Uczeń i uczennica nazyw... się Adam Solsk... i Barbara Solsk...

XVIII. Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras :

1. To jest **duże** biuro.
2. To jest **duże** biuro.
3. Biuro jest **duże**.
4. Nowy uczeń nazywa się **Adam Solski**.
5. Pani Solska jest **bardzo ładna**.
6. To jest **Barbara Solska**.
7. **Tak, to jest pierwsza lekcja**.
8. Park jest **mały**.
9. **Nie, nie jest sympatyczny**.
10. Piotr Nowicki **to dyrektor**.

XIX. Posez les questions correspondantes :

1. Barbara Solska.
2. Jest bardzo duża.
3. Nie, to mała klasa.
4. To inżynier Solski.
5. Tak, to aktorka.
6. To jest klasa.
7. Nie, to nie Maciej.
8. Bardzo ładny.
9. Jest małe i ładne.
10. Sympatyczna.

XX. Traduisez :

1. Qu'est-ce que c'est? — C'est un joli parc.
2. Qui est-ce? — C'est M. Solski.
3. Est-ce Mme Solski?
4. Bonjour madame, M. Solski est-il là?
5. C'est un élève très sympathique.
6. Bonjour monsieur ! Merci monsieur ! Au revoir monsieur !

7. Salut ! Je m'appelle
8. Comment est la classe ? Petite ? Grande ?
9. (*accompagné d'un geste*) Entrez !
10. Oh ! C'est la nouvelle élève, Anne Nowicki.
11. C'est le nouveau directeur. Il s'appelle Pierre Nowicki.
12. Comment vous appelez-vous ? — Adam Solski et Anne Nowicki.

Che? Na pewno nie.
A kanarka? A kot?
Che? Nie wiem.
Je też jestem głodny

LEKCJA DRUGA

WIECZÓR W DOMU

- 1. Quel est ce chien? — C'est un pit bull.
- 2. Qui est-ce? — C'est M. Banks.
- 3. Est-ce Mlle Sokol?
- 4. Bonjour madame M. Sokol, comment allez-vous?
- 5. Ça va bien, je suis sympathique.
- 6. Bonjour monsieur! Au revoir monsieur!

Mała kuchnia. Matka, ojciec, córka i syn.

Adam *Mamo, jestem głodny.*
Barbara *Mamo, to dziecko jest bardzo głodne.*
Matka *A ty też jesteś głodna?*
Adam *Ona? Na pewno nie.*
Matka *A kanarek? A kot?*
Adam *One? Nie wiem.*
Ojciec *Ja też jestem głodny.*

Duży pokój. Ojciec, matka, syn i córka.

Ojciec *Jaki jest dzisiaj film?*
Barbara *Nie wiem. Tu jest program. Jaki jest dzisiaj dzień?*
Ojciec *Piątek.*
Barbara *Ach! Jest bardzo dobry film amerykański.*
Ojciec *To co, oglądamy?*

Adam *Tato, nic nie rozumiem. Ten chłopak, to kto?*
Ojciec *To brat tego grubego kowboja.*
Adam *A ta dziewczyna?*
Ojciec *To córka tego wysokiego gangstera.*
Matka *Nie, to córka tego niskiego gangstera.*
Adam *Aha! Teraz wszystko rozumiem.*
Barbara *To dziecko jest bardzo mądre!*
Adam *A siostra tego dziecka jest mądra?*

* * *

VOCABULAIRE

Noms

brat
 chłopak
 córka
 dom
 dziecko
 dzień
 dziewczyna
 film
 gangster
 kanarek
 kot
 kowboj
 kuchnia
 mama
 matka
 ojciec
 piątek
 pokój
 program
 siostra
 syn
 tata
 wieczór

Adjectifs

amerykański, a, e
 dobry, a, e
 drugi, a, e
 głodny, a, e
 gruby, a, e
 mądry, a, e
 niski, a, e
 wysoki, a, e

Pronoms

nic
 ten, ta, to
 wszystko

Pronoms personnels

ja
 ty
 on, ona, ono
 my
 wy
 oni, one

Verbes

oglądać, -am, -asz
 rozumieć, -em, -esz
 wiedzieć, wiem, wiesz, ..., wiedzą

Expressions

jestem głodny
 to co

Adverbes

dzisiaj
 na pewno
 teraz
 też
 tu

Autre

a

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM ET L'ADJECTIF

*Morphologie***a. Le genre masculin singulier**

Le genre masculin singulier distingue deux sous-genres :

— **le masculin-animé**, qui comprend :

- le masculin-personnel
 ex. *inżynier*
- le masculin-animal
 ex. *kanarek*

— **le masculin-inanimé**

ex. *park*

b. Le génitif singulier des masculins-animés et des neutres

Le génitif singulier des masculins-animés et des neutres a la même forme.

Il se termine : en **-a** pour les noms
 en **-ego** pour les adjectifs

ex. *brat tego grubego kowboja*
 le frère de ce gros cow-boy
 dom kota
 la maison du chat
 siostra tego dziecka
 la sœur de cet enfant

N.B. Les noms qui présentent un **-e** mobile au nominatif le voient disparaître dans la déclinaison.

ex. **N.** *uczeń* **N.** *kanarek*
 G. *ucznia* **G.** *kanarka*

On remarquera le génitif de **ojciec** : **ojca**

Syntaxe

a. Le génitif (G.) est le cas du complément de nom.

ex. *córka tego wysokiego gangstera*
 la fille de ce grand gangster

b. L'ordre des mots

Dans une phrase interrogative, l'ordre des mots dans la phrase est différent si le sujet est un pronom personnel.

V + S	<i>Jaki jest park?</i> Comment est le parc ?	<i>Jak się nazywa uczennica?</i> Comment s'appelle l'élève ?
S + V	<i>Jaki on jest?</i> Comment est-il ?	<i>Jak ona się nazywa?</i> Comment s'appelle-t-elle ?

II. LES PRONOMS

a. Le pronom démonstratif **ten, ta, to**

Il est à la fois adjectif et pronom, et correspond au français **ce, cette** et **celui-ci, celle-ci**.

Il suit la déclinaison adjectivale.

ex. **ten** *chłopak* *ojciec tego chłopaka*
 ce garçon le père de ce garçon
 ta *dziewczyna*
 cette fille

to dziecko *siostra tego dziecka*
cet enfant la sœur de cet enfant

N.B. On remarquera les formes du nominatif masculin et neutre singulier.

b. Les pronoms personnels au nominatif

Morphologie

<i>ja</i>		je, moi
<i>ty</i>		tu, toi
<i>on</i>	(masculin)	} il, lui, elle
<i>ona</i>	(féminin)	
<i>ono</i>	(neutre)	
<i>my</i>		nous
<i>wy</i>		vous
<i>oni</i>	(masculin-personnel)	} ils, eux, elles
<i>one</i>	(masculin-animal,	
	masculin-inanimé,	
	féminin et neutre)	

Syntaxe

À la 1re et à la 2e personnes du singulier et du pluriel, les pronoms personnels sont employés pour marquer l'insistance :

ex. *A ty, jak się nazywasz?*
Et **toi**, comment t'appelles-tu ?

A la 3e personne du singulier et du pluriel, ils sont employés :

— soit pour préciser le genre du sujet :

ex. *To jest park. Jaki on jest?*
C'est le parc. Comment est-il ?
To jest klasa. Jaka ona jest?
C'est la classe. Comment est-elle ?

— soit pour marquer l'insistance :

ex. *A kanarek nie jest głodny? — On, nie.*
Et le canari n'a pas faim ? — **Lui**, non.

III. LE VERBE

Morphologie

- a. Les verbes *wiedzieć* et *rozumieć* appartiennent au type en *-em, -esz* de la classe verbale en *-am, -asz*. Ils se conjuguent au présent :

<i>wiem</i>	<i>rozumiem</i>
<i>wiesz</i>	<i>rozumiesz</i>
<i>wie</i>	<i>rozumie</i>
<i>wiemy</i>	<i>rozumiemy</i>
<i>wiecie</i>	<i>rozumiecie</i>
<i>wiedzą</i>	<i>rozumieją</i>

N.B. On remarquera bien la 3e personne du pluriel de *wiedzieć*.

- b. Le verbe *oglądać* se conjugue comme *nazywać się*.

Syntaxe

À la forme affirmative, la 3e personne du verbe *być* au singulier (ou au pluriel, cf. leçon 7) peut avoir le sens de **il y a**. Elle est en général placée avant le sujet :

ex. *Jest bardzo dobry film.*
Jaki jest film dzisiaj?

Il y a un très bon film.
Quel film **y a-t-il** aujourd'hui ?

IV. LES CONJONCTIONS DE COORDINATION / ET A

- a. La conjonction *i* marque la liaison.

ex. *Park, biuro i klasa*
Le parc, le bureau **et** la classe

- b. La conjonction *a* indique une idée de comparaison et d'opposition. Elle est précédée d'une virgule quand elle introduit une nouvelle proposition.

ex. *Jestem głodny. — A kanarek nie?*
J'ai faim. — **Et** le canari, (lui), il n'a pas faim ?
Nazywa się Adam Solski, a ona?
Il s'appelle Adam Solski, **et** elle ?

CONNAISSANCE PASSIVE

- du locatif de **dom** : **w domu**
- du vocatif de **mama, tata** : **mamo, tato**
- du masculin-personnel en **-a** : **tata**
- de l'accusatif du pronom **wszystko** : **wszystko**
- de la forme courte du génitif du pronom **nic** : **nic**

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Czy to jest lekcja pierwsza?
2. Jaka jest kuchnia?
3. Kto jest głodny?
4. Czy Barbara jest głodna?
5. Czy pan Solski jest głodny?
6. Kanarek jest głodny?
7. Kot nie jest głodny?
8. Kuchnia jest mała. Jaki jest pokój?
9. Kto jest w domu?
10. Kto to jest Barbara Solska?
11. Jaki jest dzisiaj dzień?
12. Czy film jest dobry?
13. Czy Adam wszystko rozumie?
14. Kto to jest ten chłopak?
15. Jaki jest gangster?
16. Czy Adam teraz rozumie?
17. Czy Barbara jest mądra?
18. A Adam, czy on też jest mądry?
19. Adam Solski to gangster?
20. Czy Adam to ojciec pana Solskiego?
21. Barbara Solska to córka Macieja Solskiego?

CONVERSATION

- I. *Jouez la scène qui se déroule dans la cuisine.*
- II. *Jouez la scène qui se déroule devant la télévision.*
- III. *Imitez les dialogues suivants en remplaçant les mots en caractères gras*
 - Czy to **Anna Nowicka**? (syn Macieja Solskiego / ojciec Adama / syn i córka pana Nowickiego / matka i córka Jana /...)
 - Tak, to **ona**.

— Czy **ty jesteś Anna Nowicka**? (Małgorzata / Piotr Nowicki i Adam Solski / Barbara Sol ska i Anna Nowicka /...)

— Tak, to **ja**.

— Czy **ty jesteś Anna Nowicka**? (Małgorzata / Piotr Nowicki i Adam Solski / Barbara Sol ska i Anna Nowicka /...)

— Nie, to nie **ja**. To **ona**.

IV. Imitiez le dialogue en remplaçant les mots en caractères gras :

— Czy to syn **tego gangstera**?

— Nie, to syn tego **grubego kowboja**.

EXERCICES

I. Rétablissez les signes diacritiques :

1. Jesteś głodny? On też.
2. Adam jest na pewno duży.
3. Ten chłopak jest bardzo mądry.
4. Barbara to córka pana Macieja Solskiego.
5. Dobry wieczor!
6. To amerykański film. To co, ogladasz?

II. Donnez le genre et, s'il y a lieu, le sous-genre des mots suivants :

film	aktorka	uczeń	radio
uczennica	program	biuro	inżynier
chłopak	kanarek	dyrektor	ojciec
kolor	kowboj	siostra	palto
dziecko	wieczór	kot	syn
dziewczyna	dzień	córka	zebra

III. Complétez les phrases suivantes selon le modèle :

(Adam) To kanarek **Adama**.

1. (inżynier)	Adam to syn
2. (biuro)	Jaki jest dyrektor? — Wysoki.
3. (kot)	Czy to jest dom
4. (małe dziecko)	Ten pan to ojciec
5. (dyrektor Nowicki)	Jak się nazywa córka
6. (ten gruby chłopak)	To kot
7. (to duże biuro)	Ten inżynier to dyrektor
8. (ten nowy uczeń)	Barbara to siostra
9. (ojciec)	Czy to jest biuro
10. (Adam)	Siostra jest ładna.
11. (inżynier Maciej Solski)	Czy to syn
12. (ten niski kowboj)	To jest dziecko

13. (ten sympatyczny gangster) To jest dom
14. (to małe dziecko) Kanarek jest ładny.
15. (nowy uczeń) Kot jest bardzo głodny.
16. (bardzo mądry pan) Ta dziewczyna to córka

IV. Complétez les phrases suivantes par le démonstratif convenable :

1. pokój jest bardzo jasny.
2. dziewczyna jest wysoka.
3. Syn wysokiego gangstera jest sympatyczny.
4. biuro to biuro ojca Adama.
5. Jak się nazywa mądra uczennica?
6. Matka dziecka jest bardzo gruba.
7. aktorka nazywa się Małgorzata Solska.
8. dziecko wszystko rozumie.

V. Posez les questions sur les mots en caractères gras selon le modèle :

Klasa jest jasna. → **Co jest jasne?**

Siostra Adama jest mądra. → **Kto jest mądry?**

1. **Ten amerykański film** jest dobry.
2. **Ta dziewczyna** jest bardzo ładna.
3. **Ojciec Adama** jest głodny.
4. **Biuro dyrektora Nowickiego** jest małe.
5. **Wysoki gangster** nie jest sympatyczny.
6. **Pokój ojca** nie jest jasny.

VI. Mettez les terminaisons convenables :

1. Jak... jest t... film? — Bardzo dobr....
2. T... dziecko jest bardzo mał....
3. T... dziewczyn... jest bardzo ładn....
4. Córka t... wysok... gangster... jest sympatyczn....
5. Kuchnia amerykańsk... jest dobr....
6. T... nisk... chłopak t... syn dyrektor... Nowick....
7. Kot t... dzieck... jest bardzo mądr....
8. Matka ładn... kanar... nie jest ładn....

VII. Complétez les phrases suivantes par des pronoms personnels :

1. Nic nie rozumiesz, (1re pers.sg.) też nie.
2. Teraz wszystko wiecie. A to dziecko? — nic nie wie.
3. Czy Adam i Barbara rozumieją? — wszystko rozumieją, a pan Solski i pani Solska nic.
4. Adam jest bardzo głodny, a Barbara i pani Solska? — nie.
5. Czy kanarek jest mądry? — nie. Kot jest bardzo mądry.
6. Czy rozumiecie? Ja nic nie rozumiem.
7. Jaki jest ten chłopak? — jest bardzo mądry.
8. Jaka jest siostra tego chłopaka? — nie jest sympatyczna.

VIII. Complétez les phrases suivantes selon le modèle et traduisez-les:

Czy jest tu Barbara? — Tak, **ona** tu jest.

1. Czy jest tu ojciec Adama? — Tak, tu jest.
2. Czy jest tu dziecko tego pana? — Tak, tu jest.
3. Czy są tu Barbara i Anna? — Tak, tu są.
4. Czy są tu córka i syn pana Solskiego? — Tak, tu są.
5. Czy jest tu matka tego dziecka? — Tak, tu jest.
6. Czy są tu ojciec i syn? — Tak, tu są.

IX. Mettez les infinitifs entre parenthèses à la 2e personne du singulier:

„Dzień dobry! Nazywam się Adam Solski. A ty, jak (nazywać się)?
(wiedzieć), (być) bardzo sympatyczna i bardzo ładna. Nic nie
(rozumieć)? Nie (być) mądra.”

X. Mettez les verbes entre parenthèses à la personne indiquée:

1. (być; 1re pers.sg.) w domu.
2. (oglądać; 1re pers.pl.) Dzisiaj jest dobry polski film.?
3. (nazywać się)(wiedzieć; 2e pers.sg.). Jak ta pani? Nie?
4. (być) Ta pani bardzo dobra.
5. (oglądać; 2e pers.pl.) To nowy program.?
6. (rozumieć) To dziecko nic nie
7. (wiedzieć; 1re pers.pl.) Teraz wszystko
8. (być; 2e pers.sg.) bardzo mądry.
9. (rozumieć; 2e pers.pl.) Czy teraz na pewno?
10. (wiedzieć) Adam i Barbara nic nie

XI. Traduisez:

1. Y a-t-il un parc ? — Oui. Il est très grand et très joli.
2. Mme Solski est là ? — Oui, elle est là.
3. Y a-t-il une pièce claire ?
4. Le nouvel élève est-il là ?
5. Y a-t-il un nouvel élève ?
6. Est-ce que le directeur est là ? — Oui, il est là.
7. Il y a un chat à la maison.
8. Barbara et Adam sont là ? — Oui.
9. Sont-ils là ? — Oui, ils sont là.
10. Il y a un bon film américain aujourd'hui.

XII. Complétez les phrases suivantes par les conjonctions **i** ou **a**:

1. Adam jest bardzo głodny ojciec Adama jest głodny.
2. Adam jest głodny, Barbara nie.
3. To biuro jest małe bardzo jasne.
4. Małgorzata Maciej są w domu.
5. Matka rozumie wszystko, ojciec nic nie rozumie.
6. Nazywam się Adam Solski, ty?

XIII. Complétez les phrases suivantes en indiquant le lien de parenté:

1. Pan Maciej to Adama.
2. Barbara to pana Macieja.
3. Barbara to Adama.
4. Pani Solska to Adama.
5. Adam to pana Solskiego.
6. Chłopak to grubego kowboja.

XIV. Faites correspondre les réponses aux questions:

1. Czy Adam wszystko rozumie?	A. — Nie, nie wiem.
2. Jesteś głodny?	B. — Nie, druga
3. Kto to jest to dziecko?	C. — Nie, nic nie rozumie.
4. Jaki jest ten dom?	D. — To syn pana Macieja.
5. Czy to jest pierwsza lekcja?	E. — Duży i bardzo ładny.
6. Jaki jest dzisiaj film? Wiesz?	F. — Nie.

XV. Posez les questions correspondantes:

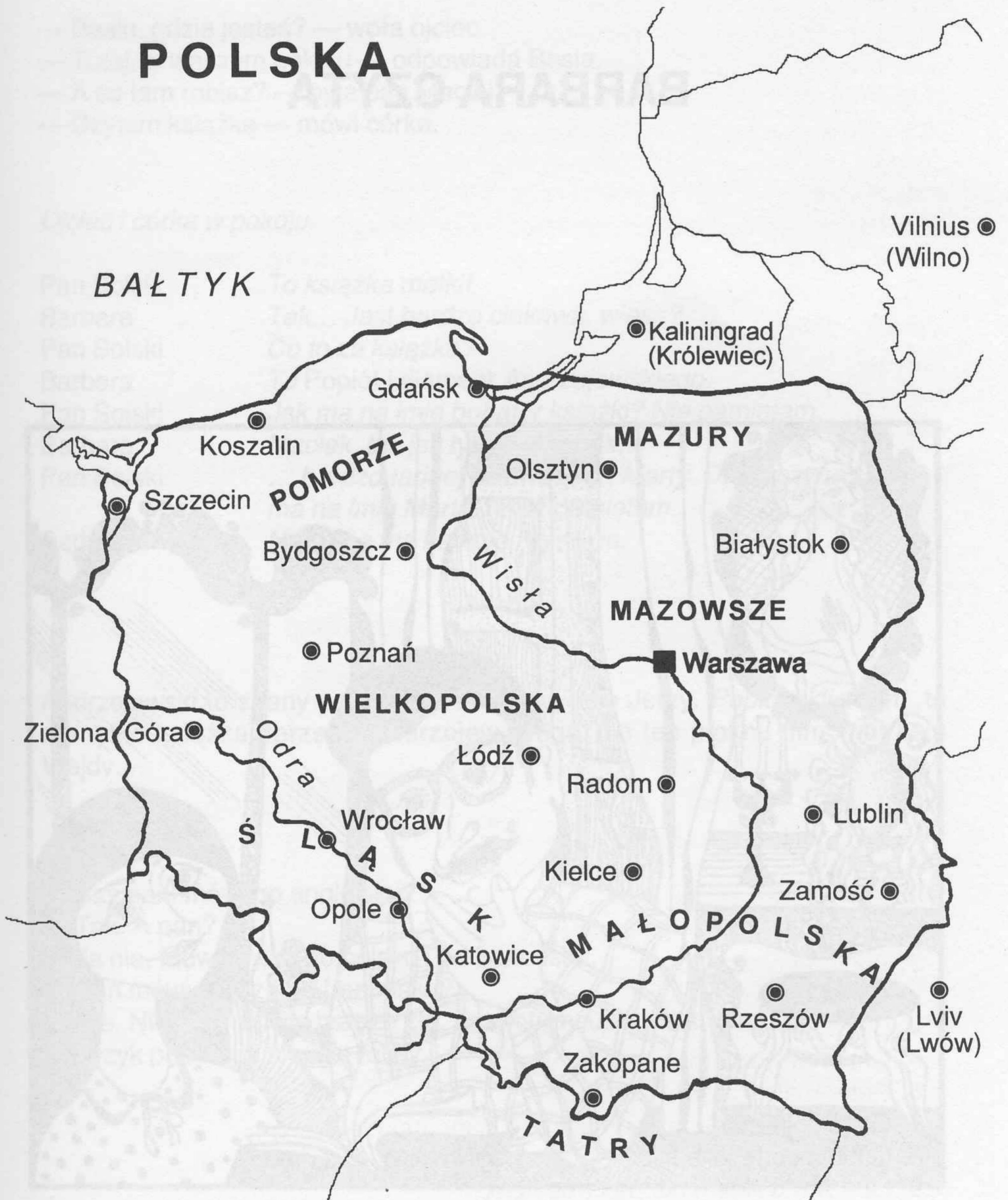
1. Nie, nie jest głodna.
2. Tak, bardzo.
3. To matka Adama.
4. Jest dobry film amerykański.
5. Bardzo dobry.
6. Nie wiem.
7. Piątek.
8. To córka dyrektora.
9. Tak.
10. Bardzo mądre.
11. Sympatyczna.
12. Tak, oni też.

XVI. Traduisez:

1. Qui est-ce? — Je ne sais pas.
2. Vous ne comprenez rien. Le fils de M. Solski ne comprend rien.
3. Adam est à la maison. Il a faim? — Je ne sais pas.
4. La cuisine est grande. La maison est sûrement très grande.
5. Cet enfant sait tout.
6. Cette maison est très petite.
7. Cette soirée à la maison est très sympathique.
8. Qui est cette jolie fille? — C'est la fille de ce gros monsieur.
9. La sœur d'Adam n'a pas très faim.
10. Tu sais, ce garçon est très sympathique. Cette fille aussi.
11. Le film est très bon. C'est un film américain. Nous regardons?
12. Quel jour sommes-nous? Ah! Aujourd'hui, il y a un bon programme.

XVII. Présentez une personne ou une famille en utilisant le plus de vocabulaire possible, dans un dialogue ou un texte continu.

POLSKA

LEKCIJA TRZECIA

BARBARA CZYTA

W mieszkaniu rodziny Solskich. Pokój Barbary jest pusty. Barbara jest w pokoju pani Małgorzaty i pana Macieja. Jest sama. Czyta.

- Basiu, gdzie jesteś? — woła ojciec.
- Tutaj, w waszym pokoju — odpowiada Basia.
- A co tam robisz? — pyta pan Maciej.
- Czytam książkę — mówi córka.

Ojciec i córka w pokoju.

Pan Solski	<i>To książka matki!</i>
Barbara	<i>Tak... Jest bardzo ciekawa, wiesz?</i>
Pan Solski	<i>Co to za książka?</i>
Barbara	<i>To Popiół i diament Andrzejewskiego.</i>
Pan Solski	<i>Jak ma na imię bohater książki? Nie pamiętam.</i>
Barbara	<i>Maciek, tak jak ty. To chłopak...</i>
Pan Solski	<i>... bardzo ładnej dziewczyny, Marty. Dziewczyna Maćka ma na imię Marta, teraz pamiętam.</i>
Barbara	<i>Nie. Ona ma na imię Krystyna.</i>

* * *

Andrzejewski to znany polski pisarz. Ma na imię Jerzy. *Popiół i diament* to nie tylko książka Jerzego Andrzejewskiego. To też piękny film Andrzeja Wajdy.

* * *

- Czy pani mówi po angielsku?
- Tak. A pan?
- Ja nie. Mówię tylko po polsku i po francusku.
- Pan mówi dobrze po francusku?
- Nie. Niestety mówię bardzo źle. Język francuski jest trudny.
- Język polski też nie jest łatwy.

* * *

VOCABULAIRE

Noms

bohater
diament
imię
język
książka
mieszkanie
pisarz
popiół

Adjectifs

ciekawy, a, e
francuski, a, e
łatwy, a, e
piękny, a, e
pusty, a, e
trudny, a, e
trzeci, a, e
znany, a, e

Verbes

czytać, -am, -asz
mieć, mam, masz
mówić, -ę, -isz
odpowiadać, -am, -asz
pamiętać, -am, -asz
pytać, -am, -asz
robić, -ę, -isz
wołać, -am, -asz

Noms propres

Andrzej
Andrzejewski (Jerzy)
Basia
Jerzy
Krystyna
Maciek
Marta
Wajda (Andrzej)

Pronom

sam, sama, samo
wasz, a, e

Expressions

co to za + N.
mieć na imię
tak jak

Adverbes

dobrze
gdzie
niestety
po angielsku
po francusku
po polsku
tam
tutaj (= tu)
tylko
źle

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM ET L'ADJECTIF

Morphologie

a. Le nominatif neutre

Les neutres se terminent: • en **-o** ex. *biuro*
 • en **-e** ex. *mieszkanie*
 • en **-ę** ex. *imię*

N.B. Les neutres en **-ę** sont peu nombreux et ont une déclinaison particulière.

b. Le génitif singulier des féminins

Il se termine:

- en **-y** pour les noms
- en **-ej** pour les adjectifs.

ex. *chłopak bardzo ładnej dziewczyny*
le petit ami d'une très jolie fille

w pokoju pani Solskiej
dans la chambre de madame Solksi

N.B. Le génitif de *pani* est identique au nominatif.

c. Les prénoms en -y comme *Jerzy*

Ils se déclinent comme des adjectifs.

ex. *To jest ojciec Jerzego.*

C'est le père de Georges.

N.B. En règle générale, on ne traduit pas le prénom des personnages célèbres.

ex. *Popiół i diament to książka Jerzego Andrzejewskiego.*

Cendres et diamant est un livre de **Jerzy** Andrzejewski.

Syntaxe

a. La forme de politesse

Au **vous** de politesse français correspond **pan** ou **pani** selon le sexe de la personne à laquelle on s'adresse, suivi du verbe à la 3e personne du singulier.

ex. *Czy pani mówi po angielsku?*

Parlez-vous anglais ?

(on s'adresse à une personne du sexe féminin)

Pan mówi dobrze po francusku?

Vous parlez bien français ?

(on s'adresse à une personne du sexe masculin)

N.B. Lorsqu'on vouvoie une personne tout en l'appelant par son prénom, ou qu'on parle d'une personne de l'entourage, le prénom est précédé de **pan** ou de **pani**.

ex. **Pani Basiu**, czy pani mówi po angielsku?

Barbara, parlez-vous anglais ?

Pan Maciej jest bardzo sympatyczny.

Mathias est très sympathique.

b. Deux adjectifs épithètes peuvent précéder le nom.

ex. **znany polski** pisarz

un écrivain polonais connu

duża jasna klasa

une grande salle claire

c. L'expression *co to za* + nominatif

ex. **Co to za** książka?

Quel livre est-ce que c'est ?

II. LE VERBE

Morphologie

a. Les verbes **czytać**, **mieć**, **odpowiadać**, **pamiętać**, **pytać** et **wołać** appartiennent à la classe en **-am**, **-asz** (cf. **nazywać się**).

N.B. On remarquera l'infinitif en **-eć** de **mieć** et sa conjugaison :
mam, **masz**.

b. La classe verbale en **-e** **-isz**

Les terminaisons des verbes de cette classe sont les suivantes :

— à la 1 ^{re} personne du singulier	-e
— à la 2 ^e personne du singulier	-isz
— à la 3 ^e personne du singulier	-i
— à la 1 ^{re} personne du pluriel	-imy
— à la 2 ^e personne du pluriel	-icie
— à la 3 ^e personne du pluriel	-ą

Par la suite, seules la 1re et la 2e personnes du singulier seront indiquées. Elles suffiront à déterminer cette classe.

Les verbes **robić** et **mówić** se conjuguent respectivement au présent :

robię	mówię
robisz	mówisz
robi	mówi
robimy	mówimy
robicie	mówicie
robią	mówią

CONNAISSANCE PASSIVE

- du locatif de **mieszkanie** et de **wasz pokój** : **w mieszkaniu**, **w waszym pokoju**
- du génitif pluriel de **Solski** : **rodzina Solskich**
- de l'accusatif de **książka** : **książkę**
- de l'expression **tak jak**
- du diminutif de **Barbara** : **Basia**
- du vocatif de **Basia** : **Basiu**
- de l'accusatif du pronom interrogatif **co** : **co**
- du génitif de **Wajda** : **Wajdy**

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Kto czyta?
2. Czy Adam i Barbara są w pokoju matki?
3. Gdzie jest Barbara?
4. Co ona tam robi?
5. Co odpowiada Basia?
6. Czy to książka ojca?
7. Jaka jest ta książka?
8. Jak się nazywa autor tej książki?
9. Czy Maciej to imię autora?
10. Jak ma na imię autor?
11. Kto to jest Maciek?
12. Czy Maciek to chłopak pięknej dziewczyny?
13. Jak ona ma na imię?
14. Czy Jerzy Andrzejewski to znany pisarz?
15. Czy *Popiół i diament* to tylko książka?
16. Jaki jest film *Popiół i diament* ?
17. Czy Jerzy Andrzejewski to znany amerykański pisarz?
18. Jaki jest język francuski?
19. Czy język polski jest łatwy?
20. Teraz wszystko rozumiecie?

CONVERSATION

I. Entamez un dialogue par l'une des phrases suivantes et poursuivez-le en employant toutes vos connaissances :

1. Czy pan (pani) mówi po francusku?
2. Kto mówi dobrze po angielsku?
3. Co pan (pani) teraz robi?
4. Jak pan (pani) ma na imię?

II. Jouez la scène de présentation en employant la forme de politesse.

*III. Lisez les dialogues de la leçon II en les transformant selon le modèle (employez les verbes **mówić, odpowiadać, pytać, wołać**) :*

ex. Mamo, jestem bardzo głodny — **mówi Adam.**

EXERCICES

I. Précisez si les consonnes suivantes sont dures, molles ou durcies :

t	ć	w	l	ś	dz	ń	sz	g	ł
c	m	cz	ż	ź	j	k	rz	r	d

II. Donnez la nature des consonnes finales du radical des mots suivants :

kuchnia	brat	dziewczyna	trzeci	chłopak
ojciec	popiół	mieszkanie	uczeń	lekcja
pisarz	pokój	uczennica	pani	drugi

III. Complétez les phrases suivantes par les mots entre parenthèses :

1. (Barbara)	Adam to brat
2. (ta nowa uczennica)	Anna to imię
3. (pani Solska)	Barbara i ojciec są w pokoju
4. (ta ładna dziewczyna)	Czy Maciek to chłopak
5. (córka pani Solskiej)	Pokój jest pusty.
6. (pierwsza klasa)	To uczennica
7. (ta bardzo dobra aktorka)	To jest pierwszy film
8. (polska rodzina)	To jest dom
9. (ta niska pani)	To jest małe dziecko
10. (Marta i Krystyna)	To ojciec i matka

IV. Complétez les phrases suivantes par les mots entre parenthèses :

1. (ten piękny chłopak)	Jaka jest dziewczyna
2. (ta uczennica)	Matka to piękna aktorka.
3. (ten uczeń)	Klasa jest duża.
4. (kot)	Dom jest bardzo mały.
5. (pani Solska)	Córka to Basia.
6. (To duże biuro)	Kto to jest? To dyrektor
7. (Jerzy Andrzejewski)	Książka jest bardzo ciekawa.
8. (ojciec)	To brat

V. Énumérez tous les noms neutres que vous connaissez et employez-les dans des phrases.

VI. Faites des questions et des réponses selon le modèle :

To jest dziewczyna. → **Co to za** dziewczyna? — To córka pani Solskiej.

1. To jest pokój.
2. To jest książka.
3. To dyrektor.
4. To jest kuchnia.
5. To film.
6. To jest chłopak.
7. To inżynier.
8. To biuro.

VII. *Faites quatre phrases où vous emploieriez les expressions suivantes: **w domu / w pokoju / tu / tam.** Puis posez les questions correspondantes.*

VIII. *Complétez les phrases suivantes:*

1. Syn tej polskiej aktorki ma na imię
2. Córka pani Małgorzaty ma na imię
3. Matka Barbary i Adama ma na imię
4. Czy ojciec ma na imię? — Tak, ma na imię
5. Jak masz na imię? —
6. Jak ma na imię Wajda? —
7. Jak ma na imię Andrzejewski? —
8. Jak ma na imię dyrektor Nowicki? —

IX. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle:*

Jesteś bardzo ładna. → **Pani jest** bardzo ładna.

1. Jesteś sympatyczny.
2. Nazywasz się Adam Solski.
3. Jak masz na imię?
4. Co robisz?
5. Nazywam się Maciej Solski. A ty?
6. Gdzie jesteś?
7. Czy wszystko rozumiesz?
8. Jaka ty jesteś? Wysoka?

X. *Traduisez en employant la forme de politesse (au masculin et au féminin quand les deux sont possibles):*

1. Comment vous appelez-vous? — Barbara Solski.
2. Aujourd'hui, vous ne comprenez rien.
3. Que faites-vous à la maison?
4. Je parle mal le polonais. Vous savez, Madame, c'est une langue très difficile.
5. Vous êtes très belle.
6. Que dites-vous?

XI. *Donnez l'infinitif des verbes suivants :*

1. wiedzą	5. robią
2. mówicie	6. macie
3. jesteście	7. odpowiadamy
4. rozumiesz	8. nazywa się

XII. *Énumérez tous les verbes transitifs que vous connaissez.*

XIII. *Traduisez :*

- a. — Barbara, où es-tu ? appelle le père de la fille.
 — Dans la chambre de maman, répond-elle.
 — Qu'est-ce que tu fais là-bas ? demande-t-il.
 — Je lis, dit-elle.
 Le père et la fille sont dans la chambre.
 — Quel est ce livre ? demande M. Solski.
 — C'est *Cendres et diamant* de Jerzy Andrzejewski, dit-elle. Il est très intéressant.
 — Comment se prénomme la petite amie du héros ? Marthe ? Christine ? demande-t-il. Je ne me souviens pas.

La fille de M. Solski et de Mme Solski se prénomme Barbara. Aujourd'hui, elle est seule à la maison et lit dans la chambre de sa mère.

- b. — C'est la troisième leçon ?
 — Oui, c'est la troisième.
 — La deuxième leçon est très difficile. La première aussi.
 — Oui, cette langue n'est, hélas, pas facile.
 — Vous parlez aussi anglais ?
 — Oui. Je parle anglais et polonais.

XIV. *Imaginez un dialogue entre la mère et le fils. Utilisez le vocabulaire des trois premières leçons.*

MUCHA

Z kąpeli każdy korzysta,
A mucha chciała być czysta.
W niedzielę kąpała się w smole,
A w poniedziałek w rosole,
We wtorek — w czerwonym winie,
A znowu w środę — w czerninie,
A potem w czwartek — w bigosie,
A w piątek — w tatarskim sosie,
W sobotę — w soku z moreli...
Co miała z takich kąpeli?
Co miała? Zmartwienie miała,
Bo z brudu lepi się cała,
A na myśl jej nie przychodzi,
Żeby wykąpać się w wodzie.

Jan Brzechwa

LEKCJA CZWARTA

BRZYDKA POGODA

Niedziela rano. W pokoju Basi ptak Ikar nudzi się. Basia jest dzisiaj bardzo zajęta. Pisz.

Adam *Co robisz?*
 Barbara *Przecież widzisz, piszę list.*
 Adam *A co robisz potem?*
 Barbara *Jeszcze nie wiem. A ty?*
 Adam *Taka brzydka pogoda! Nudzę się.*
 Barbara *Teraz jest dobry mecz. Nie oglądasz?*
 Adam *Nie, bo tata jest w pokoju i czyta gazetę.*
 Barbara *A ty dlaczego nie czytasz? Masz tu ciekawą książkę
 Andrzejewskiego. Znasz tę książkę?*
 Adam *Tak. Lubisz tego pisarza?*
 Barbara *Myślę, że jest bardzo ciekawy.*

Niedziela wieczorem. Rodzina Solskich jest w domu.

Matka *Adam, dlaczego jesteś taki zły?*
 Adam *Bo nie wiem, co robić. Basia pisze i pisze. Tata jest zajęty.
 A ty czytasz Scenę.*
 Matka *Tak, czytam ostatni numer tego czasopisma. Jest bardzo
 interesujący. A dlaczego się nie uczysz?*
 Adam *Bo dziś jest niedziela.*
 Matka *Kiedy masz angielski? Jutro?*
 Adam *Nie, pojutrze.*

* * *

Pan Solski, pani Solska i pan Nowicki

Pan Nowicki *Państwo lubią oglądać telewizję?*
 Pan Solski *Tak, a pan?*
 Pan Nowicki *Ja też, kiedy program jest ciekawy.*
 Pani Solska *Dzisiaj wieczorem jest western.*
 Pan Nowicki *Stary czy nowy?*
 Pan Solski *Stary. Jest trochę długi, ale nie jest zły.*
 Pan Nowicki *Ja wolę program drugi. Jest dobra komedia francuska.*

* * *

VOCABULAIRE

Noms

czasopismo
gazeta
komedia
list
mecz
niedziela
numer
państwo (A.G.-a)
pogoda
ptak
telewizja
western

Noms propres

Ikar
Scena

Adjectifs

angielski, a, e
brzydki, a, e
czwarty, a, e
długi, a, e
interesujący, a, e
ostatni, a, e
stary, a, e
zajęty, a, e
zły, a, e

Pronom

taki, a, e

Expressions

dzisiaj wieczorem
wieczorem

Autres

ale
bo
czy
dlaczego
przecież
że

Verbes

lubić, -ę, -isz
myśleć, -ę, -isz
nudzić się, -ę, -isz
pisać, piszę, piszesz
uczyć się, -ę, -ysz
widzieć, -ę, -isz
woleć, -ę, -isz
znać, -am, -asz

Adverbes

dziś (= dzisiaj)
jeszcze
jutro
kiedy
pojutrze
potem
rano
trochę

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM ET L'ADJECTIF

Morphologie

L'accusatif singulier

a. Le masculin

On distingue le masculin-animé du masculin-inanimé.

a.1. Le masculin-animé a un accusatif identique au génitif

Il se termine donc: en **-a** pour les noms
en **-ego** pour les adjectifs

ex. G. <i>imię małego ptaka</i>	le nom du petit oiseau
A. <i>Pamiętam małego ptaka.</i>	Je me rappelle le petit oiseau.
G. <i>syn wysokiego gangstera</i>	le fils du grand gangster
A. <i>Widzę wysokiego gangstera.</i>	Je vois le grand gangster.

a.2. Le masculin-inanimé a un accusatif identique au nominatif

Il se termine donc: en **consonne** pour les noms
en **-y** pour les adjectifs

ex. N.	<i>To jest piękny list.</i>	C'est une belle lettre.
A.	<i>Piszę piękny list.</i>	J'écris une belle lettre.
N.	<i>To jest polski film.</i>	C'est un film polonais.
A.	<i>Oglądam polski film.</i>	Je regarde un film polonais.

b. Le neutre a un accusatif identique au nominatif

Il se termine donc: en **-o**, **-e** ou **-ę** pour les noms
en **-e** pour les adjectifs

ex. N.	<i>To jest ładne biuro.</i>	C'est un joli bureau.
A.	<i>Widzimy ładne biuro.</i>	Nous voyons un joli bureau.
N.	<i>To jest duże mieszkanie.</i>	C'est un grand appartement.
A.	<i>Rodzina Solskich ma duże mieszkanie.</i>	La famille Solski a un grand appartement.
N.	<i>To jest ładne imię.</i>	C'est un joli prénom.
A.	<i>On ma ładne imię.</i>	Il a un joli prénom.

Exception : le mot **państwo**, quand il a le sens de « monsieur et madame », se comporte comme un masculin-personnel et a à l'accusatif et au génitif la forme **państwa**.

ex. A.	<i>Widzę państwa.</i>	Je vous vois.

c. Le féminin

Il a des désinences spécifiques :

- ę pour les noms
- ą pour les adjectifs

ex. N.	<i>To jest ciekawa książka.</i>	C'est un livre intéressant.
A.	<i>Ty czytasz ciekawą książkę.</i>	Tu lis un livre intéressant.

Deux exceptions : **pani** a à l'accusatif la forme **panią**.
le démonstratif **ta** a la forme **tę**.

ex. N.	<i>Ta pani jest ładna.</i>	Cette dame est jolie.
A.	<i>Widzę tę panią.</i>	Je vois cette dame.

Syntaxe

a. L'accusatif (A.)

L'accusatif est le cas du complément d'objet direct *dans une phrase affirmative*.

ex. *Barbara pisze list.*

Barbara écrit une lettre.

Aktorka ogląda nowe czasopismo.

L'actrice regarde une nouvelle revue.

Czytam interesującą książkę.

Je lis un livre intéressant.

b. La forme de politesse

Lorsqu'on s'adresse à des interlocuteurs des deux sexes, on emploie le collectif **państwo**, qui a ici le sens de **monsieur et madame**, suivi du verbe à la 3e personne du pluriel.

ex. *Państwo lubią oglądać telewizję?*

Vous aimez regarder la télévision ?

N.B. *Państwo* peut être aussi suivi du verbe à la 2e personne du pluriel.

Cette tournure est plus familière.

ex. *Państwo lubicie oglądać telewizję?*

Vous aimez regarder la télévision ?

II. LE PRONOM TAKI

Il se place **devant** l'adjectif avec lequel il s'accorde, et marque l'intensité.

ex. *Taka brzydka pogoda!*

Il fait **si** mauvais temps !

To taki piękny dzień!

C'est une **si** belle journée !

III. LES PRONOMS INTERROGATIFS KTO ET CO

La déclinaison du pronom interrogatif **kto** se rapproche de celle de l'adjectif masculin-personnel. Son accusatif est **kogo**.

ex. **N.** *Kto to jest?*

Qui est-ce ?

A. *Kogo widzisz?*

Qui vois-tu ?

L'accusatif du pronom interrogatif **co** est identique au nominatif.

ex. **N.** *Co to jest?*

Qu'est-ce que c'est ?

A. *Co robisz?*

Que fais-tu ?

IV. LE VERBE

a. La classe verbale en -*ę*, -*esz*.

Les terminaisons des verbes de cette classe sont les suivantes :

— à la 1 ^{re} personne du singulier	- <i>ę</i>
— à la 2 ^e personne du singulier	- <i>esz</i>
— à la 3 ^e personne du singulier	- <i>e</i>
— à la 1 ^{re} personne du pluriel	- <i>emy</i>
— à la 2 ^e personne du pluriel	- <i>ecie</i>
— à la 3 ^e personne du pluriel	- <i>ą</i>

Par la suite, seules la 1re et la 2e personnes du singulier seront indiquées. Elles suffiront à déterminer cette classe.

Les terminaisons de cette classe verbale entraînent des modifications du thème verbal. Lorsque le thème est en consonne, elles provoquent l'alternance de cette consonne.

ex. l'alternance **s** / **sz** dans le verbe ***pisać***, qui se conjugue au présent :

piszę
piszesz
pisze
piszemy
piszecie
piszą

b. Les verbes ***lubić***, ***nudzić się*** et ***uczyć się*** de même que les verbes ***widzieć*** et ***myśleć*** appartiennent à la classe en -*ę*, -*isz*, -*ą*. Ils se conjuguent au présent :

<i>lubię</i>	<i>nudzę się</i>	<i>uczę się</i>	<i>widzę</i>	<i>myślę</i>
<i>lubisz</i>	<i>nudzisz się</i>	<i>uczysz się</i>	<i>widzisz</i>	<i>myślisz</i>
<i>lubi</i>	<i>nudzi się</i>	<i>uczy się</i>	<i>widzi</i>	<i>myśli</i>
<i>lubimy</i>	<i>nudzimy się</i>	<i>uczymy się</i>	<i>widzimy</i>	<i>myślimy</i>
<i>lubicie</i>	<i>nudzicie się</i>	<i>uczycie się</i>	<i>widzicie</i>	<i>myślicie</i>
<i>lubią</i>	<i>nudzą się</i>	<i>uczą się</i>	<i>widzą</i>	<i>myślą</i>

N.B. 1. Les terminaisons de la 1re personne du singulier et de la 3e personne du pluriel entraînent une modification du thème verbal.

2. L'alternance consonantique ***dz*** / ***dź***.

V. LA PROPOSITION SUBORDONNÉE

En polonais, toute phrase subordonnée, quelle qu'elle soit, est séparée de la principale par une virgule.

a. La proposition subordonnée complétive

Elle est introduite par la conjonction **że**.

ex. *Myślę, że on jest bardzo ciekawy.*
Je pense **qu'**il est très intéressant.

b. La proposition interrogative indirecte

Elle conserve le même interrogatif et le même ordre des mots que la proposition interrogative directe.

ex. STYLE DIRECT

Co robisz?

Que fais-tu ?

Jak się nazywasz?

Comment t'appelles-tu ?

Dlaczego jesteś zły?

Pourquoi es-tu de mauvaise
humeur ?

STYLE INDIRECT

Nie wiem, co robisz.

Je ne sais pas **ce que** tu fais.

Adam pyta, jak się nazywasz.

Adam demande **comment** tu
t'appelles.

Nie rozumiem, dlaczego jesteś zły.

Je ne comprends pas **pourquoi** tu es
de mauvaise humeur.

N.B. La particule interrogative **czy** introduit aussi bien la proposition interrogative directe que la proposition indirecte :

ex. *Czy jest pan Solski?*

Est-ce que M. Solski est là ?

Nie wiem, czy jest pan Solski.

Je ne sais pas **si** M. Solski est là.

c. Les propositions circonstancielles de cause et de temps

— **La proposition circonstancielle de cause** répond à une question introduite par la locution interrogative **dlaczego** et est introduite par la conjonction **bo**.

ex. *Dlaczego jesteś taki zły? — Jestem taki zły, bo nie wiem co robić.*

Pourquoi es-tu de si mauvaise humeur? — Je suis de si mauvaise humeur **parce que** je ne sais pas quoi faire.

— **La proposition circonstancielle de temps** est introduite par la conjonction **kiedy**.

ex. *Lubię oglądać telewizję, kiedy jest ciekawy program.*

J'aime regarder la télévision quand il y a un programme intéressant.

VI. LES CONJONCTIONS **ALE** ET **CZY**

- a. La conjonction de coordination **ale** marque la restriction et est toujours précédée d'une virgule.

ex. *To stary western, ale bardzo dobry.*

C'est un vieux western, mais il est très bien.

- b. La conjonction **czy** marque l'alternative :

ex. *To jest dobra czy zła książka?*

C'est un bon ou un mauvais livre ?

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Jaki jest dzisiaj dzień?
2. Czy pogoda jest ładna?
3. Jaka jest pogoda?
4. Czy to pokój Adama?
5. Czy Basia ma pięknego kota?
6. Jak się nazywa ptak Basi?
7. Co robi Basia?
8. Co mówi Adam?
9. Czy dzisiaj jest ciekawy mecz?
10. Czy ojciec jest w domu?
11. Dlaczego Adam nie czyta?
12. Jak się nazywa autor książki?
13. Co myśli Basia?
14. Dlaczego Adam jest zły?
15. Czy Adam jest bardzo zły?
16. Co czyta matka?
17. Co to za czasopismo?
18. Czy Adam lubi się uczyć?
19. Dlaczego on się nie uczy?
20. Czy pan Solski i pani Solaska oglądają telewizję?
21. Kiedy oni oglądają telewizję?
22. Co to za film?
23. Jaki jest film?
24. A co woli pan Nowicki? Dlaczego?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes

1. Czy pan (pani) lubi czytać?
2. A pan (pani)? Czy pan (pani) lubi pisać?
3. Jakiego pisarza pan (pani) lubi?
4. Kto ma kanarka?
5. Ma pan (pani) małego kota?
6. Jaka jest dzisiaj pogoda?
7. Czy dzisiaj jest brzydki dzień?
8. Co pan (pani) robi, kiedy jest brzydka pogoda?
9. Czy pamiętacie, jak Andrzejewski ma na imię?
10. Kiedy pan (pani) ogląda telewizję?
11. Czy program pierwszy jest ciekawy?
12. Co pan (pani) woli? Program pierwszy czy program drugi?
13. Czy pan (pani) myśli, że język polski jest łatwy?
14. Co pan (pani) robi wieczorem?
15. Jakiego polskiego pisarza znasz?
16. Jaką polską książkę znasz?

II. Posez une question commençant par **dłaczego** à l'un de vos camarades qui y répond par une phrase entière.

- **Dłaczego** nie lubisz czytać?
- Nie lubię czytać, **bo** nic nie rozumiem.

III. Passez du style direct au style indirect :

- Basiu, co robisz? — pyta Adam.
- Nic — odpowiada Basia.
- Przecież pisze — myśli Adam.

- Dłaczego się nie uczysz? — pyta matka.
- Nie uczę się, bo dzisiaj jest niedziela — odpowiada Adam.
- Pamiętasz, że masz język francuski? — pyta matka.
- Tak, ale nic nie rozumiem — mówi Adam.

IV. Imitez le dialogue suivant :

- Co on mówi?
- **Mówi, że** dzisiaj jest piękna pogoda.
- A ty co myślisz?
- **Myślę, że** jest brzydka.

V. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle:*

a. To dobra aktorka. → Ona jest **taka dobra!**

1. To sympatyczny uczeń.
2. To ciekawe dziecko.
3. To interesująca komedia.
4. To stary film.
5. To dobra córka.
6. To brzydkie mieszkanie.

b. On widzi małego kota! → Widzi **takiego małego** kota!

1. Lubisz brzydką dziewczynę!
2. Wolisz stary film!
3. Znasz interesującego pisarza!
4. Czytasz grubą książkę!
5. Widzicie wysokiego gangstera!
6. Państwo czytają złe czasopismo!

EXERCICES

I. *Complétez les phrases suivantes par **rz** ou par **ź**:*

1. Dzisiaj jest b...ydką pogoda.
2. Mama czyta. Tata te... czyta, a ja się nudzę.
3. To jest du...e mieszkanie.
4. In...ynier Solski jest bardzo zajęty.
5. Pani Małgo...ata jest jeszcze w domu.
6. Dziś mamy t...ecią lekcję polskiego.

II. *Mettez les mots entre parenthèses à l'accusatif:*

1. (list)	Piszę
2. (czasopismo)	Pan Solski czyta
3. (lekcja polskiego)	Uczennica i uczeń mają
4. (brat)	Basia ma
5. (ptak)	Adam ma
6. (gazeta)	Ona czyta
7. (ten polski pisarz)	Ona lubi
8. (bardzo ciekawy western)	On ogląda
9. (ta długa komedia)	Państwo lubią
10. (to mieszkanie)	Czy lubisz?

III. *Complétez les phrases suivantes selon le modèle:*

To jest **dobra książka**. → Czytamy **dobrą książkę**.

1. To jest stary dom.	Oni mają
2. To jest duże mieszkanie.	Wolimy

3. To piękna aktorka.	Znasz
4. To nowe czasopismo jest ciekawe.	Pan czyta
5. Ta brzydka pani to pani Nowicka.	Czy pan zna
6. To ciekawy polski pisarz.	Państwo czytają
7. To stara gazeta.	On ogląda
8. Kanarek jest głodny.	Adam widzi
9. To pan Solski i pani Solska.	W pokoju widzę
10. Brat Basi jest interesujący.	Ona ma

IV. *Mettez les mots entre parenthèses au cas convenable :*

1. (piękny park)	Dziewczyna widzi
2. (mądra córka)	Pan Solski ma
3. (syn pana Macieja)	To jest kanarek
4. (to mądre dziecko)	Jaki jest ojciec
5. (duży syn)	Ta pani ma jeszcze
6. (ta ładna aktorka)	Basia to córka
7. (to małe sympatyczne mieszkanie)	Czy pani lubi.....?
8. (brzydkie imię)	Ta gruba aktorka ma

V. *Posez les questions selon le modèle:*

Mam **ładną** siostrę. → **Jaką** masz siostrę?

- Adam ma małego kota.
- Basia czyta interesującą gazetę.
- Widzimy brzydkie mieszkanie.
- Pisarz pisze teraz ciekawą książkę.
- Ten uczeń zna nowego dyrektora.
- Pan Nowicki widzi piękną dziewczynę.
- Mam angielskie imię.
- Ojciec i syn oglądają stary western.

VI. *Répondez aux questions suivantes selon le modèle :*

Jaki jest ten film? Dobry? → **Nie, zły.**

- Jaka jest ta dziewczyna? Ładna?
- Jaki jest ten język? Łatwy?
- Jakie jest to czasopismo? Stare?
- Jaki jest ten park? Duży?
- Jaki jest ten pan? Wysoki?
- Jaka jest ta komedia? Dobra?

VII. *Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras :*

- Ten pan **to inżynier Piotr Nowicki.**
- Adam teraz **wszystko** rozumie.
- Znamy **rodzinę Solskich.**
- To dziecko woli **czytać i pisać.**

5. **Telewizja** nie jest interesująca.
6. Kanarek lubi **kota Basi**.
7. **Mieszkanie** jest bardzo jasne.
8. **Ten wysoki pan** nic nie wie.
9. **Pani Solska** jest bardzo piękna.
10. One widzą **pięknego pana i piękną aktorkę**.
11. Pamiętam **imię tej pięknej aktorki**.
12. Basia myśli, że **Jerzy Andrzejewski to ciekawy pisarz**.

VIII. Posez la question selon le modèle:

Dlaczego on jest zły? → Jest zły, **bo** się nudzi.

1.? — Nic nie rozumie, bo nie jest mądre.
2.? — Pyta, bo nie wie.
3.? — Lubię tego pisarza, bo jest bardzo dobry.
4.? — Pyta, jaki jest film, bo się nudzi.
5.? — Basia czyta książkę Jerzego Andrzejewskiego, bo lubi tego pisarza.
6.? — To nie tylko książka, bo to też piękny film.
7.? — To mieszkanie jest ładne, bo jest jasne, duże, i ma piękną kuchnię.
8.? — Ogląda bardzo zły film, bo się nudzi i nie wie, co robić.

IX. Répondez aux questions suivantes:

1. Dlaczego oni lubią tę aktorkę?
2. Dlaczego ten pan lubi imię „Krystyna”?
3. Dlaczego ta dziewczyna wszystko rozumie?
4. Dlaczego Adam się nie uczy?
5. Dlaczego pan dyrektor jest teraz zły?
6. Dlaczego Barbara nazywa się Solska?
7. Dlaczego lubisz język polski?
8. Dlaczego Adam ogląda amerykański film?

X. Traduisez en employant la forme de politesse (au masculin, au féminin et au pluriel quand les formes sont possibles):

1. Vous avez une fille ou un fils?
2. Quel livre lisez-vous?
3. Vous ne savez pas pourquoi il est de mauvaise humeur.
4. Vous pensez que le polonais est très difficile.
5. Vous savez pourquoi vous êtes de mauvaise humeur?
6. Et vous, vous aimez le dimanche?
7. Pierre vous voit parce que vous êtes grand.
8. Je vous connais bien et je vous aime bien.

XI. *Complétez les phrases suivantes par le verbe **wiedzieć** ou le verbe **znać** :*

1. Czy państwo nowego dyrektora?
2., kiedy jest lekcja?
3. Adam bardzo dobrze ten film.
4. Czy pani matkę Krystyny?
5. Pan Solski nie, co Basia robi w pokoju matki.
6. pani, ta komedia jest bardzo dobra.
7. Ten uczeń dobrze tę książkę Andrzejewskiego.
8. Oni nie, jak się nazywa ta aktorka.

XII. *Complétez les phrases suivantes par les verbes ci-dessous :*

czytać / lubić / mieć / nudzić się / pisać / robić / uczyć się / wiedzieć / woleć

Co dzisiaj rodzina Solskich? Barbara list, pani Małgorzata książkę, pan Maciej gazetę.
A Adam? On, bo nie, co Nie lubi, nie też oglądać telewizję, ale pojutrze angielski.

XIII. *Mettez les terminaisons convenables :*

1. Jerzy Andrzejewsk... pisz... now... książk...
2. Jak... jest jutro dzień? — Niedziel...
3. Ten pisarz pisz... czwart... książk.... Ona jest bardzo dług...
4. Pan... Małgorzat... czyta ostatn... gazet...
5. Basiu, widz... brat...?
6. Pani zna rodzinę Solsk...?
7. Państwo mają na pewno duż... mieszkam...
8. To jest dom t... polsk... rodzin...
9. Siostra t... mądr... dzieck... ma na imię Barbara.
10. Anna ma interesując... chłopak...
11. Ptak t... sympatyczn... dziewczyn... nie jest jeszcze głodny.
12. Adam lub... ptak... siostr...

XIV. *Répondez aux questions suivantes :*

1. Kiedy czytasz? Rano czy wieczorem?
2. Gdzie jest książka? Tu czy tam?
3. Gdzie jest Basia?
4. Kiedy jest ten film? Dzisiaj czy jutro?
5. Kiedy oglądasz to czasopismo? Teraz czy potem?
6. Gdzie jesteś? W domu?
7. Kiedy pan (pani) ogląda telewizję?
8. Kiedy państwo mają lekcję polskiego?

XV. Complétez les phrases suivantes par l'un des adjectifs ci-dessous :

jasny / trudny / mądry / łatwy / interesujący / ciekawy

1. To brzydka dziewczyna, ale bardzo
2. Czytam grubą książkę, ale bardzo
3. Ten western jest stary i długi, ale bardzo
4. Język polski jest piękny, ale nie jest
5. Mieszkanie jest stare, ale bardzo
6. Ta pani ma mądre dziecko, ale

XVI. Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras :

1. Adam jest **tutaj**.
2. **Wieczorem** Barbara jest w pokoju matki.
3. Teraz Barbara jest w **pokoju matki**.
4. Anna jest tutaj **rano**.
5. **Tam** jest bardzo piękny park.
6. Czytasz tę gazetę **teraz czy jutro?**
7. Oglądamy ten stary film **dzisiaj wieczorem**.
8. Pani ma lekcję **jutro rano**.

XVII. Traduisez en veillant aux virgules :

1. Barbara et Adam ne savent pas quoi faire parce qu'il ne fait pas beau aujourd'hui. La journée est longue. Ils s'ennuient un peu.
2. Le père du garçon est de mauvaise humeur parce qu'il a faim.
3. Que faites-vous quand il ne fait pas beau ? — Nous regardons un bon film.
4. Nous pensons qu'elle écrit une très belle lettre. C'est la dernière.
5. La mère de Barbara est-elle encore à la maison ?
6. Aujourd'hui, c'est dimanche. La famille Solski est à la maison et regarde la télévision.
7. (à une dame) Vous savez comment s'appelle cette actrice anglaise ? — Non, je ne me souviens pas.
8. Bonjour monsieur. Comment vous appelez-vous ?
9. (à une dame et à un monsieur) Vous savez qui c'est ? C'est une très vieille actrice polonaise.
10. Ils ne comprennent pas pourquoi cet enfant n'a pas faim le soir.
11. L'oiseau de la fille de M. Solski s'appelle Icare.
12. Elles ne savent pas pourquoi, mais elles comprennent tout.
13. Pourquoi es-tu si occupée ce soir ? — J'apprends mes leçons. Demain, j'ai anglais et après-demain polonais.
14. L'élève pense que le héros de ce livre est beau et bon.
15. Vous voyez bien que je suis très occupé, dit le directeur.

LEKCJA PIĄTA

ŚNIADANIE, OBIAD I KOLACJA

Kuchnia państwa Solskich jest nieduża, ale przytulna.

Dzisiaj rano Adam jest sam w kuchni. Na śniadanie je jajko, żółty ser, szynkę, bułkę, chleb i masło, i jeszcze dżem. Rano ma apetyt. Co pije? Herbatę, bo nie lubi kawy.

* * *

Ojciec *Co jemy na obiad?*
 Matka *Zupę, mięso i kartofle.*
 Ojciec *A jaki jest dzisiaj kompot?*
 Matka *Śliwkowy. Adasiu, dlaczego zawsze zajmujesz miejsce siostry?*
 Adam *Bo jest wygodne.*

* * *

Wieczorem. Rodzina Solskich je na kolację wędlinę, sałatkę, ser, chleb i masło.

Ojciec *Basiu, dlaczego ty nic nie jesz?*
 Barbara *Nie lubię ani wędliny, ani chleba, ani masła. Lubię tylko chudy biały ser.*
 Matka *Ciasta też nie jesz?*
 Barbara *Nie, dziękuję. Dobrze wiesz, że nie jem ciasta. Wolę jabłko.*
 Adam *Oho! Nasza pani Barbara się odchudza! Nawet deseru nie je.*

* * *

Państwo Solscy i Adam oglądają telewizję. Piją herbatę i jedzą ciasto.

Pani Małgorzata *Maćku, czyja to herbata? Twoja?*
 Pan Maciej *Tak, moja.*
 Pani Małgorzata *Dlaczego nie pijesz?*
 Pan Maciej *Jeszcze jest za gorąca.*
 Pani Małgorzata *A gdzie jest cukier?*
 Pan Maciej *Nie widzisz? Tu.*
 Adam *Mamo, czyje jest tamto mleko? Jest już zimne.*
 Pani Małgorzata *Adasiu, przecież wiesz, że to mleko Basi.*
 Adam *Jej?*
 Pani Małgorzata *Adasiu! Zmęczona jestem. Dobranoc!*

* * *

— Przepraszam pana, czy to pana samochód?

— Nie, to samochód żony.

— Przepraszam panią, czy to pani samochód?

— Nie, to samochód męża.

— Przepraszam państwa, czy to państwa samochód?

— Tak, to nasz.

VOCABULAIRE

Noms

apetyt (G.-u)
 bułka
 chleb (G.-a)
 ciasto
 cukier (G.-u)
 deser (G.-u)
 dżem (G.-u)
 herbata
 jabłko
 jajko
 kartofel (G.-a)
 kawa
 kolacja
 kompot (G.-u)
 masło
 mąż (A.G. męża)
 miejsce
 mięso
 mleko
 obiad (G.-u)
 sałatka
 samochód (G.-u)
 ser (G.-a)
 szynka
 śniadanie
 wędlina
 zupa
 żona

Noms propres

Adaś
 Małgosia
 Mruczek

Adjectifs

biały, a, e
 chudy, a, e
 gorący, a, e
 nieduży, a, e
 piąty, a, e
 przytulny, a, e
 śliwkowy, a, e
 wygodny, a, e
 zimny, a, e
 zmęczony, a, e
 żółty, a, e

Pronom

tamten, a, o

Pronoms possessifs

czyj, a, e?
 mój, moja, moje
 twój, twoja, twoje
 nasz, a, e
 wasz, a, e (*rappel*)

Expressions

dobranoc
 jeść śniadanie, obiad, kolację
 jeść (+ c.o.d.) na śniadanie, na obiad, na kolację

Verbes

jeść, jem, jesz, ..., jedzą
 odchudzać się, -am, -asz
 pić, piję, pijesz
 przepraszać, -am, -asz
 zajmować, -uję, ujesz

Adverbes

już
 nawet
 zawsze

Autres

ani..., ani...
 oho!
 za + adj.

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM ET L'ADJECTIF

Morphologie

Le génitif singulier des masculins-inanimés

a. Les noms masculins-inanimés ont un génitif singulier soit en *-a* soit en *-u*.

ex. *Nie lubię sera.*

Je n'aime pas le fromage.

Ona nie je nawet deseru.

Elle ne mange même pas de dessert.

N.B. Il faut apprendre la désinence du génitif du nom masculin-inanimé en même temps que son nominatif. Tous les noms masculins-inanimés vus depuis la leçon 1 sont repris à la fin du commentaire grammatical.

b. Déclinaison des noms et des adjectifs aux nominatif, accusatif et génitif singuliers

CAS	MASCULIN-ANIMÉ	MASCULIN-INANIMÉ	FÉMININ	NEUTRE
NOMINATIF: NOM ADJ.	∅ -y -i	∅ -y -i	-a -i -a	-o -e -ę -e
ACCUSATIF: NOM ADJ.	-a -ego = G.	∅ -y = N.	-ę -ą	-o -e -ę -e = N.
GÉNITIF: NOM ADJ.	-a -ego	-a -u -ego	-y -i -ej	-a -ego

c. Les alternances vocaliques *ó/o* et *ą/ę*

L'absence de désinence au nominatif a pu entraîner le passage de :

-ó / o

ex. **N.** *pokój*

G. *pokoju*

N. *samochód*

G. *samochodu*

-ą / ę

ex. **N.** *mąż*

G. *męża*

Syntaxe

a. Le complément d'objet direct

a.1. L'accusatif est le cas du complément d'objet direct *dans une phrase affirmative.*

ex. *Jemy wędlinę, sałatkę, żółty ser, chleb, masło i ciasto.*

Nous mangeons de la charcuterie, une salade, du fromage (à pâte dure), du pain, du beurre et un gâteau.

a.2. Le génitif est le cas du complément d'objet direct *dans une phrase négative.*

ex. *Nie lubię wędliny ani chleba, ani masła. Ciasta też nie jem.*

Je n'aime pas la charcuterie, ni le pain, ni le beurre. Je ne mange pas non plus de gâteau.

N.B. Le complément d'objet direct d'un infinitif lui-même complément d'un verbe à la forme négative se met au génitif :

ex. *Czy lubisz oglądać telewizję? — Nie, nie lubię oglądać telewizji.*

Aimes-tu regarder la télévision? — Non, je n'aime pas regarder la télévision.

b. Les diminutifs

Les diminutifs sont très répandus en polonais, en particulier pour les prénoms.

ex. Małgorzata	→	Małgosia
Maciej	→	Maciek
Barbara	→	Basia
Adam	→	Adaś

II. LES PRONOMS INTERROGATIFS *KTO* ET *CO*

Déclinaison

Nominatif	kto	co
Accusatif	kogo	co
Génitif	kogo	czego

ex. N.	Kto to jest?	Qui est-ce?
A.	Kogo widzisz?	Qui vois-tu?
G.	Kogo nie widzisz?	Qui est-ce que tu ne vois pas?
N.	Co to jest?	Qu'est-ce que c'est?
A.	Co widzisz?	Que vois-tu?
G.	Czego nie widzisz?	Qu'est-ce que tu ne vois pas?

III. LE PRONOM DÉMONSTRATIF *TAMTEN, TAMTA, TAMTO*

Le démonstratif *tamten, tamta, tamto*, comme *ten*, est à la fois adjectif et pronom, et correspond au français **celui-là, celle-là, l'autre**. Il suit la déclinaison adjectivale.

ex. *Ten pan jest niski, a tamten wysoki.*

Ce monsieur est petit, et celui-là grand.

Adam nie lubi tej dziewczyny. Woli tamtą.

Adam n'aime pas cette fille. Il préfère l'autre.

IV. LES PRONOMS POSSESSIFS

Morphologie

a. Le possesseur est de la 1re ou de la 2e personnes du singulier ou du pluriel :

singulier :	<i>mój, moja, moje</i>	mon, ma, le mien, la mienne
	<i>twój, twoja, twoje</i>	ton, ta, le tien, la tienne
pluriel :	<i>nasz, nasza, nasze</i>	notre, le nôtre, la nôtre
	<i>wasz, wasza, wasze</i>	votre, le vôtre, la vôtre

Les pronoms possessifs se déclinent comme des adjectifs.

ex. *Widzisz moją córkę? – Nie, widzę twój syna.*

Tu vois **ma** fille? — Non, je vois **ton** fils.

Czy to twoja książka? — Tak, moja.

Est-ce que c'est **ton** livre? — Oui, c'est **le mien**.

Czy to wasze mieszkanie? — Tak, nasze.

Est-ce que c'est **votre** appartement? — Oui, c'est **le nôtre**.

N.B. On notera l'alternance *ó/o* dans la déclinaison de *mój* et *twój* :

ex. **N.** *To mój kot.* **G.** *Widzisz mojego kota.*

b. Le possesseur est de la 3e personne du singulier ou du pluriel. On utilise le génitif du pronom personnel correspondant.

singulier :	<i>on</i>	→	<i>jego</i>
	<i>ona</i>	→	<i>jej</i>
	<i>ono</i>	→	<i>jego</i>
pluriel :	<i>oni</i>	→	<i>ich</i>
	<i>one</i>	→	<i>ich</i>

ex. *To pokój Adasia. To jest jego pokój.*

C'est la chambre d'Adam. C'est **sa** chambre.

To pokój Basi. To jest jej pokój.

C'est la chambre de Barbara. C'est **sa** chambre.

To pokój **dziecka**. To jest **jego** pokój.

C'est la chambre de l'enfant. C'est **sa** chambre.

To pokój **państwa Solskich**. To jest **ich** pokój.

C'est la chambre de M. et Mme Solski. C'est **leur** chambre.

To pokój **Krystyny i Anny**. To jest **ich** pokój.

C'est la chambre de Christine et d'Anne. C'est **leur** chambre.

N.B. Si le possesseur est le sujet de la phrase, on emploiera un pronom possessif réfléchi (cf. leçon 8).

c. Le pronom interrogatif possessif est *czyj, czyja, czyje*.

ex. **Czyj** to samochód?

À qui est cette voiture ?

Czyjego kanarka widzisz?

À qui est le canari que tu vois ?

Czyją książkę czytasz?

À qui est le livre que tu lis ?

N.B. L'interrogatif possessif s'accorde en genre, en nombre et en cas avec le nom auquel il se rapporte.

Syntaxe

a. On remarquera que l'emploi des possessifs est beaucoup moins fréquent en polonais qu'en français.

ex. *Dziecko je **zupę**.*

L'enfant mange **sa** soupe.

b. La forme de politesse.

On utilise le **génitif** de **pan, pani** et **państwo**.

ex. *To **pani** samochód?*

C'est **votre** voiture ? (Le possesseur est de sexe féminin)

*To **pana** samochód?*

C'est **votre** voiture ? (Le possesseur est de sexe masculin)

*To **państwa** samochód?*

C'est **votre** voiture ? (On s'adresse à un monsieur et une dame)

N.B. Le français ne dispose que d'une seule forme.

V. LE VERBE

Morphologie**a. Le verbe jeść**

Le verbe **jeść** appartient au type en **-em**, **-esz** de la classe verbale en **-am**, **-asz** (cf. **wiedzieć**, leçon 2).

Il se conjugue au présent :

jem
jesz
je
jemy
jecie
jedzą

N.B. On remarquera bien son infinitif particulier et la forme de la 3e personne du pluriel.

b. La classe verbale en -'ę, -'esz

Les terminaisons de cette classe verbale entraînent des modifications du thème verbal (cf. leçon 4). Lorsque le thème est en voyelle, elles sont précédées de **-j** :

ex. Le verbe **pić** se conjugue au présent :

piję
pijesz
pije
pijemy
pijecie
piją

N.B. Le verbe **zajmować**, comme la plupart des verbes en **-ować**, voit son suffixe **-owa-** se transformer au présent en **-u-**. Il se conjugue :

zajmuję
zajmujesz
zajmuje
zajmujemy
zajmujecie
zajmują

Syntaxe

La forme verbale de politesse **przepraszam**, qui a le sens de **pardon**, **excusez-moi**, se construit avec l'accusatif :

przepraszam pana
przepraszam panią
przepraszam państwa

VI. LA DOUBLE NÉGATION ANI..., ANI...

Elle correspond à la conjonction négative française *ni... ni...*

ex. *Nie lubię ani chleba, ani masła.*

Je n'aime **ni** le pain, **ni** le beurre.

CONNAISSANCE PASSIVE

- des expressions *na obiad, na kolację, na śniadanie*
- des vocatifs de *Adaś, Maciek, Małgosia* : *Adasiu, Maćku, Małgosiu*
- du nominatif *państwo Solscy*
- du locatif de *kuchnia* : *w kuchni*
- du nominatif-accusatif de *kartofel* : *kartofle*

RÉCAPITULATION DES NOMS MASCULINS-INANIMÉS DE LA LEÇON 1 A LA LEÇON 5

NOMINATIF

apetyt
chleb
cukier
deser
diament
dom
dzień
dżem
film
język
kartofel
kompot
list
mecz
numer
obiad
park
pokój
popiół
program
ser
western
wieczór

GÉNITIF

apetytu
chleba
cukru
deseru
diamentu
domu
dnia
dżemu
filmu
języka
kartofla
kompotu
listu
meczu
numeru
obiadu
parku
pokoju
popiołu
programu
sera
westernu
wieczora ou wieczoru

N.B. 1. Les noms d'origine étrangère ont souvent un génitif en **-u**.

2. Le changement du radical dans la déclinaison de *dzień*.

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Jaka jest kuchnia państwa Solskich?
2. Gdzie jest Adam?
3. Co on robi w kuchni?
4. Co Adam je na śniadanie?
5. Dlaczego Adam pije herbatę?
6. Co rodzina Solskich je na obiad?
7. Jaki jest dzisiaj kompot?
8. Co rodzina Solskich je na kolację?
9. Czyje miejsce zajmuje Adam?
10. Dlaczego on zajmuje miejsce siostry?
11. Czy on zajmuje miejsce siostry tylko dzisiaj?
12. Kto nic nie je?
13. Dlaczego Basia nic nie je na kolację?
14. Czy Basia lubi chleb i masło?
15. Jaki ser lubi Basia?
16. Dlaczego Basia lubi tylko chudy biały ser?
17. Czego ona nie je?
18. Dlaczego Barbara się odchudza?
19. Co mówi Adam?
20. Co robią państwo Solscy?
21. Czyja to herbata? Czy to herbata pana Solskiego?
22. Dlaczego pan Solski nie pije herbaty?
23. Czy pani Małgosia wie, gdzie jest cukier?
24. Dlaczego pani Solska mówi „dobranoc”?
25. Czy mleko Basi jest gorące?
26. Ten samochód to samochód żony czy męża?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes :

1. Kiedy jest kolacja? Rano czy wieczorem?
2. Czy lubisz jeść wędlinę na kolację?
3. Czy ty się odchudzasz?
4. Czego nie lubisz jeść?
5. Kto nie lubi wędliny?
6. Kto ma kota?
7. Co pije twój kot? Dlaczego?
8. Co jesz na śniadanie?
9. Co twoja rodzina je na obiad?
10. Czy twoja rodzina je zupę na obiad?
11. Co jesz na kolację?

12. Czego nie lubisz?
13. Czy ty się teraz nudzisz?
14. Co teraz robicie?
15. Czy pan (pani) wszystko rozumie?
16. Czy lubisz jeść?

II. *Dialoguez selon les modèles en utilisant les différents possessifs:*

— Czyj to chleb?	— Czyja to książka?	— Czyje to mleko?
— Mój.	— Moja.	— Moje.

III. *Imitez les dialogues suivants:*

- Czyja to książka? Twoja?
- Tak, moja.
- Czy to jego książka?
- Nie, nie jego. To jej książka.
- Przepraszam pana, czy to pana kot?
- Tak, mój.
- Czyja to córka?
- Pana Nowickiego.
- Przepraszam panią, czy ta dziewczyna to pani córka?
- Nie, tamta dziewczyna to moja córka.

IV. *Dialoguez en utilisant des possessifs.*

V. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle:*

Mleko jest **bardzo** gorące. → Ono jest **za** gorące.

1. Park jest bardzo mały.
2. Ten chłopak jest bardzo chudy.
3. To mieszkanie jest bardzo duże.
4. Ten dom jest bardzo wysoki.
5. To miejsce jest bardzo małe.
6. Ten język jest bardzo trudny.
7. Ta zupa jest bardzo gorąca.
8. Ta lekcja jest bardzo łatwa.

EXERCICES

I. *Complétez les phrases suivantes par u ou par ó*

1. Dyrektor Nowicki ma d...że biuro.
2. Dobry wiecz...r, Basi...!
3. Czy to tw...j pok...j?
4. Czy t... jest k...chnia?
5. Nie l...bicie tego park....

6. Jej c...rka n...dzi się dzisiaj.
7. Taki ch...dy ...czeń!
8. Adasi..., jesz m...j ż...łty ser! — Tak, bo ty się odch...dzasz!

II. *Mettez les phrases suivantes à la forme négative:*

1. Jecie chleb, masło i wędlinę.
2. Kanarek lubi panią Małgorzatę.
3. Kot pije zimne mleko.
4. Basia lubi chudy biały ser.
5. Oglądam amerykański film.
6. Ojciec ogląda program drugi.
7. Ta dziewczyna lubi ten dom. A ty, lubisz to mieszkanie?
8. Mamy jego kota w domu.
9. Czytamy lekcję piątą.
10. Lubię tego polskiego pisarza, a pan?

III. *Répondez aux questions suivantes par la négative:*

1. Czy masz brata?
2. Czy jecie zupę i mięso na obiad?
3. Czy twoja rodzina lubi oglądać program drugi?
4. Czy pijecie zimną herbatę?
5. Czy pan lubi tego nowego ucznia?
6. Czy twoja rodzina ma wygodne mieszkanie?
7. Czy ten znany autor pisze nową książkę?
8. Czy czytasz gazetę?
9. Czy pani zna ten amerykański film?
10. Czy lubicie polski żółty ser?

IV. *Mettez les phrases suivantes à la forme affirmative:*

1. Oni nie mają starego samochodu.
2. Kot nie lubi zimnego mleka.
3. Nie widzimy tej pięknej dziewczyny.
4. Państwo Solscy nie czytają tego polskiego czasopisma.
5. Żona tego pana nie ma mądrego brata.
6. One nie jedzą ani dżemu, ani ciasta.
7. Mąż nie lubi tej brzydkiej aktorki.
8. Ta uczennica nie lubi nowego dyrektora.

V. *Répondez aux questions suivantes par la négative:*

1. Czy pani lubi oglądać program drugi?
2. Czy Basia lubi jeść wędlinę, masło i żółty ser?
3. Czy państwo Solscy lubią oglądać telewizję?
4. Czy Adam lubi się uczyć?
5. Czy pan Solski lubi czytać gazetę?
6. Czy państwo lubią zimną herbatę?

VI. Complétez les phrases suivantes par les mots ci-dessous :

chleb / żółty ser / zimna herbata / bułka / biały ser / western / gorąca kawa / komedia

Czy pan lubi? — Tak, ale wolę

Czy pan lubi? — Nie lubię, wolę

VII. Complétez les phrases suivantes par les diminutifs entre parenthèses :

1. (Małgosia)	Znam	Nie znam.....
2. (Maciek)	Widzę.....	Nie widzę.....
3. (Basia)	On lubi.....	On nie lubi.....
4. (Adaś)	Pamiętamy.....	Nie pamiętamy.....

VIII. Complétez les phrases suivantes par **tamten, tamta, tamto** à la forme convenable :

1. Ten samochód jest dobry..... też jest dobry.
2. To angielskie imię. A to też angielskie?
3. Ta klasa jest jasna, a nie.
4. Tego czasopisma nie lubisz. A też nie?
5. Jan woli tę dziewczynę, a Adam
6. Nie widzisz tego wysokiego pana? A?

IX. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

Czytasz ciekawą gazetę. → **Twoja** gazeta jest ciekawa.

1. Mam pięknego kota.
2. Oni piją gorącą kawę.
3. Dziecko zajmuje wygodne miejsce.
4. Mamy dobrą matkę.
5. Jecie dobry chleb.
6. Kot pije zimne mleko.
7. Ta matka ma ładne dziecko.
8. Masz sympatyczną siostrę.
9. Państwo Solscy mają piękne mieszkanie.
10. Pan ma bardzo ładną żonę.
11. Państwo mają mądre dziecko.
12. Pani ma interesującego męża.

X. Répondez aux questions suivantes selon le modèle :

Czy to **twoja** herbata? → Nie, nie moja.

1. Czy to twój kanarek?
2. Czy to wasze mieszkanie?
3. Czy to jest nasza klasa?
4. Czy to jest wasze dziecko?

5. Czy to jest mój nowy dyrektor?
6. Czy to twoje miejsce?
7. Czy to pana żona?
8. Czy to państwa samochód?
9. Czy to pani mąż?
10. Czy to państwa dziecko?

XI. Posez des questions selon le modèle :

To **mój** dom. → **Czyj** to dom?

1. To jej chłopak.
2. To wasza książka.
3. To pani herbata.
4. To ich ojciec.
5. To nasze miejsce.
6. To pana samochód.
7. To ich córka.
8. To państwa pokój.

XII. Traduisez :

1. — Czyja to książka? Twoja?
— Tak, moja.
2. — Czy to jego książka?
— Nie, nie jego. To jej książka.
3. — Przepraszam, czyj ten samochód?
— Mój.
4. — Czyja to córka?
— Pana Nowickiego.
5. — Przepraszam, czy to pani córka?
— Nie, nie moja. Przecież pan widzi! To pana córka.
6. — Czyje to mieszkanie? Państwa Solskich?
— Tak, to ich mieszkanie.

XIII. Posez des questions selon le modèle et traduisez-les :

Widzę **jej** kanarka. → **Czyjego** kanarka widzisz?

Je vois son canari. → A qui est le canari que tu vois ? (Le canari de qui vois-tu ?)

1. Lubię jej chłopaka.
2. On czyta pana nową książkę.
3. Kot nie pije jej mleka.
4. Dyrektor lubi ich ojca.
5. Nie lubię jej brzydkiego mieszkania.
6. Kot je kanarka pana Solskiego.

XIV. Traduisez :

1. A qui est cette lettre ? — C'est la mienne.
2. A qui est la lettre que tu lis ?
3. De qui est ce livre ? — C'est un livre de Jerzy Andrzejewski.
4. A qui est l'enfant que tu vois ici ? — A ce grand monsieur.
5. Je ne sais pas à qui est cette voiture.
6. Pourquoi demandes-tu à qui est cette revue ?
7. A qui est le chat que nous voyons dans la pièce ? — A eux.
8. A qui est le canari que mange le chat ? — A Adam.
9. De qui est-ce la petite amie ? — De ce garçon-là.
10. (*A un monsieur*) De qui est le livre que vous lisez ?

XV. Remplacez les compléments de nom par des possessifs selon le modèle :

To samochód **twojego** ojca. → To **jego** samochód.

1. Widzę córkę pani Solskiej.
2. Nie lubię mieszkania państwa Solskich.
3. To syn naszego inżyniera.
4. Państwo Solscy lubią kota i kanarka Adama i Barbary.
5. Basia czyta książkę pani Małgorzaty.
6. To dziewczyna tego pięknego chłopaka.

XVI. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

Nie lubię **twojego** brata. → Nie lubię **pana** brata. Nie lubię **pani** brata.
Nie lubię **państwa** brata.

1. Czytam twoją gazetę.
2. Lubię twoje mieszkanie.
3. Nie oglądam twojej książki.
4. Oni nie jedzą twojej sałatki.
5. Kot nie lubi twojego kanarka.
6. One widzą twoją córkę i twojego syna.

XVII. Complétez le dialogue par les verbes ci-dessous en les mettant à la forme convenable :

jeść / lubić / odchudzać się / pić

- Co rodzina Solskich na kolację?
- Oni wędlinę, sałatkę, ser, chleb i masło.
- A co
- Gorącą herbatę.
- Czy Basia to wszystko
- Nie, ona nie ani wędliny, ani chleba, ani masła, ani żółtego sera.

- To co ona lubi?
- Tylko chudy biały ser.
- Dlaczego?
- Bo

XVIII. Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras :

1. Lubię **gorącą herbatę**.
2. Oni mają **pięknego kanarka**.
3. Nie widzimy **inżyniera Solskiego**.
4. Basia nie lubi **ani żółtego sera, ani ciasta**.
5. **Moje mleko** jest już zimne.
6. Nie lubię **tego białego samochodu**.
7. **Ta żółta kuchnia** jest bardzo brzydka.
8. **Adam** je.

XIX. Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras :

1. **Dzisiaj rano** Adam je śniadanie sam w kuchni.
2. Dzisiaj rano **Adam** je śniadanie sam w kuchni.
3. Dzisiaj rano Adam **je śniadanie** sam w kuchni.
4. Dzisiaj rano Adam je śniadanie sam **w kuchni**.

XX. Traduisez :

1. Que mange la famille Solski au petit déjeuner, au déjeuner et au dîner ?
2. M. Solski demande pourquoi sa fille ne mange rien et Mme Solski pourquoi son fils occupe toujours la place de sa sœur.
3. Barbara répond qu'elle n'aime que le fromage blanc maigre.
4. Son frère dit qu'elle suit un régime et qu'elle ne prend même pas de dessert.
5. Le thé de Mathias Solski est encore trop chaud.
6. Je n'ai ni chat, ni canari.
7. Cette dame mange un cinquième petit pain, mais elle est très maigre. Elle ne suit pas de régime.
8. Mme Solski voit Adam dans la chambre de sa sœur.
9. Au dîner, la famille Solski boit du thé. Je n'aime pas le thé, même très bon. Je n'aime pas non plus le lait. Je n'aime que le café.
10. (à une dame) Excusez-moi, savez-vous à qui est cette belle voiture ?
— C'est celle de mon mari.
11. (à un monsieur) Pardon, n'est-ce pas votre journal ?
12. (à un couple) Je ne comprends pas toujours votre langue. Elle est trop difficile.
13. Qui voyez-vous dans la pièce ?
14. Leur appartement n'est pas trop grand et il n'est pas non plus très confortable.

LEKCJA SZÓSTA

W POCIĄGU

Kraków. Ekspres Tatry.

Pan Solski *Przepraszam panią, czy to pani miejsce?*
 Tęga kobieta *Tak, proszę pana. Mam numer dwa.*

Kobieta pokazuje miejscówkę.

Pan Solski *Ale to jest miejsce numer trzy. Pani zajmuje moje miejsce, ale nie szkodzi, obok jest wolne.*

Kielce. Obok tęgiej kobiety siedzi starszy mężczyzna. Czyta Politykę, Wprost i Tygodnik Powszechny. Pan Solski je kanapkę z kiełbasą.

Kobieta *Jaka brzydka pogoda!*

Radom. Kobieta śpi. Nagle się budzi.

Kobieta *Jakie to miasto? Czy to już Warszawa?*
 Pan Solski *Nie, jeszcze nie. To Radom.*
 Kobieta *Pada jeszcze?*
 Pan Solski *Nie, już nie pada.*

Kobieta rozmawia z panem Solskim i ze starszym panem.

.....
 Pan Solski *Tak, jestem inżynierem. Mieszkam w Warszawie.*
 A pani?

Kobieta *Jestem nauczycielką. Uczę chemii. Mieszkam w Krakowie, ale córka mieszka w Warszawie. Mam ukochaną wnuczkę. To bardzo inteligentne dziecko, wie pan. Bardzo dobrze się uczy. Już umie czytać i pisać. Uczy się nawet angielskiego.*

Mężczyzna *Pani jest bardzo młodą babcią.*

Kobieta *Dziękuję bardzo. Pan jest bardzo uprzejmy. A co pan robi? Kim pan jest?*

Mężczyzna *Jestem dyrektorem szkoły.*

.....
Warszawa. Dworzec Centralny. Starszy pan żegna się z panem Solskim i z tęgą kobietą.

Mężczyzna *Do widzenia państwu.*

* * *

Rodzina starszego pana nie jest typowa. On jest Polakiem, ale jego żona jest Francuzką. Mają córkę i syna. Ich córka mieszka w Polsce, jest Polką i ma męża Polaka, a syn mieszka we Francji. Nie jest Francuzem, jest też Polakiem, tylko jego żona jest Francuzką.

VOCABULAIRE

Noms

babcia
chemia
dworzec (G.dworca)
ekspres (G.-u)
kanapka
kiełbasa
kobieta
mężczyzna (m.-p.)
miasto
miejscówka
nauczycielka
pociąg (G.-u)
polityka
szkoła
tygodnik (G.-a)
wnuczka

Noms propres

Dworzec Centralny
Francja
Francuz, -ka
Kielce (pl.)
Kraków (G.-a)
Polak
Polka
Polska
Radom (G.-ia)
Tatry (pl.)
Tygodnik Powszechny
Warszawa
Wprost

Adjectifs

centralny, a, e
inteligentny, a, e
młody, a, e
powszechny, a, e
starszy, a, e
szósty, a, e
tęgi, a, e
typowy, a, e
ukochany, a, e
uprzejmy, a, e
wolny, a, e

Pronom

jaki, a, e

Numéraux cardinaux

dwa
trzy

Expressions

do widzenia panu, pani, państwu
jeszcze nie
już nie
nie szkodzi
pada
proszę pana, pani, państwa

Verbes

budzić się, budzę, budzisz
dzielić, -ę, -isz
mieszkać, -am, -asz
pokazywać, -uję, -ujesz
rozmawiać, -am, -asz
siedzieć, siedzę, siedzisz
spać, śpię, śpisz
uczyć, -ę, -ysz (+ G.)
umieć, -em, -esz
żegnać się, -am, -asz
(z + l.)

Adverbes

nagle
obok
wprost

Autres

obok + G.
z + l.

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM ET L'ADJECTIF

Morphologie

a. L'instrumental singulier

a.1. Le masculin et le neutre singuliers ont la désinence:

- em pour les noms
- ym pour les adjectifs.

ex. *Jestem nowym dyrektorem.*

Je suis le nouveau directeur.

Nauczycielka rozmawia z panem Solskim.

Le professeur bavarde avec M. Solski.

Piotr jest ładnym dzieckiem.

Pierre est un joli enfant.

a.2. Le féminin singulier a la désinence :

-*a* pour les noms

-*a* pour les adjectifs.

ex. *Ta kobieta jest młodą babcią.*

Cette femme est une jeune grand-mère.

N.B. Les pronoms possessifs *mój, moje, twój, twoje, czyj* et *czyje* ont respectivement à l'instrumental la forme *moim, twoim* et *czyim*.

ex. *Z czyim dyrektorem pan rozmawia? — Z moim.*

Avec le directeur de qui parlez-vous ? — Avec le mien.

a.3. Déclinaison des noms et des adjectifs à l'instrumental singulier

CAS	MASCULIN ET NEUTRE	FÉMININ
INSTRUMENTAL : NOM	-em	-a
INSTRUMENTAL : ADJ.	-ym	-a

b. Les masculins-personnels en -a

Certains masculins-personnels se terminent en **-a** et suivent au singulier la déclinaison des féminins.

ex. *Ten piękny mężczyzna to Polak.*

Ce bel homme c'est un Polonais.

Adam rozmawia z tatą.

Adam bavarde avec son papa.

c. Les noms féminins en -ia

Ils ont au génitif singulier la désinence **-ii** quand il s'agit d'emprunts :

ex. *Nie lubię tej komedii.*

Je n'aime pas cette comédie.

Uczę chemii.

J'enseigne la chimie.

Syntaxe

L'instrumental (I.) est le cas de l'attribut du sujet quand celui-ci est un nom ou un nom accompagné d'un adjectif :

ex. *Jestem inżynierem.*

Je suis ingénieur.

Jestem nauczycielką.

Je suis professeur.

Pani wnuczka jest inteligentnym dzieckiem.

Votre petite-fille est une enfant intelligente.

N.B. Quand l'attribut du sujet est un adjectif seul, il reste au nominatif. (cf. leçon 1).

ex. *To dziecko jest inteligentne.*

Cet enfant est intelligent.

II. LE PRONOM EXCLAMATIF JAKI, JAKA, JAKIE

Il marque l'intensité. Il se place devant le nom (ou l'adjectif qui précède celui-ci) et s'accorde avec lui.

ex. *Jaka dziewczyna!*

Quelle fille !

Jaka brzydka pogoda!

Quel sale temps !

III. LES PRÉPOSITIONS OBOK ET Z

a. La préposition *obok* est suivie du génitif.

ex. *Starszy pan siedzi obok tęgiej pani.*

Un vieux monsieur est assis à côté d'une dame corpulente.

b. La préposition *z* suivie de l'instrumental exprime l'accompagnement :

ex. *Starszy pan rozmawia z panem Solskim i z tęgą panią.*

Le vieux monsieur bavarde avec M. Solksi et la femme corpulente.

Basia pije kawę z mlekiem.

Barbara boit du café au lait.

N.B. Quand elle précède un nom commençant par un groupe consonantique, la préposition *z* prend parfois la forme longue **ze** :

ex. *ze starszym panem*

IV. LES PRONOMS INTERROGATIFS *KTO* ET *CO*a. Le pronom interrogatif *kto*

Il a à l'instrumental la forme *kim*.

ex. *Kim pan jest?* — *Jestem Polakiem.*

Qui êtes-vous? — Je suis Polonais.

Kim pani jest? — *Jestem nauczycielką.*

Qui êtes-vous? — Je suis professeur.

b. Le pronom interrogatif *co*

Il a à l'instrumental la forme *czym*.

ex. *Z czym pijesz herbatę?* — *Z mlekiem.*

Avec quoi bois-tu ton thé? — Avec du lait.

V. LE VERBE

Morphologie

a. Le verbe *pokazywać*, comme la plupart des verbes en *-ywać*, appartient à la même classe verbale que le verbe *pisać* (cf. leçon 4).

Le suffixe *-ywa-* se transforme au présent en *-u-*, comme le suffixe *-owa-* des verbes en *-ować* (cf. leçon 5). Il se conjugue :

pokazuję

pokazujesz

pokazuje

pokazujemy

pokazujecie

pokazują

b. Le verbe *spać* appartient à la classe *-ę, -isz* (cf. *robić*, leçon 3).

Il se conjugue au présent :

śpię

śpisz

N.B. On remarquera le changement du thème verbal *sp* en *śp*.

Syntaxe

- a. La forme verbale de politesse *proszę* se construit avec le génitif quand il s'agit d'une simple forme d'adresse.

proszę pana
proszę pani
proszę państwa

- b. Les verbes *uczyć* et *uczyć się* se construisent avec le génitif :

ex. *Nauczycielka uczy Adama i Barbarę języka angielskiego.*

Le professeur enseigne (apprend) l'anglais à Adam et Barbara.

Czego się uczy pani wnuczka? — Moja wnuczka uczy się języka angielskiego.

Qu'apprend votre petite-fille ? — Ma petite-fille apprend l'anglais.

- c. Le verbe *żegnać się* se construit avec la préposition *z* suivie de l'instrumental :

ex. *Starszy pan żegna się z panem Solskim i z nauczycielką.*

Le vieux monsieur dit au revoir à M. Solski et au professeur.

VI. LES ADVERBES *JUŻ* ET *JESZCZE* DANS LES PHRASES AFFIRMATIVES ET DANS LES PHRASES NÉGATIVES

- a. *Czy to już Warszawa?* — *Tak, to już Warszawa.*
 Est-ce que c'est déjà Varsovie ? — *Oui, c'est déjà Varsovie.*
 — *Nie, jeszcze nie.*
 — *Non, pas encore.*

- b. *Pada jeszcze?* — *Tak, jeszcze pada.*
 Il pleut encore ? — *Oui, il pleut encore.*
 — *Nie, już nie pada.*
 — *Non, il ne pleut plus.*

N.B. On notera bien la différence avec le français (inversion des termes):
jeszcze nie = pas encore.

On notera aussi l'emploi de *już* dans la phrase négative qui correspond à l'expression française « ne... plus ».

VII. L'ADVERBE **BARDZO**

Il marque l'intensité.

ex. *Pani Solska jest **bardzo** piękną aktorką.*

Mme Solski est une très jolie actrice.

*Oglądam telewizję **bardzo** często.*

Je regarde la télévision très souvent.

***Bardzo** lubię tę aktorkę.*

J'aime beaucoup cette actrice.

N.B. On notera que *bardzo* devant un adjectif ou un adverbe se traduit en français par « très », devant un verbe par « beaucoup ».

CONNAISSANCE PASSIVE

- des locatifs de *Francja, Kraków, pociąg, Polska, Warszawa* dans :
we Francji, w Krakowie, w pociągu, w Polsce, w Warszawie
- du datif de *państwo* dans l'expression *do widzenia państwu*
- des numéraux cardinaux *dwa, trzy*

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Co to za lekcja?
2. Gdzie jest pan Solski?
3. Co to za pociąg?
4. Czy tęga kobieta zajmuje miejsce numer dwa?
5. Czyje miejsce ona zajmuje?
6. Czy pan Solski jest zły?
7. Dlaczego on nie jest zły?
8. Gdzie jest starszy mężczyzna?
9. Co to za czasopismo?
10. Dlaczego pan Solski je teraz kanapkę?
11. Co mówi tęga kobieta?
12. Czy pan Solski i starszy mężczyzna też śpią?
13. Co odpowiada pan Solski, kiedy kobieta pyta, czy to już Warszawa?
14. Jaka jest pogoda?
15. Kim jest pan Solski?
16. Kim jest kobieta?
17. Czego ona uczy?
18. Gdzie ona mieszka?
19. Kogo ona ma w Warszawie?
20. Dlaczego kobieta mówi, że jej wnuczka jest bardzo inteligentna?
21. Co odpowiada kobieta, kiedy starszy mężczyzna mówi, że ona jest młodą babcią?

22. Kim jest starszy pan?
23. Z kim się żegna starszy pan?
24. Co mówi?
25. Kim jest starszy mężczyzna, a kim jest jego żona?
26. Gdzie mieszkają jego córka i syn?
27. Czy syn starszego pana jest Francuzem?
28. Kim jest żona syna starszego mężczyzny?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes:

1. Kim jesteś?
2. Czy jesteś dobrym uczniem (dobrą uczennicą)?
3. Gdzie mieszkasz?
4. Z kim mieszkasz?
5. Z kim się uczysz?
6. Kim jest twój ojciec?
7. Kim jest twoja matka?
8. Czy już umiesz mówić i czytać po polsku?
9. Czy już mówisz bardzo dobrze po polsku?
10. Kiedy śpisz?
11. Czy lubisz szkołę?
12. Jakiego języka się uczysz?

II. Imiter les dialogues suivants en reprenant les différents personnages des leçons précédentes:

- Kim jest pani Solska?
- Ona jest Polką.
- Czy pani Solska jest nauczycielką?
- Nie, ona jest aktorką.
- Jaką kobietą jest pani Solska?
- Ona jest bardzo ładną kobietą.
- Co to za pani?
- Ta z tym panem?
- Tak.
- To moja matka.

III. Posez des questions à un camarade en employant la forme **kim** selon le modèle:

- **Kim** jest matka Adama i Basi?
- Ona jest aktorką.

IV. *Imitez les dialogues suivants en remplaçant les mots en caractères gras :*

- Czy jesteś sam **w pokoju**?
- Nie, jestem z **babcią**.
- Oglądasz film z **siostrą**?
- Nie, oglądam sama.
- Czy **ta dziewczyna** jest już **nauczycielką**?
- Nie, jeszcze nie.

EXERCICES

- I. *A quels cas peut-on trouver la désinence -a dans la déclinaison des noms ? Précisez bien le genre et le nombre.*
- II. *Quelle est la désinence des adjectifs féminins à l'accusatif et au génitif singuliers ? Donnez des exemples.*

III. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

Piotr Nowicki **to dyrektor**. → Piotr Nowicki **jest dyrektorem**.

1. Maciej Solski to inżynier.
2. Adam to uczeń.
3. Adam to jeszcze dziecko.
4. Barbara to córka pana Solskiego.
5. Ikar to kanarek córki.
6. Krystyna to dziewczyna Maćka.
7. *Polityka* to czasopismo.
8. Małgorzata Solaska to żona pana Solskiego, a Adam to jego syn.

IV. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

Ta dziewczyna **to ukochana córka** tego inżyniera.

→ Ta dziewczyna **jest ukochaną córką** tego inżyniera.

1. Jerzy Andrzejewski to znany polski pisarz.
2. Adam to inteligentne dziecko.
3. Ekspres *Tatry* to wygodny pociąg.
4. Małgorzata Solaska to piękna kobieta.
5. Ten Polak to dobry mąż.
6. *Popiół i diament* to ciekawa książka.
7. *Polityka* to ciekawe czasopismo.
8. Maciej to piękny mężczyzna.
9. Maciek to młody bohater znanej książki Jerzego Andrzejewskiego.
10. Starszy pan to dyrektor szkoły.

V. *Complétez les phrases suivantes:*

1. (twój ukochany syn)	Adam jest
2. (ciekawa książka)	<i>Popiół i diament</i> jest
3. (piękne miasto)	Kraków jest
4. (jego ukochana żona)	Małgosia jest
5. (polskie czasopismo)	<i>Wprost</i> jest
6. (znany polski pisarz)	Andrzejewski jest
7. (sympatyczna rodzina)	Rodzina Solskich jest
8. (mądre dziecko)	Brat Basi jest
9. (piękny mężczyzna)	Bohater tego filmu jest.....
10. (bardzo duży dworzec)	Dworzec Centralny jest.....

VI. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle en accordant un adjectif:*

On est uczniem. → **Jakim** on est uczniem? **Dobrym?**

1. Ta pani jest aktorką.
2. Barbara jest uczennicą.
3. Starszy pan jest dyrektorem.
4. Adam jest dzieckiem.
5. Żona tego pana jest nauczycielką.
6. *Popiół i diament* jest też filmem.
7. *Tygodnik Powszechny* jest czasopismem.
8. Ekspres *Tatry* jest pociągiem.

VII. *Posez les questions et répondez-y selon le modèle:*

To jest pani Solska.

→ **Jaka** ona jest? — Ona jest sympatyczna.

→ **Kim** ona jest? — Ona jest aktorką.

→ **Jaką** ona jest aktorką? — Ona jest sympatyczną aktorką.

1. To jest babcia.
2. To jest pan Solski.
3. To jest Ikar.
4. To mężczyzna.
5. To Adam.
6. To Anna Nowicka.

VIII. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle:*

Pan Solski jest **mężem** pani **Solskiej**.

→ Pani Solska jest **żoną** pana **Solskiego**.

1. Basia jest siostrą Adasia.
2. Maciek jest chłopakiem Krystyny.
3. Pan Solski jest ojcem Adama.

4. Małgorzata Solska jest matką Barbary Solskiej.
5. To sympatyczne dziecko jest wnuczką tej tęgiej kobiety.
6. Pani Nowicka jest nauczycielką tego inteligentnego chłopaka.

IX. *Répondez aux questions suivantes selon le modèle :*

Kim jest pan Solski? → Pan Solski jest inżynierem.

1. Kim jest pani Solska?
2. Kim jest starszy mężczyzna?
3. Kim jest Barbara Solska?
4. Kim jest Jerzy Andrzejewski?
5. Kim jest tęga kobieta?
6. Kim jest żona starszego mężczyzny?
7. Kim jest Piotr Nowicki?
8. Kim jest Maciek?
9. Kim jest Ikar?
10. Kim jest córka starszego mężczyzny?

X. *Faites quatre phrases d'imitation en remplaçant les mots en caractères gras par ceux de votre choix :*

- Pani Solska jest aktorką.
- A kim jest **jej mąż**?
- On jest **inżynierem**.

XI. *Traduisez les phrases suivantes selon le modèle :*

La fille de cette dame a un mari polonais.
→ Córka tej pani ma **męża Polaka**.

1. Cet enfant a une grand-mère polonaise.
2. Ce monsieur a une femme française.
3. Je ne connais pas sa grand-mère polonaise.
4. Le professeur a un nouvel élève français.

XII. *Répondez aux questions suivantes :*

1. Z kim się uczysz polskiego?
2. Obok kogo siedzisz?
3. Z kim mieszkasz?
4. Z kim pani Małgosia pije herbatę?
5. Obok kogo siedzi starszy pan?
6. Z kim jesz obiad?
7. Czego uczy twoja nauczycielka?
8. Czego się uczysz?
9. Z czym pijesz kawę?
10. Czy Adam je śniadanie z apetytem?

XIII. Répondez aux questions suivantes en choisissant parmi les mots ci-dessous :

chemia

historia

filozofia

fizyka

geografia

język polski

język francuski

literatura francuska

biologia

muzyka

matematyka

gramatyka

1. Czego się uczy ten uczeń?
2. Jakiego języka się uczysz?
3. Czego uczy ta nauczycielka?
4. Czego lubisz się uczyć?
5. Czego ta uczennica nie lubi się uczyć?
6. Czego uczy ten pan?
7. Czego ta starsza pani uczy Adama?
8. Czego dyrektor teatru uczy tę młodą aktorkę?

XIV. Reprenez le dialogue suivant en utilisant **pani**, puis **państwo** :

- Proszę pana, czy to pana czasopismo?
 — Tak, moje.

XV. Répondez aux questions suivantes par l'affirmative, puis par la négative.

1. Czy to dziecko już umie czytać i pisać?
2. Czy córka pani Nowickiej mieszka już sama?
3. Czy jeszcze pada?
4. Czy ta dziewczyna jeszcze się odchudza?
5. Czy państwo pamiętają jeszcze ostatni wieczór z córką?
6. Czy pan Solski ogląda jeszcze ten film?
7. Czy ten młody chłopak ma już dziewczynę?
8. Czy pani już zna tę książkę Andrzejewskiego?

XVI. Traduisez :

1. Adam bardzo lubi miejsce siostry.
2. Żona syna starszego pana mówi bardzo dobrze po polsku.
3. Basia jest bardzo mądrą dziewczyną.
4. Mieszkanie rodziny Solskich jest bardzo przytulne.
5. Dziękuję bardzo.
6. Wnuczka bardzo lubi siedzieć obok babci.

XVII. Traduisez :

1. — Le polonais est une langue intéressante ?
 - Oui, mais je ne parle pas encore bien.
 - Mais tu parles toujours polonais avec ta grand-mère !
 - Oui, mais mal. Elle préfère apprendre cette langue à mon frère.
 - Je pense que c'est une langue très difficile. J'apprends maintenant cette langue avec un nouveau professeur. Mme Nowicki est une femme très aimable, jeune et sympathique. Elle enseigne bien.
 - Tu es libre demain soir ? Où dînes-tu ?
 - Je suis libre, mais je préfère travailler. Quand je suis seul, je mange seulement un sandwich et je bois un café au lait.

2. Un jeune homme et une dame dans le train.
 - Pardon madame, est-ce que cette place à côté de vous est libre ?
 - Non, c'est la place de ce monsieur, mais la place d'à côté est libre.
 - Merci. Je n'ai pas de réservation, mais ce n'est pas grave, il y a de la place.
 - Vous préférez dormir ?
 - Non, je préfère bavarder avec vous. Je ne sais pas dormir dans le train.
 - Vous habitez à Cracovie ?
 - Non, je n'habite plus à Cracovie. J'habite maintenant à Varsovie avec ma sœur et son mari. Ils ont un grand appartement. Ma sœur est professeur de chimie.

3. *Employez les trois formes de politesse.*

Ce soir M. et Mme Solski bavardent avec vous.
Vous savez que vous connaissez bien le polonais ? Vous comprenez tout et vous savez déjà très bien lire et écrire.

4. — Où est Adam ?
 - Il discute avec son père.
 - Et Barbara ?
 - Elle dit au revoir à sa grand-mère.

XVIII. Imaginez une conversation dans un train.

LEKCJA SIÓDMA

POKÓJ ADAMA

Pokój Adama jest przyjemny. Znajduje się obok pokoju Basi. Jest mały, ale bardzo jasny, bo ma duże okno. Na lewo od okna wisi plakat ostatniego filmu Romana Polańskiego, a na prawo, nad gitarą, wisi wielkie zdjęcie matki.

Stoi tu łóżko, szafa, stół i krzesła. Ale jaki bałagan! Wszędzie leżą stare gazety i czasopisma. Książki, płyty i kasety leżą obok łóżka, magnetofon stoi pod stołem, wieża za fotelem. Buty, teczka i piłka leżą przed szafą.

Adam siedzi i patrzy na ten bałagan. Nie wie, co robić. Uczyć się? Ale gdzie są zeszyty? Gdzie książki? Gdzie pióro? Może robić porządek?

— Dlaczego jestem taki leniwy? — myśli Adam.

Basia puka i wchodzi do pokoju Adasia.

Basia *Adasiu, jesteś wolny? Idziemy z Pawłem, jego kolegą i moją koleżanką do kina. Mamy już bilety.*

Adam *Nie mam czasu. Odrabiam lekcje: mam jedno bardzo trudne zadanie z matematyki i ćwiczenie z angielskiego. A co to za film?*

Basia *To ostatni film Polańskiego. I nie jedziemy autobusem.*

Adam *A czym?*

Basia *Samochodem ojca Pawła.*

Adam *Więc idę.*

VOCABULAIRE

Noms

autobus (G.-u)
 bałagan (G.-u)
 bilet (G.-u)
 but (G.-a)
 czas (G.-u)
 ćwiczenie
 fotel (G.-a)
 gitara
 kasetka
 kino
 kolega (m.p.)
 koleżanka
 krzesło
 łóżko
 magnetofon (G.-u)
 matematyka
 okno
 piłka
 pióro
 plakat (G.-u)
 płyta
 porządek (G.-u)
 stół (G.-u)
 szafa
 teczka
 wieża
 zadanie
 zdjęcie
 zeszyt (G.-u)

Adjectifs

leniwy, a, e
 przyjemny, a, e
 siódmy, a, y
 wielki, a, e

Numéral cardinal

jeden, a, o

Adverbes

może
 na lewo
 na prawo
 wszędzie

Noms propres

Paweł
 Polański (Roman)
 Roman

Verbes

iść, idę, idziesz
 jechać, jadę, jedziesz
 leżeć, -ę, -ysz
 odrabiać, -am, -asz
 patrzeć, -ę, -ysz (na +A.)
 pukać, -am, -asz
 stać, stoję, stoisz
 wchodzić, wchodzę, wchodzisz
 wisieć, wiszę, wisisz
 znajdować się, -uję, -ujesz

Autres

do + G.
 na lewo od + G.
 na prawo od + G.
 nad + l.
 pod + l.
 przed + l.
 więc
 za + l.

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM ET L'ADJECTIF

Morphologie

Le nominatif pluriel

Au pluriel, on distingue les masculins-personnels des masculins-impersonnels (animaux et inanimés). (Cf. **oni** et **one**, leçon 2).

a. Les noms masculins-impersonnels et féminins à radical en consonne dure ont la désinence -y :

ex. <i>film</i>	→	<i>filmy</i>
<i>kot</i>	→	<i>koty</i>
<i>gazeta</i>	→	<i>gazety</i>
<i>książka</i>	→	<i>książki</i>

b. Les noms neutres ont la désinence -a :

ex. <i>krzesło</i>	→	<i>krzesła</i>
<i>mieszkanie</i>	→	<i>mieszkania</i>

Exception : *dziecko* → *dzieci*.

N.B. On verra plus tard le pluriel des noms neutres en **-ę**.

c. Les adjectifs masculins-impersonnels, féminins et neutres ont la désinence -e :

ex. <i>ten duży zeszyt</i>	→	<i>te duże zeszyty</i>
<i>ta stara gazeta</i>	→	<i>te stare gazety</i>
<i>to ostatnie czasopismo</i>	→	<i>te ostatnie czasopisma</i>

Syntaxe

L'instrumental (suite de la leçon 6)

L'instrumental est le cas du complément circonstanciel de moyen et répond à la question **czym?**

ex. **Czym** piszesz? — *Piszę piórem.*

Avec quoi écris-tu ? — J'écris avec un stylo.

Czym jedziecie do kina? — *Jedziemy samochodem.*

Comment allez-vous au cinéma ? — Nous (y) allons en voiture.

N.B. En fonction de complément de moyen, on emploie l'instrumental seul, sans préposition.

II. LE NUMÉRAL CARDINAL JEDEN, JEDNA, JEDNO

Le numéral cardinal **jeden, jedna, jedno** suit la déclinaison adjectivale.

ex.

N. *jeden kot*

A. *Mam jednego kota.*

J'ai un chat. (un seul)

N. *jedna uczennica*

A. *Widzimy jedną uczennicę.*

Nous voyons une élève. (une seule)

N. *jedno jabłko*

A. *Jem jedno jabłko.*

Je mange une pomme. (une seule)

III. LES PRÉPOSITIONS *DO*, *NAD*, *POD*, *PRZED* ET *ZA*

a. La préposition *do* :

Elle est suivie du génitif et indique la destination.

ex. *Idziemy do kina.*

Nous allons au cinéma.

Jedziemy do Warszawy.

Nous allons à Varsovie.

N.B. Elle peut s'employer avec un nom de personne.

ex. *Do kogo idziesz? — Idę do kolegi.*

Chez qui vas-tu ? — Je vais chez un camarade.

Do kogo mówisz? — Mówię do babci.

A qui parles-tu ? — Je parle à ma grand-mère.

b. Les prépositions *nad*, *pod*, *przed* et *za* :

Elles se construisent avec l'instrumental lorsque le verbe n'exprime pas de déplacement.

ex. *Wielkie zdjęcie wisi nad gitarą.*

Il y a une grande photo au-dessus de la guitare.

Piłka leży pod stołem.

Le ballon est sous la table.

Teczka Adama znajduje się przed szafą.

Le cartable d'Adam se trouve devant l'armoire.

Książka leży za fotelem.

Le livre est derrière le fauteuil.

IV. LE VERBE

Morphologie

a. Les verbes *wisiec*, *siedziec*, *lezec*, *patrzec*, *stać* :

Ils appartiennent à la classe verbale en *-ę*, *-isz* (cf. *widziec*, *uczyć się*).

– *wisiec*, *wiszę*, *wisz* (alternance *sz* / *ś*)

– *siedziec*, *siedzę*, *siedzisz* (alternance *dz* / *dź*)

– *lezec*, *leżę*, *leżysz*

– *patrzec*, *patrzę*, *patrzysz*

– *stać*, *stoję*, *stoisz* (alternance *j* / *i*)

b. La classe verbale en -ę, -esz :

Les terminaisons des verbes de cette classe sont les suivantes :

— à la 1 ^{re} personne du singulier	-ę
— à la 2 ^e personne du singulier	-esz
— à la 3 ^e personne du singulier	-e
— à la 1 ^{re} personne du pluriel	-emy
— à la 2 ^e personne du pluriel	-ecie
— à la 3 ^e personne du pluriel	-ą

Par la suite, seules la 1re et la 2e personnes du singulier seront indiquées. Elles suffiront à déterminer cette classe.

N.B. Tous les verbes de cette classe présentent deux thèmes. Il y a toujours une alternance consonantique.

Les verbes *ić* et *jechać* se conjuguent au présent :

<i>idę</i>	<i>jadę</i>
<i>idziesz</i>	<i>jedziesz</i>
<i>idzie</i>	<i>jedzie</i>
<i>idziemy</i>	<i>jedziemy</i>
<i>idziecie</i>	<i>jedziecie</i>
<i>idą</i>	<i>jadą</i>

N.B. 1. L'alternance consonantique **d / dź** : *idę* / *idziesz*

2. L'alternance vocalique **a / e** : *jadę* / *jedziesz*

Syntaxe

a. Les verbes *ić* et *jechać* :

— *ić* indique un déplacement à pied ou le fait de se rendre quelque part, en général :

ex. *Idę do domu.*

Je vais à la maison (à pied).

Idziemy do kina.

Nous allons au cinéma (à pied ou autrement).

— *jechać* indique un déplacement terrestre autrement qu'à pied :

ex. *Jedziemy do Warszawy.*

Nous allons à Varsovie (autrement qu'à pied).

b. Les verbes de position

A la différence du français, le polonais précise la position dans l'espace :

— <i>stać</i>	être debout
— <i>siedzieć</i>	être assis
— <i>leżeć</i>	être couché, posé
— <i>wisiec</i>	être suspendu, accroché

- ex. **Stoi tu stół.** Il y a une table ici.
Adam siedzi obok Basi. Adam est (assis) à côté de Barbara.
Wszędzie leżą gazety. Il y a des journaux partout.
Na lewo wisi plakat. A gauche, il y a une affiche.

c. Le verbe *patrzeć* :

Il se construit avec la préposition **na** suivie de l'accusatif.

- ex. **Adam patrzy na bałagan.**
 Adam regarde le désordre.
Dziecko patrzy na matkę.
 L'enfant regarde sa mère.

d. L'accord du verbe avec ses sujets.

Lorsqu'il y a inversion du verbe et de ses sujets, le verbe s'accorde avec le sujet le plus proche.

- ex. **Stoi tu łóżko, stół i krzesła.**
 Il y a là un lit, une table et des chaises.

e. La tournure « il y a » (cf. leçon 2)

Lorsque le sujet est au pluriel, on emploie la 3e personne du pluriel du verbe **być**.

- ex. **Są bardzo dobre filmy dzisiaj.**
 Il y a de très bons films aujourd'hui.

V. L'EXPRESSION DU LIEU

À la question **gdzie?** qui porte sur le lieu où une personne ou un objet se trouvent, on peut répondre par :

a. des adverbes de lieu :

— **na prawo, na lewo**

- ex. **Stół stoi na lewo.**
 La table est à gauche.

— **wszędzie**

- ex. **Wszędzie leżą gazety.**
 Il y a des journaux partout.

b. les prépositions *nad*, *pod* et *za* suivies de l'instrumental (cf. III).

- ex. **Teczka Adama leży pod szafą.**
 Le cartable d'Adam est sous l'armoire.

c. les locutions prépositives *na prawo od* et *na lewo od*, suivies du génitif :

- ex. **Plakat wisi na lewo od okna.**
 L'affiche est à gauche de la fenêtre.

CONNAISSANCE PASSIVE

- de l'accusatif pluriel de *bilet* : *bilety*
- de l'accusatif pluriel de *lekcja* : *lekcje*
- de *z + G.* dans *zadania z matematyki*

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Czyj to pokój?
2. Gdzie on się znajduje?
3. Jaki jest ten pokój?
4. Dlaczego pokój jest jasny?
5. Gdzie wisi plakat?
6. Jaki plakat wisi na lewo od okna?
7. Gdzie wisi wielkie zdjęcie matki?
8. Co się znajduje w pokoju Adama?
9. Czy jest tam porządek?
10. Co tam leży?
11. Gdzie stoi magnetofon?
12. Gdzie stoi wieża?
13. Co leży obok szafy?
14. Na co patrzy Adam?
15. Czy Adam wie, co robić?
16. Co robi Basia?
17. Z kim Basia idzie do kina?
18. Czy Adam ma czas? Dlaczego?
19. Jakie on ma ćwiczenia?
20. Czym Basia i Paweł jadą do kina?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes :

1. Gdzie znajduje się twój pokój?
2. Jaki jest twój pokój?
3. Co tam się znajduje?
4. Co tam leży?
5. Co tam wisi?
6. Czy w pokoju jest bałagan?
7. Czy lubisz bałagan?
8. Kto robi porządek?
9. Kiedy odrabiasz lekcje?
10. Czy lubisz matematykę? Chemię?
11. Czy masz dziewczynę (chłopaka)?
12. Czym jedziecie do kina?

II. *Reprenez les dialogues suivants en remplaçant les expressions en caractères gras par celles qui vous sont proposées et ensuite par celles de votre choix:*

- A. Jesteś wolny (wolna) wieczorem? Idziemy do kina z **Anną i Janem**.
(Krystyna / Marta / Piotr / Jerzy /...)
- B. Nie mam czasu. **Odrabiam lekcje**.
(piszę list / czytam książkę / ...)
- A. Jaki bałagan! Gdzie jest **moje pióro**?
(zeszyty / magnetofon / buty / teczka / ...)
- B. Twoje pióro leży **pod gazetą**.
(pod stołem / za fotelem /...)

III. *Décrivez votre chambre (en précisant bien la position des objets).*

IV. *Décrivez la salle de classe.*

EXERCICES

I. *Déterminez les masculins-personnels et les masculins-impersonnels:*

1. kanarek	5. uczeń	9. kot
2. dom	6. plakat	10. zeszyt
3. pan	7. ojciec	11. pisarz
4. stół	8. bohater	12. chłopak

II. *Mettez les phrases suivantes au pluriel:*

1. Jaki dobry ser!
2. Jaki przyjemny wieczór!
3. Jakie inteligentne dziecko!
4. Jaka ciekawa książka!
5. Jakie duże mieszkanie!
6. Jaka sympatyczna dziewczyna!
7. Jakie ładne zdjęcie!
8. Jaka jasna klasa!
9. Jakie trudne ćwiczenie!
10. Jaka ładna teczka!

III. *Mettez les phrases suivantes au pluriel:*

1. To jest duży plakat.
2. To stara gazeta.
3. Tu jest duże okno.
4. Ta książka jest bardzo ciekawa.
5. To mieszkanie jest małe, ale bardzo jasne.
6. To jest zdjęcie matki.

7. Jaki jest twój zeszyt?
8. Czy ta wędlina jest dobra?
9. To miejsce jest wolne.
10. Czyj jest ten kanarek?
11. Duża i mała piłka leżą pod stołem.
12. Czyj to but?

IV. *Complétez les phrases suivantes:*

1. Pokój Adama jest na prawo od
2. Zdjęcie matki wisi nad
3. Wieża stoi pod
4. Magnetofon stoi przed
5. Książka leży za
6. Duży pokój znajduje się obok
7. Łóżko stoi na prawo od
8. Gitara wisi na lewo od
9. Krzesło stoi obok
10. Basia siedzi przed
11. Piłka leży pod
12. Buty i piłka leżą za

V. *Construisez des phrases en employant des verbes de position et les mots suivants:*

nad / pod / za / obok / na lewo od / na prawo od / wszędzie / przed

VI. *Complétez les réponses en vous aidant des éléments ci-dessous:*

biuro dyrektora / dom państwa Nowickich / duży pokój / mieszkanie państwa Solskich / kino / niski stół / magnetofon / płyta.

1. Gdzie jest park?
— Park jest na prawo od
2. Gdzie jest pokój Adama?
— Pokój Adama jest na lewo od
3. Gdzie jest biuro pana inżyniera Solskiego?
— Biuro pana inżyniera Solskiego jest obok
4. Gdzie jest mieszkanie państwa Nowickich?
— Mieszkanie państwa Nowickich jest na lewo od
5. Gdzie jest czasopismo Małgorzaty?
— Czasopismo Małgorzaty leży pod
6. Gdzie jest wygodne krzesło?
— Wygodne krzesło stoi na lewo od
7. Gdzie jest wieża Adama?
— Wieża Adama stoi przed
8. Gdzie jest nowe biuro pana Nowickiego?
— Nowe biuro pana Nowickiego jest nad

VII. Complétez par la préposition ou l'adverbe convenables:

- Duży pokój znajduje się na lewo kuchni.
 — Co jest kolację? — pyta Adam.
 — Wędliny, sałatka i żółty ser — odpowiada pani Małgorzata.
 — A gdzie jest chleb?
 — Chleb leży masła, a masło sera.
 Adam siedzi na prawo Barbary. Jest zły, bo jego herbata jest
 gorąca.
 Adam Basiu, dlaczego nie idziesz Pawłem kina?
 Barbara Dzisiaj nie mam czasu. Mam trudne ćwiczenie
 chemii, a nie wiem, gdzie jest moja teczka i książki.
 Adam Teczka leży stołem, a książki fotelem.

VIII. Complétez les phrases suivantes par le verbe **patrzeć** ou le verbe **oglądać**:

1. Państwo Solscy ostatni film Polańskiego.
2. Barbara Pawła.
3. Adam ciekawy mecz.
4. Kot siedzi i Jana.
5. (My) ładne plakaty.
6. Mąż żonę i myśli, że jest ładna.
7. Co robicie? — stare zdjęcia.
8. Paweł nowe samochody.

IX. Traduisez:

1. Nous regardons cette belle maison.
2. Je regarde la photo de Pierre.
3. L'enfant regarde le chat et l'oiseau.
4. Que regarde-t-il? — Il regarde le dernier livre d'Andrzejewski.
5. Qui regardes-tu? Mon frère? — Non, ta sœur.
6. Ils regardent *Cendres et diamant*.
7. Qui regardez-vous? — Nous regardons une actrice très connue.
8. Je regarde une revue et *Polityka*.
9. Que regardez-vous? — Je regarde un match.
10. Qui regardez-vous? — Je regarde mon mari.

X. Faites la liste de tous les verbes connus appartenant à la classe verbale en **-é, -isz**. Employez-les dans des phrases selon le modèle:

mówić → **mówię, mówisz**

Jestem bardzo głodny — **mówi** Adam.

XI. Employez les verbes entre parenthèses dans les phrases suivantes :

1. (stać) W pokoju Adama niskie łóżko.
2. (wisieć) Plakat na lewo od okna.
3. (leżeć) Wszędzie stare gazety.
4. (leżeć; 2e pers. sg.)(siedzieć; 2e pers. sg.) czy ?
5. (stać) Krzesła na prawo.
6. (siedzieć) Barbara i Anna przed Piotrem.
7. (stać) tu łóżko, stół i krzesła.
8. (leżeć) tu gitara, gazety i książki.
9. (wisieć) Na prawo od okna zdjęcie matki i plakat ostatniego filmu Polańskiego.
10. (znajdować się) Mały i duży pokój obok kuchni.

XII. Complétez les phrases suivantes par le verbe convenable :

1. Jedno krzesło przed stołem.
2. Barbara na prawo od nowej uczennicy.
3. Buty za fotelem.
4. Kasety obok magnetofonu.
5. Stół na lewo od łóżka.
6. Gazeta pod książką Andrzejewskiego.
7. Plakaty na prawo od okna.
8. Dziecko obok matki.
9. Gitara nad wielkim zdjęciem.
10. Piłka pod łóżkiem.

XIII. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

W pokoju Adama **wisi duży plakat.**

→ W pokoju Adama **wiszą duże plakaty.**

1. Stara gazeta leży obok wieży.
2. Duży stół stoi na prawo od łóżka.
3. Tęga kobieta śpi i nagle się budzi.
4. Kot leży i patrzy na Adama.
5. Siostra puka i wchodzi do pokoju.
6. Siedzę i patrzę na bałagan.
7. Ta dziewczyna pokazuje ostatni numer *Sceny*.
8. Twoja siostra się nudzi.
9. On nie wie, co robić.
10. Co robisz? — Uczę się angielskiego.
11. Jej wnuczka już umie czytać i pisać.
12. Wchodzę do kuchni.

XIV. Complétez les phrases suivantes par le verbe **iść** ou le verbe **jechać**:

1. Mieszkam w Krakowie, ale dzisiaj do Warszawy.
2. Adam do kuchni.
3. (My) do kina.
4. Ta pani do Francji. Tam mieszka jej córka.
5. Dziecko do dużego pokoju.
6. Pan Solski do Krakowa samochodem.
7. One do parku.
8. Paweł do domu autobusem.

XV. Répondez aux questions suivantes selon le modèle:

(Paweł) **Z kim** Barbara idzie do kina?

→ Barbara idzie do kina **z Pawłem**.

1. (Piotr i Jan)	Z kim idziesz dzisiaj do szkoły?
2. (brat i siostra Anny)	Z kim idziecie do parku?
3. (mąż Marty)	Z kim jedziesz do Warszawy?
4. (dyrektor pana Solskiego)	Z kim oni jadą do Krakowa?
5. (autobus)	Czym jedziecie do kina?
6. (pociąg)	Czym oni jadą do Warszawy?
7. (samochód)	Czym ona jedzie do domu?
8. (metro)	Czym pan jedzie do biura?

XVI. Répondez aux questions suivantes selon le modèle:

Co on robi? → — Ogląda film.

1. (uczyć się)	Co robisz?
2. (czytać <i>Popiół i diament</i>)	Co one robią?
3. (pisać list)	Co robicie?
4. (jeść kanapkę i pić herbatę)	Co oni robią?
5. (nudzić się)	Co robicie?
6. (patrzeć na bałagan)	Co robi Adam?
7. (siedzieć)	Co robi dziecko?
8. (oglądać czasopismo)	Co oni robią?
9. (spać i nagle budzić się)	Co one robią?
10. (pokazywać nową książkę)	Co robicie?
11. (pukać i wchodzić do pokoju)	Co ona robi?
12. (iść do kina)	Co robicie?

XVII. Traduisez (en employant des verbes de position quand vous le pouvez):

Barbara frappe et entre dans la chambre d'Adam.

— Adam, as-tu du temps? Nous allons au cinéma, Paul, Anne et moi.

— Je n'ai pas le temps. Je fais mes devoirs. J'ai un exercice de chimie très difficile et un problème de mathématiques. Et tu ne vois pas le désordre qu'il y a ici? Je ne sais pas quoi faire. Il y a des vieux journaux et des

vieilles revues partout, des livres, des cahiers, ... sous la table, sous le lit, derrière le fauteuil, devant l'armoire. Je préfère ne pas regarder ce désordre.

— Nous y allons en voiture.

— En voiture ?

— Oui, avec la voiture du père de Paul.

— C'est quel genre de film ?

— Une comédie française.

— Je préfère un western américain.

— Tu sais, je pense que tu es un peu paresseux. Au revoir !

* * *

— Où est ta chambre ?

— Elle se trouve à côté de la chambre de mon frère. Elle est claire et intime. À gauche de la fenêtre, il y a une grande photo de Cracovie. À droite du lit, il y a une table et des chaises, derrière l'armoire, un fauteuil. Mes disques et mes cassettes sont sous la chaîne, à côté du magnétophone. Ma guitare est accrochée au-dessus de mon lit.

— Qui range ta chambre ?

— Moi ! Mais il y a toujours du désordre. Que faire ?

* * *

— Tu connais Cracovie ?

— Oui. La sœur de ma mère y habite avec son mari et son fils.

— La sœur de mon père habite en France. Ma grand-mère part chez elle (do niej) aujourd'hui, en train.

Na tapczanie siedzi leń
Nic nie robi cały dzień.

Jan Brzechwa

LEKCJA ÓSMA

RODZICE NIE ROZUMIEJĄ
ANI CÓRKI, ANI SYNA

Adam *Mamo, nie idziesz do teatru na próbę?*
 Matka *Idę, ale po południu. A ty, co robisz jeszcze w domu? Nie idziesz do szkoły? Przecież jesteś już w liceum!*
 Adam *Idę, ale czekam na Basię.*
 Matka *A dlaczego Basia tak długo zajmuje łazienkę? Myje się i myje.*

Basia wychodzi z łazienki.

Adam (do Basi) *Na pewno jesteś bardzo czysta, szkoda tylko, że masz brudną bluzkę!*
 Matka *Adasiu, jesteś nieznośny!*
 Basia *Tak, nie znoszę go. Ten chłopiec mnie strasznie denerwuje!*

* * *

Adam idzie na przystanek autobusowy i spotyka swojego kolegę. Na przystanku autobusowym:

Adam *Cześć, Jurek! Skąd wracasz?*
 Jurek *Z kina. A ty, dokąd jedziesz?*
 Adam *Właśnie jadę do kina, do Polonii. Idę na film Andrzeja Wajdy Człowiek z żelaza.*
 Jurek *Lubisz Wajdę?*
 Adam *Tak, bardzo go lubię. Jest świetnym reżyserem.*

* * *

Paweł to chłopak Basi. Bardzo ją kocha. Basia też go kocha. Kiedy się umawiają, ona często czeka na niego, bo Paweł mieszka daleko. Ale dzisiaj to on na nią czeka.

Barbara *Mamo, idę do kina.*
 Matka *Nie możesz, jest już za późno.*
 Barbara *Ale Paweł na mnie czeka.*
 Matka *Trudno.*
 Barbara *Mamo!*
 Matka *Nie, Basiu.*
 Adam *Biedna Basia. Nikt jej nie rozumie. Mnie też nie.*
 Matka *Biedne dzieci. Rodzice ich nie rozumieją. A czy wy nas rozumiecie?*
 Adam *Oczywiście, że was rozumiemy!*
 Matka *No, już dobrze... Gdzie jest moje czasopismo?*
 Adam *Basia je ma.*
 Matka *A moje ostatnie zdjęcia?*
 Adam *To ja je mam.*

VOCABULAIRE

Noms

bluzka
chłopiec
człowiek
liceum (n.)
łazienka
próba
przystanek (G.-u)
reżyser
rodzice (pl.)
teatr (G.-u)
żelazo

Adjectifs

autobusowy, a, e
biedny, a, e
brudny, a, e
czysty, a, e
nieznośny, a, e
ósmý, a, e
świetny, a, e

Pronoms

nikt
swój, a, e

Verbes

czekać, -am, -asz (na + A.)
denerwować, -uję, -ujesz
kochać, -am, -asz
móc, mogę, możesz
myć się, -ję, -jesz
spotykać, -am, -asz
umawiać się, -am, -asz
wracać, -am, -asz
wychodzić, -dzę, -dzisz
znosić, znoszę, znosisz

Noms propres

Jurek
Polonia

Expressions

no dobrze
trudno

Autres

po południu
szkoda
tak + adv.
z + G.
za + adv.

Adverbes

często
daleko
długo
dokąd?
oczywiście
późno
skąd?
strasznie
właśnie

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM

Morphologie

a. Les noms de famille en *-a*

Les noms de famille en *-a* suivent au singulier la déclinaison féminine.
(cf. les noms masculins-personnels en *-a*, leçon 6).

ex. *Adam bardzo lubi Andrzeja Wajdę.*

Adam aime beaucoup Andrzej Wajda.

Człowiek z żelaza to film Andrzeja Wajdy.

L'Homme de fer est un film d'Andrzej Wajda.

b. Les noms neutres en *-um*

Au singulier, les noms neutres en *-um* sont invariables.

ex. *Barbara idzie do liceum.*

Barbara va au lycée.

II. LES PRONOMS PERSONNELS

A l'accusatif et au génitif les pronoms personnels ont les formes suivantes :

- a. **Les formes faibles.** Elles sont employées lorsqu'il n'y a pas d'insistance sur le pronom :

ex. *Widzisz **mnie**?* — *Tak, widzę **cię**.*

Tu **me** vois ? — Oui, je **te** vois.

N.B. Les formes faibles ne sont pas accentuées et ne figurent jamais en début de phrase.

- b. **Les formes fortes.** Elles expriment une insistance sur le pronom et sont accentuées.

ex. *Widzisz **Adasia i Basię**? — **Jego** widzę, **jej** nie.*

Tu vois Adam et Barbara ? — Je le vois lui, pas elle.

Ciebie znam, ale **jej** nie znam.

Toi, je te connais, mais elle, je ne la connais pas.

N.B. Les formes fortes ne figurent jamais après une préposition.

- c. **Les formes prépositionnelles.** Elles sont employées après une préposition :

ex. *Patrzę **na** **ciebie**.*

Je te regarde.

*Barbara często czeka **na** **niego**.*

Barbara l'attend souvent.

Idziemy .

Nous allons chez eux.

N.B. La forme prépositionnelle n'est différente de la forme forte qu'à la 3e personne.

Déclinaison des pronoms personnels de la 1re et de la 2e personnes du singulier et du pluriel à l'accusatif et au génitif

N.	ACCUSATIF – GÉNITIF		
	FORME FAIBLE	FORME FORTE	FORME PRÉPOSITIONNELLE
<i>ja</i>	<i>mnie</i>		
<i>ty</i>	<i>cię</i>	<i>ciebie</i>	
<i>my</i>	<i>nas</i>		
<i>wy</i>	<i>was</i>		

☞ Rappel : formes de politesse

ex. *Widzę pana.*

Je vous vois.

Czekam na panią.

Je vous attends.

Nie znam Państwa.

Je ne vous connais pas.

Déclinaison des pronoms personnels de la 3e personne
du singulier et du pluriel à l'accusatif et au génitif

N.	ACCUSATIF			GÉNITIF		
	F. FAIBLE	F. FORTE	F. PRÉP.	F. FAIBLE	F. FORTE	F. PRÉP.
<i>on</i>	<i>go</i>	<i>jego</i>	<i>niego</i>	= ACCUSATIF		
<i>ono</i>	<i>je</i>		<i>nie</i>	<i>go</i>	<i>jego</i>	<i>niego</i>
<i>ona</i>	<i>ją</i>		<i>nią</i>	<i>jej</i>		<i>niej</i>
<i>oni</i>	<i>ich</i>		<i>nich</i>	= ACCUSATIF		
<i>one</i>	<i>je</i>		<i>nie</i>	<i>ich</i>		<i>nich</i>

III. LE PRONOM POSSESSIF RÉFLÉCHI *SWÓJ, SWOJA, SWOJE*

On emploie *swój, swoja, swoje* lorsque le possesseur est le sujet de la phrase :

ex. *Adam czeka na **swojego** kolegę.*

Adam attend son camarade.

A la 1re et à la 2e personnes du singulier et du pluriel, on peut employer le pronom possessif correspondant ou le pronom possessif réfléchi.

ex. *Czy masz **swoją** książkę? = Czy masz **twoją** książkę?*

As-tu ton livre ?

Le pronom possessif réfléchi est indispensable à la 3e personne du singulier et du pluriel :

ex. *Piotr widzi **swoją** książkę. (son livre à lui)*

*Piotr widzi **jego** książkę. (par exemple le livre d'Adam)*

*Piotr widzi **jej** książkę. (par exemple le livre de Barbara)*

N.B. Le français n'a qu'une seule forme pour traduire ces trois phrases.

IV. LE PRONOM NEUTRE **TO**

Le pronom démonstratif neutre **to** a une fonction de renforcement.

ex. *To Paweł czeka dzisiaj na Basię.*

Aujourd'hui, **c'**est Paul **qui** attend Barbara.

N.B. On remarquera bien l'absence de relatif en polonais.

V. LES PRONOMS INDÉFINIS **NIKT** et **NIC**

Ils se déclinent respectivement comme **kto** et **co** :

N.	<i>nikt</i>	N.	<i>nic</i>
A.G.	<i>nikogo</i>	A.G.	<i>nic</i> ou <i>niczego</i>
I.	<i>nikim</i>	I.	<i>niczym</i>

Un verbe qui a pour sujet ou complément **nikt** ou **nic** est précédé de la négation **nie** :

ex. ***Nikt nic nie wie.***

Personne ne sait rien.

*Adam **nikogo nie widzi** na przystanku autobusowym.*

Adam ne voit personne à l'arrêt d'autobus.

VI. LES PRÉPOSITIONS **NA** ET **Z**

a. La préposition **na**

Avec certains noms, la préposition **na** suivie de l'accusatif exprime :

- la destination

ex. *Adam idzie **na przystanek autobusowy.***

Adam va à l'arrêt d'autobus.

*Basia jedzie **na dworzec.***

Barbara va à la gare.

- le but

ex. *Małgorzata Solska idzie **na próbę.***

Marguerite va à sa répétition.

b. La préposition **z**

Suivie du génitif, elle indique :

- le point de départ, l'origine.

ex. *Skąd wracasz? — **Wracam z kina.***

D'où reviens-tu ? — Je reviens du cinéma.

- la matière

ex. **Z czego** jest dom? — **Z papieru.**

En quoi est la maison ? — En papier.

Człowiek z żelaza

L'Homme de fer

N.B. Quand elle précède un nom commençant par un groupe de consonnes, la préposition **z** prend la forme longue **ze**.

ex. *Wracam **ze** szkoły.*

VII. LE VERBE

Morphologie

Le verbe **móc** appartient à la classe verbale en **-ę, -esz**, (cf. *iść*, leçon 7).
Il présente l'alternance de consonnes **g / ż** :

mogę
możesz
może
możemy
możecie
mogą

Syntaxe

a. On peut répondre à une question en reprenant le verbe :

ex. ***Idziesz do szkoły?** — **Idę.***

Tu vas à l'école ? — Oui. (Oui, j'y vais)

Nie masz próby dzisiaj?** — **Mam.

Tu n'as pas de répétition aujourd'hui ? — Si.

Nie rozumiesz Barbary?** — **Nie rozumiem.

Tu ne comprends pas Barbara ? — Non.

b. Les verbes pronominaux et le pronom *się*

Lorsque deux verbes pronominaux se suivent dans une phrase, le pronom **się** ne se répète pas.

ex. *Barbara myje **się** i myje.*

Barbara n'en finit pas de se laver (se lave et se lave).

c. Le verbe *czekać*

Il se construit avec la préposition **na** suivie de l'accusatif.

ex. *Basia często **czeka na Pawła.***

Barbara attend souvent Paul.

*Adam **czeka na autobus.***

Adam attend l'autobus.

VIII. L'EXPRESSION DU LIEU : LES INTERROGATIFS *GDZIE*, *DOKĄD* ET *SKĄD*

a. L'interrogatif *gdzie*

Il porte en général sur le lieu où une personne ou un objet se trouvent :

ex. *Gdzie jesteś?* — *Jestem w domu.*

Où es-tu? — Je suis à la maison.

Gdzie czeka Adam? — *Adam czeka na przystanku autobusowym.*

Où attend Adam? — Adam attend à l'arrêt d'autobus.

b. L'interrogatif *dokąd*

Il porte sur la destination. Le complément de lieu s'exprime par les prépositions *do* suivie du génitif ou *na* suivie de l'accusatif :

ex. *Dokąd jedziesz?* — *Jadę do kina.*

Où vas-tu? — Je vais au cinéma.

Dokąd idziecie? — *Idziemy na dworzec.*

Où allez-vous? — Nous allons à la gare.

c. L'interrogatif *skąd*

Il porte sur le point de départ, l'origine. Le complément de lieu s'exprime par la préposition *z* suivie du génitif :

ex. *Skąd wracacie?* — *Basia z kina, a ja ze szkoły.*

D'où revenez-vous? — Barbara du cinéma et moi, de l'école.

IX. L'EXPRESSION DU BUT

Le complément de but d'un verbe indiquant un déplacement s'exprime par la préposition *na* suivie de l'accusatif :

ex. *Idę na Człowieka z żelaza.*

Je vais voir *L'Homme de fer*.

Pani Solska wychodzi na próbę.

Mme Solski part à sa répétition.

Uczennica idzie na lekcję polskiego.

L'élève va à son cours de polonais.

CONNAISSANCE PASSIVE

— du nominatif pluriel *rodzice*

— de la tournure impersonnelle : *szkoda, że*

— du locatif de *przystanek autobusowy* : *na przystanku autobusowym*

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Czy pani Małgorzata ma dzisiaj próbę?
2. Czy Basia i Adam są jeszcze w domu?
3. Co robi Basia?
4. Skąd Basia wychodzi?
5. Czy ona ma czystą bluzkę?
6. Co matka mówi do Adasia?
7. Kogo spotyka Adam?
8. Gdzie Adam spotyka swojego kolegę?
9. Skąd wraca jego kolega?
10. Dokąd jedzie Adam?
11. Jak nazywa się kino?
12. Na jaki film idzie Adam?
13. Kto jest reżyserem tego filmu?
14. Czy on lubi Wajdę? Dlaczego?
15. Kto to jest Paweł?
16. Czy on „lubi” Barbarę?
17. A ona?
18. Dlaczego Barbara często czeka na Pawła?
19. Kto na kogo czeka dzisiaj? Dlaczego?
20. Czy Basia idzie do kina? Dlaczego?
21. Dlaczego ona jest biedna?
22. Kogo jeszcze rodzice nie rozumieją?
23. Dlaczego dzieci są biedne?
24. Czy dzieci rozumieją matkę i ojca?
25. Kto ma czasopismo pani Małgorzaty?
26. Kto ma jej ostatnie zdjęcia?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes :

1. Czy długo zajmujesz łazienkę?
2. Czy wiesz, kto to jest Andrzej Wajda?
3. Czy lubisz jego filmy? Dlaczego?
4. Czy możesz wracać późno do domu?
5. Czy masz chłopaka (dziewczynę)?
6. Jak on (ona) ma na imię?
7. Czy kochasz go (ją)?
8. Czy często czekasz na niego (na nią)? Dlaczego?
9. Czy rodzice cię rozumieją?
10. Czy ty ich rozumiesz?

II. *Reprenez les dialogues suivants en remplaçant les mots en caractères gras par ceux qui vous sont proposés et ensuite par ceux de votre choix (employez d'autres personnes et des formes de politesse):*

- A. Basiu, **nie idziesz do szkoły?**
(nie jesz sera? / nie czytasz tej książki? / nie oglądasz tego filmu? / ...)
- B. **Idę.**
- A. Cześć! Skąd wracasz?
- B. **Z kina.** A ty, dokąd idziesz?
(biuro / lekcja / park / film / mecz / ...)
- A. Właśnie idę **do kina.**
- A. Kto ma **moje czasopismo?**
(gazety / książka / bilety / pióro / miejscówka / ...)
- B. To **ja je** mam.
(on / ona / Piotr / Anna / babcia / ...)

III. *Imaginez un dialogue entre parents et enfants à propos d'un conflit (sortie, amis, travail, etc.).*

EXERCICES

I. *Répondez aux questions suivantes selon le modèle:*

Idziesz do szkoły? → **Idę.**

1. Basiu, czekasz na Pawła?
2. Jedzicie do kina?
3. Możemy robić porządek?
4. Masz książkę Andrzejewskiego?
5. Pani nie ogląda tego filmu?
6. Państwo nie znają tej książki?
7. Nie idziesz do łazienki?
8. Oni nie lubią gorącego mleka?
9. Pan nie czyta tego czasopisma?
10. Nie piszecie listu?
11. Matka nie widzi Adama i Barbary?
12. Państwo lubią Romana Polańskiego?

II. *Traduisez:*

1. Tu attends Paul ? — Oui.
2. Vous n'allez pas au cinéma ? — Non.
3. Nous pouvons ranger ? — Oui.
4. Vous ne regardez pas ce film ? — Si.
5. Vous ne lisez pas ce livre ? — Non.
6. Tu as le livre d'Andrzejewski ? — Oui.

7. (*à un monsieur*) Vous n'avez pas de stylo? — Si.
8. (*à une dame*) Vous aimez Roman Polański? — Oui.
9. Tu n'aimes pas le lait chaud? — Si.
10. (*à un monsieur et une dame*) Vous ne voyez pas Adam et Barbara? — Si.

III. Complétez les dialogues suivants selon le modèle:

- A. Skąd jedzie ten autobus?
 - B. (Warszawa) Ten autobus jedzie **z Warszawy**.
 - A. A dokąd jedzie tamten?
 - B. (Kraków) Tamten jedzie **do Krakowa**.
1. A. Skąd jadą te dziewczyny?
 - B. (Polska)
 - A. Dokąd jadą tamte?
 - B. (Francja)
 2. A. Skąd wracają państwo Solscy?
 - B. (teatr)
 - A. A dokąd jedzie dyrektor Nowicki?
 - B. (dom)
 3. A. Skąd wracają Anna i Basia?
 - B. (kino)
 - A. A dokąd one idą?
 - B. (park)
 4. A. Skąd wraca pan Nowicki?
 - B. (dworzec)
 - A. A dokąd on wraca?
 - B. (biuro)
 5. A. Skąd jedziecie?
 - B. (szkoła)
 - A. A dokąd jedziecie?
 - B. (dom)

IV. Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras:

1. Idziemy **do parku**.
2. Wracamy **z teatru**.
3. Ona idzie **do kuchni**.
4. Ten pociąg jedzie **do Radomia**.
5. Pan Solski wraca **z biura**.
6. Paweł idzie **do Barbary**.
7. Teczka Adama leży **obok łóżka**.
8. Jedziecie **do Warszawy**.
9. Idę **do dużego pokoju**.
10. Adam i Barbara wracają **ze szkoły**.

11. Po południu idziemy **do Piotra**.
12. Mieszkanie państwa Solskich znajduje się **na prawo od mieszkania państwa Nowickich**.

V. Complétez les phrases suivantes:

1. (ja) Czy rozumiesz
2. (ty) Bardzo lubię.
3. (on) Czy kochasz
4. (one) Czy lubicie?
5. (my) Czy widzicie
6. (ona) Adam kocha.
7. (wy) Rozumiemy
8. (ona) Czy Marek widzi?
9. (oni) Rozumiem dobrze.
10. (ono) Paweł bardzo lubi.
11. (my) Dzieci strasznie denerwują.
12. (one) Widzę

VI. Mettez les phrases de l'exercice précédent à la forme négative.

VII. Répondez par l'affirmative en remplaçant les mots en caractères gras par le pronom personnel convenable:

1. Czy znasz **dyrektora szkoły**?
2. Czy Paweł rozumie **Barbarę**?
3. Czy czekasz na **Macieja**?
4. Czy widzisz **Annę i Barbarę**?
5. Czy czekasz na **ojca**?
6. Czy wołacie **Piotra i Adama**?
7. Czy patrzysz na **dziecko**?
8. Czy ten pan zna **tę panią**?

VIII. Complétez les phrases suivantes par le pronom personnel convenable:

1. — Czy Maciej i Małgorzata już wiedzą?
— już wie, ale jeszcze nie.
2. — Czy kochasz mnie?
— Tak, bardzo Kocham.
3. — Czy lubicie nas?
— Nie lubimy
4. — Czy ich znacie?
— Nie znamy
5. — Czy mnie pamiętasz?
— Nie pamiętam
6. — Czy znacie państwa Solskich?
— Tak, dobrze znamy.

7. — Ja jestem jeszcze dzieckiem?

— Tak,

8. — Czy lubisz kanarka Ikara?

— Tak, lubię

IX. Remplacez les mots en caractères gras par le pronom personnel convenable:

1. Idziemy do **Macieja**.
2. Roman siedzi na prawo od **Adama**.
3. Czekamy na **Martę i Krystynę**.
4. Matka patrzy na **dziecko**.
5. Adam siedzi obok **Anny**.
6. One jadą do **siostry**.
7. Pan Solski siedzi obok **starszego pana**.
8. Czekamy na **Pawła i jego kolegę**.
9. Oni patrzą na **tę dziewczynę i jej siostrę**.
10. Czy pan zajmuje **to miejsce**?

X. Posez une question sur les phrases suivantes selon le modèle:

Nie lubię **Anny**. → Dlaczego **jej** nie lubisz?

1. Nie rozumiem tego chłopca.
2. Nie lubię tego mieszkania.
3. Nie jem tej wędliny.
4. Nie idę do Piotra.
5. Nie czekam na Barbarę.
6. Nie patrzę na to dziecko.
7. Nie siedzę obok Adama.
8. Nie czekam na Małgorzatę i Macieja.

XI. Complétez les phrases suivantes par le pronom possessif convenable:

1. (moją, swoją) Robię dobrą herbatę. Czy lubisz herbatę?
2. (ich, swój) Państwo Solscy mają pokój.
3. (jego, swój) Maciej ma samochód. Jaki jest samochód?
4. (wasze, swoje) Macie ładne mieszkanie. Bardzo lubię mieszkanie.
5. (jej, swojej) To książka Barbary. Dlaczego ona nie czyta książki?
6. (jego, swoją) Adam ma piękną matkę. Znasz matkę?
7. (jej, swojego) Pani Solska rozumie syna.
8. (jej, swój) syn jest bardzo mądry.

XII. Traduisez:

1. Nous aimons beaucoup notre nouvelle maison.
2. Les enfants ont leur chambre.

3. L'élève n'a ni son livre ni son cahier.
4. Je ne sais pas ce que fait le père de Barbara. Et toi, tu sais? — Oui.
Son père est ingénieur.
5. Vous allez au cinéma avec votre père?
6. Mon frère prend son petit déjeuner dans la cuisine.
7. Pierre a une belle voiture. Tu la vois là-bas?
8. L'institutrice connaît le père de l'enfant, mais pas sa mère.

XIII. Complétez les phrases suivantes par les mots ci-dessous :

**film / teatr / mecz / szkoła / lekcja / kino / kolacja / Barbara / próba /
herbata i ciasto / kolega / Małgorzata i Maciej.**

1. Pani Solska idzie do na
2. Już jest autobus. Jedziemy do na
3. Po południu idę do na i
4. Rano idziemy do na polskiego.
5. Adam lubi sport. Idzie do na
6. Wieczorem idziemy do i na

XIV. Complétez les phrases suivantes par les prépositions convenables :

1. Anna idzie Romanem kolację Marty.
2. Pan Solski siedzi starszego pana.
3. Książka leży fotelem.
4. Idziemy Piotra.
5. *Człowiek* *żelaza* jest świetnym filmem.
6. Dzisiaj wieczorem Basia idzie Pawłem kina.
7. Mamy trudne ćwiczenie chemii i polskiego.
8. Pani Solska już wraca teatru.
9. Buty Adama leżą stołem.
10. Jan idzie przystanek autobusowy.

XV. Complétez les phrases suivantes par les interrogatifs convenables :

1. film jest dobry? — Tak, świetny.
2. idziesz? — Do teatru.
3. Z oni rozmawiają? — Z piękną dziewczyną.
4. Na czekacie? — Na Pawła.
5. to film? — Polańskiego.
6. widzisz? — Państwa Solskich.
7. Z jest ten dom? — Z papieru.
8. nie rozumiesz? — Tej lekcji.
9. Z ona wraca? — Z Pawłem.
10. wracasz? — Ze szkoły.
11. jest Basia? — Sympatyczna.
12. Z pijesz kawę? — Z cukrem.

XVI. Mettez les mots entre parenthèses à la forme convenable et posez la question correspondante:

1. (liceum)	Po południu idziemy do
2. (Kraków)	Państwo Solscy jadą do
3. (babcia)	Wnuczka żegna się z
4. (kolega) (Basia)	Czekam na
5. (biuro)	Pan inżynier wraca z
6. (siostra) (Roman)	Oni jadą do
7. (kanarek)	Nasz kot śpi z
8. (kolega) (Paweł)	Adam stoi obok
9. (Teatr Wielki)	Państwo Solscy wracają z
10. (twój chłopiec)	Patrzę na

XVII. Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras :

1. Dzisiaj jemy kolację z **babcią**.
2. Basia idzie do **szkoły**.
3. Dzieci wracają z **kina**.
4. Bardzo lubimy nowy samochód **twojego kolegi**.
5. Paweł to chłopak **Basi**.
6. Basia często czeka na Pawła, **bo on mieszka daleko**.
7. Adam nie może iść do **kina**, bo jest za późno.
8. Rodzice nie rozumieją **ani Adama, ani Barbary**.
9. Maciej czyta ostatni numer **Polityki**.
10. Anna kocha **Romana**.

XVIII. Traduisez :

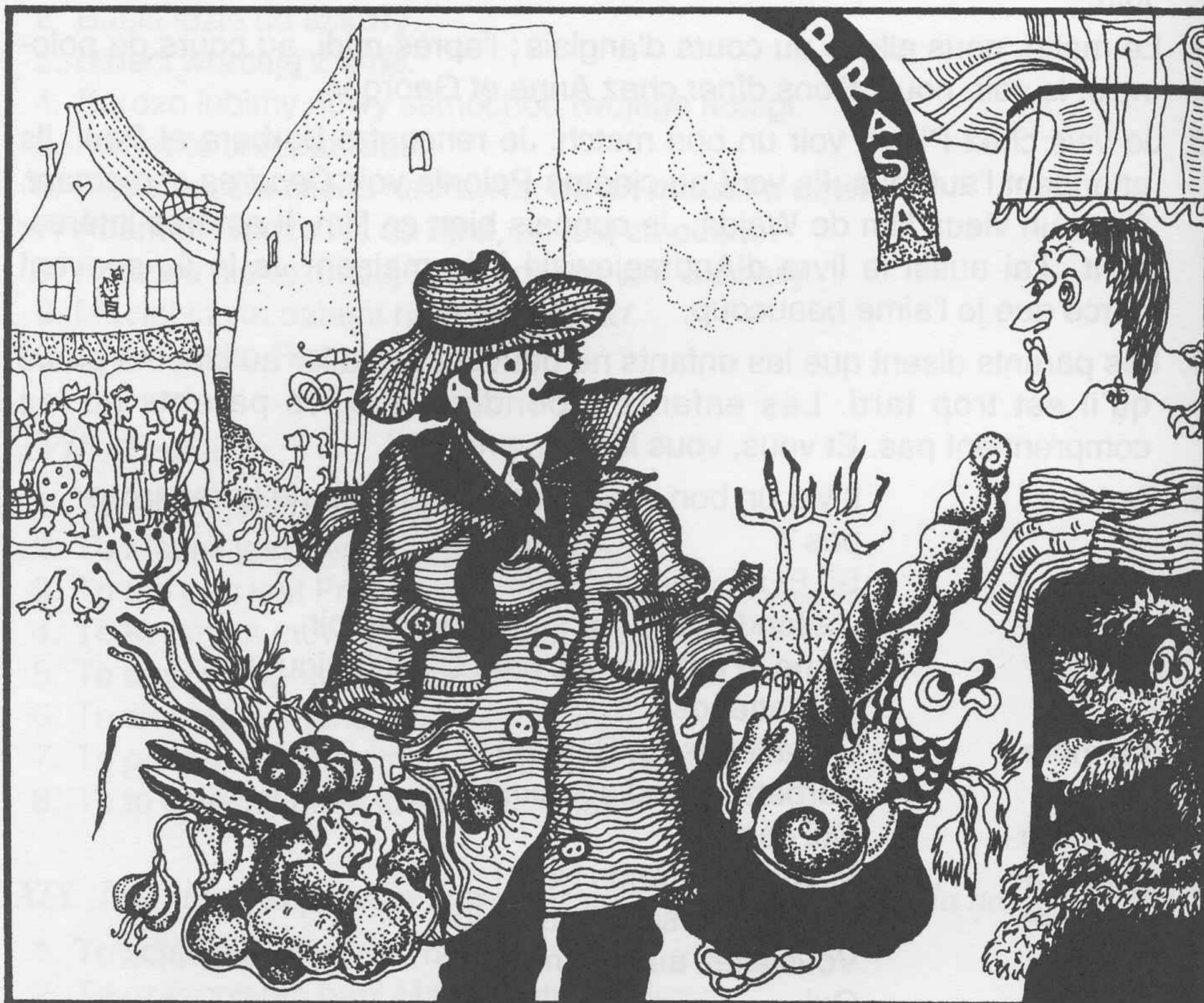
1. To Adam jest głodny, a nie Barbara.
2. To Maciej jest wysoki. Jan jest niski.
3. To ten pan jest Francuzem. Tamten jest Polakiem.
4. To Krystyna mówi po angielsku, nie Marta.
5. To tego chłopaka kocham.
6. To siostra Romana jedzie do Francji.
7. To państwo Solscy mieszkają obok parku.
8. To to dziecko umie już czytać i pisać.

XIX. Traduisez les phrases suivantes après avoir déterminé la nature de **to** :

1. To zdjęcie jest bardzo ładne.
2. To czasopismo pani Małgorzaty tam leży.
3. To mieszkanie państwa Solskich.
4. To biuro Macieja jest jasne, nie biuro Piotra.
5. To dziecko jest inteligentne, już umie czytać i pisać.
6. To ciasto jest bardzo dobre.
7. To mąż pani Nowickiej rozmawia z Janem.
8. To samochód Romana.

LEKCJA DZIEWIĄTA

PAN SOLSKI ROBI ZAKUPY

Pan Solski idzie po zakupy. Bierze pieniądze i siatkę i idzie do sklepu obok. Tu kupuje owoce i warzywa: jabłka i cytryny, pomidory, młode kartofle i ogórki. Potem idzie po jajka, bułki i chleb. Stamtąd idzie do kiosku Ruchu po gazetę i papierosy.

Niedaleko jest też dom towarowy. Pan Solski ogląda tam spodnie, potem krawaty i koszule. Są różne koszule, w paski, niebieskie i zielone, ale pan Solski nie kupuje żadnej, bo koszula w paski, chociaż ładna i tania, jest za mała dla niego, niebieska jest za duża, a zielona jest dobra i nawet nie za droga, ale bardzo brzydka.

Dalej jest stoisko muzyczne, gdzie sprzedają płyty i kasety. Jak dobrze! Żona pana Solskiego bardzo lubi słuchać muzyki i jutro są właśnie jej imieniny. Maciej Solski ogląda płyty i szuka ostatniego nagrania Pendereckiego. To jest ulubiony kompozytor Małgorzaty Solskiej.

Pan Solski pyta ekspedientkę o ostatnie nagranie Krzysztofa Pendereckiego.

Klient	<i>Proszę pani, czy jest ostatnie nagranie Pendereckiego?</i>
Ekspedientka	<i>Tak, proszę pana.</i>
Klient	<i>Ile kosztuje ta płyta?</i>
Ekspedientka	<i>..... złotych.</i>
Klient	<i>Jaka droga! A co to za kasetka?</i>
Ekspedientka	<i>To nagranie ostatniego Konkursu Szopenowskiego.</i>
Klient	<i>Doskonale, proszę o tę kasetę i o płytę Pendereckiego. A czy są mazurki i polonezy Szopena?</i>
Ekspedientka	<i>Nie, nie ma. Czy to wszystko dla Pana?</i>
Klient	<i>Tak, dziękuję.</i>

Pan Solski idzie do kasy, płaci za kasetę i płytę i wychodzi z domu towarowego. Na ulicy spotyka Jurka Sołtysiaka, znanego aktora filmowego, i zaprasza go na imieniny żony.

VOCABULAIRE

Noms

aktor
 cytryna
 dom towarowy
 ekspedientka
 imieniny (pl.)
 kartofel (G.-a)
 kasa
 kiosk (G.-u)
 klient
 kompozytor
 konkurs (G.-u)
 koszula
 krawat (G.-a)
 mazurek (A.G.-a)
 muzyka
 nagranie
 ogórek (G.-a)
 owoc (G.-u)
 papieros (A.G.-a)
 pieniądze (G.-a)
 polonez (A.G.-a)
 pomidor (G.-a)
 siatka
 sklep (G.-u)
 spodnie (pl.)
 stoisko
 ulica
 warzywo
 zakupy (pl.)
 złoty (adj. substantivé)

Adjectifs

drogi, a, e
 dziewiąty, a, e
 filmowy, a, e
 muzyczny, a, e
 niebieski, a, e
 różny, a, e
 Szopenowski, a, e
 tani, a, e
 towarowy, a, e
 ulubiony, a, e
 zielony, a, e

Pronom

żaden, a, e

Expressions

jak dobrze
 nie ma
 w paski

Noms propres

Chopin (Fryderyk)
 Fryderyk
 Krzysztof
 Penderecki (Krzysztof)
 Ruch
 Sołtysiak
 Szopen

Verbes

brać, biorę, bierzesz
 kosztować, -uję, -ujesz
 kupować, -uję, -ujesz
 płacić, płacę, płacisz (za + A.)
 prosić, proszę, prosisz (o + A.)
 słuchać, -am, -asz (+ G.)
 sprzedawać, -ję, -jesz
 szukać, -am, -asz (+ G.)
 zapraszać, -am, -asz

Adverbes

dalej
 doskonale
 ile
 niedaleko
 stamtąd

Autres

choć
 dla + G.
 o + A.
 po + A.
 za + A.

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM ET L'ADJECTIF

Morphologie

a. Le nominatif et l'accusatif pluriels

L'accusatif pluriel des noms et adjectifs masculins-impersonnels, féminins et neutres est identique au nominatif pluriel.

a.1. Les noms masculins-impersonnels et les noms féminins à radical en consonne dure se terminent en -y :

(cf. le nominatif pluriel, leçon 7 et Introduction, p. 13, § c.1.b et c.1.c).

- ex. N. *To są ładne krawaty.* Ce sont de jolies cravates.
 A. *Maciej ogląda ładne krawaty.* Mathias regarde de jolies cravates.
 N. *To są książki.* Ce sont des livres.
 A. *Małgorzata kupuje książki.* Marguerite achète des livres.

a.2. Les noms masculins-impersonnels et les noms féminins à radical en consonne molle et durcie se terminent en -e :

- ex. N. *To są owoce.* Ce sont des fruits.
 A. *Maciej kupuje owoce.* Mathias achète des fruits.
 N. *To są piękne koszule.* Ce sont de belles chemises.
 A. *Oglądamy piękne koszule.* Nous regardons de belles chemises.

a.3. Les noms neutres se terminent en -a :

- ex. N. *To są jabłka.* Ce sont des pommes.
 A. *Lubię jabłka.* J'aime les pommes.

Exception : *dziecko* → **dzieci** (cf. le nominatif pluriel, leçon 7).

N.B. On verra plus tard le pluriel des noms neutres en -ę.

Récapitulation des désinences du nominatif et de l'accusatif pluriels

	MASCULIN-IMPERSONNEL	FÉMININ	NEUTRE
N. A. NOM	-y -e		-a
N. A. ADJ.	-e		

b. Les « animaux grammaticaux »

Des noms masculins-inanimés ont un accusatif en -a. Ils se comportent comme des masculins-animaux :

- ex. *Kompozytor gra pięknego poloneza.*
 Le compositeur joue une belle polonaise.
Skąd masz tego amerykańskiego papierosa?
 Où as-tu trouvé cette cigarette américaine ?

c. Les noms de famille

Les noms de famille masculins en consonne se déclinent comme des noms masculins-personnels.

ex. *Pan Solski pyta, czy są płyty **Szopena**.*

M. Solski demande s'il y a des disques de Chopin.

*Bardzo lubię muzykę **Szopena (Chopina)**.*

J'aime beaucoup la musique de Chopin.

N.B. *Chopin* se prononce toujours [ʃɔpɛn].

Syntaxe

a. Les « pluralia tantum »

Certains substantifs ne s'emploient qu'au pluriel :

ex. ***Spodnie** pana Solskiego są jasne.*

Le pantalon de M. Solski est clair.

*Jutro są **imieniny** pani Solskiej.*

Demain, c'est la fête de Mme Solski.

b. Le nom **pieniądz**

Il est le plus souvent employé au pluriel :

ex. *Pan Solski bierze **pieniądze** i siatkę.*

M. Solski prend de l'argent et son filet à provisions.

c. Le nom **dzień**

Il a deux formes de nominatif-accusatif pluriel : **dnie** et **dni**. On emploie la forme **dni** après un numéral.

ex. *Te **dwa dni** w Krakowie są bardzo przyjemne.*

Ces deux jours à Cracovie sont très agréables.

III. LES PRÉPOSITIONS **DLA** ET **PO**

a. La préposition **dla**

Employée avec un nom désignant une personne ou un animal, elle indique le destinataire. Elle est suivie du génitif :

ex. *Mam książkę **dla** pani.*

J'ai un livre pour vous.

b. La préposition **po**

Suivie de l'accusatif, elle s'emploie avec les verbes de déplacement et indique le but :

ex. *Pan Solski idzie **po** zakupy.*

M. Solski va faire des courses.

***Po co** wychodzicie? — Wychodzimy **po** gazetę.*

Qu'allez-vous acheter ? — Nous allons acheter le journal.

***Po kogo** jedziesz? — **Po** kolegę.*

Qui vas-tu chercher ? — Un camarade.

IV. LE VERBE

Morphologie

Le verbe **brać** appartient à la classe verbale en **-ę, -iesz** (cf. *ić, móc*).
Il présente l'alternance consonantique *r/rz* et l'alternance vocalique **o / e**,
et se conjugue au présent :

biorę
bierzesz
bierze
bierzemy
bierzecie
biorą

Syntaxe**a. Les verbes *słuchać* et *szukać***

Ils se construisent toujours avec le génitif :

ex. *Pan Solski szuka niebieskiej koszuli.*

M. Solski cherche une chemise bleue.

Małgorzata słucha ostatniego nagrania Pendereckiego.

Marguerite écoute le dernier enregistrement de Penderecki.

b. Les verbes *prosić* et *pytać*

— Ils se construisent avec la préposition **o** suivie de l'accusatif :

ex. *Pan Solski prosi o płytę.*

M. Solski demande un disque.

Dziecko prosi o jabłko.

L'enfant demande une pomme.

Pan Solski pyta o ostatnie nagranie Pendereckiego.

M. Solski demande (s'il y a) le dernier enregistrement de Penderecki.

— Le nom de la personne à qui l'on demande quelque chose, à qui l'on pose une question, se met également à l'accusatif :

ex. *Klient prosi ekspedientkę o tę kasetę.*

Le client demande cette cassette à la vendeuse.

Ta pani pyta Piotra o dom towarowy.

Cette dame demande à Pierre (où se trouve) le grand magasin.

N.B. Lorsque le verbe **pytać** est suivi de la préposition **o** elle-même suivie d'un nom de personne, il signifie « demander des nouvelles de quelqu'un ».

ex. *On pyta o Barbarę.*

Il demande des nouvelles de Barbara.

c. Le verbe *płacić*

Il se construit avec la préposition **za** suivie de l'accusatif.

ex. *Pan Solski płaci za kasetę i płytę.*

M. Solski paie la cassette et le disque.

V. L'APPOSITION

Les noms, adjectifs, pronoms... apposés à un nom ou à un groupe nominal, s'accordent en genre, en nombre et en cas avec ce nom ou ce groupe nominal.

ex. *Pan Solski spotyka Jurka Sołtysiaka, znanego aktora filmowego.*

M. Solski rencontre Georges Sołtysiak, un acteur de cinéma connu.

CONNAISSANCE PASSIVE

— du locatif de *ulica* : **na ulicy**

— du génitif pluriel de *złoty* : **złotych**

— de la forme négative de *jest* dans le sens de « il y a » : **nie ma**

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Kto idzie po zakupy?
2. Co bierze pan Solski?
3. Gdzie znajduje się sklep?
4. Co tam kupuje pan Solski?
5. Co to jest „jabłko”?
6. Co to jest „ogórek”?
7. Dokąd pan Solski potem idzie?
8. Co to jest „Ruch”?
9. Co pan Solski tam kupuje?
10. Gdzie znajduje się dom towarowy?
11. Co tam ogląda pan Solski?
12. Czy pan Solski kupuje koszulę?
13. Dlaczego nie kupuje żadnej koszuli?
14. Jakie stoisko jest dalej?
15. Co tam ogląda pan Maciej?
16. Dlaczego ogląda płyty?
17. Czego on szuka?
18. Jakiego kompozytora lubi pani Solska?
19. O co pan Solski pyta ekspedientkę?
20. Ile kosztuje płyta Pendereckiego?

21. Jest ona tania czy droga?
22. Czy są płyty Szopena?
23. Kogo pan Solski spotyka na ulicy?
24. Na co pan Solski zaprasza Jurka Sołtysiaka?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes :

1. Czy ty robisz zakupy?
2. Czy lubisz warzywa i owoce? Jakie?
3. Jakie koszule masz?
4. Po co idziesz do sklepu?
5. Po co idziesz do domu towarowego?
6. Po co idziesz do kiosku?
7. Po co idziesz do kasy teatru?
8. Czy kupujesz papierosy? Jakie?
9. Czy papierosy są tanie?
10. Czy masz płyty? Jakie?
11. Wolisz płyty czy kasety?
12. Masz wieżę czy magnetofon?
13. Czy lubisz muzykę Szopena?
14. Jaki jest twój ulubiony kompozytor?
15. Czy znasz Krzysztofa Pendereckiego?
16. Czy Chopin to francuski kompozytor?

II. Reprenez le dialogue entre la vendeuse et M. Solski en remplaçant « ostatnie nagranie Pendereckiego » par des objets de votre choix.

EXERCICES

I. Indiquez le type de consonne (*dure, durcie ou molle*) qui termine le radical des mots suivants et donnez leur pluriel:

1. krawat	5. klasa	9. cytryna
2. ekspedientka	6. mecz	10. chleb
3. niedziela	7. pieniądz	11. pomidor
4. stół	8. kolacja	12. uczennica

II. Mettez les phrases suivantes au pluriel:

1. To mój krawat.
2. Gdzie jest moje pióro?
3. Jaka dobra bułka!
4. To jest nowa płyta Pendereckiego.
5. To bardzo ładna koszula.
6. Jaki to jest owoc?
7. Czyj to jest pokój?
8. Ta ekspedientka jest bardzo uprzejma.
9. W pokoju stoi fotel, stół i krzesło.
10. To jest dom towarowy.

III. Complétez les phrases suivantes en mettant au pluriel les mots entre parenthèses:

1. (zielone jabłko)	Basia je
2. (bardzo ciekawy mecz)	Adam ogląda
3. (dobry owoc)	Pan Solski kupuje
4. (nowa uczennica)	Wołamy
5. (duży jasny pokój)	Państwo Solscy mają
6. (niebieska koszula w paski)	Adam bardzo lubi
7. (ostatnie nagranie Pendereckiego)	Czy masz?
8. (ta wysoka pani)	Czy pamiętasz?
9. (bułka i ciasto)	Dzieci jedzą
10. (niedziela)	Lubimy
11. (duży sklep i mały kiosk)	Widzimy
12. (lekcja)	Adam odrabia

IV. Complétez les phrases suivantes en mettant au pluriel les mots entre parenthèses:

1. (koleżanka Basi)	Czekacie na
2. (bilet i czasopismo)	Oni idą po
3. (gazeta i papieros)	Jan idzie do kiosku po
4. (pani wnuczka)	Patrzemy na
5. (nagranie konkursu Szopenowskiego)	Prosimy o
6. (swoje dziecko)	Marta idzie do parku po

7. (płyta i kaset)
8. (pomidor i kartofel, bułka i jajko)
9. (siostra pani Solskiej)
10. (herbata i kawa)

Proszę cię o

Idę do sklepu po

Pan Nowicki pyta o

Kolega Anny płaci za

V. *Complétez les phrases suivantes :*

1. (ładne mieszkanie)
2. (amerykańska płyta)
3. (angielski)
4. (ojciec i matka)
5. (biała koszula)
6. (Teatr Wielki)
7. (przystanek autobusowy)
8. (muzyka Szopena)
9. (sympatyczna uczennica)
10. (pan dyrektor)
11. (nowa aktorka)
12. (polski i matematyka)

Szukam

Barbara słucha

Moja wnuczka uczy się

Dzieci słuchają

Maciej szuka

Szukamy

One szukają

Słuchamy

Czy szukacie

Oni słuchają

Reżyser szuka

Dzieci uczą się i

VI. *Complétez les phrases suivantes :*

1. (dom towarowy)
2. (Małgorzata Solska)
3. (ostatnia książka) (Andrzejewski)
4. (park)
5. (łóżko i stół)
6. (stoisko muzyczne)
7. (dobra muzyka)
8. (pan Maciek) (imieniny)
9. (koszula)
10. (sklep)
11. (to dziecko)
12. (kino) (ostatni film) (Polański)
13. (nowa nauczycielka)
14. (szafa)

Pani Solska idzie do

Penderecki to ulubiony
kompozytor.....

Szukam

Wracamy z

Plakaty wiszą nad

Idziemy do

Adam lubi słuchać

Żona ma

Spodnie wiszą obok

Basia i Paweł wychodzą ze

Nie rozumiem

Idziemy do na

.....

Uczennice pytają o

Stary fotel stoi za

VII. *Complétez les phrases suivantes par les mots entre parenthèses :*

1. (kuchnia) (mleko i ser)
2. (stoisko muzyczne) (nowa płyta)
3. (sklep) (warzywo i owoc; pl.)
4. (dom) (siatka i pieniądze)
5. (pokój) (zeszyt i książka; pl.)
6. (park) (córka i syn)

Idę do po

Idę do po

Idę do po

Idę do po

Idę do po

Idę do po

VIII. *Faites des phrases cohérentes à partir des mots suivants :*

1. dziecko / jabłko / prosić / matka / o
2. klient / papierosy / o / kiosk / prosić / i / ekspedientka / Ruch / gazeta
3. syn / *Scena* / prosić / matka / ostatni numer / o
4. Basia / Adam / dżem / o / i / masło / prosić
5. o / bilet / starszy pan / prosić / do / Kraków
6. prosić / nowe / o / wnuczka / babcia / buty
7. mała Anna / duża / prosić / zielona / brat / o / piłka
8. pieniądze / mąż / żona / prosić / o

IX. *Traduisez :*

1. Le client demande l'enregistrement du dernier Concours Chopin à la vendeuse.
2. Un billet pour *Cendres et diamant*, s'il vous plaît.
3. L'enfant demande un gâteau à sa mère.
4. Paul demande à Barbara des nouvelles de sa famille.
5. Le dernier numéro de *Polityka*, s'il vous plaît.
6. Le pauvre homme demande du pain.
7. Ce monsieur demande le rayon musique.
8. Elle me demande une pomme.
9. Une réservation pour l'express de Cracovie, s'il vous plaît.
10. Nous demandons à cette dame où est le cinéma *Polonia*.

X. *Complétez le dialogue suivant par les prépositions convenables :*

Adam	Co jest kolację dzisiaj?
Matka	Wędliny, sałatki, a deser dobre ciasto.
Adam	kogo czekamy?
Matka	Czekamy Basię. O! już idzie! Skąd wracasz?
Barbara	Wracam kina.
Matka	Dokąd idziesz?
Barbara	Idę kuchni biały ser.
Ojciec	Gdzie jest mleko?
Adam	Już idę mleko.
Barbara	Gdzie jest masło?
Matka	Masło leży chleba.

XI. *Mettez les verbes entre parenthèses à la forme convenable :*

Jutro matka (mieć) imieniny. Adam i Barbara (brać) pieniądze, (wychodzić) z domu i (iść) do domu towarowego.

(Być) tam stoisko muzyczne. Oni (oglądać) płyty, bo pani Solska bardzo (lubić) (słuchać) muzyki. Adam (pytać) o ostatnie nagranie Pendereckiego, ulubionego kompozytora Małgorzaty Solskiej. Ta płyta (kosztować) złotych. Adam i Barbara (kupować) płytę i (wracać) do domu.

XII. Traduisez :

1. Je ne connais pas Barbara, la petite amie de Paul.
2. Connais-tu Georges Sołtysiak, un bon ami de Marguerite ?
3. M. Nowicki, le directeur du théâtre, est déjà là.
4. Nous allons dîner chez Christine, la sœur de Jean.
5. Ils discutent avec Anne, une fille très jolie et très intelligente.
6. Je connais Marguerite Solksi, une actrice polonaise très connue.

XIII. Répondez aux questions suivantes par la négative en employant l'adjectif contraire :

1. Czy twoja siatka jest duża?
2. Czy to pióro jest stare?
3. Czy to jest pierwsza lekcja?
4. Czy to mleko jest zimne?
5. Czy te krawaty są ładne?
6. Czy to jest ostatnie nagranie Pendereckiego?
7. Czy ten pan jest wysoki?
8. Czy język polski jest trudny?
9. Czy ta herbata jest gorąca?
10. Czy ten dom jest brzydki?
11. Czy te miejsca są wolne?
12. Czy ta koszula jest droga?

XIV. Répondez aux questions suivantes en remplaçant les mots en caractères gras par les pronoms personnels convenables :

1. Czy Penderecki to ulubiony kompozytor **pani Solskiej**?
2. Czy szukasz **dziecka**?
3. Dokąd idzie **pani Solska**?
4. Czy Adam idzie do **kolegi**?
5. Czy żona **pana Macieja** ma jutro imieniny?
6. Czy widzicie **dzieci**?
7. Czy jedziesz do **Małgosi**?
8. Pytasz o ostatnią płytę **Pendereckiego**?
9. Czy słuchasz **tej pani**?
10. Czy płacisz za **tę nową koszulę**?

XV. Vous n'avez pas très bien compris la dernière partie de la phrase prononcée par votre interlocuteur. Posez les questions convenables :

1. Penderecki jest znanym polskim kompozytorem.
2. Szukam kiosku Ruchu.
3. Czekam na autobus.
4. Oni uczą się angielskiego.
5. Robimy zakupy.
6. Słucham Małgorzaty.

7. Ta koszula jest za duża.
8. Idziemy do domu towarowego.
9. To pieniądze pana Solskiego.
10. Pytamy o Piotra.
11. Państwo Solscy wychodzą z kina.
12. Idę do Pawła.

XVI. Traduisez :

1. Nous allons au magasin d'à côté faire des courses.
2. Avez-vous l'argent et le filet ? C'est bon, vous pouvez y aller.
3. Nous achetons des fruits et des légumes ; les enfants aiment beaucoup ça.
4. Barbara va à la cuisine chercher des fruits. Elle ne mange pas de charcuterie parce qu'elle suit un régime. Elle ne mange que des pommes, des tomates et du fromage blanc maigre.
5. Mange-t-elle des pommes de terre ? — Bien sûr que non ! — Pauvre Barbara, dit souvent Adam.
6. Y a-t-il un grand magasin à côté du théâtre ? — Oui, j'y fais mes courses l'après-midi.
7. N'avez-vous pas une répétition demain après-midi ? — Si.
8. Que cherchez-vous ? — Je cherche le dernier enregistrement de Penderecki. Demain, c'est la fête de ma femme. Elle aime beaucoup écouter de la musique, et Penderecki est son compositeur préféré.
9. Qui invites-tu à ta fête ? — Ma sœur et son mari, et un ami et sa femme.
10. Qui est-ce ? — C'est Jurek Sołtysiak, un acteur de cinéma très connu.
11. L'enfant demande de l'argent à sa mère.
12. Ces dames me demandent l'arrêt d'autobus.

* * *

— S'il vous plaît, madame, avez-vous des chemises blanches ?

— Oui.

— Combien coûtent-elles ?

— zlotys.

— Elles sont chères ! Et vous avez des pantalons clairs ?

— Il n'y en a plus.

— Et des cravates ?

— Il y en a.

— (Donnez-moi) cette cravate à rayures, s'il vous plaît.

— C'est tout ?

— Oui. Merci. Combien vous dois-je ?

STO LAT

Uroczyście

Melodia popularna

Sto lat, sto lat, niech żyje, żyje nam,
Sto lat, sto lat, niech żyje, żyje nam.
Jeszcze raz, jeszcze raz,
Niech żyje, żyje nam,
Niech żyje nam.

LEKCJA DZIESIĄTA

**IDZIEMY NA IMIENINY
PANI MAŁGORZATY SOLSKIEJ**

Pani Małgorzata obchodzi dzisiaj imieniny. Pan Maciej i Adam sprzątają mieszkanie. Pani Małgorzata przygotowuje kolację: bigos i różne sałatki, a na deser tort czekoladowy. Barbara nakrywa stół białym obrusem, stawia talerze i kieliszki, kładzie noże, widelce i łyżeczki.

Już wszystko gotowe. Pani Małgorzata ubiera się w czerwoną sukienkę. Czerwony jest jej ulubionym kolorem. Wygląda ślicznie.

Dzwonek. Barbara otwiera drzwi.

To rodzice pani Małgorzaty. Razem z nimi przychodzi jej brat Andrzej z żoną Ireną i Tadeuszem, ich synem. Przynoszą piękne róże, bo wiedzą, że pani Małgorzata bardzo lubi te kwiaty.

Nie ma jeszcze dyrektora Teatru Wielkiego z żoną, ani ostatniego gościa, Jurka Sołtysiaka, dobrego znajomego pani Solskiej.

Znowu dzwonek.

Już idzie Jurek Sołtysiak, a z nim dyrektor, ale bez żony Anny. Ona niesie tety pracuje dzisiaj wieczorem.

Od córki i syna pani Małgorzata dostaje ładny prezent, jedwabną chustkę, a od męża płytę Pendereckiego. Od dyrektora solenizantka dostaje czekoladki i od Jurka książkę.

— *Życzymy wszystkiego najlepszego!*

— *Dużo szczęścia i zdrowia!*

Wieczór jest bardzo udany. Nie ma szampana, ale jest wódka i wino. Goście piją za zdrowie pani Małgorzaty, jedzą, śmieją się i śpiewają *Sto lat*. Wszyscy bawią się wspaniale.

VOCABULAIRE

Noms

bigos (G.-u)
 chustka
 czekoladka
 drzwi (pl.)
 dzwonek (G.-a)
 gość
 kieliszek (G.-a)
 kiełbasa
 kolor (G.-u)
 kwiat (G.-u)
 łyżeczka
 nóż (G.-a)
 obrus (G.-a)
 prezent (G.-u)
 róża
 solenizantka
 sukienka
 szampan (G.-a)
 szczęście
 szynka
 talerz (G.-a)
 tort (G.-u)
 widelec (G.-a)
 wino
 wódka
 zdrowie
 znajomy, a (adj. substantivé)

Noms propres

Irena
 Tadeusz
 Teatr Wielki

Adjectifs

czekoladowy, a, e
 czerwony, a, e
 dziesiąty, a, e
 gotowy, a, e
 jedwabny, a, e
 udany, a, e

Pronom

wszyscy (m.-p.pl.)

Expressions

pić za zdrowie
Sto lat
 wszystkiego najlepszego!

Verbes

bawić się, -ę, -isz
 dostawać, dostaję, dostajesz
 kłaść, kładę, kładziesz (na + A.)
 nakrywać, -am, -asz
 obchodzić, -ę, -isz
 otwierać, -am, -asz
 pracować, -uję, -ujesz
 przychodzić, -ę, -isz
 przygotowywać, -uję, -ujesz
 przynosić, przynoszę, przynosisz
 sprzątać, -am, -asz
 stawiać, -am, -asz (na + A.)
 śmiać się, śmieję się, śmiejesz się
 śpiewać, -am, -asz
 ubierać się, -am, -asz (w + A.)
 wyglądać, -am, -asz
 życzyć, -ę, -ysz (+ G.)

Adverbies

dużo + G.
 razem
 ślicznie
 wspaniale
 znowu

Autres

bez + G.
 od + G.

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM

Morphologie

Les adjectifs substantivés.

Des adjectifs tels que **znajomy**, **znajoma** peuvent être employés comme des noms :

- ex. **N.** *Mój **znajomy** siedzi obok dyrektora.*
 Quelqu'un que je connais est assis à côté du directeur.
- A.** *Pamiętam twojego **znajomego**.*
 Je me souviens de ce monsieur que tu connais.
- G.** *Basia idzie do swojej **znajomej**.*
 Barbara va chez son amie.
- I.** *Pani Nowicka rozmawia z moją **znajomą**.*
 Mme Nowicki bavarde avec mon amie.

II. LES PRONOMS PERSONNELS

Morphologie

L'instrumental

Les pronoms personnels ont, à l'instrumental, les formes suivantes :

N.	<i>ja</i>	<i>ty</i>	<i>on / ono</i>	<i>ona</i>	<i>my</i>	<i>wy</i>	<i>oni / one</i>
I.	<i>mną</i>	<i>tobą</i>	<i>nim</i>	<i>nią</i>	<i>nami</i>	<i>wami</i>	<i>nimi</i>

- ex. *Basia idzie ze **mną** do kina.*
 Barbara va avec moi au cinéma.
- Anna spędza z **nim** dużo czasu.*
 Anne passe beaucoup de temps avec lui.
- Pan Solski rozmawia z **nimi**.*
 M. Solski discute avec eux.

N.B. **z** a parfois la forme longue **ze** devant un groupe de consonnes :

ex. **ze mną.**

III. LES PRÉPOSITIONS *OD* ET *BEZ*

a. La préposition *od*

Elle est suivie du génitif et indique la provenance.

ex. ***Od kogo Małgorzata dostaje ładny prezent? — Od męża.***

De qui Marguerite reçoit-elle un beau cadeau ? — De son mari.

Skąd wracasz? — Od Pawła.

D'où reviens-tu ? — De chez Paul.

N.B. *od* a parfois la forme longue ***ode*** devant un groupe de consonnes :

ex. ***To jest prezent ode mnie.***

C'est un cadeau de ma part.

b. La préposition *bez*

Elle est suivie du génitif et indique l'absence, le manque, la privation ou l'exclusion.

ex. ***Idę na imieniny bez żony.***

Je vais à une fête sans ma femme.

Pijemy herbatę bez cukru.

Nous buvons notre thé sans sucre.

N.B. *bez* a parfois la forme longue ***beze*** devant un groupe de consonnes :

ex. ***Matka jedzie do babci beze mnie.***

Ma mère va chez ma grand-mère sans moi.

IV. LE VERBE

Morphologie

a. Le verbe *dostawać*

Comme la plupart des verbes en ***-wać***, il appartient à la classe verbale en ***-ę***, ***-esz*** (cf. *picć*, leçon 5). Le suffixe ***-wa-*** de l'infinitif disparaît dans la conjugaison au présent.

dostaje

dostajesz

dostaje

dostajemy

dostajecie

dostają

b. Le verbe *kłaść*

Il appartient à la classe verbale en **-ę, -esz**. Il présente l'alternance de consonnes **d / dź** (cf. *ić*, leçon 7) et se conjugue au présent :

kładę
kładasz
kładzie
kładziemy
kładziecie
kładą

Syntaxe**a. La tournure impersonnelle *nie ma***

La forme négative de **być** au sens de « être là » ou de « il y a » est la tournure impersonnelle **nie ma** suivie du génitif :

ex. *Czy **jest** dyrektor?* — *Nie, **nie ma** dyrektora.*

Le directeur est-il là ? — Non, le directeur n'est pas là.

*Czy **są** jeszcze państwo Solscy?* — *Nie, już **ich** **nie ma**.*

M. et Mme Solski sont-ils encore là ? — Non, ils ne sont plus là.

*Czy **jest** mleko?* — *Nie, **nie ma** mleka.*

Y a-t-il du lait ? — Non, il n'y a pas de lait.

b. Le verbe *ubierać się*

Il se construit avec la préposition **w** suivie de l'accusatif.

ex. *Pani Małgorzata **ubiera się** w czerwoną sukienkę.*

Marguerite met une robe rouge.

c. Le verbe *życzyć*

Il se construit avec le génitif.

ex. ***Życzymy** zdrowia i szczęścia.*

Nous (te) souhaitons santé et bonheur.

V. L'ADVERBE DE QUANTITÉ *DUŻO*

Il est suivi du génitif, comme tous les adverbes de quantité.

ex. ***Życzymy** **dużo** szczęścia i zdrowia.*

Nous (te) souhaitons beaucoup de bonheur et de santé.

N.B. Il ne faut pas confondre l'adverbe **dużo**, qui indique la quantité, et l'adverbe **bardzo**, qui marque l'intensité.

ex. *On **dużo** pracuje.*

Il travaille **beaucoup**.

*Adam **bardzo** lubi ten film.*

Adam aime **beaucoup** ce film.

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes:

1. Czyje imieniny są dzisiaj?
2. Co robią Maciej i Adam?
3. Co robi pani Małgorzata?
4. Co ona przygotowuje na kolację?
5. Co robi Basia?
6. W co ubiera się pani Małgorzata?
7. Jakiego koloru jest jej sukienka?
8. Jak pani Małgorzata wygląda?
9. Kto to jest Andrzej?
10. Czy Andrzej i jego żona mają córkę?
11. Co oni przynoszą? Dlaczego?
12. Czy jest już dyrektor Teatru Wielkiego?
13. Kogo jeszcze nie ma?
14. Kto przychodzi z Jurkiem Sołtysiakiem?
15. Co dostaje solenizantka? Od kogo?
16. Czy jest szampan?
17. Co oni piją? Za czyje zdrowie?
18. Czy wieczór jest udany? Dlaczego?
19. Co oni śpiewają?
20. Czego oni życzą?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes:

1. Czy ty sprzątasz mieszkanie?
2. Czy przygotowujesz kolację?
3. Czy przygotowujesz sałatki?
4. Co lubisz jeść na kolację?
5. Czy lubisz czerwony kolor?
6. Jakie kolory lubisz?
7. Czy lubisz róże?
8. Jakiego koloru mogą być róże?
9. Jakiego polskiego aktora filmowego znasz?
10. *(do dziewczyny)* Czy często się ubierasz w spodnie?
11. Co wolisz, wino czy szampana?
12. Czy umiesz śpiewać *Sto lat*?
13. Czy obchodzisz imieniny?
14. Jak obchodzisz imieniny?
15. Kogo zapraszasz?
16. Czy dostajesz prezenty na imieniny? Jakie?

II. Posez les questions suivantes à un(e) camarade. Il (Elle) doit formuler la réponse de deux façons différentes :

1. Jakiego koloru jest cukier?
(pomidory / cytryny / ogórki / mleko / wino / jajka)
2. Jakiego koloru jest sukienka?
(bluzka / chustka / buty / spodnie / koszula / krawat)

III. Reprenez les dialogues suivants en remplaçant le mot en caractères gras par ceux qui vous sont proposés :

- A. Czy jest **Polityka**? (Scena / Film / chleb / bułki / pomidory / Andrzej)
- B. Tak, jest. / Nie, nie ma.
Jest. / Nie ma.
Tak. / Nie.
- A. Czy jest już **Polityka**?
- B. Tak, już jest. / Nie, jeszcze nie ma.
Już jest. / Jeszcze nie ma.
Jest. / Nie ma.
- A. Czy jest jeszcze **Polityka**?
- B. Tak, jeszcze jest. / Nie, już nie ma.
Jeszcze jest. / Już nie ma.
Jest. / Nie ma.

IV. Racontez un anniversaire ou une fête à vos camarades.

V. Composez un menu polonais.

VI. Chantez Sto lat (page 145).

EXERCICES

I. Répondez aux questions suivantes selon le modèle :

Co jest na śniadanie? → — Na śniadanie jest **kawa z mlekiem**.
→ — Bardzo lubię **kawę z mlekiem**.

1. Co jest na śniadanie? (herbata + cytryna)
2. Co jest na śniadanie? (bułki + dżem)
3. Co jest na obiad? (kartofle + masło)
4. Co jest na deser? (owoce + cukier)
5. Co jest na kolację? (kanapki + szynka)
6. Co jest na kolację? (chleb + ser)

II. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

Anna przygotowuje **herbatę z cytryną**. → Ja piję **herbatę bez cytryny**.

1. Marta przygotowuje kawę z mlekiem.
2. Basia kupuje kanapki z serem.
3. Adam je bułki z szynką.
4. Mama przygotowuje kartofle z masłem.
5. Jesz chleb z kiełbasą.
6. Krystyna pije kompot z cukrem.

III. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

Basia idzie do kina **z Pawłem**. → Basia idzie do kina **bez Pawła**.

1. Anna idzie do teatru z Romanem.
2. Matka idzie do parku z dzieckiem.
3. Jedziemy na dworzec ze starszym panem.
4. Idę na przystanek autobusowy ze znajomym Ireny.
5. Idziemy po zakupy z bratem Andrzeja.
6. Tadeusz idzie na imieniny Basi z ojcem i z matką.
7. One idą do domu towarowego z panią Nowicką.
8. Oni jadą do Warszawy z panem Solskim.

IV. *Répondez aux questions suivantes en employant les mots entre parenthèses :*

1. (żona i syn)	Z kim Andrzej idzie na imieniny Małgorzaty?
2. (samochód)	Czym Piotr jedzie do biura?
3. (starszy pan)	Z kim rozmawia pan Solski?
4. (mleko)	Z czym pijesz herbatę?
5. (kiełbasa i szynka)	Z czym jecie kanapki?
6. (autobus)	Czym Adam jedzie do szkoły?
7. (Paweł)	Z kim Barbara się żegna?
8. (masło i szynka)	Z czym oni jedzą chleb?
9. (pociąg)	Czym pan Solski jedzie do Radomia?
10. (syn i córka)	Z kim przygotowujesz kolację?
11. (biały obrus)	Czym Basia nakrywa stół?
12. (nóż i widelec)	Czym jesz mięso?

V. *Complétez les phrases suivantes :*

1. (ty)	Bardzo lubię z rozmawiać.
2. (ona)	Dzisiaj wieczorem idziemy z do kina.
3. (ja)	Idziesz ze do parku?
4. (my)	Jesz z kolację?
5. (on)	Pan Solski jedzie z do Warszawy.
6. (wy)	Oni jadą z do Krakowa.
7. (ono)	Ona idzie z do szkoły.
8. (oni)	Teraz żegnamy się z

VI. *Remplacez les mots en caractères gras par les pronoms personnels convenables:*

1. Idę do kina z **Adamem**.
2. Wracamy od **siostry**.
3. Rozmawiacie z **Małgorzatą i Maciejem**.
4. Oni idą na kolację do **państwa Nowickich**.
5. Jurek idzie do szkoły bez **Piotra**.
6. Idę do parku po **córkę**.
7. Czy idzie pani do sklepu z **dzieckiem**?
8. Małgorzata dostaje czekoladki od **dyrektora**.

VII. *Répondez aux questions suivantes par la négative:*

1. Czy jest pan Maciej?
2. Czy jest szampan?
3. Czy jest tu moja czerwona sukienka?
4. Czy jest nowe czasopismo filmowe?
5. Czy jest syn Andrzeja i Ireny?
6. Czy jest dyrektor Teatru Wielkiego?
7. Czy jest książka Jurka?
8. Czy jest wędlina na kolację?
9. Czy jest kanarek Ikar?
10. Czy na deser jest tort czekoladowy?
11. Czy jest twój dobry znajomy?
12. Czy jest ostatnie nagranie Pendereckiego?

VIII. *Répondez aux questions suivantes selon le modèle:*

Jest już **Paweł**? → Nie, jeszcze **go** nie ma.

1. Jest już pani Małgorzata?
2. Są już dzieci?
3. Jest już pan dyrektor?
4. Są już siostry Pawła?
5. Jesteście już w domu?
6. Są już rodzice?
7. Czy jest już żona Andrzeja?
8. Czy jest już nowy uczeń?

IX. *Mettez les phrases suivantes à la forme affirmative:*

1. Nie ma książki.
2. Nie ma jeszcze pana dyrektora.
3. Ona nie ma tej płyty.
4. Nie ma jeszcze Anny.
5. Nie ma tej wysokiej pani.
6. On nie ma ostatniego czasopisma filmowego.
7. Wieczorem mnie nie ma w domu.

8. Ona nie ma dzisiaj próby.
9. W pokoju nie ma krzesła.
10. On nie ma dużego mieszkania.
11. Ona nie ma magnetofonu.
12. Adam nie ma siostry.

X. *Mettez les phrases suivantes au pluriel:*

Przynoszę piękne róże. → **Przynosimy** piękne róże.

1. Ona ma dzisiaj imieniny.
2. Już idę po zakupy.
3. On przygotowuje kolację.
4. Sprzątasz mieszkanie? — Sprzątam.
5. Czy wiesz, że dzisiaj są jej imieniny?
6. Nakrywasz stół czerwonym obrusem?
7. Ona dostaje ładny prezent.
8. Dlaczego się śmiejesz?
9. Ona śpiewa *Sto lat*.
10. On je dobrą wędlinę.
11. Ona jedzie do kina.
12. Kładę noże, widelce i łyżeczki.

XI. *Mettez les phrases suivantes au pluriel:*

1. Twoja siostra sprząta swój pokój.
2. Jej córka przygotowuje dobrą sałatkę.
3. Ta pani dostaje ładny prezent.
4. Czytam ciekawą książkę.
5. Czy kanarek je owoce?
6. Moje dziecko lubi tort czekoladowy.
7. Przynoszę czerwoną różę.
8. Solenizantka ubiera się w białe spodnie.
9. Czy pani zajmuje to miejsce?
10. Czy on może iść do kina?

XII. *Complétez les phrases suivantes:*

1. (rozumieć; 1 ^{re} pers. pl.)	Dobrze cię
2. (przygotowywać)	Pani Małgorzata tort na imieniny.
3. (ubierać się; 1 ^{re} pers. sg.)	w zieloną sukienkę.
4. (przynosić; 3 ^e pers. pl.)	Na imieniny zawsze róże.
5. (dostawać)	Solenizantka czekoladki.
6. (pić; 2 ^e pers. pl.)	Rano kawę.
7. (jeść)	Wszyscy kolację.
8. (śpiewać)	One <i>Sto lat</i> .
9. (być; 1 ^{re} pers. pl.)	Dzisiaj w domu.
10. (oglądać)	Co oni ?

XIII. *Indiquez la personne, le nombre et l'infinitif des verbes suivants, puis employez-les dans des phrases selon le modèle:*

oglądają : 3e pers. du pluriel du verbe **oglądać**.

→ Dzieci **oglądają** amerykański film.

1. jedzą	5. mają	9. stoimy
2. śmiejemy się	6. jadą	10. bierzesz
3. rozumiecie	7. pisze	11. kupujemy
4. idziemy	8. wiszą	12. wychodzą

XIV. *Complétez les phrases suivantes:*

1. (czerwona sukienka)
(mąż)	Pani Małgorzata dostaje
	To prezent od
2. (dobry magnetofon)
(Maciej)	Adam dostaje
	To prezent od
3. (jedwabna chustka)
(Irena)	Barbara dostaje
	To prezent od
4. (ciekawa książka)
(Jurek Sołtysiak)	Dyrektor teatru dostaje
	To prezent od
5. (nowy plakat filmowy)
(kolega matki)	Adam dostaje
	To prezent od
6. (dobry szampan)
(Andrzej)	Irena dostaje
	To prezent od
7. (piękne pióro)
(uczeń)	Nauczycielka dostaje
	To prezent od
8. (żółty kanarek)
(córka)	Pan Solski dostaje
	To prezent od

XV. *Répondez à la question selon le modèle:*

Od kogo Małgorzata dostaje ładne prezenty?

→ (ty) Tylko od **ciebie**.

1. (ja)	5. (ona)
2. (my)	6. (ono)
3. (wy)	7. (ty)
4. (on)	8. (oni)

XVI. *Répondez aux questions suivantes en utilisant les mots entre parenthèses:*

1. (francuski)	Jakiego języka Barbara się uczy?
2. (ulica Fryderyka Chopina)	Czego szukacie?
3. (szczęście i zdrowie)	Czego życzysz?
4. (muzyka Pendereckiego)	Czego oni słuchają?
5. (pan dyrektor)	Kogo pan szuka?
6. (ojciec i matka)	Kogo dzieci słuchają?

XVII. Répondez aux questions suivantes selon le modèle:

Czy jest jeszcze **cukier**? → Jest jeszcze **dużo cukru**.

1. Czy jest jeszcze zupa?
2. Czy jest jeszcze kompot?
3. Czy jest jeszcze mięso?
4. Czy jest jeszcze chleb?
5. Czy jest jeszcze herbata?
6. Czy jest jeszcze wino?
7. Czy jest jeszcze szynka?
8. Czy masz jeszcze czas?

XVIII. Complétez les phrases suivantes par **dużo** ou **bardzo** selon le contexte, et traduisez-les :

1. Jurek Sołtysiak jest znanym aktorem filmowym.
2. Adam jest zawsze głodny, a przecież je.
3. dobrze pamiętam twoją koleżankę Martę.
4. Pan Nowicki wraca późno do domu.
5. On pracuje.
6. Basia się odchudza. Ona nie je bigosu.
7. Mój brat jest leniwy. — Och, znam go dobrze.
8. Kupuję duży tort czekoladowy, bo jutro są moje imieniny.

XIX. Complétez les phrases suivantes en choisissant parmi les mots ci-dessous :

lekcja / film / żona / kolacja / imieniny / szkoła / mąż / kto / spodnie

1. Dzisiaj idziemy na pani Solskiej.
2. Barbara i Paweł idą na do kina *Polonia*.
3. Pan Nowicki jedzie do Francji bez
4. Idziemy na do Ireny i Andrzeja.
5. Wszyscy idą do na polskiego.
6. Basia ubiera się w
7. Na czekasz? — Czekam na Pawła.
8. Małgorzata dostaje płytę Pendereckiego od

XX. Répondez aux questions suivantes en utilisant les mots entre parenthèses :

1. (kino Polonia)	Dokąd idziecie?
2. (szkoła)	Skąd wracacie?
3. (babcia)	Do kogo jedziesz?
4. (Piotr)	Od kogo wracasz?
5. (dom towarowy)	Dokąd oni idą?
6. (sklep)	Skąd one wracają?
7. (Barbara)	Od kogo wraca Paweł?
8. (Małgorzata Solska)	Do kogo idzie Jurek Sołtysiak?

XXI. Complétez les phrases suivantes en indiquant le lien de parenté:

1. Andrzej to Małgorzaty. Małgorzata to Adama.
2. Adam to Barbary. Barbara to Macieja.
3. Maciej to Małgorzaty. Małgorzata toAndrzeja.
4. Andrzej to Ireny. Irena to Andrzej.
5. Andrzej to Tadeusza. Tadeusz to Andrzej.
6. Anna Nowicka to pana Nowickiego.

XXII. Associez un adjectif à chacun des substantifs suivants, puis construisez des phrases avec les couples obtenus:

wódka	udany, a, e
tort	czzerwony, a, e
wieczór	jasny, a, e
róża	francuski, a, e
aktorka	dobry, a, e
mieszkanie	znany, a, e
szampan	polski, a, e
znajomy	czekoladowy, a, e

XXIII. Traduisez:

Ce soir, nous allons dîner chez Marguerite et Mathias. Barbara fait le ménage de la grande pièce. Quel désordre ! Adam va faire les courses. Marguerite prépare des petits sandwiches au jambon et au fromage. Ensuite elle met la nappe. Tout est prêt. Marguerite met une robe verte et Barbara un pantalon rouge avec un chemisier blanc.

Coup de sonnette.

C'est Pierre Nowicki et sa femme Anne. Ils apportent le dernier disque de Penderecki. Marguerite aime beaucoup la musique de ce compositeur. Il y a aussi Georges Sołtysiak, un acteur de cinéma très connu. Marguerite reçoit des fleurs et des chocolats de la part de Georges. Paul, le petit ami de Barbara, n'est pas encore là. Ah ! Il arrive avec Christine, l'amie de Barbara.

Tout le monde discute, rit et chante. C'est une soirée très réussie.

LEKCJA JEDENASTA

PAN SOLSKI WYJEŻDŻA NA DWA DNI

- 1. (Pani)
- 2. (Pani)
- 3. (Pani)
- 4. (Pani)
- 5. (Pani)
- 6. (Pani)
- 7. (Pani)
- 8. (Pani)
- 9. (Pani)
- 10. (Pani)
- 11. (Pani)
- 12. (Pani)
- 13. (Pani)
- 14. (Pani)
- 15. (Pani)
- 16. (Pani)
- 17. (Pani)
- 18. (Pani)
- 19. (Pani)
- 20. (Pani)
- 21. (Pani)
- 22. (Pani)
- 23. (Pani)
- 24. (Pani)
- 25. (Pani)
- 26. (Pani)
- 27. (Pani)
- 28. (Pani)
- 29. (Pani)
- 30. (Pani)
- 31. (Pani)
- 32. (Pani)
- 33. (Pani)
- 34. (Pani)
- 35. (Pani)
- 36. (Pani)
- 37. (Pani)
- 38. (Pani)
- 39. (Pani)
- 40. (Pani)
- 41. (Pani)
- 42. (Pani)
- 43. (Pani)
- 44. (Pani)
- 45. (Pani)
- 46. (Pani)
- 47. (Pani)
- 48. (Pani)
- 49. (Pani)
- 50. (Pani)
- 51. (Pani)
- 52. (Pani)
- 53. (Pani)
- 54. (Pani)
- 55. (Pani)
- 56. (Pani)
- 57. (Pani)
- 58. (Pani)
- 59. (Pani)
- 60. (Pani)
- 61. (Pani)
- 62. (Pani)
- 63. (Pani)
- 64. (Pani)
- 65. (Pani)
- 66. (Pani)
- 67. (Pani)
- 68. (Pani)
- 69. (Pani)
- 70. (Pani)
- 71. (Pani)
- 72. (Pani)
- 73. (Pani)
- 74. (Pani)
- 75. (Pani)
- 76. (Pani)
- 77. (Pani)
- 78. (Pani)
- 79. (Pani)
- 80. (Pani)
- 81. (Pani)
- 82. (Pani)
- 83. (Pani)
- 84. (Pani)
- 85. (Pani)
- 86. (Pani)
- 87. (Pani)
- 88. (Pani)
- 89. (Pani)
- 90. (Pani)
- 91. (Pani)
- 92. (Pani)
- 93. (Pani)
- 94. (Pani)
- 95. (Pani)
- 96. (Pani)
- 97. (Pani)
- 98. (Pani)
- 99. (Pani)
- 100. (Pani)

Małgorzata *Znowu wyjeżdżasz?*
 Maciej *Tak. Dyrektor jest chory, więc ja muszę jechać.*
 Małgorzata *Dokąd jedziesz?*
 Maciej *Do Wrocławia.*
 Małgorzata *Samochodem czy pociągiem?*
 Maciej *Jadę pociągiem. Mam tylko dwie godziny do odjazdu.*
 Małgorzata *Jak długo tam będziesz?*
 Maciej *Dwa dni. Do piątku.*
 Małgorzata *Dobrze, że wracasz w piątek, bo w sobotę rano ja wyjeżdżam do Krakowa.*
 Maciej *Na jak długo? Na cały tydzień?*
 Małgorzata *Nie, na trzy, cztery dni. Będę w domu albo we wtorek po południu, albo w środę rano. Tak czy inaczej nie będzie mnie w sobotę i w niedzielę, więc dobrze, że chociaż ty będziesz w domu. W sobotę Basia chce jechać z Pawłem na Mazury, ale w poniedziałek rano ma egzamin z angielskiego i musi się uczyć. Jak myślisz? Czy ona może jechać?*

* * *

Pani Nowicka *Za tydzień cała nasza rodzina wyjeżdża na wakacje.*
 Pani Solska *Dokąd państwo jadą?*
 Pani Nowicka *Syn jedzie na wycieczkę do Paryża, córka wyjeżdża nad morze, a my jak co roku będziemy na Mazurach nad naszym ulubionym jeziorem.*
 Pani Solska *Jak długo syn będzie w Paryżu?*
 Pani Nowicka *Dwa tygodnie. Bardzo lubi podróżować. A gdzie państwo spędzają urlop? Nad Bałtykiem?*
 Pani Solska *Nie, w tym roku w górach. Jedziemy w Tatry. Będziemy tam cały miesiąc.*
 Pani Nowicka *Dzieci pojedą w góry na ferie zimowe, a my dopiero za rok.*

VOCABULAIRE

Noms

egzamin (G.-u)
ferie (pl.)
godzina
góra
jezioro
miesiąc (G.-a)
morze
odjazd (G.-u)
rok (G.-u) (N.A. pl. lata)
tydzień (G. tygodnia)
urlop (G.-u)
wakacje (pl.)
wycieczka

Noms propres

Bałtyk (G.-u)
Mazury
Paryż (G.-a)
Wrocław (G. Wrocławia)

Adjectifs

cały, a, e
chory, a, e
jedenasty, a, e
zadowolony, a, e
zimowy, a, e

Expressions

jak długo?
na jak długo?
tak czy inaczej

Verbes

chcieć, chcę, chcesz
musieć, muszę, musisz
podróżować, -uję, -ujesz
pojechać, pojedę, pojedziesz
spędzać, -am, -asz
wyjeżdżać, -am, -asz

Adverbies

dopiero
inaczej
tak

Autres

albo ... albo
co + N.
nad + A./+ I.
za + A.

Dni tygodnia

poniedziałek (G.-u)
wtorek (G.-u)
środa
czwartek (G.-u)
piątek (G.-u)
sobota
niedziela

Numéraux cardinaux Numéraux ordinaux

zero
jeden, a, o	pierwszy, a, e
dwa, dwie	drugi, a, e
trzy	trzeci, a, e
cztery	czwarty, a, e
pięć	piąty, a, e
sześć	szósty, a, e
siedem	siódmy, a, e
osiem	ósmo, a, e
dziewięć	dziewiąty, a, e
dziesięć	dziesiąty, a, e

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM

Morphologie

a. Les noms de jours

Les noms de jours masculins ont un génitif en **-u**.

ex. *Będę tam od wtorku do piątku.*

J'y serai du mardi au vendredi.

b. Le nom *tydzień*

Les cas autres que le nominatif et l'accusatif singulier se forment sur le radical **tygodń-** :

N.A. *tydzień* N.A.pl. *tygodnie*

G. *tygodnia*

I. *tygodniem*

ex. *Już od **tygodnia** jestem w domu.*

Je suis déjà à la maison depuis une semaine.

*Jedziemy na wakacje za trzy **tygodnie**.*

Nous allons en vacances dans trois semaines.

c. Le nom *rok*

Il a un nominatif-accusatif pluriel irrégulier: **lata**

ex. *Za rok jedziemy do Francji, a za dwa **lata** jedziemy do Ameryki.*

Dans un an nous allons en France, et dans deux aux États-Unis.

II. LES NUMÉRAUX CARDINAUX

Morphologie

a. Les numéraux cardinaux *dwa* et *dwie*

— **dwa** s'emploie pour les noms masculins-impersonnels et neutres

— **dwie** pour les noms féminins.

Les formes du nominatif et de l'accusatif sont identiques.

ex. N. *Są tam **dwa** sklepy.*

Il y a deux magasins là-bas.

A. *Widzę **dwa** sklepy.*

Je vois deux magasins.

N. ***Dwie** dziewczyny idą do kina.*

Deux filles vont au cinéma.

A. *Widzę **dwie** dziewczyny.*

Je vois deux filles.

b. Les autres numéraux cardinaux

A partir de **trzy**, les cardinaux ne possèdent qu'une forme pour les masculins-impersonnels, les féminins et les neutres : **trzy, cztery, pięć, sześć, siedem, osiem, dziewięć, dziesięć**.

Les formes du nominatif et de l'accusatif sont identiques.

ex. N. **Trzy zeszyty i cztery książki leżą obok łóżka.**
Il y a trois cahiers et quatre livres à côté du lit.

A. **Mam trzy zeszyty i cztery książki.**
J'ai trois cahiers et quatre livres.

N. **W pokoju stoją trzy krzesła.**
Dans la pièce il y a trois chaises.

A. **Mam tylko trzy krzesła.**
Je n'ai que trois chaises.

Syntaxe

a. Les cardinaux **dwa, dwie, trzy, cztery**

— Employés au nominatif, ils sont suivis du nominatif pluriel :

ex. **Cztery plakaty wiszą w pokoju.**
Il y a quatre affiches dans la chambre.

— Employés à l'accusatif, ils sont suivis de l'accusatif pluriel.

ex. **W pokoju widzę cztery plakaty.**
Dans la chambre, je vois quatre affiches.

b. Les numéraux à partir de **pięć**

Ils ont une syntaxe différente. Elle sera étudiée plus tard.

III. LES PRÉPOSITIONS **NAD, W, ZA, OD ET DO**

a. La préposition **nad**

— Lorsque le verbe exprime un déplacement, la préposition **nad** est suivie de l'accusatif I.

ex. **My jedziemy nad morze, a dzieci nad jezioro.**
Nous allons au bord de la mer, et les enfants, au bord d'un lac.

— Lorsque le verbe n'exprime pas de déplacement, la préposition **nad** est suivie de l'instrumental.

ex. **My spędzamy wakacje nad morzem, a dzieci nad jeziorem.**
Nous passons les vacances au bord de la mer, et les enfants au bord d'un lac.

b. La préposition *w* suivie de l'accusatif

— Elle sert à exprimer un complément de temps, en particulier les jours de la semaine : **w** *poniedziałek*, **we** *wtorek*, **w** *środę*, **w** *czwartek*...

ex. *Kiedy będziesz w domu?* — *Będę w domu w poniedziałek.*

Quand seras-tu à la maison ? — Je serai à la maison lundi.

— Dans quelques cas, la préposition **w** indique la destination.

ex. *Pojedziemy w góry.*

Nous irons à la montagne.

N.B. **w** a la forme longue **we** devant certains groupes de consonnes.

c. La préposition *za*

Dans un sens temporel, elle est suivie de l'**accusatif** et indique dans combien de temps une action aura lieu.

ex. *Pojedziemy na wakacje za tydzień.*

Nous irons en vacances dans une semaine.

Za godzinę wyjeżdżam do Warszawy.

Dans une heure je pars pour Varsovie.

d. Les prépositions *od* et *do*

Elles sont suivies du génitif. Les compléments introduits par ces prépositions marquent un intervalle :

— dans le temps

ex. *Będę tam od wtorku do soboty.*

Je serai là-bas de mardi à samedi.

Od godziny czekam na ciebie.

Je t'attends depuis une heure.

Mam dwie godziny do odjazdu.

J'ai deux heures jusqu'à (avant) mon départ.

— dans l'espace

ex. **Od przystanku autobusowego do teatru** jest jeszcze daleko.

C'est encore loin de l'arrêt d'autobus jusqu'au théâtre.

IV. LA PARTICULE *co*

La particule **co** précédant un nom à valeur temporelle marque la périodicité.

ex. co <i>godzina</i>	chaque heure (toutes les heures)
co <i>dzień</i>	chaque jour (tous les jours)
co <i>drugi dzień</i>	un jour sur deux
co <i>dwa dni</i>	tous les deux jours
co <i>niedziela</i>	chaque dimanche (tous les dimanches)
co <i>tydzień</i>	chaque semaine (toutes les semaines)
co <i>miesiąc</i>	chaque mois (tous les mois)
co <i>rok</i> (ou <i>co roku</i>)	chaque année (tous les ans)
co <i>dwa lata</i>	tous les deux ans

V. LE VERBE

Morphologie

a. Le verbe *chcieć*

Il appartient à la classe verbale en *-ę -esz* (cf. leçons 4 et 5)

chcę

chcesz

b. Le futur du verbe *być*

będę

będziesz

będzie

będziemy

będziecie

będą

Syntaxe

À la tournure impersonnelle *jest / nie ma* du présent correspond la tournure *będzie / nie będzie* du futur.

Nie będzie, comme *nie ma*, se construit avec le génitif.

ex. *Czy będzie Paweł w sobotę rano? — Nie, nie będzie go.*

Est-ce que Paul sera là samedi matin? — Non, il ne sera pas là.

Czy będzie wędlina na kolację? — Nie, nie będzie wędliny.

Y aura-t-il de la charcuterie au dîner? — Non, il n'y aura pas de charcuterie.

VI. LA CONJONCTION DE COORDINATION *ALBO*

La conjonction de coordination *albo* marque l'alternative.

ex. *Będę w domu w poniedziałek po południu albo we wtorek rano.*

Je serai à la maison lundi après-midi ou mardi matin

Elle peut être répétée devant chacun des termes de l'alternative.

ex. *Będę w domu albo w poniedziałek, albo we wtorek.*

Je serai à la maison soit lundi, soit mardi.

VII. L'EXPRESSION DU TEMPS

a. À la question *kiedy?* on peut répondre en employant :

a.1. la préposition *w* suivie de l'accusatif des jours de la semaine :

ex. *Kiedy wyjeżdżasz? — W środę. — A kiedy wracasz? — W piątek.*

Quand pars-tu? — Mercredi. — Et quand reviens-tu? — Vendredi.

a.2. des adverbes et des compléments circonstanciels de temps :

teraz, potem, dzisiaj, jutro, pojutrze, rano, wieczorem, po południu, co tydzień, za tydzień...

ex. **Kiedy wracasz? — Wieczorem.**

Quand reviens-tu? — Ce soir.

Kiedy jedziesz do Wrocławia? — W środę rano.

Quand vas-tu à Wrocław? — Mercredi matin.

Kiedy masz lekcję polskiego? — Co tydzień.

Quand as-tu cours de polonais? — Toutes les semaines.

Kiedy jedziecie na wakacje? — Za trzy miesiące.

Quand partez-vous en vacances? — Dans trois mois.

b. A la question *na jak długo?* qui porte sur la durée, on répond en employant la préposition *na* suivie de l'accusatif.

ex. **Na jak długo wyjeżdżasz? — Na trzy tygodnie.**

Pour combien de temps pars-tu? — Pour trois semaines.

c. A la question *jak długo?* on peut répondre en employant :**c.1. l'accusatif**

Employé seul, sans préposition, il marque la durée :

ex. **Jak długo tam będziesz? — Miesiąc.**

Combien de temps resteras-tu là-bas? — Un mois.

c.2. les prépositions *od* et *do* :

ex. **Jak długo tam będziesz? — Od wtorku do czwartku.**

Combien de temps resteras-tu là-bas? — De mardi à vendredi.

d. A la question *jak często?*, qui porte sur la fréquence, on répond en employant la particule *co* suivie du nominatif (cf. IV) :

ex. **Jak często Paweł spotyka Adama? — Spotyka go co drugi dzień.**

Est-ce que Paul voit Adam souvent? — Il le voit un jour sur deux.

VIII. L'EXPRESSION DU LIEU

On distingue le lieu de destination du lieu où une personne ou un objet se trouvent.

— La question **dokąd?** porte sur le lieu de destination.

— La question **gdzie?** porte sur le lieu où une personne ou un objet se trouvent et, dans la langue parlée, sur le lieu de destination (cf. leçon 8).

Dokąd?	Gdzie?
<p>a. do suivi du génitif <i>Idę do domu.</i> <i>Basia idzie do pokoju.</i> <i>Adam idzie do kuchni.</i> <i>Idę do pociągu.</i> <i>Jadę do Krakowa.</i> <i>Jadę do Warszawy.</i> <i>Jadę do Paryża.</i> <i>Jadę do Francji.</i> <i>Jadę do Polski.</i></p>	<p>w suivi du locatif <i>Jestem w domu.</i> <i>Basia jest w pokoju.</i> <i>Adam jest w kuchni.</i> <i>Siedzę w pociągu.</i> <i>Mieszkam w Krakowie.</i> <i>Mieszkam w Warszawie.</i> <i>Jestem w Paryżu.</i> <i>Mieszkam we Francji.</i> <i>Mieszkam w Polsce.</i></p>
<p>b. w suivi de l'accusatif <i>Jadę w góry.</i></p>	<p>w suivi du locatif <i>Jestem w górach.</i></p>
<p>c. na suivi de l'accusatif <i>Idę na przystanek autobusowy.</i> <i>Wychodzę na ulicę.</i> <i>Jedziemy na Mazury.</i></p>	<p>na suivi du locatif <i>Jestem na przystanku autobusowym.</i> <i>Jestem na ulicy.</i> <i>Jesteśmy na Mazurach.</i></p>

N.B. Le locatif sera étudié plus tard. Les exemples figurant ici font partie de la connaissance passive.

<p>d. nad, pod, przed, za suivis de l'accusatif <i>Jadę nad morze.</i> <i>Kot idzie pod stół.</i> <i>Wychodzisz przed dom.</i> <i>Samochód wyjeżdża za dom.</i></p>	<p>nad, pod, przed, za suivis de l'instrumental <i>Jestem nad morzem.</i> <i>Kot leży pod stołem.</i> <i>Siedzisz przed domem.</i> <i>Samochód stoi za domem.</i></p>
--	--

CONNAISSANCE PASSIVE

- de la conjugaison du verbe **pojechać**
- du locatif de **Paryż**: **w Paryżu**
- du locatif de **Mazury**: **na Mazurach**
- du locatif pluriel de **góra**: **w górach**
- du locatif singulier de **ten rok**: **w tym roku**
- de la tournure impersonnelle **dobrze, że**

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Dlaczego pan Solski wyjeżdża?
2. Dokąd on musi jechać?
3. Jak długo pan Solski tam będzie?
4. Kiedy wyjeżdża?
5. A kiedy wraca?
6. Kiedy Małgorzata wyjeżdża?
7. Na jak długo ona wyjeżdża?
8. Kiedy ona będzie w domu?
9. Dlaczego to dobrze, że pan Maciej będzie w domu?
10. Kiedy Basia chce jechać na Mazury?
11. Dlaczego Basia nie pojedzie na Mazury?
12. Kiedy rodzina Nowickich jedzie na wakacje?
13. Dokąd jedzie ich syn? Ich córka?
14. Jak długo ich syn będzie w Paryżu?
15. Gdzie państwo Solscy spędzają wakacje?
16. Gdzie rodzina Nowickich spędza wakacje?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes :

1. Jaki dzień tygodnia wolisz? Dlaczego?
2. Jakiego dnia nie lubisz? Dlaczego?
3. Co robisz w poniedziałek wieczorem?
4. Co robisz w środę po południu?
5. Co robisz w sobotę wieczorem?
6. Jak spędzasz niedziele?
7. Dokąd pojedziesz na wakacje?
8. Dokąd pojedziesz na wycieczkę?
9. Dokąd pojedziesz na ferie zimowe?
10. Dokąd rodzice pojedą na urlop?
11. Paryż znajduje się w Polsce czy we Francji?
12. Wolisz góry czy morze?
13. Gdzie spędzasz wakacje? W Polsce?
14. Z kim spędzasz wakacje?
15. Czy wiesz, gdzie są piękne jeziora?
16. Gdzie wolisz spędzać wakacje?

II. *Reprenez le dialogue suivant en remplaçant les expressions en caractères gras :*

- A. Za tydzień jedziemy **na wakacje**.
(urlop / ferie zimowe / weekend / wycieczka /...)
- B. Dokąd państwo jadą?
- A. Jedziemy **do Paryża**.
(Francja / Kraków / Warszawa / Mazury / góry /...)
- B. Jak długo państwo będą **w Paryżu**?
(we Francji / w Krakowie / w Warszawie / na Mazurach / w górach...)
- A. **Trzy tygodnie**.
(tydzień / trzy dni / dwa tygodnie / miesiąc / rok /...)

III. *Construisez un dialogue avant un départ (en vacances, en voyage) en vous inspirant du texte.*

EXERCICES

I. *Complétez les dialogues suivants :*

- A. Jadę do Wrocławia.
B. Jak długo tam będziesz?
A. (3 / 2 / 4) dni.
B. Kiedy wyjeżdżasz?
A. i wracam
- A. Maciej i Roman jadą do Radomia.
B. Na jak długo?
A. Na (2 / 3 / 4)(dni)
B. Kiedy wyjeżdżają?
A. i wracają

II. *Complétez les phrases suivantes avec le nom de jour correspondant :*

1. (pierwszy dzień tygodnia)	Jedziemy do Warszawy w
2. (trzeci dzień tygodnia)	Co robisz w?
3. (szósty dzień tygodnia)	Czy Barbara idzie do kina w?
4. (drugi dzień tygodnia)	Czy wracacie we?
5. (czwarty dzień tygodnia)	Adam ma egzamin w
6. (siódmy dzień tygodnia)	Oni jadą w góry w
7. (piąty dzień tygodnia)	Idę na próbę w
8. (ostatni dzień tygodnia)	Jedziemy do babci w

III. *Complétez les phrases suivantes en employant des compléments de temps :*

Małgorzata idzie do teatru **w niedzielę wieczorem**.

1. Spotykam koleżankę
2. Często nudzę się

3. Piszę listy
4. Idę na kolację do kolegi
5. Czytam gazetę
6. Słucham muzyki
7. Odrabiam lekcje
8. Robię porządek w pokoju
9. Oglądam telewizję
10. Przygotowuję kolację
11. Kupuję czasopisma
12. Wyjeżdżam na weekend

IV. *Mettez les verbes — et leurs sujets — au pluriel :*

1. Muszę jechać do Wrocławia.
2. Czy on wyjeżdża w sobotę?
3. Będę w domu we wtorek.
4. Moja córka sprząta pokój.
5. Ubieram się w żółte spodnie.
6. Dziecko śmieje się.
7. Czy wracasz w środę?
8. Ta pani przynosi czerwone róże.
9. Ona chce jechać nad morze.
10. Twoja siostra przygotowuje kolację.
11. Ta uczennica słucha muzyki.
12. On często podróżuje.

V. *Conjuguez les verbes suivants à la personne indiquée :*

1. (chcieć; 1 ^{re} pers. pl.)	jechać do Krakowa.
2. (musieć; 1 ^{re} pers. sg.)	być w domu jeszcze dzisiaj.
3. (być)	Adam bardzo zły.
4. (spędzać)	Państwo Solscy wakacje nad morzem.
5. (podróżować; 2 ^e pers. sg.)	Często
6. (musieć; 2 ^e pers. pl.)	jechać do Radomia?
7. (wyjeżdżać; 1 ^{re} pers. pl.)	jutro rano na dwa dni.
8. (chcieć; 2 ^e pers. pl.)	oglądać amerykański film.
9. (wyjeżdżać; 2 ^e pers. sg.)	nad morze za cztery dni.
10. (spędzać; 1 ^{re} pers. sg.)	Zawsze ferie zimowe w górach.

VI. *Mettez les phrases suivantes au futur :*

1. Adam jest bardzo głodny.
2. Jesteśmy w Paryżu.
3. Czy jesteś bardzo zła?
4. One są chore.
5. Jestem w domu od poniedziałku.
6. Czy jesteście w górach?

VII. Répondez par la négative aux questions suivantes selon le modèle:

Czy jest pan Nowicki? → **Nie ma pana Nowickiego.**

Jutro też **go nie będzie.**

1. Czy jest pan dyrektor?
2. Czy jest pani Małgorzata Solska?
3. Czy jest dziecko Anny?
4. Czy jest Jurek Sołtysiak?
5. Czy jest koleżanka Barbary?
6. Czy Adam jest w domu?
7. Czy jest znajoma pana Solskiego?
8. Czy są państwo Solscy?

VIII. Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras :

1. Maciej wyjeżdża **na cztery dni**.
2. On znowu musi jechać **dzisiaj**.
3. Syn państwa Nowickich będzie **dwa tygodnie** w Paryżu.
4. Małgorzata wyjeżdża **na cały tydzień**.
5. Basia wraca do domu **w sobotę rano**.
6. **We wtorek po południu** mamy egzamin.
7. Jurek będzie nad jeziorem **od wtorku do soboty**.
8. Piotr jedzie do Francji **na cztery miesiące**.

IX. Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras :

1. Wyjeżdżam **co miesiąc**.
2. Jedziemy **do Warszawy**.
3. Wracamy **z kina**.
4. Pan Solski jedzie **do Wrocławia na dwa dni**.
5. Będę tam **trzy dni**.
6. Czekaemy **na Pawła**.
7. Barbara ubiera się **w zieloną sukienkę**.
8. Jedziemy na wakacje **za tydzień**.
9. Jedziemy **w góry**.
10. Nowa uczennica przynosi **płyty Szopena**.
11. W pokoju Adama łóżko stoi **obok okna**.
12. Jedziemy na wakacje **na miesiąc**.

X. Traduisez :

1. Barbara n'a qu'un frère.
2. Ma grand-mère ne part que demain.
3. Leur appartement n'a que trois pièces.
4. Le train ne va qu'à Cracovie.
5. Nous partons en vacances seulement dans trois jours.
6. Tu rentres seulement maintenant ?

XI. Indiquez les ordinaux correspondant aux cardinaux suivants et employez-les dans des phrases :

1. trzy	6. cztery
2. pięć	7. sześć
3. osiem	8. dziewięć
4. dziesięć	9. siedem
5. dwa	10. jeden

XII. Complétez les phrases suivantes par des numéraux ordinaux :

1. (3) (dziecko)	To jest państwa Nowickich.
2. (8) (płyta)	Szukam Pendereckiego.
3. (1) (film)	Nie pamiętam Wajdy.
4. (4) (rok)	Mieszkam tu już
5. (9) (kanapka)	Adasiu, jesz już
6. (2) (program)	Słucham Polskiego Radia.
7. (10) (list)	Barbara pisze już do Pawła.
8. (6) (mieszkanie)	Bardzo lubię twoje

XIII. Complétez les phrases suivantes par des numéraux cardinaux :

1. (2) (tydzień)	Za jadę do Warszawy.
2. (1) (godzina)	Za idziemy do kina.
3. (3) (godzina)	Za będziesz w domu.
4. (4) (miesiąc)	Za jedziemy na wycieczkę do Paryża.
5. (2) (rok)	Za oni pojedą do Polski.
6. (1) (miesiąc)	Za reżyser będzie we Francji.
7. (3) (dzień)	Za jedziemy na wakacje.
8. (1) (rok)	Za pojedziecie na urlop.

XIV. Employez les numéraux cardinaux dans les phrases suivantes :

- Na deser jem **jabłko**. (2)
- Mam **siostrę**. (3)
- Maciej jedzie do Wrocławia na **dzień**. (4)
- Adam kupuje **płyte**. (3)
- Będziemy **tydzień** w Paryżu. (3)
- Irena przynosi **ciasto**. (2)
- Jedziemy na wakacje na **miesiąc**. (2)
- Na kolację Barbara je **jabłko i kanapkę**. (3) (2)
- Mam egzamin za **tydzień**. (2)
- Znamy **sympatyczną dziewczynę**. (2)

XV. Traduisez :

- Nous avons encore une heure avant le départ.
- Adam et Barbara partent en vacances d'hiver pour deux semaines.
- Ces derniers jours de congé sont très agréables.

4. Dans trois semaines nous serons à Paris.
5. Ils partent en congé dans quatre jours.
6. Mathias passe ses premiers jours de congé à Varsovie.

XVI. Complétez les phrases suivantes :

1. (piątek)	Jesteśmy w Warszawie od
2. (Paryż)(3; tydzień)	Jedziemy na wycieczkę do za
3. (4; dzień)	Oni będą we Francji za
4. (odjazd pociągu)	Mamy trzy godziny do
5. (góra; pl.)(3; miesiąc)	Dzieci pojedą w za
6. (morze)(jezioro)	My spędzamy urlop nad, a dzieci jadą nad

XVII. Traduisez :

1. Comme tous les ans, nous passons nos vacances au bord de la mer.
2. Samedi matin, ils vont au bord d'un lac.
3. Cette année, vous irez (*forme de politesse*) en Mazurie ou à la montagne ?
4. M. et Mme Solski vont à Paris dans deux semaines.
5. Christine sera à Varsovie jusqu'à dimanche.
6. Nous serons à la maison soit le jeudi soir, soit le vendredi matin.
7. La fille de M. et Mme Solski sera à Cracovie à partir de jeudi.
8. Nous irons chez vous dans un mois.

XVIII. Traduisez :

1. Pierre regarde la télévision tous les soirs.
2. Cette actrice joue une semaine sur trois.
3. Nous voyons Romain et Marthe toutes les trois semaines à Varsovie.
4. M. Solski achète *Polityka* chaque semaine.
5. Nous célébrons notre fête chaque année.
6. M. Nowicki lit son journal tous les jours.

XIX. Complétez les phrases suivantes par les prépositions convenables :

1. środę jadę Krakowa Janem.
2. Kiedy pojedziesz wakacje? — tydzień.
3. Córka chce jechać morze, a syn góry.
4. Maciej idzie sklepu warzywa i owoce.
5. Jedziemy Paryża dwa miesiące.
6. Dzisiaj wieczorem idziemy imieniny Małgorzaty Krystyną i Martą.
7. Państwo Solscy pojedą wakacje Mazury.
8. Wyjeżdżam sobotę Warszawy i wracam wtorek.
9. Anna jedzie wycieczkę Krakowa piątek rano.
10. Państwo Solscy spędzają urlop syna..... jeziorem.

11. Anna spędza ferie zimowe górach, a Jan morzem.
 12. Nauczycielka mieszka Krakowie, a jej córka Warszawie.

XX. Complétez les phrases suivantes par un complément de lieu :

1. (kuchnia)	Basia rozmawia z matką.
2. (przystanek autobusowy)	Adam często spotyka Jurka
3. (góry)	W tym roku spędzam ferie
4. (Francja)	Babcia Anny mieszka
5. (Kraków)	Pojadę w piątek. Będę
trzy dni.
6. (morze; Tatry)	Bardzo lubię spędzać wakacje,
ale w tym roku pojadę
7. (dom towarowy)	Mój dom stoi
8. (ulica)	Pan Solski rozmawia z kolegą

XXI. Traduisez :

— Je dois aller chez ma sœur. Son fils est malade, et elle n'est pas chez elle de toute la journée.

— Combien de temps resterez-vous là-bas ?

— J'y resterai trois ou quatre heures. Je dois être à la maison ce soir parce que c'est aujourd'hui la fête de mon mari. Au revoir !

Dans un mois, mes enfants, mon mari et moi, nous partons tous en vacances. Ma fille veut aller au bord de la mer, mon fils à la montagne, et nous, nous irons en Mazurie. J'aime beaucoup les lacs.

Aujourd'hui, Mme Solski doit encore aller chercher du pain, du lait, des fruits et des légumes : des pommes et des tomates, des pommes de terre nouvelles et des concombres. Son fils a très bon appétit, mais sa fille suit un régime. Elle ne mange ni pain, ni beurre, ni charcuterie, elle ne mange que du fromage blanc et des fruits.

Les enfants des Solski sont très sympathiques : ils préparent le dîner lorsque leur père et leur mère ne sont pas là et ils font le ménage de leur chambre car il y a toujours un grand désordre.

LEKCJA DWUNASTA

WAŻNE SPOTKANIE 18 WRZEŚNIA

Cała rodzina Solskich jest ostatnio bardzo podniecona. 18 września pani Małgorzata ma ważne spotkanie ze słynnym reżyserem filmowym, który ma dla niej ciekawą propozycję. Jest umówiona u niego w biurze.

Małgorzata *Dzień dobry. Jestem Małgorzata Solska.*
 Reżyser *Dzień dobry pani, bardzo mi miło.*
 Małgorzata *Mnie również.*
 Reżyser *Jaka pani jest punktualna!*
 Małgorzata *Dziękuję.*

Małgorzata siada naprzeciw reżysera.

Reżyser *Mam dla pani rolę. Chcę zrobić film o Helenie Modrzejewskiej. Potrzebuję aktorki teatralnej do niej podobnej i wydaje mi się, że pani doskonale pasuje do tej roli. Co pani na to?*
 Małgorzata *Dziękuję za propozycję. To wspaniała rola. A kiedy pan zaczyna zdjęcia?*
 Reżyser *Mniej więcej za pół roku. Potrzebuję pani na koniec kwietnia. Czy pani będzie wtedy wolna?*
 Małgorzata *Tak. Jestem zajęta do połowy marca, najpóźniej do początku kwietnia, a potem będę już wolna.*
 Reżyser *Więc kiedy podpisujemy umowę?*

Pani Solska wraca do domu bardzo zadowolona. Mąż i dzieci czekają na nią z niecierpliwością.

Maciej *Co to za rola?*
 Małgorzata *To rola Heleny Modrzejewskiej, do której według reżysera jestem bardzo podobna. Scenariusz i rola bardzo mi się podobają.*
 Maciej *Gratuluję. Cieszę się, kochana, że wreszcie zaczynasz karierę filmową. To przecież twoje dawne marzenie.*

Helena MODRZEJEWSKA (1840-1909). Słynna aktorka. Ofelia w *Hamlecie*, Julia w *Romeo i Julii*, Lady Makbet w *Makbecie*, tytułowe role w *Damie Kameliowej* i *Marii Stuart*.

VOCABULAIRE

Noms

kariera
koniec (G. końca)
niecierpliwość (f.)
marzenie
początek (G.-u)
połowa
pół
propozycja
rola
scenariusz (G.-a)
spotkanie
umowa

Noms propres

Dama Kameliowa
Hamlet
Helena
Julia
Makbet
Maria Stuart
Modrzejewska
Ofelia
Romeo

Adjectifs

dawny, a, e
dwunasty, a, e
kochany, a, e
podniecony, a, e
podobny, a, e
punktualny, a, e
słynny, a, e
teatralny, a, e
tytułowy, a, e
umówiony, a, e
ważny, a, e
wspaniały, a, e
zadowolony, a, e

Pronom

który, a, e

Expressions

bardzo mi miło
co (pani) na to?
mnie również
mniej więcej

Verbes

cieszyć się, -ę, -ysz
dziękować, -uję, -ujesz (za + A.)
gratulować, -uję, -ujesz
pasować, -uję, -ujesz (do + G.)
podość się, -am, -asz (+ D.)
podpisywać, -uję, -ujesz
potrzebować, -uję, -ujesz (+ G.)
siadać, -am, -asz
wydawać się, -je, -ją
zaczynać, -am, -asz
zrobić, -ę, -isz

Adverbes

najpóźniej
ostatnio
również
wreszcie
wtedy

Autres

naprzeciw + G.
u + G.
według + G.

MIESIĄCE

styczeń (G. stycznia)
luty (G. lutego)
marzec (G. marca)
kwiecień (G. kwietnia)
maj (G. maja)
czerwiec (G. czerwca)

lipiec (G. lipca)
sierpień (G. sierpnia)
wrzesień (G. września)
październik (G. października)
listopad (G. listopada)
grudzień (G. grudnia)

LES NUMÉRAUX CARDINAUX ET ORDINAUX DE 11 À 20

	Cardinaux	Ordinaux
11	jedenaście	jedenasty, a, e
12	dwanaście	dwunasty, a, e
13	trzynaście	trzynasty, a, e
14	czternaście	czternasty, a, e
15	piętnaście	piętnasty, a, e
16	szesnaście	szesnasty, a, e
17	siedemnaście	siedemnasty, a, e
18	osiemnaście	osiemnasty, a, e
19	dziewiętnaście	dziewiętnasty, a, e
20	dwadzieścia	dwudziesty, a, e

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE PRONOM RELATIF *KTÓRY, KTÓRA, KTÓRE**Morphologie*

Le pronom relatif *który, która, które* se décline comme un adjectif.

ex. **N.** *Znam dziewczynę, która tu mieszka.*
Je connais la jeune fille qui habite ici.

A. *Nie widzę chłopaka, którego znamy.*
Je ne vois pas le garçon que nous connaissons.

N.B. *który, która, które* est aussi un pronom interrogatif (cf. IV).

Syntaxe

Le pronom relatif s'accorde en genre et en nombre avec son antécédent et se met au cas demandé par sa fonction dans la proposition relative :

ex. *To rola słynnej aktorki, do której jestem podobna.*
C'est le rôle d'une actrice célèbre à laquelle je ressemble.

Pan, z którym rozmawia Małgorzata, jest reżyserem.
Le monsieur avec lequel Marguerite discute est metteur en scène.

N.B. La proposition relative est toujours précédée d'une virgule.

II. LES PRÉPOSITIONS *NAPRZECIW*, *U* ET *WEDŁUG*

a. La préposition *naprzeciw*

La préposition *naprzeciw*, qui signifie « en face de », est suivie du génitif.

ex. *Gdzie siada Małgorzata? — Naprzeciw reżysera.*

Où s'assied Marguerite ? — En face du metteur en scène.

Gdzie Anna mieszka? — Naprzeciw domu towarowego.

Où Anne habite-t-elle ? — En face du grand magasin.

b. La préposition *u*

La préposition *u*, qui signifie « chez » (chez la personne chez laquelle on est), est suivie du génitif.

ex. *U kogo będziesz w niedzielę? — U babci.*

Chez qui seras-tu dimanche ? — Chez ma grand-mère.

c. La préposition *według*

La préposition *według*, qui signifie « d'après », est suivie du génitif.

ex. *Według pani Solskiej reżyser jest bardzo sympatyczny.*

D'après Mme Solski le metteur en scène est très sympathique.

III. LE VERBE

Syntaxe

Le verbe *potrzebować* se construit avec le génitif (cf. *uczyć się*; *szukać*).

ex. *Reżyser potrzebuje dobrej aktorki.*

Le metteur en scène a besoin d'une bonne actrice.

Dziecko potrzebuje matki.

L'enfant a besoin de sa mère.

IV. L'EXPRESSION DE LA DATE

On emploie le pronom interrogatif *który (dzień)* dans la question et un numéral ordinal dans la réponse. Le pronom interrogatif, le numéral et le nom du mois se mettent au génitif.

ex. *Którego masz to spotkanie? — Osiemnastego września.*

Quel jour as-tu ce rendez-vous ? — Le 18 septembre.

Kiedy jedziesz do Krakowa? — W środę szóstego lutego.

Quand vas-tu à Cracovie ? — Le mercredi 6 février.

CONNAISSANCE PASSIVE

- du locatif de **biuro** : **w biurze**
- du locatif de **Helena Modrzejewska** : **o Helenie Modrzejewskiej**
- de l'infinitif **zrobić**
- d'un nom féminin terminé par une consonne : **niecierpliwość**
- du datif de **ja** dans **mi miło, mnie również, wydaje mi się, podoba mi się**

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Którego dnia pani Małgorzata ma ważne spotkanie?
2. Gdzie ona jest umówiona?
3. Gdzie ona siada?
4. Co mówi reżyser?
5. Co odpowiada pani Małgorzata?
6. Jaką propozycję ma reżyser dla pani Małgorzaty?
7. Jakiej aktorki potrzebuje reżyser?
8. Kiedy reżyser zaczyna zdjęcia?
9. Do kiedy pani Małgorzata będzie zajęta?
10. Czy pani Małgorzata podpisuje umowę z reżyserem?
11. Kto czeka na panią Małgorzatę w domu?
12. Jakie jest dawne marzenie pani Małgorzaty?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes (en vous aidant, le cas échéant, d'un calendrier polonais) :

1. Którego obchodzisz imieniny?
2. Którego Małgorzata obchodzi imieniny?
3. Którego Barbara obchodzi imieniny?
4. Którego Anna obchodzi imieniny?
5. Którego Irena obchodzi imieniny?
6. Którego Maciej obchodzi imieniny?
7. Którego Jerzy obchodzi imieniny?
8. Którego twoja matka obchodzi imieniny?
9. Którego twój ojciec obchodzi imieniny?
10. Którego jedziesz na wakacje?

II. Jouez une scène de présentation en vous inspirant du texte.

III. *Reprenez le dialogue suivant en remplaçant à votre guise les mots en caractères gras :*

- A. — Czy jest **Adam**?
 B. — Nie, nie ma go.
 A. — A gdzie on jest?
 B. — On jest u **Jurka**.

IV. *Racontez un rendez-vous important en vous inspirant du texte.*

EXERCICES

I. *Indiquez les ordinaux correspondant aux cardinaux suivants :*

szesnaście
 dwanaście
 osiemnaście
 trzynaście
 jedenaście
 piętnaście
 czternaście
 siedemnaście
 dziewiętnaście
 dwadzieścia

II. *Complétez les phrases suivantes selon le modèle :*

Mam ważne spotkanie **dwudziestego maja**.

1. (20 XII) Paweł idzie do kina z Janem
2. (04 I) Pan Solski jedzie do Wrocławia
3. (06 III) Basia ma egzamin
4. (09 VII) wyjeżdżam do babci na miesiąc.
5. (02 X) Moja koleżanka wraca z Francji
6. (12 V) Obchodzę imieniny
7. (03 IV) Dyrektor podpisuje umowę z panią Solską
8. (08 II) Zaczynam nową karierę
9. (19 VI) Będziemy w Warszawie
10. (05 XI) Syn pani Nowickiej jedzie do Francji

III. *Répondez à la question en employant les dates suivantes selon le modèle :*

Jaki jest dzisiaj dzień? — Dzisiaj jest **wtorek, piąty marca**.

1. czwartek 7 I
2. poniedziałek 15 X
3. sobota 11 XI
4. środa 20 VIII

5. wtorek 12 XII
6. piątek 18 IV
7. niedziela 13 II
8. poniedziałek 16 VI

IV. *Reprenez la phrase suivante en remplaçant les dates :*

Będę tam **od drugiego stycznia do pierwszego lutego**.

1. Od 9 III do 2 IV
2. Od 11 VII do 19 VIII
3. Od 18 V do 16 VI
4. Od 20 IX do 17 X
5. Od 15 XI do 13 I
6. Od 12 II do 20 III

V. *Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras :*

1. Idę do teatru **w sobotę wieczorem**.
2. Jedziemy nad morze **na dwa tygodnie**.
3. Oni będą w górach **do czternastego lutego**.
4. Jedziemy do Warszawy **za trzy dni**.
5. Pan Maciej będzie w Krakowie **od środy do piątku**.
6. Jesteśmy w Paryżu **od soboty**.
7. Pojedziemy **na miesiąc** do córki.
8. Będziemy **miesiąc** u córki.

VI. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

Idę **do** babci. → Jestem **u** babci.

1. Idę do Pawła.
2. Idziemy do Małgorzaty Solskiej.
3. Za tydzień pojedziemy do Andrzeja i Ireny.
4. Piotr idzie do Jurka Sołtysiaka.
5. Pan inżynier idzie do pana dyrektora.
6. Barbara i Paweł jadą do Anny.

VII. *Complétez les phrases suivantes selon le modèle :*

Paweł czeka u **ciebie**.

1. (my) Jurek czeka u
2. (on) Czekamy u
3. (ona) Krystyna czeka u
4. (ja) Adam czeka u
5. (wy) Rodzice czekają u
6. (one) Czekam u

VIII. *Complétez les phrases suivantes par les prépositions **dla, naprzeciw, u** ou **według** :*

1. Po południu będziemy Anny.
2. Pawła, Barbara ślicznie wygląda.
3. Mam ciekawą propozycję pani.
4. Maciej siada Małgorzaty.
5. Czy to prezent mnie? — Tak. To ciebie.
6. Gdzie jesteś umówiony z Maciejem? — niego w biurze.
7. Ten park znajduje się domu towarowego.
8. pani Solskiej propozycja reżysera jest bardzo interesująca.

IX. *Répondez aux questions suivantes en utilisant l'information entre parenthèses :*

1. (Kraków)	Dokąd jedzie Paweł?
2. (Irena)	U kogo Barbara je kolację?
3. (Bałtyk)	Dokąd jadą państwo na urlop?
4. (teatr)	Skąd wraca pani Solska?
5. (Tadeusz)	Do kogo jedzie Jurek?
6. (Paweł)	Na kogo czeka Barbara?
7. (warzywa i owoce)	Po co Adam idzie do sklepu?
8. (płyta)	O co prosi klient?
9. (zielona sukienka)	W co ubiera się pani Małgorzata?
10. (koleżanka)	Dla kogo masz prezent?
11. (3 dni)	Na jak długo Maciej jedzie do Wrocławia?
12. (jezioro)	Gdzie państwo spędzają wakacje?

X. *Complétez les phrases suivantes par le pronom relatif convenable :*

1. To reżyser, ma ciekawą rolę dla Małgorzaty.
2. To są dziewczyny, bardzo mi się podobają.
3. Nie znam tej pani, siedzi naprzeciw Anny.
4. To jest dziecko, uczy się angielskiego.
5. To jest aktorka, do Małgorzata jest bardzo podobna.
6. To kolega, z Adam odrabia lekcje.
7. To jest pani, dla ten pan kupuje kwiaty.
8. To jest reżyser, z Małgorzata podpisuje umowę

XI. *Traduisez :*

1. C'est le monsieur qui habite à côté.
2. C'est une institutrice que les enfants aiment beaucoup.
3. C'est le garçon que Barbara attend toujours.
4. Connais-tu le monsieur avec lequel Pierre discute ?
5. C'est le copain avec lequel je vais au cinéma ce soir.
6. C'est la fille que Paul regarde toujours.
7. C'est le metteur en scène avec lequel Marguerite Solksi prépare un film.
8. C'est la camarade chez laquelle je passe les vacances.

9. C'est le monsieur dont le fils habite à Paris.
10. Connais-tu la dame pour qui est cette lettre ?

XII. Traduisez :

1. La dame qui enseigne l'anglais est très sympathique.
2. C'est lui qui enseigne la chimie. Il est très sympathique.
3. Le monsieur que tu vois est ingénieur.
4. C'est lui qui est directeur d'école.
5. Je ne connais pas la dame qui habite ici.
6. C'est elle qui est vendeuse ici.
7. C'est chez lui que je passe mes vacances.
8. C'est pour toi que je travaille, lui dit sa mère.

XIII. Répondez aux questions suivantes selon le modèle :

- Czy jest zupa na obiad?
- Oczywiście, przecież wiesz, że nie ma obiadu bez zupy.

1. Czy jest wędlina na kolację?
2. Czy jest ciasto na deser?
3. Czy jest chleb i masło na śniadanie?
4. Czy jest tort na niedzielę?
5. Czy jest mięso na obiad?
6. Czy jest kawa na śniadanie?

XIV. Complétez les phrases suivantes par les verbes convenables :

Pani Małgorzata ważne spotkanie z reżyserem.
 u niego w biurze. Pani Małgorzata do biura
 i naprzeciw reżysera.

Reżyser	Chcę film o Helenie Modrzejewskiej i aktorki teatralnej. Czy pani scenariusz?
Małgorzata	Tak. Jest bardzo dobry. za propozycję.
Reżyser	Kiedy pani wolna?

XV. Complétez les phrases suivantes :

1. (muzyka Szopena)	Małgorzata słucha
2. (nowe nagranie Pendereckiego)	Maciej szuka
3. (szczęście)	Życzymy
4. (angielski)	Moja wnuczka uczy się
5. (dobra aktorka)	Reżyser potrzebuje
6. (Irena i Andrzej)	Jecie kolację u
7. (kino)(Paweł)	Barbara idzie do bez
8. (odjazd)	Mam dwie godziny do

XVI. Traduisez (en écrivant les dates en toutes lettres):

Marguerite Solski est très prise.

Du 5 au 17 janvier, elle a des répétitions. Le 20 janvier, elle part pour la France. Elle revient le 15 février. Le 13 mars, elle repart pour la France. Elle revient le 2 avril. Elle prépare un film à partir du 15 juin et, à partir du début de septembre, elle a de nouveau des répétitions. Le 19 novembre, elle signe un contrat avec un metteur en scène de cinéma très connu. Elle commence le tournage dans six mois. Nous (lui) souhaitons beaucoup de succès.

COMPTINE

Jeden, dwa
Janek ma
Trzy, cztery
Smaczne sery
Pięć, sześć
Chciał je zjeść
Siedem, osiem
Spotkał Zosię
Dziewięć, dziesięć
Schował w kieszeń.

LEKCJA TRZYNASTA

Quelques jours ont très vite passé. Du 5 au 17 janvier, elle a des révisions. Le 20 janvier, elle part pour la France. Elle revient le 18 février. Le 13 mars, elle repart pour la France. Elle revient le 2 avril. Elle prépare un film à partir du 15 juin et, à partir du début de septembre, elle est en France. Le 19 novembre, elle a un rendez-vous avec un homme.

JAKI SMUTNY FILM!

Popiół i diament *kończy się*. Ludzie wychodzą z sali. Barbara płacze.

- Barbara *Smutny ten film, prawda?*
 Paweł *Tak, ale bardzo ciekawy. Koniec wojny, już wiadomo, jaka będzie Polska...*
 Barbara *Główny aktor gra świetnie. Ten Cybulski był naprawdę wspaniałym aktorem!*
 Paweł *Aha! Podoba ci się ten typ mężczyzny?!*
 Barbara *Tak, podoba mi się.*
 Paweł *Nie pamiętam, który to film Andrzeja Wajdy. Siódmy czy ósmy? Ach! już wiem. To siódmy.*
 Barbara *Skąd wiesz, że to jego siódmy film?*
 Paweł *Po prostu od dawna interesuję się kinem. Poza tym chodzę na wszystkie filmy Wajdy.*

* * *

Barbara uważa, że Paweł spędza za dużo czasu ze swoimi kolegami, a z nią za mało. Często się kłóca z tego powodu.

Zaczyna się nowa awantura.

- Barbara *Mam dość tego!*
 Paweł *Nie rozumiem.*
 Barbara *Gdzie znowu byłeś? Dla mnie nigdy nie masz czasu. Mną się wcale nie interesujesz.*
 Paweł *Sama wiesz, że się zajmuję klubem filmowym.*
 Barbara *Wiem, ale czy naprawdę musisz spędzać całe wieczory z kolegami?*
 Paweł *Widać, że jesteś zazdrosna.*
 Barbara *Nie. Skąd! Nawet nie wiesz, co u nas słychać.*
 Paweł *Co nowego u was?*
 Barbara *Nic ciekawego. To cię interesuje?*
 Paweł *Bardzo.*
 Barbara *Żartujesz!*
 Paweł *Basiu, z tobą w ogóle nie można rozmawiać. Przecież wiesz, że cię kocham. Och! jak późno! Już czas na mnie.*
 Barbara *Chwileczkę! Dokąd znowu jedziesz?*
 Paweł *Na razie! Cześć!*

* * *

Paweł jeździ tramwajami albo autobusami, bo mieszka daleko. Szkoda, że nie ma samochodu. W Warszawie tramwaje i autobusy jeżdżą rzadko i czasami Paweł musi długo czekać. Na razie jest tylko jedna linia metra i nie wiadomo, kiedy będą następne. Może niedługo!

Adres Pawła: ulica Mikołaja Kopernika 46, mieszkanie nr (numer) 83
 02-100 Warszawa, telefon 823-12-49

NIEKTÓRE FILMY ANDRZEJA WAJDY

TYTUŁY POLSKIE

TYTUŁY FRANCUSKIE

Kanał (6)	1957	Ils aimaient la vie
Popiół i diament (7)	1958	Cendres et diamant
Lotna (8)	1959	La Dernière Charge
Popioły (13)	1965	Cendres
Wszystko na sprzedaż (16)	1968	Tout est à vendre
Polowanie na muchy (17)	1969	La Chasse aux mouches
Krajobraz po bitwie (18)	1969	Paysage après la bataille
Brzezina (19)	1970	Le Bois de bouleaux
Wesele (21)	1972	Les Noces
Ziemia obiecana (22)	1975	La Terre de la grande promesse
Człowiek z marmuru (24)	1977	L'Homme de marbre
Panny z Wilka (27)	1979	Les Demoiselles de Wilko
Człowiek z żelaza (29)	1979	L'Homme de fer
Danton (30)	1982	Danton
Korczak (31)	1990	Korczak
Pan Tadeusz	2000	Messire Thaddée
Zemsta	2002	La Vengeance

VOCABULAIRE

Noms

adres (G.-u)
 awantura
 chwileczka
 klub (G.-u)
 linia
 ludzie (pl.)
 metro
 powód (G.-u)
 sala
 telefon (G.-u)
 tramwaj (G.-u)
 typ (G.-u)
 tytuł (G.-u)
 wojna

Noms propres

Cybulski (Zbigniew)
 Kopernik (Mikołaj)
 Mikołaj
 Zbigniew

Adjectifs

główny, a, e
 następny, a, e
 smutny, a, e
 zazdrosny, a, e

Pronoms

niektóry, a, e
 sam, a, o
 wszystkie (pl.)

Expressions

chwileczkę
 co słycać?
 czas na mnie
 mieć dość + G.
 na razie
 prawda?
 z tego powodu

Verbes

chodzić, chodzę, chodzisz
 grać, -am, -asz
 interesować, -uję, -ujesz
 interesować się, -uję, -ujesz (+ l.)
 jeździć, jeżdżę, jeździsz
 kłócić się, kłócę, kłócisz
 kończyć się, -ę, -ysz
 można (impersonnel)
 płakać, płaczę, płaczesz
 uważać, -am, -asz
 wiadomo (impersonnel)
 widać (impersonnel)
 zaczynać się, -am, -asz
 zajmować się, -uję, -ujesz (+ l.)
 żartować, -uję, -ujesz

Autres

och
 szkoda

Adverbes

czasami	po prostu
dość + G.	poza tym
mało + G.	rzadko
naprawdę	świetnie
niedługo	wcale (nie)
nigdy (nie)	w ogóle
od dawna	

LES NUMÉRAUX CARDINAUX ET ORDINAUX DE 21 A 100

	CARDINAUX	ORDINAUX
21	dwadzieścia jeden	dwudziesty, a, e pierwszy, a, e

30	trzydzieści	trzydziesty, a, e

40	czterdzieści	czterdziesty, a, e

50	pięćdziesiąt	pięćdziesiąty, a, e

60	sześćdziesiąt	sześćdziesiąty, a, e

70	siedemdziesiąt	siedemdziesiąty, a, e

80	osiemdziesiąt	osiemdziesiąty, a, e

90	dziewięćdziesiąt	dziewięćdziesiąty, a, e

100	sto	setny, a, e

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM ET L'ADJECTIF

Morphologie

L'instrumental pluriel

Quel que soit le genre, la désinence de l'instrumental pluriel est:

-**ami** pour les noms.

-**ymi** pour les adjectifs.

ex. *Paweł i Adam są dobrymi kolegami.*

Paul et Adam sont de bons copains.

Barbara i Anna są dobrymi uczennicami.

Barbara et Anne sont de bonnes élèves.

Kartofle i pomidory są dobrymi warzywami.

Les pommes de terre et les tomates sont de bons légumes.

Exceptions	<i>brat</i>	→	<i>braćmi</i>
	<i>dziecko</i>	→	<i>dziećmi</i>
	<i>gość</i>	→	<i>gośćmi</i>
	<i>ludzie</i>	→	<i>ludźmi</i>
	<i>pieniądze</i>	→	<i>pieniędzmi</i>

N.B. Les pronoms possessifs *mój, moja, moje, twój, twoja, twoje* et *czyj, czyja, czyje* ont respectivement à l'instrumental pluriel la forme ***moimi, twoimi*** et ***czyimi***.

II. L'ADJECTIF QUALIFICATIF APRES LES PRONOMS INDÉFINIS *CO* ET *NIC*

Après les pronoms indéfinis ***co*** et ***nic*** au nominatif, à l'accusatif et au génitif, l'adjectif qualificatif se met au génitif.

ex. ***Co nowego?*** — ***Nic ciekawego.***

Quoi de neuf? — Rien d'intéressant.

Co ciekawego czytasz? — ***Nic ciekawego.***

Que lis-tu d'intéressant? — Rien d'intéressant.

III. LES PRONOMS INTERROGATIFS *JAKI, JAKA, JAKIE* ET *KTÓRY, KTÓRA, KTÓRE*

Ils se déclinent comme des adjectifs (cf. leçon 1).

a. *jaki* est un pronom interrogatif de « qualité » (de quelle sorte? quel? comment?).

ex. ***Jakie filmy lubisz?*** — ***Lubię filmy smutne.***

Quels films aimes-tu? — J'aime les films tristes.

b. który est un pronom interrogatif d'« identité » (quel? lequel?).

b.1. Il s'emploie lorsque l'interrogation porte sur un objet ou une personne parmi d'autres possibles.

ex. *Który to mężczyzna? Ten wysoki czy ten chudy?*

C'est quel homme ? Le grand ou le maigre ?

b.2. Il s'emploie lorsqu'on doit répondre par un numéral ordinal.

ex. *Który to film Wajdy? Siódmy czy ósmy?*

C'est quel film de Wajda ? Le septième ou le huitième ?

Który dzisiaj jest? — Trzeci stycznia.

Quel jour est-on aujourd'hui ? — Le 3 janvier.

Którego mamy dzisiaj? — Dzisiaj mamy trzeciego stycznia.

Quel jour sommes-nous aujourd'hui ? — Aujourd'hui, nous sommes le 3 janvier.

IV. LES NUMÉRAUX CARDINAUX ET ORDINAUX DE 21 A 100

a. Les numéraux cardinaux composés de *dwa, dwie, trzy* et *cztery* se construisent comme *dwa, dwie, trzy* et *cztery* (cf. leçon 11). Ils s'accordent en cas avec le nom :

ex. *Dwadzieścia dwie uczennice jadą do Francji na wakacje.*

Vingt-deux élèves vont en France pour les vacances.

Czytam dwadzieścia dwie książki.

Je lis vingt-deux livres.

N.B. On verra plus tard la construction des autres composés.

b. Quand le numéral ordinal est composé de deux termes, les deux termes se déclinent.

ex. *Pan nie zna dwudziestego czwartego filmu Wajdy?*

Vous ne connaissez pas le vingt-quatrième film de Wajda ?

N.B. L'absence de trait d'union entre les deux termes du numéral.

V. LE PRONOM DÉMONSTRATIF EMPHATIQUE *SAM, SAMA, SAMO*

Il correspond à l'adjectif indéfini français « même » et souligne le nom ou le pronom auquel il se rapporte.

ex. *Basia sama wie, że Paweł się zajmuje klubem filmowym.*

Basia sait elle-même que Paul s'occupe d'un ciné-club.

On sam nie pamięta, kiedy jest umówiony z Basią.

Lui-même ne se rappelle plus quand il a rendez-vous avec Barbara.

VI. LE VERBE

Morphologie

a. Le verbe *plakać*

Il appartient à la classe verbale en -*ę*, -*esz* et se conjugue au présent :

placę
placzesz
placze
placzymy
placzecie
placzą

N.B. L'alternance consonantique *k / cz*

b. Le verbe *jeździć*

Il appartient à la classe verbale en -*ę*, -*isz*, et se conjugue au présent :

jeżdżę
jeździsz
jeździ
jeździmy
jeździcie
jeżdżą

N.B. L'alternance consonantique *źdź / źdź*

c. La formation du passé

Le passé se forme sur le radical de l'infinitif à l'aide du suffixe *ł* auquel on ajoute les désinences personnelles.

Il s'accorde en nombre et aussi en genre avec le sujet :

— Au singulier, on distingue le masculin, le féminin et le neutre.

— Au pluriel, on distingue le masculin-personnel des autres genres.

ex. Le passé du verbe *być* :

	SINGULIER		
	masculin	féminin	neutre
1 ^{re} pers.	<i>byłem</i>	<i>byłam</i>	
2 ^e pers.	<i>byłeś</i>	<i>byłaś</i>	
3 ^e pers.	<i>był</i>	<i>była</i>	<i>było</i>
	PLURIEL		
	masculin-personnel	masculin-impersonnel, féminin, neutre	
1 ^{re} pers.	<i>byliśmy</i>	<i>byłyśmy</i>	
2 ^e pers.	<i>byliście</i>	<i>byłyście</i>	
3 ^e pers.	<i>byli</i>	<i>były</i>	

N.B. Le neutre n'utilise que la 3e personne du singulier et du pluriel.

d. Les verbes *można*, *wiadomo* et *widać*

d.1. Ce sont des verbes impersonnels.

ex. *Z Basią nie można rozmawiać.*

Avec Basia, on ne peut pas (il n'y a pas moyen de) discuter.

Nie wiadomo, kiedy będzie ładna pogoda.

On ne sait pas quand il fera beau.

Widać, że jesteś zazdrosna.

On voit que tu es jalouse.

d.2. Au futur et au passé, ces verbes se conjuguent avec l'aide de l'auxiliaire *być* à la 3e personne du neutre singulier : *będzie* et *było*.

ex. *Wiadomo będzie dopiero za godzinę.*

On ne le saura que dans une heure.

Wczoraj jeszcze nie było wiadomo.

Hier, on ne savait pas encore.

Syntaxe

a. Les verbes de mouvement *iść* et *chodzić*, *jechać* et *jeździć*

a.1. Les verbes déterminés *iść* et *jechać*

Ils indiquent un mouvement concret, particulier.

ex. *Idziemy teraz do kina.*

Nous allons maintenant au cinéma.

Pan Solski musi jechać jeszcze dzisiaj.

M. Solski doit partir encore aujourd'hui.

a.2. Les verbes indéterminés *chodzić* et *jeździć*

Ils indiquent une caractéristique du sujet, une habitude ou une potentialité.

ex. *To dziecko już chodzi.*

Cet enfant marche déjà.

Paweł często jeździ do kolegi.

Paul va souvent chez son copain.

N.B. La présence d'un adverbe ou d'un complément circonstanciel de temps tel que *zawsze*, *często*, *rzadko*, *od czasu do czasu*, *co tydzień*, *co miesiąc*, *co rok* ... demande un verbe indéterminé.

b. Les verbes *interesować się* et *zajmować się*

Ils se construisent avec l'instrumental.

ex. *Paweł od dawna interesuje się kinem. On też się zajmuje klubem filmowym.*

Paul s'intéresse au cinéma depuis longtemps. Il s'occupe aussi d'un ciné-club.

VII. LES ADVERBES DE QUANTITÉ *MAŁO*, *DOŚĆ* ET *ZA*

a. Les adverbess de quantité *mało* et *dość*

Ils sont suivis du génitif (cf. *dużo*, leçon 10).

ex. *Paweł spędza mało czasu ze swoją dziewczyną.*

Paul passe peu de temps avec sa petite amie.

Mam dość tego.

J'en ai assez.

b. L'adverbe *za*

Il précède l'adverbe ou l'adjectif qu'il modifie. (cf. leçon 5 et leçon 8)

ex. *Mam za mało czasu. Jest już za późno.*

J'ai trop peu de temps. Il est déjà trop tard.

N.B. *Paweł spędza za dużo czasu w klubie.*

Paul passe trop de temps au club.

CONNAISSANCE PASSIVE

— du nominatif pluriel de *człowiek* : *ludzie*

— du datif de *ty* : *ci*, dans l'expression : *podoba ci się*

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Która to lekcja?
2. Jaki film się kończy?
3. Skąd ludzie wychodzą?
4. Dlaczego Barbara płacze?
5. Co mówi Paweł?
6. Dlaczego ten film jest ciekawy?
7. To koniec której wojny?
8. Czy ludzie wiedzą, jaka będzie Polska?
9. Jak gra główny aktor?
10. Kim był Cybulski?

11. Czy Barbara lubi ten typ mężczyzny?
12. Czy Paweł pamięta, który to film Andrzeja Wajdy?
13. A Basia, czy ona wie, który to film?
14. Skąd Paweł wie, że to siódmy film Wajdy?
15. Z kim Paweł spędza dużo czasu? Ze swoją dziewczyną?
16. Z jakiego powodu Paweł i Basia często się kłócą?
17. Czy Basia jest zazdrosna?
18. Czy Basia uważa, że to, co u niej słychać, naprawdę interesuje Pawła?
19. Kto kogo kocha?
20. Czym Paweł jeździ?
21. Dlaczego on musi czasami długo czekać?
22. Czy to dobrze, że nie ma samochodu?
23. Czy w Warszawie jest metro?
24. Jaki jest adres Pawła?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes :

1. Na jakie filmy chodzisz do kina?
2. Czy płaczesz, kiedy film jest smutny i źle się kończy?
3. Czy znasz filmy z Cybulskim?
4. Którego aktora/reżysera bardzo lubisz?
5. Czy często chodzisz do kina?
6. Z kim chodzisz do kina?
7. Kto jest twoim ulubionym aktorem?
8. Kto jest twoją ulubioną aktorką?
9. Czym się interesujesz?
10. Czym się zajmuje twój ojciec? Twoja matka?
11. Czy często się kłócisz? Z kim?
12. Czy kłócisz się z rodzicami?
13. Kto cię kocha?
14. Czy mieszkasz sam (sama)? Z kim mieszkasz?
15. Czym jeździsz do szkoły?
16. Którego mamy dzisiaj?
17. Czy interesujesz się dziewczynami (chłopakami)?
18. Czy wiesz, kiedy będzie metro w Warszawie?
19. Z kim chodzisz na kawę?
20. Czy już byłeś (byłaś) w Polsce?
21. Czy byłeś (byłaś) w domu dzisiaj rano?
22. Czy zawsze czytasz książki od początku do końca?
23. Czy zawsze oglądasz filmy od początku do końca?
24. Czy można mówić po polsku we Francji?

II. Jouez une scène de ménage avec un (une) camarade.

III. *Imitez les dialogues suivants en remplaçant le mot en caractères gras :*

- Czego masz dość?
- Mam dość **matematyki**. (telewizja / angielski / ta awantura / bałagan / mleko / muzyka / ta rola /...)
- Kogo masz dość?
- Mam dość **siostry**. (brat / nauczycielka / ten chłopak / to dziecko / reżyser / aktor /...)
- Czym się interesujesz?
- **Matematyką**. (kino / historia / literatura / Polska / sport /...)
- Kim się interesujesz?
- **Tą dziewczyną**. (ta nowa uczennica / ten chłopak / te dzieci / koty i ptaki / ludzie / rodzice / państwo Solscy /...)

IV. *Interrogez un (une) camarade de façon à ce que celui-ci (celle-ci) vous réponde par une date selon le modèle :*

- Kiedy są twoje imieniny?
- Dwudziestego stycznia.

V. *Interrogez un (une) camarade sur les jours de la semaine :*

- **Wtorek**, który to dzień tygodnia?
- **Drugi**.

VI. *Interrogez un (une) camarade sur les films de Wajda.*

- ex — *Brzezina*, który to film Andrzeja Wajdy?
- Dziewiętnasty.

VII. *Imitez les dialogues suivants en vous adressant à l'un, à l'une ou à plusieurs de vos camarades :*

- Już byłeś w Polsce, prawda?
- Nie, nigdy nie byłem w Polsce.
- Już byłeś u Krystyny, prawda?
- Nie, nigdy nie byłem u niej.

EXERCICES

I. *Répondez aux questions suivantes en employant l'instrumental pluriel :*

1. Kim są Barbara Solska i Anna Nowicka?
2. Kim są pani Solska i Jurek Sołtysiak?
3. Kim są Basia i Adaś?
4. Kim są pan Solski i pan Nowicki?
5. Kim jesteście?
6. Kim są pani Solska i jej córka? Francuzkami?

II. Mettez les phrases suivantes au pluriel :

1. Ona jest dobrą uczennicą, prawda?
2. Adam idzie do kina z dobrym kolegą.
3. Ta kobieta bardzo dobrze się zajmuje swoim dzieckiem.
4. Ta pani jest sympatyczną nauczycielką, prawda?
5. Ta dziewczyna jest siostrą Anny.
6. On się nie interesuje tym nowym pisarzem.

III. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

Paweł interesuje się kinem. → Kino interesuje Pawła. Interesuje go.

1. Pani Solska interesuje się teatrem.
2. Andrzej Wajda interesuje się francuskim kinem.
3. Brat wcale się nie interesuje siostrą.
4. Nawet matka już się nim nie interesuje.
5. Babcia interesuje się tym wspaniałym aktorem.
6. Te dzieci interesują się językiem polskim.
7. Interesujecie się językiem polskim, prawda?
8. Oni się interesują tylko dziewczynami, prawda?

IV. Complétez les phrases suivantes :

1. (płyty i kasety) Zeszyt leży pod
2. (dziewczyny) Ten chłopak już się interesuje
3. (stare książki) Pani Solska interesuje się
4. (zdjęcia) Pod wisi piękny plakat.
5. (dzieci) Z kim się zajmujesz? Sama?
6. (samochody) To dziecko bardzo się interesuje
7. (rodzice) Nie lubię chodzić sama do kina. Lubię chodzić z
8. (chłopiec) Dziewczyny siedzą za

V. Remplacez les mots en caractères gras par les pronoms personnels convenables :

1. Barbara kocha **Pawła**.
2. Sama nie znam **tej aktorki**.
3. Po południu Adam idzie do **Tadeusza**.
4. Zła matka wcale się nie zajmuje **dzieckiem**.
5. Czy pamiętasz **tę dziewczynę**?
6. Zazdrosny chłopak patrzy tylko na **swoją dziewczynę**.
7. Adam idzie do kina z **Barbarą** i z **Pawłem**.
8. Paweł chodzi na **wszystkie filmy Wajdy**.
9. Czy znasz **brata i siostrę Anny**?
10. Byliśmy z **ojcem** i z **matką** nad jeziorem.

VI. *Faites cinq phrases en employant l'expression **prawda**?*

VII. *Complétez les phrases suivantes en choisissant parmi les adjectifs ci-dessous:*

ciekawy / interesujący / nowy / zimny / dobry

1. Co jest w Warszawie?
2. Co jest na obiad?
3. Oglądamy telewizję dzisiaj wieczorem? Co jest
4. Co u ciebie?
5. Nie, nie chcę herbaty. Co masz
6. Co kupujesz dla matki na imieniny?
7. Nie czytam nic
8. Co robicie w niedzielę? — Nic

VIII. *Complétez les phrases suivantes par **który** à la forme convenable:*

1. krawat ci się podoba?
2. to twoja książka?
3. Do klasy chodzi Adam?
4. uczniacy nie znasz?
5. to aktor świetnie gra?
6. Z chłopakiem byłeś w domu?
7. sukienki są za małe?
8. koszula ci się podoba?
9. chłopaka kocha Barbara?
10. U babci byli?

IX. *Complétez les phrases suivantes par **który** ou **jaki** à la forme convenable:*

1. to aktorka świetnie gra?
2. W sukienkę się ubierasz na imieniny?
3. to twój dom? Ten mały czy ten duży?
4. Nie pamiętam, pani to sekretarka pana Solskiego.
5. kwiaty lubi pani Małgorzata?
6. mamy dzisiaj? — Trzydziestego.
7. *Popiół i diament* to książka Andrzejewskiego?
8. sera nie je Barbara?
9. sukienka ci się podoba? Ta zielona czy ta biała?
10. filmy wolisz, francuskie czy angielskie?
11. typ mężczyzny ci się podoba?
12. jest dzisiaj dzień? Piątek?
13. Czy są duże zeszyty? — Są. pan woli, te czy tamte?
14. koty pani lubi, małe czy duże?

X. *Écrivez les opérations suivantes en toutes lettres selon le modèle:*

$3 + 25 = 28$	trzy plus dwadzieścia pięć jest dwadzieścia osiem.
$28 - 25 = 3$	dwadzieścia osiem minus dwadzieścia pięć jest trzy.
$38 + 12 = 50$	
$29 + 39 = 68$	
$100 - 25 = 75$	
$83 - 18 = 65$	
$19 + 54 = 73$	
$65 + 14 = 79$	
$99 - 41 = 58$	
$46 - 19 = 27$	

XI. *Recopiez les phrases suivantes en les complétant et en écrivant les chiffres en toutes lettres:*

- 7 dni to jest
- 28 dni to są 4
- 30 dni to jest
- 122 dni to są 4
- 52 tygodnie to jest
- 24 miesiące to są 2

XII. *Répondez à la question suivante(écrivez la réponse en toutes lettres):*

Który to numer?

17	21	43	59	96
25	26	33	74	100

XIII. *Répondez à la question **Którego mamy dzisiaj?** en employant les dates suivantes (écrivez la date en toutes lettres) selon le modèle:*

Dzisiaj mamy trzeciego marca.

8.05	15.08	06.06	01.01	23.09
22.07	30.10	25.12	28.02	18.03

XIV. *Mettez les phrases suivantes au passé:*

- Matka i Barbara są w pokoju Basi.
- Basiu, kiedy jesteś wolna?
- Kot i ptak są w domu.
- Pan Solski jest w Krakowie.
- Jesteśmy u koleżanki w Krakowie.
- Mamo, Basiu, gdzie jesteście?
- Paweł, gdzie jesteś?
- To dziecko jest bardzo mądre, prawda?
- Jestem bardzo zadowolona.
- Jej imieniny są bardzo udane.
- Ludzie są już w domu.
- Rodzice Pawła są we Francji.

XV. *Complétez les phrases suivantes en répondant à la question **Kto był już we Francji?***

1. Ja
2. Anna i Krystyna
3. Państwo Solscy
4. Dyrektor Nowicki
5. To dziecko
6. Żona pana Nowickiego
7. Dzieci tego starszego pana
8. My

XVI. *Conjuguez les verbes ci-dessous au passé masculin-personnel et féminin :*

czekać interesować się kłócić się mówić pić przygotowywać

XVII. *Mettez au passé les phrases suivantes :*

1. Co robisz? — Czytam (f.) bardzo dobrą książkę.
2. Piotr kocha Annę.
3. Lubimy (m.) dzieci państwa Solskich.
4. Jest brzydka pogoda.
5. Te filmy mnie interesują.
6. Adam chodzi do szkoły.
7. Nigdy się nie zajmujecie (f.) dziećmi?
8. Rodzice Pawła mieszkają daleko.
9. Te dzieci bardzo często płaczą.
10. Nie interesujecie (m.) się kinem?

XVIII. *Imitez le dialogue suivant en vous adressant à un monsieur, à une dame, à deux dames puis à un monsieur et une dame et en changeant les compléments circonstanciels de temps (écrivez-les chiffres en toutes lettres) :*

- Jak długo byłeś w Polsce?
- 2 tygodnie.
- Kiedy?
- Od 1 do 15 kwietnia.
- Kiedy znowu tam będziesz?
- Od 12 lipca do 31 sierpnia.

XIX. *Complétez les phrases suivantes avec les verbes **zaczynać, zaczynać się, kończyć et kończyć się** :*

1. Przepraszam, kiedy lekcje języka polskiego?
2. Niestety, ten film bardzo późno.
3. Adasiu, robić porządek, a nigdy nie
4. Ich awantury nigdy

5. Ja często listy, ale nigdy ich nie
6. Kiedy ferie zimowe w tym roku? A kiedy

XX. Complétez les phrases suivantes par les verbes **iść** ou **chodzić** :

1. Dzisiaj wieczorem Adam na film Wajdy.
2. Tadeusz na wszystkie filmy Polańskiego.
3. Dokąd (2e p.sg.)? — po zakupy do domu towarowego.
4. To zawsze Maciej po zakupy.
5. Irena i Andrzej na imieniny Małgorzaty.
6. Anna już do szkoły.
7. Barbara do kuchni po mleko.
8. Babcia często do parku po południu.
9. W sobotę Adam na lekcję muzyki.
10. Ja zawsze na obiad z matką, ale dzisiaj sama.

XXI. Complétez les phrases suivantes par les verbes **jechać** ou **jeździć** :

1. Czy ty zawsze w niedzielę do Radomia?
2. Z kim państwo do tego miasta?
3. Bardzo lubię samochodem.
4. Z kim co rok (ty) na wakacje? — Z kolegami.
5. Dokąd ten autobus?
6. Czy twoja rodzina często do Polski?
7. Skąd ten pociąg? — Z Warszawy.
8. Czy pani często pociągiem?
9. My zawsze tramwajami, ale dzisiaj autobusem, bo nie ma tramwaju.
10. Pan Solski od czasu do czasu do Krakowa.

XXII. Faites deux phrases en opposant les verbes **chodzić** et **iść**, puis deux autres en opposant les verbes **jeździć** et **jechać**.

XXIII. Complétez les phrases suivantes par les verbes **chodzić**, **iść**, **jeździć**, **jechać**, **pojechać** :

1. Na wakacje rodzina Solskich na Mazury.
2. Anna ma dość, bo to zawsze ona po zakupy.
3. Dyrektor Nowicki zawsze tramwajami do biura, ale dzisiaj samochodem, bo ma mało czasu.
4. Paweł spędza wolny czas bardzo dobrze. Teraz do klubu z kolegą, a wieczorem do Basi samochodem ojca.

XXIV. Complétez les phrases suivantes:

1. (dom)(sklep) Adam wychodzi z i idzie do
2. (Kraków)(odjazd) Pan Solski jedzie do Ma tylko dwie godziny do.....
3. (film) (kino) Koniec Ludzie wychodzą z.....
4. (kino i teatr) Te dziewczyny interesują się, a tamte (chłopak, pl.) tylko
5. (próba)(dom) Pani Solska wracała z do
6. (mężczyzna) Podoba mi się ten typ
7. (pan dyrektor) Nie ma jeszcze
8. (klub filmowy) Basia nie lubiła, którym zajmował się Paweł.

XXV. Traduisez:

1. J'en ai assez de ce garçon. Tout simplement il ne s'intéresse pas du tout à ce qui m'intéresse. Nous nous disputons trop souvent.
2. Ce jeune homme travaille trop. Ses livres et ses cahiers occupent toute sa chambre et il n'a jamais le temps de faire le ménage lui-même.
3. Nous ne pouvons pas partir en vacances. C'est vraiment dommage.
4. Les journaux ne s'intéressent qu'à la guerre. C'est trop triste et c'est peut-être la raison pour laquelle les gens ne les lisent plus.
5. On ne sait pas encore quand il y aura de nouvelles lignes de métro à Varsovie.
6. Salut, Adam! Quoi de neuf? — Rien d'intéressant.
7. Mon frère aime beaucoup plaisanter. Moi-même je n'aime pas ça du tout et avec lui je ne sais jamais s'il plaisante ou s'il dit la vérité.
8. — Je ne me rappelle plus quel jour nous sommes. Lundi ou mardi?
— Mardi.
— Quand allez-vous chez votre grand-mère?
— Le 28 septembre.
— Et quand revenez-vous?
— Le 3 octobre.
9. Où étiez-vous? Je vous ai cherché partout.
10. Ma grand-mère était une très jolie fille quand elle était jeune.
11. Mme Nowicki a une fille qui s'intéresse à tout et un fils qui ne s'intéresse qu'au cinéma.
12. Ces comédies t'intéressent? — Oui, mais je préfère les westerns.

XXVI. Décrivez votre chambre.

Zwykle Adam kończy lekcję półną. Wskazuje na tablicy, że w trzcinie, w trzcinie, w trzcinie. Drzwi do Jura z budki i tak dalej.

Jurek: Słucham.

Adam: Cześć! To ja, Adam.

Jurek: To może mi dobrać.

Adam nakreśla numer Jura z 827-54-77.

W Szczepieszynie chrząszcz brzmi w trzcinie.

Przeleciały trzy pstre przepiórzyce przez trzy pstre kamienice.

Pchła pchłą pchała, pchła płała.

Czarna krowa w kropki bordo żarła trawę, kręcąc mordą.

Król Karol kupił królowej Karolinie korale koloru koralowego.

Stół z powyłamywanymi nogami.

Siedziała mała na płocie i żarła słodkie łakocie.

W czasie suszy szosa sucha.

Czy tata czyta cytaty z Tacyta?

Cesarz czesał cesarzową.

LEKCJA CZTERNASTA

- 1. (Czy) (kupi) (Adrian) (wychodzi) z (Lidia) do
- 2. (dzwoni) (do) (z) (Pan) (Solski) (chodzi) do (Ma) (tyko) (do) (go) (idzie) do
- 3. (Mam) (zamiar) (Krzysztof) (Lidia) (wychodzi) z

MOŻE PÓJDZIEMY NA BASEN?

Zwykle Adam kończy lekcje późno, ale dzisiaj skończy o godzinę wcześniej. Dzwoni do Jurka z budki telefonicznej.

Jurek *Słucham.*

Adam *Cześć! To ja, Adam.*

Jurek *Nie słyszę cię dobrze.*

Adam *To zadzwonię jeszcze raz.*

Adam nakręca numer Jurka: 823-54-71.

Adam *Halo! To znowu ja, Adam. Mam ...*

Jurek *Nie musisz krzyczeć. Teraz doskonale cię słyszę.*

Adam *Więc mam miłą niespodziankę. Nie będzie nauczyciela matematyki, więc wyjdę wcześniej ze szkoły. Może pójdziemy na basen? Co ty na to?*

Jurek *Chętnie, ale muszę najpierw przeczytać krótką nowelę Sienkiewicza i napisać wypracowanie z niemieckiego. Tak nie lubię tego przedmiotu.*

Adam *Skończysz do obiadu?*

Jurek *Oczywiście. Aha! Ale ma przyjść do mnie Zbyszek. Znasz go?*

Adam *Nie, ale chętnie go poznam.*

Jurek *Wiesz co, zjemy obiad u mnie w domu. Zrobię kotlety z fasolką. A potem pójdziemy razem na basen.*

Adam *Świetnie, a wieczorem?*

Jurek *Posłuchamy mojej nowej płyty i zagramy w szachy ze Zbyszkiem. On jest doskonałym graczem. A potem możemy pójść na ostatni film Kieślowskiego.*

Adam *Wspaniały program!*

Jurek *Zaraz zadzwonię do Zbyszka.*

Adam *No to na razie. Cześć!*

* * *

Henryk SIENKIEWICZ (1846-1916). Polski pisarz. Laureat Nagrody Nobla za powieść *Quo vadis?* (1905). Napisał powieści historyczne, między innymi *Trylogię: Ogniem i mieczem, Potop i Pana Wołodyjowskiego*.

Krzysztof KIEŚŁOWSKI (1941-1996). Reżyser filmowy. *Dekalog, Podwójne życie Weroniki, Trzy Kolory: Niebieski, Biały, Czerwony*.

VOCABULAIRE

Noms

basen (G.-u)
budka (telefon.)
dekalog (G.-u)
fasolka
gracz
kotlet (G.-a)
laureat
miecz (G.-a)
nagroda
nauczyciel
niespodzianka
nowela
ogień (G. ognia)
potop (G.-u)
powieść (f.)
przedmiot (G.-u)
szachy (pl.)
telefon (G.-u)
trylogia
wypracowanie
życie

Noms propres

Kieślowski (Krzysztof)
Sienkiewicz (Henryk)
Weronika
Zbyszek

Adjectifs

doskonały, a, e
krótki, a, e
miły, a, e
niemiecki, a, e
podwójny, a, e
telefoniczny, a, e

Autre

no
osiemset

Expressions

halo!
jeszcze raz
między innymi

Verbes

dzwonić, -ę, -isz
krzyżeć, -ę, -ysz
nakręcać, -am, -asz
napisać*, napiszę, napiszesz
posłuchać*, -am, -asz (+ G.)
poznać*, -am, -asz
pójść*, pójdę, pójdziesz
przeczytać*, -am, -asz
przyjść*, przyjdę, przyjdiesz
skończyć*, -ę, -ysz
słyszeć, -ę, -ysz
wyjść*, wyjdę, wyjdiesz
zadzwonić*, -ę, -isz
zagrać*, -am, -asz
zjeść*, zjem, zjesz, ..., zjedzą
zrobić*, -ę, -isz

Adverbes

chętnie
najpierw
razem
wcześniej
zaraz
zwykle

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LA PRÉPOSITION O

Suivie de l'accusatif, la préposition **o** est employée dans des expressions de temps.

ex. *Jutro skończymy **o godzinę** wcześniej.*

Demain nous terminerons une heure plus tôt.

N.B. Dans la langue courante on peut omettre la préposition **o** et employer l'accusatif seul.

ex. *Jutro skończymy **godzinę** wcześniej.*

Demain nous terminerons une heure plus tôt.

II. LE VERBE

Morphologie

L'aspect verbal: verbes perfectifs et verbes imperfectifs

Le système verbal polonais repose sur la notion d'aspect. L'aspect est la manière dont s'expriment le déroulement, la progression, l'accomplissement de l'action. On distingue l'aspect perfectif et l'aspect imperfectif qui sont exprimés par deux verbes différents.

a. L'aspect perfectif

L'aspect perfectif indique la limite ou le résultat de l'action. Dans la phrase, un verbe perfectif exprime donc principalement le caractère ponctuel, inhabituel de l'action. Un verbe perfectif ne peut jamais être employé avec un verbe indiquant le début, la continuation ou la fin de l'action.

ex. Adam **zadzwo**ni jutro do Jurka.

Adam téléphonera demain à Jurek.

*Dzisiaj Adam **sko**ńczy lekcje o godzinę wcześniej.*

Aujourd'hui, Adam terminera ses cours une heure plus tôt.

*Dzisiaj rano Basia **napisa**ła do Pawła.*

Ce matin Basia a écrit à Paul.

Les verbes **zadzwo**nić, **sko**ńczyć et **napisa**ć sont des verbes perfectifs.

b. L'aspect imperfectif

L'aspect imperfectif ne dit rien sur la « limite » ni sur le résultat de l'action. Dans la phrase, un verbe imperfectif indique donc le plus souvent le déroulement de l'action ou l'habitude. Seuls les verbes imperfectifs peuvent être employés avec un verbe indiquant le début, la continuation ou la fin de l'action.

ex. Teraz Adam **dzwo**ni do Jurka.

Maintenant Adam téléphone à Jurek.

*Basia często **pisa**ła do Pawła.*

Barbara écrivait souvent à Paul.

*Zwykle Adam **ko**ńczy lekcje bardzo późno.*

D'habitude, Adam termine ses cours très tard.

*Zwykle Adam **zaczyna odrabia**ć lekcje bardzo późno.*

D'habitude, Adam commence à faire ses devoirs très tard.

Les verbes **dzwo**nić, **pisa**ć, **ko**ńczyć et **odrabia**ć sont des verbes imperfectifs.

c. Le couple aspectuel

c.1. Un verbe imperfectif et un verbe perfectif ayant le même sens forment un couple aspectuel.

ex. *dzwonić / zadzwonić* *kończyć / skończyć* *pisać / napisać*
téléphoner finir écrire

c.2. La formation du couple aspectuel

c.2.1. La formation du verbe perfectif

Il existe différents procédés :

— la préverbation des verbes imperfectifs

ex. *pisać / napisać* *robić / zrobić*

— une formation irrégulière qui associe des verbes différents :

ex. *brać / wziąć* *oglądać / obejrzeć*
mówić / powiedzieć *widzieć / zobaczyć*
kłaść / położyć

c.2.2. La formation du verbe imperfectif

On procède par suffixation de verbes perfectifs simples ou préverbés :

ex. *odrobić / odrabiać* *nakryć / nakrywać*
spędzić / spędzać *podpisać / podpisywać*

c.3. Les verbes hors couple

Certains verbes, perfectifs ou imperfectifs, n'ont pas de partenaire aspectuel. Ils sont peu nombreux.

ex. l'imperfectif *siedzieć*

N.B. À la fin du commentaire grammatical figurent les couples aspectuels des verbes vus depuis la leçon 1. Dans les leçons suivantes, les verbes perfectifs seront signalés par une astérisque dans le vocabulaire, qui sera suivi d'une liste des couples aspectuels, l'imperfectif figurant à gauche, le perfectif à droite.

d. L'aspect et le temps

L'aspect verbal est étroitement lié à la notion de temps :

— Les verbes imperfectifs peuvent exprimer le temps présent, passé ou futur.

— Les verbes perfectifs ne peuvent exprimer que le temps passé ou futur.

d.1. Le présent et le futur

Les mêmes désinences personnelles servent à exprimer le présent pour les verbes imperfectifs, et le futur pour les verbes perfectifs.

ex. *czytam* : je lis *przeczytam* : je lirai
robię : je fais *zrobię* : je ferai

d.2. Le passé

Le passé se forme de la même manière pour tous les verbes, qu'il soient imperfectifs ou perfectifs (cf. leçons 13 et 15)

ex. *Jurek **czytał** nowelę Sienkiewicza.*

Georges lisait une nouvelle de Sienkiewicz.

*Jurek **przeczytał** nowelę Sienkiewicza.*

Georges a lu une nouvelle de Sienkiewicz.

e. L'aspect du verbe et le contexte

Des adverbes de temps et différentes expressions temporelles peuvent accompagner le verbe pour souligner l'aspect exprimé.

e.1. *zwykle, zawsze, często, co dzień, co tydzień ...*, soulignant la durée, l'habitude, la répétition de l'action, accompagnent un verbe imperfectif.

ex. ***Zwykle** Adam **kończy** lekcje bardzo późno.*

Habituellement, Adam termine ses cours très tard.

*Zbyszek **gra często** w szachy.*

Zbyszek joue souvent aux échecs.

e.2. *nagle, raz, zaraz*, soulignant le caractère inhabituel, ponctuel de l'action, accompagnent un verbe perfectif.

ex. ***Zaraz zadzwonię** do Zbyszka.*

Je vais téléphoner tout de suite à Zbyszek.

Syntaxe**a. Le verbe *mieć* suivi de l'infinitif**

Suivi d'un infinitif, le verbe *mieć* indique une action qui doit avoir lieu. L'infinitif peut être imperfectif ou perfectif selon l'aspect exprimé.

ex. *Teraz **macie spać**.*

Maintenant vous devez dormir.

*Zbyszek **ma przyjść** jutro.*

Zbyszek doit venir demain.

b. Le verbe *grać*

Il se construit avec la préposition *w* suivie de l'accusatif.

ex. *Gramy **w szachy**.*

Nous jouons aux échecs.

CONNAISSANCE PASSIVE

— du comparatif de l'adverbe *wcześniej* : **wcześniej**

— du féminin en consonne *powieść* et de son accusatif pluriel : **powieści**.

LES COUPLES ASPECTUELS

Imperfectifs	/	Perfectifs
bawić się, -ę, -isz	/	pobawić się, -ę, -isz
brać, biorę, bierzesz	/	wziąć, wezmę, weźmiesz
budzić się, -ę, -isz	/	obudzić się, -ę, -isz
chcieć, chcę, chcesz	/	zechcieć, zechcę, zechcesz
chodzić, -ę, -isz	/	(cf. iść/pójść)
cieszyć się, -ę, -ysz	/	ucieszyć się, -ę, -ysz
czekać, -am, -asz	/	zaczekać, -am, -asz
czytać, -am, -asz	/	przeczytać, -am, -asz
denerwować, -uję, -ujesz	/	zdenerwować, -uję, -ujesz
dostawać, dostaję, dostajesz	/	dostać, dostanę, dostaniesz
dzwonić, -ę, -isz	/	zadzwonić, -ę, -isz
grać, -am, -asz	/	zagrać, -am, -asz
gratulować, -uję, -ujesz	/	pogratulować, -uję, -ujesz
interesować (się), -uję, -ujesz	/	zainteresować (się), -uję, -ujesz
iść, idę, idziesz	/	pójść, pójdę, pójdziesz
jechać, jadę, jedziesz	/	pojechać, pojadę, pojedziesz
jeść, jem, jesz, ..., jedzą	/	zjeść, zjem, zjesz, ..., zjedzą
jeździć, jeżdżę, jeździsz	/	(cf. jechać / pojechać)
kłaść, kładę, kładziesz	/	położyć, -ę, -ysz
kłócić się, -ę, -isz	/	pokłócić się, -ę, -isz
kochać, -am, -asz	/	pokochać, -am, -asz
kończyć (się), -ę, -ysz	/	skończyć (się), -ę, -ysz
kosztować, -uję, -ujesz	/	~
krzyczeć, -ę, -ysz	/	krzyknąć, -nę, -niesz
kupować, -uję, -ujesz	/	kupić, -ę, -isz
leżeć, -ę, -ysz	/	~
lubić, -ę, -isz	/	polubić, -ę, -isz
mieć, mam, masz	/	~
mieszkać, -am, -asz	/	zamieszkać, -am, -asz
móc, mogę, możesz	/	~
mówić, -ę, -isz	/	powiedzieć, -wiem, -wiesz, ..., wiedzą
musieć, muszę, musisz	/	~
myć się, myję, myjesz	/	umyć się, umyję, umyjesz
myśleć, -ę, -isz	/	pomyśleć, -ę, -isz
nakręcać, -am, -asz	/	nakręcić, nakręcę, nakręcisz
nakrywać, -am, -asz	/	nakryć, nakryję, nakryjesz
nazywać się, -am, -asz	/	nazwać się, nazwę, nazwiesz
nudzić się, -ę, -isz	/	znudzić się, -ę, -isz
obchodzić, obchodzę, obchodzisz	/	~
odchudzać się, -am, -asz	/	odchudzić się, -ę, -isz
odpowiadać, -am, -asz	/	odpowiedzieć, -wiem, -wiesz, ..., -wiedzą

odrabiać, -am, -asz	/	odrobić, -ę, -isz
oglądać, -am, -asz	/	obejrzeć, -ę, -ysz
otwierać, -am, -asz	/	otworzyć, -ę, -ysz
pamiętać, -am, -asz	/	~
pasować, -uję, -ujesz	/	~
patrzeć, -ę, -ysz	/	popatrzeć, -ę, -ysz
pić, piję, pijesz	/	wypić, wypiję, wypijesz
pisać, piszę, piszesz	/	napisać, napiszę, napiszesz
płacić, płacę, płacisz	/	zapłacić, zapłacę, zapłacisz
plakać, płaczę, płaczesz	/	zapłakać, -płaczę, -płaczesz
podobać się, -am, -asz	/	spodobać się, -am, -asz
podpisywać, -uję, -ujesz	/	podpisać, podpiszę, podpiszesz
podróżować, -uję, -ujesz	/	~
pokazywać, -uję, -ujesz	/	pokazać, pokażę, pokażesz
potrzebować, -uję, -ujesz	/	~
pracować, -uję, -ujesz	/	~
prosić, proszę, prosisz	/	poprosić, poproszę, poprosisz
przepraszać, -am, -asz	/	przeprosić, -proszę, -prosisz
przychodzić, -chodzę, -chodzisz	/	przyjść, przyjdę, przyjdiesz
przygotowywać, -uję, -ujesz	/	przygotować, -uję, -ujesz
przynosić, -noszę, -nosisz	/	przynieść, -niosę, -niesiesz
pukać, -am, -asz	/	zapukać, -am, -asz
pytać, -am, -asz	/	zapytać, -am, -asz
robić, -ę, -isz	/	zrobić, -ę, -isz
rozmawiać, -am, -asz	/	porozmawiać, -am, -asz
rozumieć, -em, -esz	/	zrozumieć, -em, -esz
siadać, -am, -asz	/	usiąść, usiądę, usiądziesz
siedzieć, siedzę, siedzisz	/	~
słuchać, -am, -asz	/	posłuchać, -am, -asz
słyszeć, -ę, -ysz	/	usłyszeć, -ę, -ysz
spać, śpię, śpisz	/	~
spędzać, -am, -asz	/	spędzić, -ę, -isz
spotykać, -am, -asz	/	spotkać, -am, -asz
sprzątać, -am, -asz	/	sprzątnąć, -nę, -niesz
sprzedawać, -ję, -jesz	/	sprzedać, -dam, -dasz, -dadzą
stać, stoję, stoisz	/	~
stawiać, -am, -asz	/	postawić, -ę, -isz
szukać, -am, -asz	/	poszukać, -am, -asz
śmiać się, śmieję się, śmiejesz się	/	zaśmiać się, -śmieję, -śmiejesz
śpiewać, -am, -asz	/	zaśpiewać, -am, -asz
ubierać się, -am, -asz	/	ubrać się, ubiorę, ubierzesz
uczyć (się), -ę, -ysz	/	nauczyć (się), -ę, -ysz
umawiać się, -am, -asz	/	umówić się, -ę, -isz
umieć, umiem, umiesz	/	~
uważać, -am, -asz	/	~
wchodzić, -ę, -isz	/	wejść, wejdę, wejdiesz

widzieć, widzę, widzisz /	zobaczyć, -ę, -ysz
wiedzieć, wiem, wiesz, ..., wiedzą /	~
wiszieć, wiszę, wisisz /	~
woleć, -ę, -isz /	~
wołać, -am, -asz /	zawołać, -am, -asz
wracać, -am, -asz /	wrócić, -ę, -isz
wychodzić, -ę, -isz /	wyjść, wyjdę, wyjdiesz
wydawać się, wydaje, wydają /	wydać się, wyda, wydadzą
wyglądać, -am, -asz /	~
wyjeżdżać, -am, -asz /	wyjechać, wyjadę, wyjedziesz
zaczynać, -am, -asz /	zачać, zacznę, zaczniesz
zajmować (się), -uję, -ujesz /	zająć (się), zajmę, zajmiesz
zapraszać, -am, -asz /	zaprosić, zaproszę, zaprosisz
znać, -am, -asz /	poznać, poznam, poznasz
znajdować się, -uję, -ujesz /	znaleźć się, znajdę, znajdziesz
znosić, -ę, -isz /	znieść, zniosę, zniesiesz
żartować, -uję, -ujesz /	zażartować, -uję, -ujesz
żegnać się, -am, -asz /	pożegnać się, -am, -asz
życzyć, -ę, -ysz /	~

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Która to lekcja?
2. Kiedy Adam zwykle kończy lekcje?
3. Czy jutro on skończy lekcje jak zwykle?
4. Do kogo on dzwoni?
5. Skąd on dzwoni?
6. Czy Jurek dobrze słyszy Adama?
7. Co robi Adam?
8. Jaki jest numer telefonu Jurka?
9. Dlaczego Adam krzyczy?
10. Kogo nie będzie jutro?
11. Dokąd Adam chce iść?
12. Co na to mówi Jurek?
13. Czy Jurek lubi wszystkie przedmioty?
14. Czy Jurek odrobi lekcje do obiadu?
15. Kto ma jutro przyjść do Jurka?
16. Czy Adam zna Zbyszka?
17. U kogo Adam, Jurek i Zbyszek zjedzą obiad?
18. Co będzie na obiad?
19. Jaki oni mają program?
20. Do kogo Jurek zaraz zadzwoni?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes :

1. Jaki jest twój numer telefonu?
2. Jaki jest numer telefonu twojego kolegi (twojej koleżanki)?
3. Czy często dzwonisz z budki telefonicznej?
4. Chodzisz czy jeździsz do szkoły?
5. Kiedy zwykle kończysz lekcje?
6. Czy uczysz się niemieckiego?
7. Które przedmioty lubisz?
8. Czy lubisz matematykę? Dlaczego?
9. Czy bierzesz kanapkę do szkoły?
10. Co robisz wieczorem?
11. Co robisz w niedzielę?
12. Czy lubisz grać w szachy?
13. Czy jesteś dobrym graczem?
14. Kim jest Henryk Sienkiewicz?
15. Jakiej nagrody on jest laureatem?
16. Jakie powieści napisał Henryk Sienkiewicz?
17. Czy przeczytałeś (przeczytałaś) powieść *Quo Vadis*?
18. Jakie polskie powieści znasz?

II. Racontez ce que vous feriez si vous aviez exceptionnellement une après-midi de libre, l'un de vos professeurs étant absent.

EXERCICES

I. Reprenez le dialogue suivant en changeant les numéros de téléphone :

— Halo! Czy to numer **821-07-23**?

— Nie, to **821-07-24**.

— Przepraszam.

1. 828-05-71	5. 829-09-98	9. 821-86-42
2. 822-36-47	6. 857-13-73	10. 835-39-96
3. 863-01-84	7. 843-27-39	11. 823-45-77
4. 883-27-12	8. 837-28-85	12. 849-62-98

II. Indiquez les verbes perfectifs correspondant aux imperfectifs suivants :

1. grać	5. myć	9. robić
2. kończyć	6. jechać	10. czytać
3. pisać	7. dzwonić	11. słuchać
4. znać	8. jeść	12. iść

III. Indiquez l'infinitif des verbes conjugués suivants :

1. robisz	5. czekam	9. zrobią
2. zjedzą	6. wiemy	10. zadzwonimy
3. posłuchacie	7. napiszesz	11. przeczytają
4. znają	8. wychodzimy	12. zagracie

IV. Complétez les phrases suivantes avec le verbe imperfectif ou le verbe perfectif selon le contexte :

1. (pisać / napisać)	Teraz Barbara list.
2. (dzwonić / zadzwonić)	Jutro Adam do Jurka.
3. (ja; czytać / przeczytać)	Jutro nowelę Sienkiewicza
4. (on; kończyć / skończyć)	Dzisiaj lekcje o godzinę wcześniej.
5. (ty; grać / zagrać)	Jutro w szachy ze Zbyszkim.
6. (my; wchodzić / wejść)	Do klasy zawsze z nauczycielem.
7. (słuchać / posłuchać)	Małgorzata codziennie muzyki Szopena.
8. (wy; jeść / zjeść)	Jutro obiad u Jurka.
9. (robić / zrobić)	To Maciej zawsze zakupy.
10. (wyjeżdżać / wyjechać)	Pan Solski..... jutro na tydzień do Krakowa.
11. (jechać / pojechać)	Za tydzień oni na wakacje.
12. (przychodzić / przyjść)	Ona zawsze ostatnia.
13. (ty; kłócić się / pokłócić się)	Zawsze ze mną.
14. (myć się / umyć się)	Basia i
15. (iść / pójść)	Maciej teraz po zakupy.
16. (znać / poznać)	Czy państwo chłopaka Barbary?

V. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

Zwykle Adam **kończy** lekcje po południu

→ Jutro też **skończy** po południu.

- Barbara pisze często listy do Pawła.
- Adam często je późno śniadanie.
- Moje dziecko zawsze się myje samo.
- Matka zawsze robi kanapki do szkoły dla syna i córki.
- Wieczorem gramy w szachy.
- Barbara często dzwoni do Pawła.
- Ta starsza pani zawsze wychodzi rano i po południu.
- Pan Solski kupuje chleb rano.

VI. Mettez les phrases suivantes au présent selon le modèle, en supprimant, le cas échéant, les compléments de temps :

Jutro Barbara **zadzwoni** do Pawła. → Barbara **dzwoni** do Pawła.

- Jutro pójdziemy do kina.
- Poszukam tego nagrania Pendereckiego.
- Jutro zaczekamy na ciebie.

4. Jutro też zaśpiewam *Sto lat*.
5. W sobotę Adam sprzątnie swój pokój.
6. Za tydzień pan Solski pojedzie do Wrocławia.
7. W niedzielę po południu zagrać w szachy.
8. Jutro rodzina Solskich zje późno kolację.
9. Przeczytam tę książkę Andrzejewskiego.
10. Czy zrobisz porządek w pokoju?

VII. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

Lubisz **grać** w piłkę? → Nie, ale dzisiaj chętnie **zagram**.

1. Lubisz chodzić do parku?
2. Lubicie grać w szachy?
3. Czy pan lubi słuchać muzyki Pendereckiego?
4. Lubisz jeździć na wycieczki?
5. Pani lubi robić porządek w domu?
6. Lubicie czytać nowele?
7. Państwo lubią chodzić do kina?
8. Lubisz czekać na dziewczyny?

VIII. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

On zawsze **chodzi** po zakupy → Jutro też **pójdzie**.

1. Helena chodzi na basen co dzień.
2. Adam zawsze wychodzi późno z domu.
3. Paweł jeździ do Basi tramwajem.
4. Zawsze przychodzimy do Jurka po południu.
5. Te uczennice jeżdżą do szkoły samochodem.
6. Koleżanki Anny przychodzą do niej bardzo często.
7. Do klasy wchodzimy zawsze z nauczycielem.
8. Dyrektor wyjeżdża często do Wrocławia.

IX. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

Jutro **przyjdzie** do mnie Zbyszek. → Jutro **ma przyjść** do mnie Zbyszek.

1. Paweł zaczeka na Barbarę.
2. Uczennica przeczyta książkę Andrzejewskiego.
3. Adam robi porządek w pokoju.
4. Wrócimy z Krakowa w piątek wieczorem.
5. Zadzwonisz do mnie w niedzielę.
6. Dzieci zrobią kanapki na kolację.
7. Do wieczora skończymy ćwiczenia z matematyki.
8. Pójdziecie do babci w sobotę wieczorem.

X. Complétez les phrases suivantes par les prépositions **na** ou **do** :

1. Jutro pojedziemy pociągiem Warszawy.
2. Dokąd idziecie? — Idziemy dworzec po bilety.
3. Paweł i Barbara idą kina z Jurkiem i Anną.
4. Idę budki telefonicznej. Zadzwonię Piotra.
5. Dokąd państwo idą? — Idziemy teatru.
6. Adam wychodzi z domu i idzie przystanek autobusowy.
7. Maciej idzie sklepu po jajka i masło.
8. Basia idzie łazienki.
9. W sobotę rodzina Solskich jedzie Mazury.
10. Dzieci bardzo lubią chodzić basen z kolegami.

XI. Complétez les phrases suivantes par les prépositions **na**, **do**, **po** ou **z** :

1. Wieczorem pójdziemy kina dobrą francuską komedię.
2. Jutro Piotr Nowicki pójdzie państwa Solskich kolację.
3. Idziemy dworzec Helenę, która wraca Radomia.
4. Adam idzie Zbyszkciem Jurka obiad.
5. Maciej idzie kiosku Ruchu gazetę i papierosy.
6. Co jest dzisiaj kolację? — Kanapki serem i szynką.
7. Dzieci pójdą basen jutro po południu.
8. Za miesiąc pojedziemy kolegą wycieczkę Paryża.

XII. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

Adam skończy lekcje wcześniej.

→ Adam skończy lekcje **o godzinę** wcześniej.

1. (2 dni) Pan Solski przyjedzie z Wrocławia wcześniej.
2. (2 godziny) Barbara skończy wypracowanie z angielskiego wcześniej.
3. (miesiąc) Pojedziemy na wakacje wcześniej.
4. (3 miesiące) Oni pojadą do Francji wcześniej.
5. (pół roku) Reżyser skończy film wcześniej.
6. (godzina) Pociąg będzie wcześniej.

XIII. Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras :

1. Bardzo lubię **Zbyszka**.
2. Wieczorem pójdziemy do **kina** z **Anną** i **Jurkiem**.
3. Wcale nie rozumiem **tego ćwiczenia z matematyki**.
4. **Pan Solski** jedzie **pociągiem** do Wrocławia.
5. Basia nie lubi **żółtego sera**.
6. Adam chodzi do **szóstej** klasy.
7. Nasz syn będzie w Paryżu **cały miesiąc**.
8. **Teczka Adama** leży **pod stołem**.
9. To jest prezent dla **Małgorzaty**.
10. Pan Solski wyjeżdża do Wrocławia na **dwa dni**.
11. Państwo Solscy wracają od **państwa Nowickich**.
12. Jutro zjemy obiad u **Jurka**.

XIV. Traduisez :

1. Demain, je terminerai mes cours deux heures plus tôt et j'irai à la piscine.
2. Je prendrai mon petit-déjeuner et j'irai à l'arrêt d'autobus.
3. Demain, le professeur de mathématiques sera absent.
4. L'après-midi, Anna téléphonera à Paul. Son numéro de téléphone est le 813-34-57 (*en lettres*).
5. Ce soir, je ferai une partie d'échecs avec mon frère.
6. Tu connais ma petite amie ? — Non, mais je ferai volontiers sa connaissance.
7. (*A une dame*) Vous viendrez demain chez Paul ?
8. Nous irons faire les courses ensemble.
9. Il mangera tous les sandwiches, il a toujours très faim.
10. Demain, nous ferons de l'ordre dans la chambre d'Adam.
11. En anglais, je dois faire un devoir et en polonais, je dois lire une longue nouvelle de Sienkiewicz.
12. Pour le dîner, nous ferons des sandwiches au fromage.

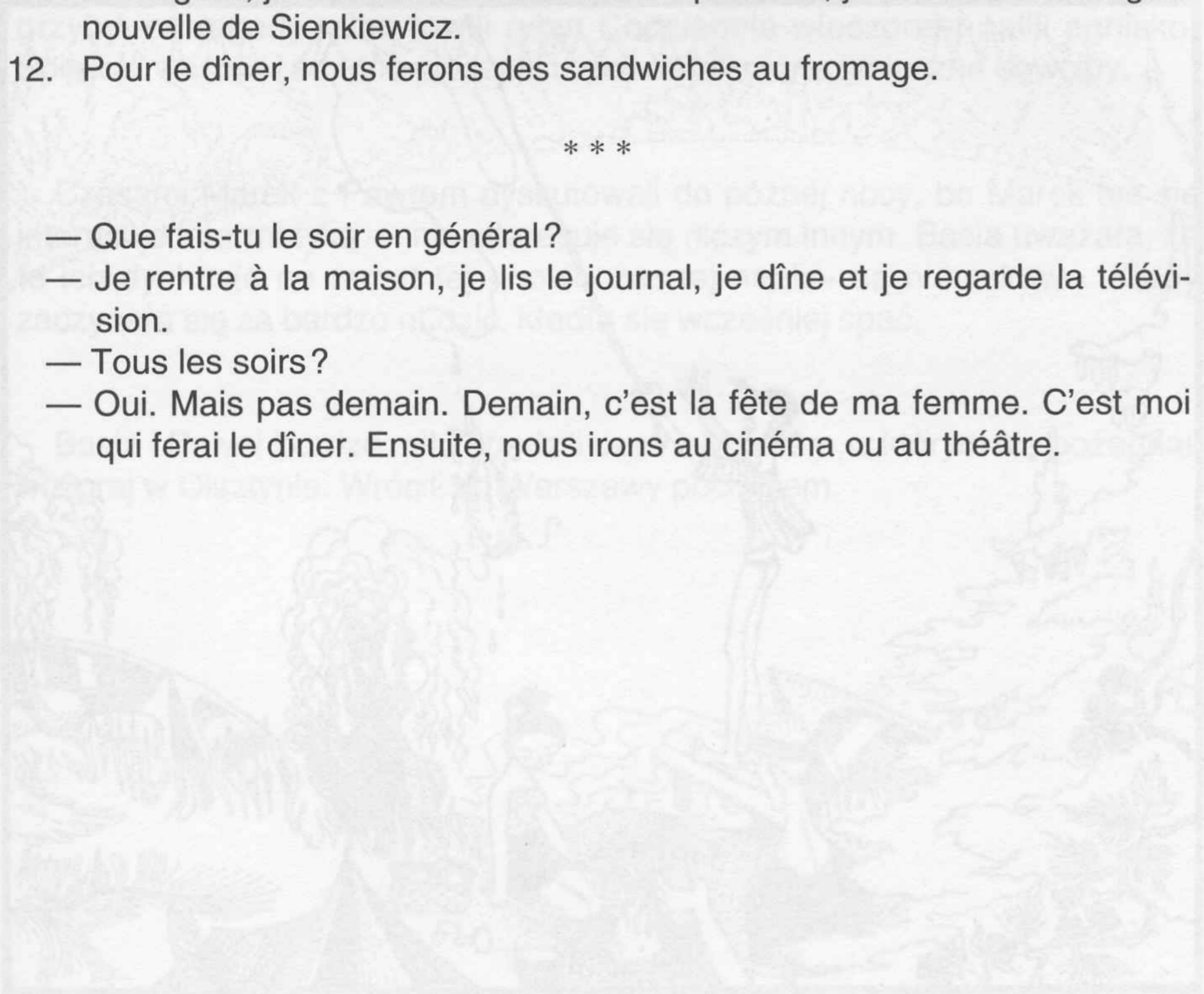
* * *

— Que fais-tu le soir en général ?

— Je rentre à la maison, je lis le journal, je dîne et je regarde la télévision.

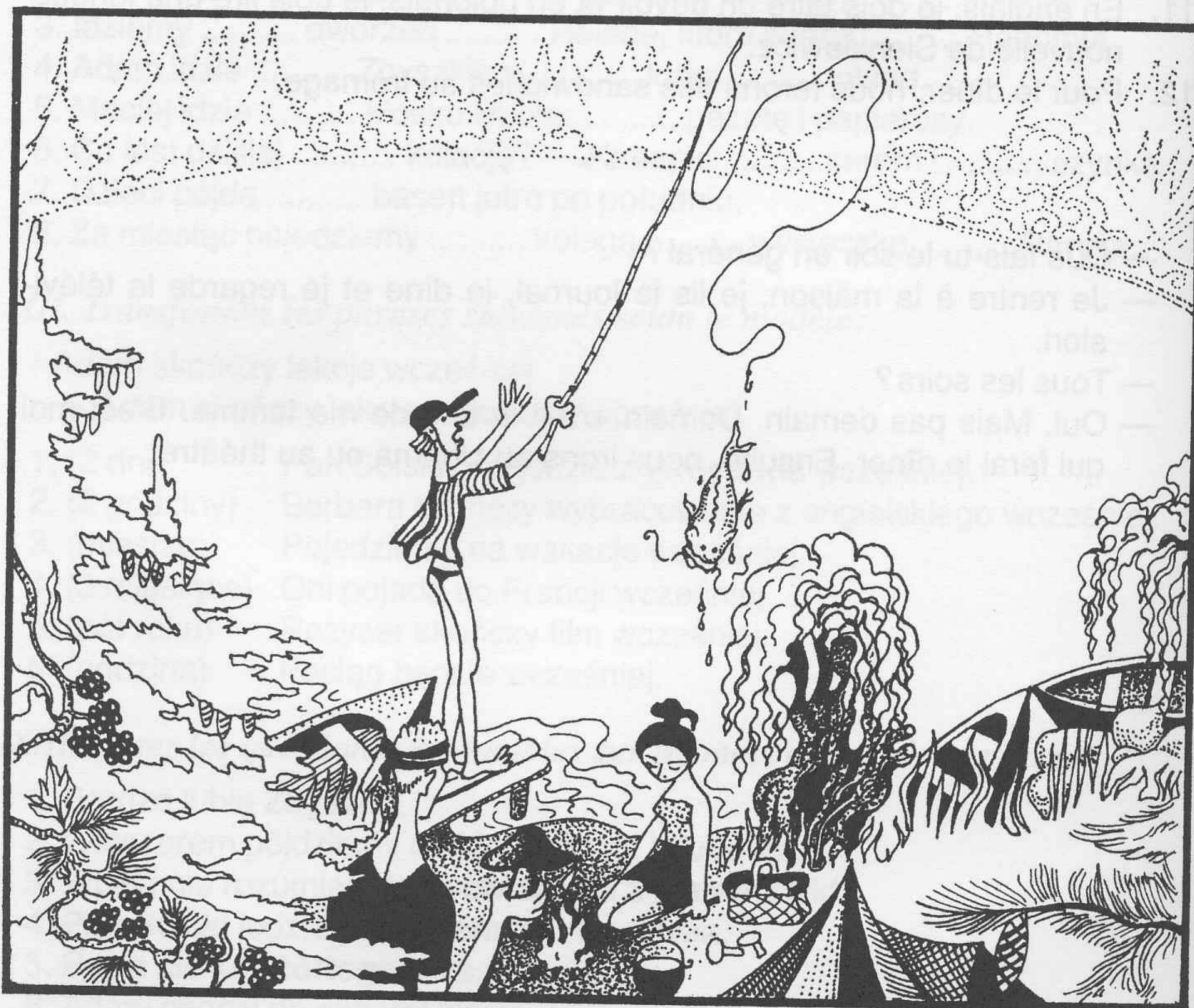
— Tous les soirs ?

— Oui. Mais pas demain. Demain, c'est la fête de ma femme. C'est moi qui ferai le dîner. Ensuite, nous irons au cinéma ou au théâtre.

LEKCJA PIĘTNASTA

NAD JEZIOREM

Basia spędziła cały tydzień nad jeziorem. Tym razem matka zgodziła się na wyjazd, bo Basia zdała maturę. Pojechała tam z Pawłem i jego kolegą z Gdańska, Markiem. Adam niestety nie mógł z nimi pojechać, bo był niedawno chory.

Basia i Paweł pojechali najpierw pociągiem do Olsztyna, gdzie spotkali się z Markiem, a stamtąd już razem pojechali samochodem Marka nad jezioro.

Nad jeziorem było wspaniale. Cudowna pogoda, ciepła woda, lasy dookoła... spokój.

Wstawali wcześnie. Jedli szybko śniadanie, myli się i ubierali. Przez cały tydzień robili tylko to, na co mieli ochotę. Kiedy chcieli, kąpali się, chodzili na grzyby, na jagody, albo łowili ryby. Codziennie wieczorem palili ognisko. Śpiewali wesołe i smutne piosenki i opowiadali różne śmieszne dowcipy.

Czasami Marek z Pawłem dyskutowali do późnej nocy, bo Marek też się interesuje informatyką — nie interesuje się niczym innym. Basia uważała, że te ich dyskusje na temat tej «nowoczesnej nauki» są nieciekawe. Kiedy zaczynała się za bardzo nudzić, kładła się wcześniej spać.

Basia i Paweł bardzo miło spędzili czas z Markiem, z którym się pożegnali wczoraj w Olsztynie. Wrócili do Warszawy pociągiem.

VOCABULAIRE

Noms

dowcip (G.-u)
dyskusja
grzyb (G.-a)
informatyka
jagoda
las (G.-u)
matura
nauka
noc (f.)
ochota
ognisko
piosenka
raz (G.-u)
ryba
spokój (G.-u)
temat (G.-u)
woda
wyjazd (G.-u)

Noms propres

Gdańsk (G.-a)
Marek
Olsztyn (G.-a)

Adjectifs

ciepły, a, e
cudowny, a, e
nieciekawy, a, e
nowoczesny, a, e
późny, a, e
śmieszny, a, e
wesoły, a, e

Expressions

do późnej nocy
kłaść się spać
mieć ochotę na + A.
na temat + G.
tym razem

Verbes

dyskutować, -uję, -ujesz
kąpać się, kąpię, kąpiesz
kłaść się, kładę, kładziesz
łowić, -ę, -isz
opowiadać, -am, -asz
palić, -ę, -isz
pożegnać się*, -am, -asz
spędzić*, -ę, -isz
spotkać się*, -am, -asz
wstawać, -ję, -jesz
wrócić*, -ę, -isz
zdać*, zdam, zdasz, ..., zdadzą
zgodzić się*, -ę, -isz (na + A.)

Adverbes

ciągle
codziennie
dookoła
miło
niedawno
stamtąd
szybko
wcześnie
wczoraj

COUPLES ASPECTUELS

dyskutować, -uję, -ujesz	/	podyskutować , -uję, -ujesz
kąpać się, kąpię się, kąpiesz się	/	wykąpać się , wykąpię się, wykąpiesz się
kłaść się, kładę, kładziesz	/	położyć się , -ę, -ysz
łowić, -ę, -isz	/	złowić , -ę, -isz
opowiadać, -am, -asz	/	opowiedzieć , -wiem, -wiesz, ..., -wiedzą
palić, -ę, -isz	/	zapalić , -ę, -isz
spędzać, -am, -asz	/	spędzić, -ę, -isz
spotykać się, -am, -asz	/	spotkać się, -am, -asz
śpiewać, -am, -asz	/	zaśpiewać, -am, -asz
wracać, -am, -asz	/	wrócić, wrócę, wrócisz
wstawać, wstaję, wstajesz	/	wstać , wstanę, wstaniesz
zdawać , zdaję, zdajesz	/	zdać, zdam, zdasz, ..., zdadzą
zgadzać się , -am, -asz	/	zgodzić się, -ę, -isz
żegnać się, -am, -asz	/	pożegnać się, -am, -asz

N.B. Les verbes en caractères gras apparaissent pour la première fois.

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM

Syntaxe

Deux noms peuvent être coordonnés par la préposition **z** suivie de l'instrumental :

ex. *Paweł z Markiem* dyskutowali do późnej nocy.

Paul et Marc discutaient tard dans la nuit.

N.B. L'accord du verbe. On comparera avec la phrase suivante :

Paweł dyskutował **z Markiem**.

Paul discutait avec Marc.

II. L'ADJECTIF QUALIFICATIF APRÈS LES PRONOMS INDÉFINIS **CO** ET **NIC**

Quand un adjectif suit les pronoms indéfinis **co** ou **nic** aux cas autres que le nominatif, l'accusatif et le génitif, il s'accorde avec ces pronoms (cf. leçon 13) :

ex. *Marek nie interesuje się niczym innym.*

Marc ne s'intéresse à rien d'autre.

N.B. L'adjectif qui suit les pronoms **kto** et **nikt** s'accorde toujours avec ces pronoms :

ex. *Nikt nowy* nie przyszedł.

Personne de nouveau n'est venu.

ex. *Ta dziewczyna interesuje się kim innym.*

Cette fille s'intéresse à quelqu'un d'autre.

III. LA PRÉPOSITION **PRZEZ**

La préposition **przez**, suivie de l'accusatif, exprime la durée.

ex. *Przez cały dzień* kąpali się, chodzili na grzyby...

Durant toute la journée ils se baignaient, allaient aux champignons...

N.B. Il est possible d'omettre **przez** :

ex. *Kąpali się cały dzień.*

Ils se baignaient toute la journée.

IV. LE VERBE

Morphologie

Les particularités du passé

a. Les verbes en **-eć**

Les verbes en **-eć** présentent une alternance vocalique **e / a** dans toutes les formes du passé sauf au masculin-personnel pluriel.

ex. *widzieć*

SINGULIER

	masculin	féminin	neutre
1 ^{re} pers.	<i>widziałem</i>	<i>widziałam</i>	
2 ^e pers.	<i>widziałeś</i>	<i>widziałaś</i>	
3 ^e pers.	<i>widział</i>	<i>widziała</i>	<i>widziało</i>

PLURIEL

	masculin-personnel	masculin-impersonnel, féminin, neutre
1 ^{re} pers.	<i>widzieliśmy</i>	<i>widzieliśmy</i>
2 ^e pers.	<i>widzieliście</i>	<i>widzieliście</i>
3 ^e pers.	<i>widzieli</i>	<i>widzieli</i>

Exception: Le passé du verbe *patrzeć* se forme sur le radical *patrzy-*:

singulier	<i>patrzył, patrzyła, patrzyło</i>
pluriel	<i>patrzyli, patrzyły</i>

b. Les verbes en -ąćLes verbes en -ąć présentent une alternance vocalique *a/ę* dans toutes les formes du passé sauf au masculin singulier.ex. *wziąć*

SINGULIER

	masculin	féminin	neutre
1 ^{re} pers.	<i>wziąłem</i>	<i>wzięłam</i>	
2 ^e pers.	<i>wziąłeś</i>	<i>wzięłaś</i>	
3 ^e pers.	<i>wziął</i>	<i>wzięła</i>	<i>wzięło</i>

PLURIEL

	masculin-personnel	masculin-impersonnel, féminin, neutre
1 ^{re} pers.	<i>wzięliśmy</i>	<i>wzięliśmy</i>
2 ^e pers.	<i>wzięliście</i>	<i>wzięliście</i>
3 ^e pers.	<i>wzięli</i>	<i>wzięli</i>

c. Les verbes *móc, jeść, kłaść***c.1. *móc***

SINGULIER

	masculin	féminin	neutre
1 ^{re} pers.	<i>mogłem</i>	<i>mogłam</i>	
2 ^e pers.	<i>mogłeś</i>	<i>mogłaś</i>	
3 ^e pers.	<i>mógł</i>	<i>mogła</i>	<i>mogło</i>

PLURIEL

	masculin-personnel	masculin-impersonnel, féminin, neutre
1 ^{re} pers.	<i>mogliśmy</i>	<i>mogłyśmy</i>
2 ^e pers.	<i>mogliście</i>	<i>mogłyście</i>
3 ^e pers.	<i>mogli</i>	<i>mogły</i>

N.B. L'alternance vocalique *o / ó*

c.2. jeść

SINGULIER

	masculin	féminin	neutre
1 ^{re} pers.	<i>jadł^{em}</i>	<i>jadł^{am}</i>	
2 ^e pers.	<i>jadł^{eś}</i>	<i>jadł^{aś}</i>	
3 ^e pers.	<i>jadł</i>	<i>jadł^a</i>	<i>jadł^o</i>

PLURIEL

	masculin-personnel	masculin-impersonnel, féminin, neutre
1 ^{re} pers.	<i>jadliśmy</i>	<i>jadłyśmy</i>
2 ^e pers.	<i>jadliście</i>	<i>jadłyście</i>
3 ^e pers.	<i>jedli</i>	<i>jadły</i>

N.B. L'alternance vocalique *a / e*

c.3. kłaść

SINGULIER

	masculin	féminin	neutre
1 ^{re} pers.	<i>kładł^{em}</i>	<i>kładł^{am}</i>	
2 ^e pers.	<i>kładł^{eś}</i>	<i>kładł^{aś}</i>	
3 ^e pers.	<i>kładł</i>	<i>kładł^a</i>	<i>kładł^o</i>

PLURIEL

	masculin-personnel	masculin-impersonnel, féminin, neutre
1 ^{re} pers.	<i>kładliśmy</i>	<i>kładłyśmy</i>
2 ^e pers.	<i>kładliście</i>	<i>kładłyście</i>
3 ^e pers.	<i>kładli</i>	<i>kładły</i>

Syntaxe**a. Les préverbes****a.1. Valeur des préverbes**

On distingue :

— Les préverbes vides, qui ne modifient pas, ou très peu, le sens du verbe préverbé.

ex. <i>robić</i>	/	<i>zrobić</i>	faire
<i>któcić się</i>	/	<i>poktócić się</i>	se disputer
<i>pisać</i>	/	<i>napisać</i>	écrire
<i>płatcić</i>	/	<i>zapłacić</i>	payer

— Les préverbes pleins, qui modifient le sens du verbe préverbé :

ex. <i>pisać</i> : écrire	/	<i>podpisać</i>	signer
<i>znać</i> : connaître	/	<i>poznać</i>	faire la connaissance de
<i>jechać</i> : aller	/	<i>wyjechać</i>	partir

N.B. Un même préverbe peut être tantôt vide, tantôt plein.

a.2. Sens des préverbes

Il existe seize préverbes, dont:

od- indique l'idée de départ
ex. **odjeżdżać**: partir (en véhicule)

przy- indique l'idée de rapprochement
ex. **przyjść**: venir
przynosić: apporter

w- indique l'idée d'entrée
ex. **wchodzić**: entrer

wy- indique l'idée de sortie
ex. **wychodzić**: sortir

b. Les structures impersonnelles composées de l'auxiliaire *być* et d'un adverbe de manière

Le verbe *być*, employé à la 3e personne du singulier du présent, du passé neutre ou du futur, a une valeur impersonnelle lorsqu'il est employé avec un adverbe de manière.

ex. **Jest miło tutaj.**

On est bien ici.

Nad jeziorem było wspaniale i nad morzem też będzie wspaniale.

Au bord du lac, c'était formidable et ce sera pareil au bord de la mer.

CONNAISSANCE PASSIVE

— du féminin en consonne **noc**.

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes:

1. Która to lekcja?
2. Jaki jest tytuł tekstu?
3. Gdzie Basia spędziła cały tydzień?
4. Dlaczego mogła tam pojechać?
5. Dlaczego matka tym razem się zgodziła na jej wyjazd?
6. Z kim pojechała Basia nad jezioro?
7. Czy Marek pojechał z Gdańska do Olsztyna pociągiem?
8. Gdzie leży Gdańsk?
9. Czy Adam pojechał z nimi? Dlaczego?
10. Dokąd Basia i Paweł pojechali najpierw?
11. Czym oni tam pojechali?
12. Dlaczego Basia z Pawłem pojechali do Olsztyna?
13. Czyim samochodem pojechali z Olsztyna nad jezioro?
14. Jak było nad jeziorem? Dlaczego?
15. Jak oni spędzali czas?

16. Co czasami robili Paweł i Marek?
17. Czy Basia też interesuje się informatyką?
18. Co robiła Basia, kiedy Paweł i Marek dyskutowali do późnej nocy?
19. Jak Basia i Paweł spędzili czas z Markiem?
20. Kiedy wrócili do domu?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes :

1. Czy ty też zdajesz maturę w tym roku?
2. Gdzie spędzasz często wakacje?
3. Czy lubisz morze? Góry? Dlaczego?
4. Czy znasz Gdańsk?
5. Jakie polskie miasta znasz?
6. Co robiłeś (robiłaś) w niedzielę?
7. Co robiłeś (robiłaś) wczoraj?

II. Imaginez un dialogue entre Barbara, Paul et Marc dans la voiture.

EXERCICES

I. Indiquez les verbes perfectifs correspondant aux verbes imperfectifs suivants :

1. dzwonić	5. jeść	9. wracać
2. grać	6. spędzać	10. iść
3. śpiewać	7. opowiadać	11. ubierać się
4. spotykać	8. oglądać	12. mówić

II. Complétez les phrases suivantes par les verbes imperfectif ou perfectif :

1. (kończyć / skończyć)
Jutro pani Solska próbę o godzinę wcześniej.
2. (ty; grać / zagrać)
Teraz w szachy ze Zbyszkiem.
3. (my; spędzać / spędzić)
Zwykle niedziele w domu.
4. (zgadzać się / zgodzić się)
Tym razem pani Solska na wyjazd Barbary.
5. (żegnać się / pożegnać się)(wracać / wrócić)
Za tydzień oni z Markiem i do Warszawy.
6. (opowiadać / opowiedzieć)
Marek zawsze dobre dowcipy.
7. (my; wstawać / wstać) (jeść/zjeść)
Jutro wcześniej i szybko śniadanie.
8. (robić / zrobić)(śpiewać /zaśpiewać)
Co oni? — stare polskie piosenki.

III. Mettez au passé les phrases de l'exercice II, en conservant l'aspect.

IV. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

Ona często **śpiewa** tę piosenkę. → Tym razem też ją **zaśpiewa**.

1. Barbara i Adam często spędzają ferie zimowe w górach.
2. Anna często ubiera się w czerwoną sukienkę.
3. Zwykle kończymy lekcje wcześniej.
4. Roman często dzwoni do Heleny.
5. Często spotykam Krystynę obok kina *Polonia*.
6. Zwykle państwo czytają *Politykę*.
7. Ostatnio nasze dzieci wstają wcześniej.
8. Maciej często wraca późno do domu.

V. *Mettez au passé les phrases obtenues à l'exercice IV.*

VI. *Complétez les phrases suivantes selon le modèle :*

Nigdy nie **jadłem** śniadania, więc dziś też nie **zjadłem**.

1. Nigdy się nie kłóciłam z bratem,
2. Nigdy nie kończyłam obiadu,
3. Nigdy na ciebie nie czekaliśmy,
4. Nigdy nie wracaliście wcześniej do domu,
5. Anna nigdy nie robiła porządku,
6. Piotr nigdy nie kupował wódki,
7. Pani Małgorzata nigdy się nie ubierała w spodnie,
8. Adam nigdy nie pisał do babci,
9. Nigdy nie wstawałam późno,
10. Jej siostra nigdy nie sprzątała mieszkania,

VII. *Analysez les verbes suivants selon le modèle :*

krzyknęłaś : 2e personne du féminin singulier du passé du verbe
perfectif **krzyknąć**

1. pojechałem	5. czekało	9. wracali
2. widziałaś	6. zajęło się	10. wstałyście
3. śpiewałyśmy	7. jeździli	11. rozumiał
4. zjadła	8. kąpała się	12. mówiliśmy

VIII. *Conjuguez les verbes suivants au passé, à la personne et au genre indiqué :*

1. spotykać	(1 ^{re} sg. m.)	6. dyskutować	(1 ^{re} pl. f.)
2. zrobić	(3 ^e sg. n.)	7. pożegnać się	(3 ^e sg. m.)
3. kąpać się	(2 ^e pl. m.-p.)	8. zacząć	(2 ^e sg. f.)
4. łowić	(2 ^e sg. f.)	9. wstać	(1 ^{re} sg. f.)
5. sprzątnąć	(2 ^e sg. m.-p.)	10. wracać	(3 ^e pl. m.-p.)

IX. Mettez les phrases suivantes au passé (en conservant l'aspect) :

1. Matka zawsze zgadza się na wyjazdy Adama.
2. Zwykle spędzam niedziele w domu. (m.)
3. Jedziemy z Pawłem do Gdańska. (f.)
4. Mogę do ciebie dzwonić co dzień. (f.)
5. Rano spotykam się z koleżanką. (f.)
6. Zwykle państwo Solscy wstają wcześnie.
7. Marek często opowiada dobre dowcipy.
8. Na śniadanie Adam je jajko i chleb z masłem.
9. Zwykle wracacie do domu wieczorem. (m.)
10. Tam sprzedają piękne sukienki.

X. Répondez aux questions suivantes selon le modèle :

Czy **napiszesz** list do koleżanki? → Już **napisałam**.

1. Czy Barbara zadzwoni do Pawła?
2. Czy reżyser zrobi film z Małgorzatą Solską?
3. Czy odrobicie lekcje do wieczora?
4. Czy Marek opowie dobry dowcip?
5. Czy Małgorzata Solaska podpisze umowę z reżyserem?
6. Czy one ubiorą się w białe sukienki?
7. Czy państwo spędzą wakacje nad jeziorem?
8. Czy Adam zagra w szachy ze Zbyszkiem?
9. Czy rodzice zgodzą się na wyjazd córki?
10. Czy zaprosicie Jurka Sołtysiaka na imieniny?

XI. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

Wczoraj **pojechałam** do Warszawy → Jutro znowu **pojadę**.

1. Wczoraj wstałam wcześnie.
2. Wczoraj po południu zadzwoniłyśmy do Anny.
3. Wczoraj ubrałaś się w zieloną sukienkę.
4. Pani Solaska przygotowała wczoraj kanapki na kolację.
5. Wczoraj dzieci zrobiły porządek w pokoju.
6. Marek opowiedział wczoraj bardzo śmieszne dowcipy.
7. Wczoraj zaśpiewałaś smutną piosenkę.
8. Wczoraj Maciej pożegnał się z Małgorzatą.
9. Wczoraj Barbara zjadła chleb z dżemem.
10. Wczoraj skończyliśmy lekcje wcześnie.

XII. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

a) Barbara jeszcze **się myje**. → Już **się umyła**.

1. Adam i Jurek jeszcze odrabiają lekcje.
2. Jeszcze sprzątam pokój. (m.)
3. Anna jeszcze się ubiera.
4. Jeszcze czytamy tę książkę.

- b) Anna nigdy nie **śpiewa**. → Ale tym razem **zaśpiewała**.
5. Barbara nigdy nie czeka na Pawła.
 6. Te dziewczyny nigdy nie jedzą ciasta.
 7. Nigdy nie spotykamy jej w parku. (m.-p.)
 8. Nigdy nie wstajecie późno. (f.)

XIII. Transformez les phrases suivantes selon le modèle:

Co dzień **spotykałem** Pawła → Tylko raz **spotkałem** Pawła.

1. Co dzień Anna kłóciła się z Piotrem.
2. Co wieczór on opowiadał dowcipy.
3. Co dzień wstawaliśmy wcześnie.
4. Co dzień kupowaliście kwiaty.
5. To zawsze Barbara przygotowywała śniadanie.
6. Co dzień Helena ubierała się w spodnie.
7. Co tydzień on pisał list do matki.
8. Marek śpiewał polskie piosenki.
9. Oni często spędzali wakacje nad morzem.
10. Matka Barbary zawsze zgadzała się na wyjazdy córki.

XIV. Complétez les phrases suivantes par les verbes imperfectif ou perfectif:

1. (jeść/zjeść)
Nasze dzieci lubią kanapki.
2. (grać/zagrać)
Adam już skończył w szachy ze Zbyszkiem.
3. (czytać/przeczytać)
Musimy tę nowelę Sienkiewicza.
4. (ubierać się/ubrać się)
Barbara dopiero zaczyna
5. (czekać/zaczekać)
Roman będzie tu za chwileczkę. Muszę na niego
6. (przygotowywać/przygotować)
One właśnie kończą kolację.
7. (opowiadać/opowiedzieć)
Marek bardzo lubi dowcipy.
8. (grać/zagrać)
Czy już zaczynacie w szachy?
9. (krzyczeć/krzyknąć)
Nie musisz
10. (śpiewać/zaśpiewać)
Ona zaraz zacznie *Sto lat*.

XV. Traduisez:

1. Je ne comprends pas toujours les mathématiques, mais cette fois j'ai tout compris.
2. Barbara dit toujours à la maison où elle va, mais hier elle n'a rien dit.

3. Christine chante souvent des chansons françaises, mais cette fois elle a chanté une chanson anglaise.
4. Nous jouons rarement aux échecs, mais ce soir nous (y) avons joué.
5. Je n'attends jamais personne, mais toi, je t'ai attendue.
6. Nous discutons dans la rue lorsque soudain il vit Hélène et me dit au revoir.
7. Que dis-tu? — Je n'ai rien dit.
8. L'enfant a-t-il mangé sa soupe? — Il n'aime pas la soupe.

XVI. Traduisez les phrases suivantes selon le modèle:

Barbara et Paul sont allés en Mazurie.

→ Barbara **z Pawłem** pojechali na Mazury.

1. Paul et Marc discutaient tard dans la nuit.
2. André et sa femme Irène chantent *Cent ans*.
3. Marguerite et Barbara préparaient des sandwiches.
4. Mathias et Adam rangeaient l'appartement.
5. Anne, Georges et Romain sont partis au bord d'un lac.
6. Christine, Hélène et Irène chantaient de vieilles chansons polonaises.

XVII. Complétez les phrases suivantes avec les prépositions convenables:

1. Pociąg Warszawy będzie godzinę wcześniej.
2. Kiedy pójdziecie do teatru? — niedzielę wieczorem.
3. kogo wracacie? — Wracamy babci.
4. kogo patrzysz? — Patrzę tę piękną dziewczynę.
5. kim one pójda na basen? — Krystyną i Anną.
6. kogo zjesz obiad? — Zjem obiad Jurka.
7. kogo są te piękne róże? — To prezent Małgorzaty.
8. Co robiliście tam cały dzień?
9. Nie wiem, czy rodzice zgodzą się mój wyjazd.
10. piątek rano Basia i Paweł pożegnali się Markiem.

XVIII. Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras:

1. Marek interesuje się **informatyką**.
2. Nad jeziorem było **wspaniale**.
3. Rozmawiałam z synem **państwa Nowickich**.
4. Adam nie mógł z nimi pojechać, **bo był chory**.
5. Z **Olsztyna** oni pojechali samochodem **Marka nad jezioro**.
6. Basia i Paweł pojechali **pociągiem** do **Olsztyna**.
7. Oni chodzili **na grzyby i na jagody**.
8. Basia z Pawłem pojechali nad morze na **dwa dni**.
9. Informatyka jest ciągle **nowoczesną** nauką.
10. Oni byli **trzy tygodnie** w **górach**.

XIX. Complétez les phrases suivantes selon le modèle :

(nic) (inny) Paweł nie interesuje się **niczym** innym.

1. (co) (dobry)	Byłeś w kinie? Widziałeś
2. (nic) (ciepły)	Adam nie zjadł dzisiaj
3. (nikt) (miły)	nie zadzwonił.
4. (nic) (ważny)	Dyrektor nie zajmuje się
5. (kto) (ciekawy)	Marek dyskutuje z
6. (nic) (ciekawy)	Uczeń uważa, że nie uczy się

XX. Traduisez :

1. Lorsque j'aurai mon bac, j'irai en vacances en Pologne.
2. Il ne peut pas aller à Gdańsk parce qu'il a été malade récemment.
3. Lorsque je serai au bord de la mer dimanche, je me lèverai tôt, je prendrai mon petit-déjeuner et j'irai me baigner.
4. J'aime aller cueillir des champignons et des myrtilles.
5. Cette fois, tu chanteras une chanson et tu raconteras des histoires drôles.
6. Nous lui dirons au revoir et rentrerons à la maison.

XXI. Traduisez :

1. Habituellement, Adam déjeune à la maison, mais demain il déjeunera chez son camarade.
2. Habituellement, Adam et Barbara vont à l'école en autobus, mais ce matin ils iront en voiture.
3. Tous les jours, je rencontre Paul chez Georges, mais demain je le verrai chez Barbara.
4. Habituellement, nous prenons un bain le soir, mais demain nous le prendrons le matin.
5. Nous avons toujours passé nos vacances au bord de la mer, mais cette fois nous les avons passées au bord d'un lac. C'était formidable.
6. M. Solski rentrait toujours très tard, mais hier il est rentré très tôt.
7. Barbara recevait toujours des roses rouges de la part de Paul, mais hier elle a reçu des chocolats.
8. Tu as toujours dit que tu viendrais avec moi en Mazurie.

LEKCJA SZESNASTA

PAN SOLSKI CHORUJE NA ANGINĘ

Przedwczoraj pan Solski wrócił z pracy blady i zmęczony. Wyglądał źle.

- Pani Solska *Maćku, co się stało? Masz kłopoty?*
 Pan Solski *Wiesz, chyba mam gorączkę. Od samego rana czułem się niedobrze, ale teraz czuję się naprawdę źle.*
 Pani Solska *Rzeczywiście. Widać, że coś ci jest. Co cię boli?*
 Pan Solski *Wszystko. Głowa, gardło, brzuch. Poza tym mam katar i kaszlę.*
 Pani Solska *Już dzwonię po lekarza.*

Pan Solski rozebrał się i położył do łóżka.

- Lekarz *Co panu dolega?*
 Pan Solski *Wszystko.*

Lekarz bada chorego.

(do pana Solskiego) Proszę pokazać język.

- Pan Solski *Aaaaaaaaaaaaa.*
 Lekarz *Tak. Gardło jest całe czerwone. Czy ma pan wysoką temperaturę?*
 Pan Solski *Tak, trzydzieści dziewięć.*
 Lekarz *To zwykła angina. Za tydzień będzie pan zdrowy jak ryba.*

Pani Małgorzata wyszła razem z lekarzem i poszła do pobliskiej apteki. Niestety była zamknięta z powodu remontu. W następnej aptece — która była otwarta — pani Solska kupiła lekarstwa. W sklepie warzywnym kupiła cytryny. W domu położyła lekarstwa na nocnym stoliku w pokoju i zrobiła gorącą herbatę z cytryną.

Pan Solski chorował cały tydzień. Leżał w łóżku i na początku spał prawie bez przerwy. Żona go budziła, kiedy trzeba było brać lekarstwa.

Kiedy poczuł się lepiej, czytał gazety, czasopisma i różne książki, które leżały na krześle obok niego. Mruczek przychodził od czasu do czasu do pokoju swojego pana, kiedy nie było pani. Siedział spokojnie na łóżku i mruczał z zadowolenia.

KAŻDA CHOROBA MA SWOJE LEKARSTWO.

VOCABULAIRE

Noms

angina
 apteka
 brzuch (G.-a)
 choroba
 chory (adj. subst)
 gardło
 głowa
 gorączka
 kłopot (G.-u)
 katar (G.-u)
 lekarstwo
 lekarz
 praca
 przerwa
 rano
 remont (G.-u)
 stolik (G.-a)
 temperatura
 zadowolenie

Nom propre

Mruczek

Adjectifs

blady, a, e
 nocny, a, e
 otwarty, a, e
 pobliski, a, e
 warzywny, a, e
 zamknięty, a, e
 zdrowy, a, e
 zwykły, a, e

Pronom

każdy, a, e

Expressions

co boli + A.?
 co dolega + D.?
 co się stało?
 na początku
 od czasu do czasu
 od samego rana
 zdrowy jak ryba

Verbes

badać, -am, -asz
 boleć, boli, bolą (+A.)
 chorować, -uję, -ujesz (na + A.)
 czuć się, -uję, -ujesz
 kaszleć, -ę, -esz
 kupić*, kupię, kupisz
 mruzczyć, -ę, -ysz
 poczuć się*, -ę, -yszuję, -ujesz
 pokazać*, pokażę, pokażesz
 położyć*, -ę, -ysz
 rozebrać się, -biorę, -bierzesz
 trzeba (verbe impersonnel)

Adverbes

lepiej
 niedobrze
 prawie
 przedwczoraj
 rzeczywiście
 spokojnie

Autres

chyba
 na + L.
 w + L.

COUPLES ASPECTUELS

badać, -am, -asz	/	zbadać, -am, -asz
boleć, boli, bolą	/	zboleć, zboli, zabolą (N.B. sens)
budzić, -ę, -isz	/	obudzić, -ę, -isz
chorować, -uję, -ujesz	/	zachorować, -uję, -ujesz (N.B. sens)
czuć się, czuję, czujesz się	/	poczuć się, -ję, -jesz
kaszleć, -ę, -esz	/	zakaszleć, -ę, -esz (N.B. sens)
kłaść, kładę, kładziesz	/	położyć, -ę, -ysz
mruzczyć, -ę, -ysz	/	zamruzczyć, -ę, -ysz (N.B. sens)
pokazywać, -uję, -ujesz	/	pokazać, pokażę, pokażesz
rozbierać się, -am, -asz	/	rozebrać się, rozbiorę, rozbierzesz się

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM ET L'ADJECTIF

Le locatif singulier

Morphologie

a. Les noms masculins, féminins et neutres dont le radical se termine par une consonne dure (sauf *k*, *g* et *ch*) prennent la désinence -é qui modifie la consonne finale :

— elle amollit les consonnes dures **b p f w m n s z**

<i>b</i>	→	<i>b'</i>	ex. <i>chleb</i>	→	<i>w chlebie</i>
<i>p</i>	→	<i>p'</i>	<i>sklep</i>	→	<i>w sklepie</i>
<i>f</i>	→	<i>f'</i>	<i>szafa</i>	→	<i>w szafie</i>
<i>w</i>	→	<i>w'</i>	<i>kawa</i>	→	<i>w kawie</i>
<i>m</i>	→	<i>m'</i>	<i>film</i>	→	<i>w filmie</i>
<i>n</i>	→	<i>ń</i>	<i>okno</i>	→	<i>w oknie</i>
<i>s</i>	→	<i>ś</i>	<i>mięso</i>	→	<i>w mięsie</i>
<i>z</i>	→	<i>ź</i>	<i>teza</i>	→	<i>w tezie</i>

Exceptions :

dom → *w domu* *syn* → *w synu* *pan* → *w panu*

— elle transforme :

<i>t</i>	→	<i>ć</i>	ex. <i>zeszyt</i>	→	<i>w zeszytcie</i>
<i>d</i>	→	<i>dź</i>	<i>woda</i>	→	<i>w wodzie</i>
<i>ł</i>	→	<i>l</i>	<i>szkoła</i>	→	<i>w szkole</i>
<i>r</i>	→	<i>rz</i>	<i>teatr</i>	→	<i>w teatrze</i>

N.B.

1. Le radical des noms en **-st -sm -st -zd -zm**
se transforme respectivement en **-śl -śm' -śc -źdź -źm'**

ex. <i>masło</i>	→	<i>w maśle</i>
<i>list</i>	→	<i>w liście</i>
<i>wyjazd</i>	→	<i>w wyjeździe</i>

2. Les alternances vocaliques *a/e* dans certains noms

ex. <i>obiad</i>	→	<i>na obiedzie</i>
<i>las</i>	→	<i>w lesie</i>
<i>miasto</i>	→	<i>w mieście</i>

b. Les noms masculins et neutres dont le radical se termine par *k*, *g* ou *ch*, prennent la désinence *-u* :

<i>park</i>	→	<i>w parku</i>
<i>brzuch</i>	→	<i>w brzuchu</i>

c. Les noms féminins et les masculins-personnels en *-a* dont le radical se termine en *k*, *g* ou *ch*, prennent la désinence *-e* :

<i>k</i>	→	<i>c</i>	<i>sukienka</i>	→	<i>w sukience</i>
<i>g</i>	→	<i>dz</i>	<i>kolega</i>	→	<i>na koledze</i>
<i>ch</i>	→	<i>sz</i>	<i>mucha</i>	→	<i>na musze</i>

d. Les adjectifs

— Au masculin et au neutre, ils prennent la désinence *-ym* :

ex. *Pani Solska kupiła cytryny w sklepie warzywnym.*

Mme Solski a acheté des citrons dans un magasin de légumes.

Wczoraj byliśmy w Teatrze Wielkim.

Hier, nous sommes allés au Théâtre Wielki.

Pan Solski pracuje w dużym biurze.

M. Solski travaille dans un grand bureau.

— Au féminin, ils prennent la désinence *-ej* :

ex. *Małgorzata kupiła lekarstwa w pobliskiej aptece.*

Marguerite a acheté les médicaments dans la pharmacie d'à côté.

Syntaxe

Le locatif (L.) ne s'emploie jamais sans préposition.

a. Employé avec les prépositions *w* et *na*, il indique le lieu où la personne ou l'objet se trouvent (cf. leçon 11) :

ex. *Gdzie pani Solska ma próbę? — W Teatrze Wielkim.*

Où Mme Solski a-t-elle sa répétition ? — Au Théâtre Wielki.

Gdzie jest Adam? — Adam jest na basenie.

Où est Adam ? — Adam est à la piscine.

Gdzie leży gazeta? — Na łóżku.

Où est le journal ? — Sur le lit.

b. Employé avec la préposition *na*, il exprime également le but atteint (cf. leçon 11) :

ex. *Syn pani Nowickiej jest na wycieczce w Paryżu.*

Le fils de Mme Nowicki est en excursion à Paris.

Wczoraj byłam w kinie Polonia na bardzo dobrym filmie Polańskiego.

Hier, je suis allée au cinéma Polonia voir un très bon film de Polański.

II. LES PRÉPOSITIONS Z ET NA

a. La préposition *z*

Suivie du génitif, elle peut exprimer la cause :

ex. *Kot mruczy z zadowolenia.*

Le chat ronronne de satisfaction.

Małgorzata cieszy się ze spotkania z reżyserem.

Marguerite est très heureuse de sa rencontre avec le metteur en scène.

b. La préposition *na*

La préposition *na*, suivie du locatif, signifie également « sur, dessus ».

ex. *Książka leży na stole.*

Le livre est sur la table.

III. LE VERBE

Morphologie

Au passé, le verbe *iść* se conjugue :

SINGULIER

masculin

szedłem

szedłeś

szedł

féminin

szłam

szłaś

szła

neutre

szło

PLURIEL

masculin-personnel

szliśmy

szliście

szli

masculin-impersonnel, féminin et neutre

szliśmy

szłyście

szły

N.B. Les composés du verbe *iść* se conjuguent de la même manière au passé :

pójść *poszedł, poszła, poszło*

poszli, poszły

przyjść *przyszedł, przyszła, przyszło*

przyszli, przyszły

wejść *wszedł, weszła, weszło*

weszli, weszły

wyjść *wyzedł, wyszła, wyszło*

wyszli, wyszły

Syntaxe

a. *Proszę*

Suivi d'un infinitif perfectif, il a la valeur d'un impératif de politesse :

ex. *Proszę pokazać język.*

Tirez la langue, s'il vous plaît.

b. Le verbe impersonnel *trzeba*

Il est suivi de l'infinitif, perfectif ou imperfectif :

ex. *Trzeba pójść do lekarza.*

Il faut aller chez le médecin.

Trzeba było brać lekarstwa.

Il fallait prendre vos médicaments.

Trzeba będzie zrobić porządek w pokoju.

Il faudra faire de l'ordre dans la chambre.

c. La structure impersonnelle *nie ma, nie będzie, nie było*

Quand le verbe *być* est employé au sens de « être là », « être présent », sa forme négative est :

— au présent, la locution *nie ma* (cf. leçon 10)

— au futur, la locution *nie będzie* (cf. leçon 11)

— au passé, la locution *nie było*

Elle est toujours suivie du génitif.

ex. *Czy jest dyrektor? — Nie, nie ma dyrektora.*

Est-ce que le directeur est là ? — Non, le directeur n'est pas là.

Czy będziesz dzisiaj w domu? — Nie, nie będzie mnie.

Est-ce que tu seras chez toi ce soir ? — Non, je ne serai pas là.

Czy byliście wczoraj w domu? — Nie, nie było nas.

Est-ce que vous étiez chez vous hier ? — Non, nous n'étions pas là.

d. Le verbe défectif *boleć*

Il se construit avec l'accusatif et ne s'emploie qu'à la 3e personne du singulier et du pluriel.

ex. *Boli mnie głowa.*

J'ai mal à la tête.

Barbarę bolała nie głowa, ale gardło.

Barbara n'avait pas mal à la tête mais à la gorge.

IV. L'ADVERBE DE COMPARAISON *JAK*

L'adverbe *jak* introduit une comparaison.

ex. *Będzie pan zdrowy jak ryba.*

Vous serez en pleine forme.

Pani jest piękna jak róża.

Vous êtes belle comme la rose.

CONNAISSANCE PASSIVE

- du pronom indéfini **coś**
- du pronom **każdy, a, e**

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Jak wyglądał pan Solski, kiedy wrócił przedwczoraj z pracy?
2. Czy on miał kłopoty?
3. Jak pan Solski czuł się od samego rana?
4. Czy widać było, że wszystko jest w porządku?
5. Co bolało pana Solskiego?
6. Po kogo dzwoniła pani Solska?
7. Co robił pan Solski?
8. O co lekarz pytał pana Solskiego?
9. Co on robił?
10. Jakie było gardło Macieja?
11. Czy on miał wysoką gorączkę?
12. Co to za choroba?
13. Kiedy pan Solski będzie zdrowy?
14. Z kim pani Małgorzata wyszła z domu?
15. Dokąd ona poszła?
16. Czy pani Małgorzata mogła kupić lekarstwa w pobliskiej aptece?
17. Gdzie ona kupiła lekarstwa?
18. Gdzie pani Małgorzata kupiła cytryny?
19. Gdzie ona położyła lekarstwa?
20. Co ona potem zrobiła?
21. Jak długo pan Maciej chorował?
22. Co on robił na początku? A potem, kiedy poczuł się lepiej?
23. Kiedy pani Solska go budziła?
24. Kiedy Mruczek przychodził do pokoju swojego pana?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes :

1. Czy często chorujesz?
2. Czy lubisz chodzić do lekarza?
3. Jak wyglądasz, kiedy jesteś chory (chora) na anginę?
4. Jak się czujesz, kiedy jesteś chory (chora) na anginę?
5. Czy chętnie bierzesz lekarstwa, kiedy jesteś chory (chora)?
6. Kto zajmuje się tobą, kiedy jesteś chory (chora)?
7. Co robisz, kiedy czujesz się źle?
8. Co robisz, kiedy jesteś chory (chora)?

9. Czy coś cię boli?
10. Gdzie byłeś (byłaś) wczoraj?
11. Gdzie jesteś teraz?
12. Sam się budzisz czy rodzice cię budzą?
13. Czy masz rodzinę w Polsce? Gdzie ona mieszka?
14. Czy coś jest nie w porządku?

II. Reprenez les dialogues suivants en remplaçant les mots en caractères gras :

- A. Gdzie jesteś?
 B. Jestem **w szkole**. (klasa / dom / teatr / ...)
- A. Co robisz?
 B. **Uczę się**. (nudzić się / kaszleć / dyskutować / ...)
- A. Gdzie leży **gazeta**? (zeszyt / książki / kasety / ...)
 B. Ona leży **na stoliku**. (stół / krzesło / łóżko / ...)

III. Imaginez une scène chez le médecin.

EXERCICES

I. Donnez le locatif des mots suivants :

1. książka	: w	7. głowa	: w
2. zeszyt	: w	8. stolik	: na
3. stół	: na	9. basen	: na
4. krzesło	: na	10. gazeta	: w
5. apteka	: w	11. kino	: w
6. sklep	: w	12. herbata	: w

II. Employez les groupes nominaux suivants dans des phrases :

1. w nowym biurze	7. na pięknym stole
2. na nowym basenie	8. w ładnej sukience
3. w tej szafie	9. w tym pociągu
4. w starym teatrze	10. w ciekawym czasopiśmie
5. w dobrym programie	11. w tej książce
6. w budce telefonicznej	12. na przystanku autobusowym

III. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

Idę **do szkoły**. → Jestem **w szkole**.

1. Pan Solski idzie do sklepu.
2. Za tydzień pojedziemy do Krakowa.
3. Wieczorem idę do kina.
4. Pan Nowicki idzie do biura.

5. Tadeusz i Anna jadą do Warszawy.
6. Jutro pojedziemy do Gdańska.
7. Pani Solska idzie do teatru.
8. Idziemy do apteki.
9. Nasz syn pojechał do Polski.
10. Ona idzie do budki telefonicznej.

IV. Complétez les phrases suivantes :

1. (ten duży dom)	Paweł mieszka w
2. (ta pobliska apteka)	Pani Krystyna pracuje w
3. (ostatni film Polańskiego)	Wczoraj byłem na
4. (ta dobra zupa)	Co jest w?
5. (ta budka telefoniczna)	Kto jest w?
6. (to krzesło)	Czasopismo leży na
7. (ta polska gazeta)	Co przeczytałeś ciekawego w?
8. (wysoka szafa)	Kot leży na

V. Complétez les phrases suivantes par les mots entre parenthèses précédés de la préposition convenable :

1. (łóżko)	Kot leży
2. (kino)	Jurek i Anna są
3. (krzesło)	Gazety i czasopisma leżą
4. (szafa)	Sukienki i bluzki wiszą
5. (stół)	Chleb, masło i ser leżą
6. (teatr)	Małgorzata jest
7. (wycieczka)	Nasz syn był
8. (dom towarowy)	Krystyna pracuje
9. (basen)	Zbyszek był
10. (Kraków)	Będziemy za tydzień.

VI. Répondez aux questions suivantes, en employant un locatif, selon le modèle :

Pan Nowicki stoi **obok samochodu**? → Nie, on siedzi **w samochodzie**.

1. Roman stoi obok autobusu?
2. Płyta leży za stolikiem?
3. Buty Adama leżą pod krzesłem?
4. Paweł jest niedaleko klubu?
5. Pióro leży pod gazetą?
6. Zeszyty Jurka leżą pod teczką?
7. Anna jest niedaleko budki telefonicznej?
8. Magnetofon leży pod stołem?

VII. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

Idę na basen. → Jestem na basenie.

1. Nasz syn jedzie na wycieczkę do Polski.
2. Idziemy na przystanek autobusowy.
3. Marta idzie na kawę do Basi.
4. Państwo Solscy pojechali na urlop do Gdańska.
5. Po południu Adam pójdzie do kina Polonia na film Wajdy.
6. Wieczorem pójdziemy na western.
7. Paweł i Barbara idą na herbatę do znajomej.
8. Ten chłopak poszedł na wojnę.

VIII. *Complétez les phrases suivantes par l'interrogatif **jaki, a, e** ou l'interrogatif **który, a, e** :*

1. W sukience pójdziesz na imieniny Krystyny?
2. W domu mieszkasz? W tym niskim czy w tym wysokim?
3. W książce to przeczytałeś?
4. W filmie Wajdy widziałas tego aktora? W piątym czy w siódmym?
5. Na krześle leżą lekarstwa Macieja?
6. W języku on to powiedział?
7. W kasie płacę? W tej czy w tamtej?
8. W kolorze ładnie wyglądasz?

IX. *Conjugez les verbes suivants au passé (à la personne, au nombre et au genre indiqués) :*

1. iść	:	1 ^{re} pers. sg. m.
2. iść	:	3 ^e pers. pl. m.-p.
3. pójść	:	2 ^e pers. sg. f.
4. przyjść	:	2 ^e pers. pl. f.
5. wyjść	:	3 ^e pers. pl. n.
6. pójść	:	2 ^e pers. sg. m.
7. wejść	:	1 ^{re} pers. sg. f.
8. wyjść	:	3 ^e pers. pl. m.-p.

X. *Mettez les phrases suivantes au passé (en conservant l'aspect) :*

1. Dokąd idziesz? — Idę do kiosku Ruchu. (m.-p.)
2. Dokąd oni idą? — Idą na przystanek autobusowy.
3. Dziecko idzie do parku.
4. Czy pójdziesz do Jurka na kolację? (f.)
5. Kto przyjdzie na imieniny Małgorzaty?
6. Pan Solski wyjdzie późno z pracy.
7. Wnuczki przyjdą do babci wieczorem.
8. Dokąd idziecie? — Idziemy na basen. (m.-p.)
9. One wyjdą ze szkoły o godzinę wcześniej.
10. Kto wejdzie pierwszy?

XI. Traduisez :

1. Georges était malade et il est allé voir un médecin.
2. J'étais en train de faire les courses lorsque je rencontrai Anne. (f.)
3. André sortit avec le médecin et alla à la pharmacie voisine.
4. Elles sortirent du grand magasin et allèrent boire un café.
5. Le chat vint dans la chambre de son maître et se coucha sur le lit.
6. Vous êtes arrivées trop tard au théâtre.
7. Nous allions à l'arrêt d'autobus lorsque nous vîmes Pierre. (m.-p.)
8. Tu es entré et tu es ressorti presque aussitôt.

XII. Choisissez un verbe parmi les verbes ci-dessous et complétez les phrases suivantes :

**chodźć / iść / pójść przychodzić / przyjść wchodzić / wejść
wychodzić / wyjść**

a. au présent ou au futur

1. Jutro nie do szkoły, bo jestem chory.
2. Mamo, dzwonił tata, że do domu późno, bo ma dużo pracy.
3. Codziennie ze szkoły z Andrzejem i Piotrem.
4. (Wy) do klasy za chwileczkę.
5. Dokąd (ty)? — Do lekarza.
6. Lekarz do chorego.
7. Dzieci do sklepu.
8. Dzisiaj pan Solski wcześniej z biura, bo się źle czuje.

b. au passé

1. Kiedy dzieci do szkoły, spotkały mamę.
2. Paweł właśnie, ale wróci za godzinę.
3. Zwykle pani Nowicka do pracy wcześniej, więc dlaczego dzisiaj tak późno?
4. Barbara właśnie do domu.
5. Zawsze (my) do klasy za nauczycielką.
6. Dlaczego dziś (wy) wcześniej na lekcje?
7. Adam do apteki po lekarstwa dla ojca.
8. Przez cały tydzień (ja) wieczorem.

XIII. Mettez les phrases suivantes au passé et au futur (en conservant l'aspect):

1. Trzeba brać lekarstwa przez tydzień.
2. Trzeba iść do sklepu po cytryny.
3. Jest późno. Trzeba spać.
4. Trzeba kupić kwiaty dla Małgorzaty.
5. Trzeba zadzwonić do Jurka.
6. Zawsze trzeba na nią czekać.

XIV. Traduisez :

1. Il faut préparer le déjeuner.
2. Il fallait aller à la pharmacie voisine.
3. Il faudra aller acheter des médicaments pour le malade.
4. Il fallait téléphoner au médecin.
5. Il faut examiner le malade.
6. Demain il faudra aller faire les courses (en voiture).

XV. Complétez les phrases suivantes par l'infinitif convenable :

1. (robić/zrobić)
Adasiu! Trzeba porządek w pokoju.
2. (pokazywać/pokazać)
Proszę język.
3. (czytać/przeczytać)
Trzeba gazety i czasopisma.
4. (czekać/poczekać)
Czy jest pan Nowicki? — Będzie za chwileczkę. Proszę
5. (dzwonić/zadzwonić)
Helena ma wysoką gorączkę. Trzeba po lekarza.
6. (słuchać/postłuchać)(uczyć się/nauczyć się)
Moje dzieci! W szkole trzeba nauczycielki i dobrze się
7. (kłaść/położyć)
Gdzie trzeba te książki? — Proszę je na tym stoliku.
8. (wstawiać/wstać)(ubierać się/ubrać się)
Proszę i szybko

XVI. Répondez aux questions suivantes par la négative selon le modèle :

Czy **jest** pan Solski? → **Nie ma** pana Solskiego. Wczoraj też **go nie było**.
Jutro też **go nie będzie**.

1. Czy jest lekarz?
2. Czy jest nauczycielka Adama?
3. Czy jest pan Nowicki?
4. Czy jest pan dyrektor?
5. Czy są państwo Solscy?
6. Czy jest żona Andrzeja?

XVII. Répondez aux questions suivantes par l'affirmative puis par la négative en remplaçant les mots en caractères gras par un pronom personnel :

1. Czy **panią Małgorzatę** boli głowa?
2. Czy **dzieci** boli gardło?
3. Czy **pana Macieja** bolał brzuch?
4. Czy **państwa Solskich** bolała głowa?
5. Czy **dziecko** bolało gardło?
6. Czy **dziewczyny** bolał brzuch?

XVIII. Traduisez :

1. Où avais-tu mal ? — J'avais mal à la tête.
2. Où Pierre avait-il mal ? — Il avait mal au ventre.
3. (à une dame) Vous avez mal quelque part ? — Non, je n'ai mal nulle part. Je me sens très bien.
4. Tu n'as pas mal à la tête ? — Si.
5. (à un monsieur) Vous n'avez pas l'air bien. Avez-vous mal quelque part ? — Oui, j'ai très mal à la gorge.
6. Mon enfant a mal quelque part mais je ne sais pas où.
7. Ma grand-mère n'a jamais eu mal à la gorge.
8. Quelque chose ne va pas ? — Non, merci. Tout va bien.

XIX. Complétez les phrases suivantes par le verbe convenable :

1. (czuć się/poczuć się)
Ostatnio Piotr bardzo dobrze.
2. (rozbierać się/rozebrać się) (mówić/powiedzieć)
Proszę lekarz.
3. (my; kłaść się/położyć się)
Zwykle spać bardzo wcześnie.
4. (ja; pokazywać/pokazać)
Jutro pani moje nowe biuro.
5. (boleć/zaboleć)
Co ją? — ją głowa.
6. (wracać/wrócić)
Czy pan za tydzień?
7. (wy; robić/zrobić) (rozbierać się/rozebrać się) (kłaść się/położyć się)
Co teraz? — i do łóżka.
8. (opowiadać/opowiedzieć)
Oni zaraz dowcipy.

XX. Mettez les phrases suivantes au passé (en conservant l'aspect):

1. Zwykle pan Solski wraca wcześnie z pracy.
2. Co cię boli? — Boli mnie głowa.
3. Wieczorem Adam rozbiera się bardzo szybko i kładzie się do łóżka.
4. Gdzie państwo zwykle kupują owoce?
5. To dziecko pokazuje język!
6. W domu zawsze kładę teczkę obok łóżka. (f.)
7. Na co pan choruje? — Ja nigdy nie choruję!
8. Kiedy państwo Solscy jedzą kolację?

XXI. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

Zwykle Adam długo **odrabia** lekcje.

→ Tym razem **odrobił je** bardzo szybko.

1. Lekarz długo badał pana Solskiego.
2. Dzieci rozbierały się bardzo długo.
3. Roman długo kupował koszulę.
4. Czytaliśmy tę książkę bardzo długo.
5. Państwo Solscy długo jedli kolację.
6. Helena długo robiła herbatę.
7. Kąpaliśmy się bardzo długo w jeziorze.
8. Zwykle Barbara myje się bardzo długo.

XXII. Mettez le texte à la 1re personne du pluriel du présent :

Wstaję wczesnie. Jem śniadanie, a potem jadę do liceum. Po południu spotykam się z kolegami i idziemy na kawę. Czasami gram w piłkę albo idę na basen. Wieczorem odrabiam lekcje, potem czytam gazetę albo oglądam telewizję. Kiedy jest piękna pogoda, jadę nad jezioro. Tam kąpię się albo łowię ryby.

XXIII. Mettez le texte ci-dessus au passé imparfait.

XXIV. Mettez les mots entre parenthèses au cas convenable :

Moja koleżanka Marta ma dzisiaj imieniny. Kupiłam dla (ona) (książka).
Moja matka robiła (ciasto) z (dżem). Ja nie lubię (to ciasto), ale Marta bardzo (ono) lubi. Tu jest dom (Marta). Dzwonię. Marta otwiera drzwi.
Jest w (ładna zielona sukienka). Wchodzimy do (duży pokój). Na (piękny stół) jest tort czekoladowy. Na (stolik) widać (czerwona róża i prezent; pl.).
Wszystkiego najlepszego, Marto!

XXV. Traduisez :

- Paul, qu'est-ce qui se passe ? Tu es pâle et tu as mauvaise mine.
- Je ne me sens pas très bien. J'ai sans doute de la fièvre, je tousse et j'ai mal partout, au ventre, à la tête, à la gorge...
- J'appelle le médecin.

- Qu'avez-vous ?
- J'ai mal partout.
- Déshabillez-vous, s'il vous plaît. Tirez la langue et faites aaaa...
- Aaaaa...
- Vous avez de la fièvre ?
- Oui.
- Beaucoup ?
- Oh oui!
- C'est une simple angine. Prenez ces médicaments pendant trois jours et restez couché. Dans quatre jours vous serez en pleine forme.

J'adore rester au lit le dimanche. Je ne m'ennuie absolument pas. Je lis des livres et des revues. Le chat vient de temps en temps dans ma chambre, il reste tranquillement sur le lit et ronronne de plaisir. Je ne me lève que lorsque j'ai faim. Je me prépare des sandwiches et je retourne au lit. Ma femme n'aime pas du tout cela. Elle se lève très tôt, va au parc et fait des exercices de gymnastique (gimnastyka). Elle rentre pâle et fatiguée, elle a mal à la tête et est de mauvaise humeur. Moi, je me sens très bien. Je suis très gentil, alors je lui prépare du thé au citron.

POLITYKA

Prezes Jan Bijak
red. naczelny Jerzy Baczyński.
02-309 Warszawa 22, ul. Słupecka 6

wprost

Red. naczelny Marek Król.
02-017 Warszawa 22, al. Jerozolimskie 123

TYGODNIK POWSZECHNY

Red. naczelny ks. Adam Boniecki
31-007 Kraków, ul. Wiślna 12

LEKCJA SIEDEMNASTA

W RESTAURACJI

25 kwietnia odbyła się premiera sztuki *Mrożka Tango*, w której Małgorzata Solska gra rolę Eleonory.

W prasie ukazały się entuzjastyczne recenzje ze spektaklu. W telewizji był ciekawy wywiad z reżyserem. Następnego dnia po premierze reżyser zaprosił cały zespół na obiad do restauracji *Bazyliшек* na Rynku.

Cały zespół spotyka się przy wejściu o drugiej po południu. W szatni zostawiają płaszcze i parasole.

Małgorzata Solska *Cześć, Jurku. Jak się masz?*

Jurek Sołtysiak *Cześć, Małgosiu. Bardzo ładnie wyglądasz w tym czarnym kapeluszu!*

W sali restauracyjnej. Kelner podchodzi do stołu i podaje kartę.

Dyrektor *Nie wiemy, co wybrać. Jest taki wybór!*

(do kelnera) Co pan poleca?

Kelner *Na pierwsze danie polecam bardzo smaczną zupę grzybową albo barszcz, a na drugie polędwicę po angielsku.*

Wszyscy zamawiają. Kelner przynosi potrawy i butelki wody i piwa i życzy smacznego. Rozmowa jest bardzo ożywiona.

Aktor *Panie dyrektorze, co pan myśli o tym nowym spektaklu?*

Dyrektor *Główna rola bardzo mi się podoba. Ale umówiliśmy się, że nie będzie mowy o pracy przy obiedzie.*

Aktor *Ale pan powiedział, że ma dla nas niespodziankę!*

Dyrektor *Tak, latem cały zespół wyjeżdża na Międzynarodowy festiwal teatru w Awinionie.*

Wszyscy *Naprawdę?*

Dyrektor *Tak, ale porozmawiamy o tym jutro wieczorem po spektaklu.*

Wszyscy *Pijemy za zdrowie pana dyrektora.*

Kelner *Czy obiad państwu smakował?*

Dyrektor *Tak. Bardzo. A może ktoś z państwa napije się kawy?*

Wszyscy zamawiają kawę.

Kelner *Proszę bardzo.*

Dyrektor *I rachunek proszę.*

* * *

Sławomir MROŻEK (1930), pisarz i dramaturg. W swoich sztukach przedstawia ironiczny i absurdalny obraz świata.

Witold GOMBROWICZ (1904-1969), pisarz i dramaturg. Napisał różne powieści, między innymi *Ferdydurke*, oraz sztuki teatralne, między innymi *Ślub*.

VOCABULAIRE

Noms

barszcz (G.-u)
butelka
danie
dramaturg
festiwal (G.-u)
kapelusz (G.-a)
karta
kelner
lato
mowa
obraz (G.-u)
parasol (G.-a)
piwo
płaszcz (G.-a)
połędwica
południe
potrawa
prasa
przedstawienie
premiera
rachunek (G.-u)
recenzja
restauracja
rozmowa
rynek (G.-u)
spektakl (G.-u)
szatnia
sztuka
ślub (G.-u)
świat (G.-a)
wejście
wybór (G.-u)
wywiad (G.-u)
zespół (G.-u)

Adjectifs

absurdalny, a, e
czarny, a, e
entuzjastyczny, a, e
grzybowy, a, e
ironiczny, a, e
międzynarodowy, a, e
ożywiony, a, e
restauracyjny, a, e
smaczny, a, e

Pronoms

wszyscy (m.-p.)
ktoś

Expressions

jak się masz?
jest (była, będzie) mowa o + L.
połędwica po angielsku
smacznego

Noms propres

Awinion (G.-u)
Bazyliśzek (G.-a)
Eleonora
Gombrowicz (Witold)
Mroźek (Sławomir)
Rynek (G.-u)
Sławomir
Witold

Verbes

napić się*, -ję, -jesz (+ G.)
odbyć się*, odbędzie się, odbędą się
podawać, -ję, -jesz
podchodzić, -ę, -isz
polecać, -am, -asz
porozmawiać*, -am, -asz
powiedzieć*, powiem, powiesz
przedstawiać, -am, -asz
smakować, -uje, -ują
ukazać się*, -zę, -żesz
umówić się*, -ę, -isz
wybrać*, wybiorę, wybierzesz
zamawiać, -am, -asz
zaprosić*, zaproszę, zaprosisz
zostawiać, -am, -asz

Adverbes

ładnie

Autres

o + L.
oraz
po + L.
przy + L.

COUPLES ASPECTUELS

mówić , -ę, -isz	/	powiedzieć, powiem, powiesz, ..., powiedzą
odbywać się -a, -ają	/	odbyć się, odbędzie, odbędą się
podawać, -ję, -jesz	/	podać , -am, -asz, ..., podadzą
podchodzić, -ę, -isz	/	podejść , podejdę, podejdziesz
polecać, -am, -asz	/	polecić , -ę, -isz
przedstawiać, -am, -asz	/	przedstawić , -ę, -isz
rozmawiać, -am, -asz	/	porozmawiać , -am, -asz
smakować, -uje, -ują	/	zasmakować , -uje, -ują
ukazywać się , -uje, -uje	/	ukazać się, ukazę się, ukazesz się
umawiać się , -am, -asz	/	umówić się, -ę, -isz
wybierać , -am, -asz	/	wybrać, wybiorę, wybierzesz
zamawiać, -am, -asz	/	zamówić , -ę, -isz
zapraszać, -am, -asz	/	zaprosić, zaproszę, zaprosisz
zostawiać, -am, -asz	/	zostawić , -ę, -isz

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM ET L'ADJECTIF

Morphologie

Le locatif singulier (suite de la leçon 16)

a. Les noms masculins et neutres dont le radical se termine par une consonne molle ou durcie, ou par *k, g, ch*, prennent la désinence *-u*:

ex. *Wczoraj byłam na dobrym spektaklu.*

Hier, je suis allée à un bon spectacle.

Mieszkamy w dużym mieszkaniu.

Nous habitons un grand appartement.

Nauczycielka mówiła o dziecku pani Solskiej.

Le professeur parlait de l'enfant de Mme Solski.

b. Les noms féminins dont le radical se termine par une consonne molle prennent la désinence *-i*:

ex. *W mojej kuchni jest duży stół i cztery krzesła.*

Dans ma cuisine, il y a une grande table et quatre chaises.

c. Les noms féminins dont le radical se termine par une consonne durcie prennent la désinence *-y*:

ex. *Byłam dzisiaj w pracy.*

Aujourd'hui, je suis allée au travail.

Le locatif pluriel

Quel que soit le genre, la désinence du locatif pluriel est :

-**ach** pour les noms.

-**ych** pour les adjectifs.

ex. *Ten aktor grał w różny**ch** film**ach** Wajdy.*

Cet acteur a joué dans divers films de Wajda.

*Ona zawsze myśli o swoi**ch** dzieci**ach**.*

Elle pense toujours à ses enfants.

Récapitulation de la déclinaison du locatif

	MASCULIN	NEUTRE	FÉMININ
NOM SG.	-e -u		-e -y -i
ADJ. SG.	-ym		-ej
NOM PL.	-ach		
ADJ. PL.	-ych		

Syntaxe

Le locatif indique essentiellement des circonstances de lieu et de temps, introduites par les prépositions *na, o, po, przy* et *w*.

II. LES PRÉPOSITIONS O, PO, PRZY ET W

a. La préposition o

a.1. La préposition o, suivie du locatif du numéral ordinal au féminin (le nom *godzina* est sous-entendu), indique l'heure pleine.

ex. *O której (godzinie) się spotkamy? — O drugiej (godzinie) po południu*
A quelle heure nous verrons-nous? — A deux heures de l'après-midi.

O której państwo wyjeżdżają? — O ósmej wieczorem.

A quelle heure partez-vous? — A huit heures du soir.

a.2. La préposition o, suivie du locatif, indique également l'objet ou la personne dont il s'agit :

ex. *O czym mówicie? — Mówimy o pracy.*

De quoi parlez-vous? — Nous parlons du travail.

O kim myślisz? — O tym pięknym aktorze.

A qui penses-tu ? — A ce bel acteur.

Oni lubią dyskutować o informatyce.

Ils aiment discuter d'informatique.

W tej książce jest mowa o polskim teatrze.

Dans ce livre, il est question du théâtre polonais.

b. La préposition *po*

b.1. Employée avec le locatif, elle peut exprimer la succession des événements dans le temps.

ex. **Kiedy pójdziesz na próbę? — Pójdę po południu.**

Quand iras-tu à ta répétition ? — J'irai cet après-midi.

Po szkole zawsze wracam do domu.

Après l'école je rentre toujours à la maison.

b.2. Suivie d'un adjectif ayant un suffixe en -u, elle forme une locution adverbiale.

ex. **Dyrektor mówi doskonale po polsku.**

Le directeur parle parfaitement polonais.

Kelner poleca polędwicę po francusku.

Le garçon conseille le filet de bœuf à la française.

c. La préposition *przy*

Elle est toujours suivie du locatif.

c.1. Elle exprime la proximité dans l'espace.

ex. **Cały zespół spotkał się przy wejściu do restauracji.**

Toute la troupe s'est retrouvée à l'entrée du restaurant.

Dobrze się czuję przy tobie.

Je me sens bien près de toi.

c.2. Elle exprime la simultanéité.

ex. **Nie będzie mowy o pracy przy obiedzie.**

On ne parlera pas travail pendant le déjeuner.

d. La préposition *w*

Employée avec le locatif, elle peut avoir une valeur temporelle.

ex. **Kiedy pójdziesz do lekarza? — Pójdę w tym tygodniu.**

Quand iras-tu chez le médecin ? — J'irai cette semaine.

W tym roku pojedziemy do Polski w marcu, a nie w lipcu.

Cette année, nous irons en Pologne en mars et non en juillet.

III. LES PRONOMS PERSONNELS

Au locatif, les pronoms personnels n'ont que la forme prépositionnelle.

N.	<i>ja</i>	<i>ty</i>	<i>on / ono</i>	<i>ona</i>	<i>my</i>	<i>wy</i>	<i>oni / one</i>
L.	<i>mnie</i>	<i>tobie</i>	<i>nim</i>	<i>niej</i>	<i>nas</i>	<i>was</i>	<i>nich</i>

ex. *Barbara często myśli o Pawle i dużo o nim mówi.*

Barbara pense souvent à Paul et parle beaucoup de lui.

Widziałaś ostatnią sztukę Mrożka? Co o niej myślisz?

Tu as vu la dernière pièce de Mrozek? Qu'en penses-tu?

IV. LES PRONOMS INTERROGATIFS *KTO* ET *CO*

a. Le pronom interrogatif *kto*

Il a au locatif la forme *kim*.

ex. *O kim jest mowa? — Jest mowa o Adamie.*

De qui est-il question? — Il est question d'Adam.

b. Le pronom interrogatif *co*

Il a au locatif la forme *czym*.

ex. *O czym myślisz? — Myślę o wakacjach.*

A quoi penses-tu? — Je pense aux vacances.

V. LES PRONOMS ET ADVERBES INDÉFINIS *KTOŚ*, *COŚ*, *JAKIŚ*, *KIEDYŚ* ET *GDZIEŚ*

Certains pronoms et adverbes comme *kto*, *co*; *jaki*, *a*, *e*; *kiedy*; *gdzie* ... prennent une valeur d'indéfinis lorsqu'on leur ajoute la particule **-ś** :

ex. *Czy ktoś napije się kawy?*

Est-ce que quelqu'un veut un café?

Czy napijesz się czegoś?

Veux-tu boire quelque chose?

Ona kupiła jakąś książkę.

Elle a acheté un livre.

Kiedyś tam byłem.

J'y suis allé autrefois (un jour).

Ta książka gdzieś jest.

Ce livre est quelque part.

VI. LE VERBE

Syntaxe

a. Le verbe *prosić*

Il peut se construire avec l'accusatif seul.

ex. *Rachunek proszę.*

L'addition, s'il vous plaît.

b. Le verbe défectif *smakować*

Employé à la 3e personne du singulier ou du pluriel, le verbe *smakować* signifie « être du goût de », « plaire à ».

ex. *Czy obiad państwu smakował?*

Le déjeuner vous a-t-il plu ?

Czy to ciasto ci smakuje?

Tu aimes ce gâteau ?

c. Le verbe *napić się*

Il se construit avec le génitif.

ex. *Czego państwo się napiją? — Kawy.*

Que voulez-vous boire ? — Un café.

VII. LA CONCORDANCE DES TEMPS

Le verbe de la proposition subordonnée complétive se met au présent, au passé ou au futur selon qu'il exprime une action simultanée, antérieure ou postérieure à l'action exprimée par le verbe de la proposition principale.

ex. *Mówiłeś, że on pisze list.*

Tu disais qu'il écrivait une lettre.

Mówiłeś, że on napisał list.

Tu disais qu'il avait écrit une lettre.

Mówiłeś, że on napisze list.

Tu disais qu'il écrirait une lettre.

VIII. L'EXPRESSION DU TEMPS

Le complément circonstanciel de temps se met parfois au génitif (cf. la date, leçon 12)

ex. *Paweł zadzwonił do Basi następnego dnia.*

Paul a téléphoné à Basia le jour suivant.

CONNAISSANCE PASSIVE

— du vocatif de *pan dyrektor* : *panie dyrektorze*

— du vocatif de *Jurek* : *Jurku*

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes:

1. Co odbyło się 25 kwietnia?
2. Kim jest Mrożek?
3. Jaką rolę gra Małgorzata Solska?
4. Jakie były recenzje ze spektaklu?
5. Z kim był wywiad w telewizji?
6. Dokąd reżyser zaprosił cały zespół?
7. Gdzie oni się spotkali? O której godzinie?
8. Gdzie oni zostawili płaszcze i parasole?
9. Kogo spotkała Małgorzata Solska w restauracji?
10. W czym Małgosia ładnie wygląda?
11. Kto podchodzi do stołu w sali restauracyjnej? Dlaczego?
12. Czy wszyscy wiedzą, co wybrać?
13. Co poleca kelner?
14. Co przynosi kelner?
15. Co mówi kelner, kiedy podaje obiad?
16. Dlaczego rozmowa jest bardzo ożywiona?
17. Co to jest *Ślub*?
18. Kto napisał tę sztukę?
19. Co wiesz o Witoldzie Gombrowiczu?
20. Czy dyrektor lubi mówić o pracy przy obiedzie?
21. O czym oni mówią przy obiedzie?
22. Dokąd cały zespół wyjedzie latem?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes:

1. O czym lubisz czytać?
2. O czym lubisz rozmawiać?
3. O czym lubisz myśleć?
4. O czym lubisz pisać w listach?
5. O kim lubisz myśleć?
6. O kim lubisz rozmawiać?
7. Jakie sztuki Mrożka znasz?
8. Jakie sztuki Gombrowicza znasz?
9. Jakie powieści Gombrowicza znasz?
10. Jak się nazywa bohater powieści *Ferdydurke*?
11. Jak się nazywa bohaterka *Ślubu*?
12. Jakie polskie potrawy znasz?
13. Jakie polskie potrawy lubisz?
14. *(do dziewczyny)* W czym ładnie wyglądasz? W spodniach czy w sukience?
15. Czy ładnie wyglądasz w kapeluszu?
16. Czy ładnie wyglądasz w czarnym kolorze?

II. Reprenez les dialogues suivants en remplaçant les mots en caractères gras :

- A. Co jest na obiad?
 B. Na pierwsze danie jest **barszcz**. (zupa grzybowa / sałatka /...)
 Na drugie danie jest **połędwica po angielsku**. (mięso + kartofle / wędlina + ogórki /...)
- A. Dzień dobry!
 B. Dzień dobry! Ładnie wyglądasz **w tym czarnym kapeluszu**.
 (ta czerwona sukienka / te białe spodnie /...)
- A. Co myślisz **o tej aktorce**? (dziewczyna Piotra / chłopak Marty / siostra Romana / ostatnia sztuka Mrożka / ostatni film Wajdy /...)
 B. Myślę, że jest **interesująca**. (brzydki / sympatyczny / piękny / ciekawy / zły /...)
- A. O której godzinie się spotkamy?
 B. Spotkamy się **o drugiej po południu przy teatrze**. (15.00 / 17.00 /... / klub / kiosk / apteka / restauracja / budka telefoniczna /...)

III. Racontez une sortie au restaurant à l'occasion d'une fête ou d'un autre événement.

EXERCICES

I. Indiquez la nature de la consonne du radical des mots suivants puis formez le locatif singulier que vous emploierez dans des phrases :

1. lekcja	5. kapelusz	9. restauracja
2. park	6. praca	10. zespół
3. rola	7. telewizja	11. wejście
4. recenzja	8. płaszcz	12. południe

II. Indiquez le locatif pluriel des mots suivants et employez-les dans des phrases :

1. festiwal	5. recenzja	9. butelka
2. potrawa	6. książka	10. barszcz
3. spektakl	7. kino	11. sztuka
4. wywiad	8. rozmowa	12. zespół

III. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

Idę **do teatru**. → Jestem **w teatrze**.

1. Idziemy do restauracji.
2. Pójdziemy na spektakl.
3. Oni idą na kolację do Anny.
4. W sobotę pójdziemy na ślub Heleny.

5. Idziecie do pracy.
6. Idziemy do sali restauracyjnej.
7. One pójdą na Rynek.
8. Wchodzimy do domu.
9. Oni idą do hotelu.
10. Pojedziemy do Awinionu na festiwal.

IV. *Complétez les phrases suivantes :*

1. (ta nowa restauracja)	Zjemy obiad w
2. (ten niebieski płaszcz)	Ładnie wyglądasz w
3. (to wypracowanie)	Co myśli nauczycielka o
4. (ich wycieczka)	Rozmawialiśmy o do Paryża.
5. (ten pobliski park)	Spotkaliśmy Małgorzatę w
6. (ta dobra kolacja)	Jak się czujesz po
7. (ten mały pokój)	Zrobię porządek w
8. (to wejście do kina)	Spotkamy się przy
9. (twoje dzieci)	Często myślimy o
10. (swoja dziewczyna)	Marek nigdy nie mówi o
11. (wasz dom)	Kto mieszka w
12. (jego praca)	Nie lubię myśleć o

V. *Mettez les phrases suivantes au pluriel :*

1. Ta aktorka gra w filmie Wajdy.
2. Jaka była recenzja, która ukazała się w gazecie?
3. O którym chłopcu jest mowa?
4. W którym domu mieszka twoja koleżanka?
5. Twoje książki leżą wszędzie: na krześle, na stole, na łóżku.
6. W której sztuce Gombrowicza jest mowa o Polsce?
7. W którym teatrze byłeś na sztuce Mrożka?
8. Zawsze robię zakupy w tym sklepie.

VI. *Complétez les phrases suivantes selon le modèle :*

(matka Ewy) O **kim** myślisz? — Myślę o **matce** Ewy.

1. (kolega Adama)	O mówisz? — Mówię o
2. (fotel)	W siedzisz? — Siedzę w
3. (ostatnia sztuka Mrożka)	O jest mowa? — Jest mowa o
4. (rodzina Macieja)	O rodzinie mówisz? — Mówię o
5. (czerwona sukienka)	W pójdziesz na imieniny do Heleny?
— Pójdę w
6. (ty)	O często myślisz? — O
7. (miejsce Basi)	Adasiu, na miejscu siedzisz? — Siedzę
na
8. (samochód)	Przy stoi Marek? — On stoi przy
9. (stolik)	Na leżą lekarstwa? — One leżą na
10. (mąż i dzieci)	Przy czujesz się dobrze? — Przy

VII. Complétez les phrases suivantes :

1. (ja)	Co myślisz o
2. (oni)	To jest książka o
3. (wy)	Co oni mówią o
4. (ono)	Co wiecie o
5. (ty)	Często myślę o
6. (on)	Czy wiecie coś o
7. (my)	Czy często myślicie o
8. (ona)	Czytałam o w gazecie.

VIII. Remplacez les mots en caractères gras par les pronoms personnels convenables :

1. Basia często myśli o **Pawle**.
2. Rozmawiamy o **nowej nauczycielce**.
3. Czytam książkę o **słynnym amerykańskim gangsterze**.
4. Co pan wie o **tych pisarzach**?
5. Pani Nowicka często opowiada o **swoich rodzicach**.
6. To jest piosenka o **pięknej dziewczynie**.
7. To jest książka o **Gombrowiczu**.
8. To będzie film o **Helenie Modrzejewskiej**.

IX. Complétez les phrases suivantes par la forme convenable du pronom relatif :

1. Bardzo dobrze znam dziewczynę, o mówiłeś.
2. Pójdziemy na film, w gra Cybulski.
3. To są płyty, o mówiłem.
4. Spektakl, na byliśmy wczoraj wieczorem, jest bardzo ciekawy.
5. Pociąg, w spotkałam tę miłą panią, jechał z Krakowa do Warszawy.
6. To są zdjęcia, na widać Macieja i Małgorzatę.
7. Sztuka, na byliśmy wczoraj, skończyła się wcześniej.
8. To sukienka, w Marta była na imieninach Basi.

X. Complétez les phrases suivantes par les interrogatifs **który** ou **jaki** :

1. W roku pan Nowicki był w Paryżu?
2. O aktorce mówicie?
3. Po meczu to się stało?
4. W sukience pójdziesz do restauracji?
5. Przy wejściu do teatru mamy się spotkać?
6. W gazetach były artykuły o tym spektaklu?
7. Na ulicy mieszka Paweł?
8. W rolach Małgorzata ci się podoba?

XI. Complétez les phrases suivantes par **ktoś** ou **coś** à la forme convenable:

1. Czy napije się herbaty?
2. Czy tam znałeś?
3. Czy nie jest w porządku z tobą?
4. Czy potrzebujesz?
5. Czy na widziałaś taką sukienkę?
6. Czy z rozmawiała pani o tym?
7. Czy słyszysz?
8. Czy napijesz się

XII. Complétez les phrases suivantes par **coś**, **ktoś**, **jakiś**, **kiedys** ou **gdzieś** puis traduisez-les:

1. Dzwoni pani do ciebie.
2. Czy będzie wieczorem w domu?
3. Mam dla ciebie.
4. opowiem, jak spędziłam wakacje.
5. Przecież ten list musi być!
6. Pokażę
7. musimy się spotkać.
8. to musi zrobić!

XIII. Répondez aux questions suivantes par la négative selon le modèle:

Czy pan zna **jakiegoś pisarza**? → Nie, nie znam **żadnego pisarza**.

1. Czy Paweł prosił o jakieś francuskie czasopisma?
2. Przepraszam, czy jest tu jakiś sklep warzywny?
3. Czy znasz jakąś aktorkę?
4. Czy możesz pójść po jakieś owoce?
5. Czy państwo ostatnio widzieli jakiś dobry film?
6. Czy ten pisarz pisze o jakimś interesującym człowieku?

XIV. Répondez aux questions suivantes selon le modèle (en précisant s'il s'agit du matin, de l'après-midi ou du soir):

(3.00) O której godzinie wrócisz? → Wrócę **o trzeciej po południu**.

1. (10.00) O której godzinie spektakl się kończy?
2. (4.00) O której godzinie pani Solska ma się spotkać z reżyserem?
3. (5.00) O której godzinie Zbyszek przyjdzie jutro do ciebie?
4. (8.00) O której godzinie zaczyna się film?
5. (2.00) O której godzinie ten pociąg wyjeżdża z Warszawy?
6. (9.00) O której godzinie pan Solski będzie we Wrocławiu?
7. (6.00) O której godzinie wróciłeś z pracy?
8. (10.00) O której godzinie poszedłeś do parku?

XV. Complétez les phrases suivantes :

1. (8.00) (18.00) Ta apteka jest otwarta od do
2. (10.00) (19.00) Ten dom towarowy jest otwarty od do
3. (11.00) (24.00) Ta restauracja jest otwarta od do
4. (7.00) (17.00) Ten kiosk jest otwarty od do
5. (9.00) (16.00) Ten klub jest otwarty od do
6. (16.00) (1.00) To kino jest otwarte od do

XVI. Complétez le texte par les prépositions **do na o po przy w z** :

..... pracy idziemy kina film Andrzeja Wajdy.
tym filmie jest mowa Polsce wojnie. Barbara płacze, bo film
jest smutny.

Teraz wychodzimy kina i idziemy kolację. wejściu
..... restauracji spotykamy Annę. Ona była teatrze
sztuce Mrożka *Tango*.

Barbara : Co myślisz aktorce, która gra główną rolę?

Anna : Jest wspaniała. prasie były bardzo dobre recenzje, a
..... telewizji był ciekawy wywiad reżyserem.

XVII. Complétez les phrases suivantes :

1. (ukazywać się)
W tym czasopiśmie recenzje zawsze w piątek.
2. (odbyć się)
Kiedy premiera *Ślubu*?
3. (zaprosić; 1re pl.)
W sobotę cię na obiad do restauracji.
4. (spotkać się; 2e pl.)
Gdzie? — Na Rynku.
5. (podać; 1re sg.)
Zaraz pani gorącą herbatę.
6. (polecić)
Państwo Solscy restaurację *Bazyliшек* na Rynku.
7. (wybrać; 2e sg.)
Czy sama swojego męża? — Oczywiście!
8. (umówić się; 2e sg.)
Z kim w piątek? — Z moją dziewczyną.

XVIII. Mettez le texte de l'exercice XVI au passé jusqu'à *spotykamy Annę*.

XIX. Complétez les phrases suivantes par le verbe convenable :

1. (odbywać się/odbyć się)
Premiera sztuki za tydzień.
2. (ukazywać się/ukazać się)
Za dwa dni recenzje ze spektaklu.
3. (zapraszać/zaprosić)
Po premierze dyrektor zawsze zespół do restauracji.
4. (spotykać/spotkać)
Barbara Annę co dzień w szkole.
5. (zostawiać/zostawić)
W restauracjach w Polsce wszyscy płaszcze w szatni.
6. (podchodzić/podejść)
Kelner zaraz do naszego stołu.
7. (podawać/podać)
Czy może pan kartę?
8. (wybierać/wybrać)
Tym razem naprawdę nie wiem, co

XX. Traduisez :

C'est la fête de Barbara aujourd'hui. Elle a mis la robe neuve qu'elle a reçue en cadeau. Son père a invité toute la famille au restaurant. Ils ont laissé leur manteau au vestiaire, puis sont entrés dans la salle.

M. Solski a passé la commande.

— En entrée, du bortch, s'il vous plaît.

— Hélas, il n'y en a plus.

— Alors une soupe aux champignons. Et comme plat de résistance un filet de bœuf à l'anglaise, avec des pommes de terre. Et comme dessert, que conseillez-vous ?

— Il y a un très bon gâteau au chocolat, mais je vous recommande le gâteau aux pommes, qui est très bon, lui aussi.

Après le déjeuner, ils sont allés au cinéma voir le dernier film de Polański. Demain, Barbara doit aller dîner chez Paul.

WIERSZ JANA BRZEC HWY

Był leń, co zwał się Michałek.
Nie robił nic **w poniedziałek**.
Spać poszedł, a wstał **we wtorek**
Dopiero na podwieczorek.
Zaczekał aż przyszła **środa**,
Lecz czasu było mu szkoda.
Do książki zabrał się **w czwartek**,
Lecz nawet nie rozciął kartek.
Pomyślał: « Jutro jest **piątek**,
Więc **w piątek** zrobię początek ».
A **w piątek** rzekł: « **Na sobotę**
Odłożę raczej robotę ».
Przyszła **sobota**. « **W niedzielę**
Odpocznę sobie niewiele ».
I znowu nasz Michałek
Nie robił nic **w poniedziałek**.

LEKCJA OSIEMNASTA

**PRZEDSTAWIAM CI
MOJEGO CHŁOPAKA**

Kawiarnia na placu Konstytucji. Basia i jej koleżanka Ewa czekają na Pawła. Ewa jeszcze go nie zna, chociaż Basia ciągle o nim opowiada, że taki przystojny, taki inteligentny, taki grzeczny, taki kochany... Ewa jest bardzo niecierpliwa.

Ewa *Czy na pewno przyjdzie?*

Basia *Oczywiście, ale może się spóźnić, bo pojechał na Pragę pomóc wujkowi. Jego wujek kupił mieszkanie i dzisiaj się przeprowadza.*

...

Ewa *Wiesz co, mam kłopot. Elżbieta Morawiecka pożyczyła ode mnie książkę Konwického i jeszcze mi jej nie oddała, a obiecałam panu Jankowskiemu, że mu ją pożyczę. Ty jej nie masz, bo nigdzie nie mogę jej dostać?*

Basia *Mam. Więc chętnie ci ją pożyczę. Nie ma problemu.*

Ewa *Dziękuję ci bardzo.*

Basia *Nie ma za co. Musisz powiedzieć Eli, że książka jest ci potrzebna i że ona ma ci ją oddać jak najszybciej. A zresztą najlepiej pożyczać książki tylko bliskim kolegom i koleżankom.*

Przed kawiarnią zatrzymuje się taksówka. Wysiada z niej Paweł.

Basia *O! Już jest Paweł.*

(do Pawła) *Jak dobrze, że już jesteś!*

(do Ewy) *Ewo, przedstawiam ci Pawła.*

Ewa *Bardzo mi miło.*

Paweł *Mnie również. Cieszę się, że wreszcie mamy okazję się poznać. O, widzę, że zamówiłyście ciastka i lody bakaliowe.*

Basia *Tak, to specjalność tej kawiarni.*

Paweł *Smakują wam?*

Basia *Bardzo. Są naprawdę pyszne. Też ci zamówić?*

Paweł *Nie, dziękuję. Nie mam ochoty na lody. Chce mi się tylko pić. Zamówię sobie gorącą herbatę, bo jest mi strasznie zimno.*

* * *

Tadeusz KONWICKI (1926), pisarz i reżyser filmowy. Napisał różne powieści, między innymi *Dziurę w niebie*, *Nic albo nic*, *Kronikę wypadków miłosnych*, *Kompleks polski*, *Małą apokalipsę* i *Czytadło*.

VOCABULAIRE

Noms

apokalipsa
ciastko
dziura
kawiarnia
kompleks (G.-u)
konstytucja
kronika
lód (G.-u), lody (pl.)
niebo
okazja
plac (G.-u)
problem (G.-u)
specjalność (f.)
taksówka
wujek
wypadek (G.-u)

Noms propres

Ela
Elżbieta
Jankowski
Konwicki
Morawiecka
Praga
Tadeusz

Adjectifs

bakaliowy, a, e
bliski, a, e
grzeczny, a, e
miłosny, a, e
niecierpliwy, a, e
potrzebny, a, e
przystojny, a, e

Expressions

chce mi się pić
jak najszybciej
nie ma za co

Verbes

dać, dam, dasz, ..., dadzą
dostać*, dostanę, dostaniesz
obiecać*, -am, -asz
oddać*, oddam, oddasz, ..., oddadzą
pomóc*, pomogę, pomożesz + D.
poznać się, -am, -asz
pożyczać, -am, -asz (co komu)
pożyczyć*, -ę, -ysz (co od kogo)
przeprowadzać się, -am, -asz
spóźnić się*, -ę, -isz
wysiadać, -am, -asz
zamówić*, -ę, -isz
zatrzymać się, -uję, -ujesz

Adverbes

najlepiej
nigdzie
zimno
zresztą

COUPLES ASPECTUELS

dawać , daję, dajesz	/	dać, dam, dasz, ..., dadzą
dostawać, -ję, -jesz	/	dostać, dostanę, dostaniesz
obiecować , -uję, -ujesz	/	obiecać, -am, -asz
oddawać , -ję, -jesz	/	oddać, oddam, oddasz, ..., oddadzą
pomagać , -am, -asz	/	pomóc, pomogę, pomożesz
poznawać się , -ję, -jesz	/	poznać, -am, -asz
pożyczać, -am, -asz	/	pożyczyć, -ę, -ysz
przeprowadzać się, -am, -asz	/	przeprowadzić się , -ę, -isz
spóźniać się , -am, -asz	/	spóźnić się, -ę, -isz
wysiadać, -am, -asz	/	wysiąść , wysiadę, wysiądziesz (passé : wysiadł, wysiedli)
zamawiać , -am, -asz	/	zamówić, -ę, -isz
zatrzymać się, -uję, -ujesz	/	zatrzymać się , -am, -asz

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM ET L'ADJECTIF

Morphologie

a. Le datif singulier

a.1. Le masculin

Les masculins prennent la désinence :

-**owi** pour les noms

-**emu** pour les adjectifs.

ex. *Obiecałem tę książkę mi**emu** chłopakowi.*

J'ai promis ce livre à un charmant garçon.

Exceptions. *brat, chłopiec, kot, ojciec, pan* prennent la désinence **-u**.

ex. *Ten kapelusz bardzo się podoba ojcu.*

Ce chapeau plaît beaucoup à mon père.

a.2. Le neutre

Les neutres prennent la désinence :

-**u** pour les noms

-**emu** pour les adjectifs.

ex. *Daję czekoladki **temu** sympatyczn**emu** dziecku.*

Je donne des chocolats à cet enfant sympathique.

a.3. Le féminin

Les féminins ont au datif singulier une désinence identique à celle du locatif :

-**é, -y, -i** pour les noms

-**ej** pour les adjectifs

ex. *Pożyczyłem książkę Elżbiecie Morawieckiej.*

J'ai prêté un livre à Elisabeth Morawiecki.

*Obiecałam swój zeszyt now**ej** uczennicy.*

J'ai promis mon cahier à la nouvelle élève.

*Wnuczka pomaga swoj**ej** babci.*

La petite-fille aide sa grand-mère.

b. Le datif pluriel

Quel que soit le genre, la désinence du datif pluriel est :

-**om** pour les noms

-**ym** pour les adjectifs.

- ex. *Pożyczam książki tylko dobrym kolegom.*
Je ne prête mes livres qu'à de bons camarades.
Jej babcia często pomagała moim rodzicom.
Sa grand-mère aidait souvent mes parents.

Récapitulation de la déclinaison au datif

	MASCULIN	NEUTRE	FÉMININ
NOM SG.	-owi (-u)	-u	-e -y -i
ADJ. SG.	-emu		-ej
NOM PL.	-om		
ADJ. PL.	-ym		

Syntaxe

a. Le datif (D.) est le cas du complément d'objet indirect.

- ex. *Przedstawiam ci mojego chłopaka.*
Je te présente mon petit ami.
Obiecałam babci, że przyjdę dzisiaj wieczorem.
J'ai promis à grand-mère de venir ce soir.
Dziękuję panu za książkę.
Je vous remercie pour le livre. (à un monsieur)
Muszę pomóc wujkowi.
Je dois aider mon oncle.
Do widzenia państwu!
Au revoir, mesdames, messieurs.

b. Le datif et les tournures impersonnelles

On emploie le datif pour exprimer le sujet réel dans de nombreuses tournures impersonnelles.

- ex. *Adasiowi i ojcu chce się jeść.*
Adam et son père ont faim.
Dziecku chciało się pić.
L'enfant avait soif.
Jest nam zimno.
Nous avons froid
Było mi dobrze z tobą.
J'étais bien avec toi.

Au passé, le verbe se met à la 3e personne du neutre singulier.

ex. *Czy pani nie **było** zimno w górach?*

N'avez-vous pas eu froid à la montagne ?

II. LES PRONOMS PERSONNELS

Au datif, les pronoms personnels se déclinent de la façon suivante :

NOMINATIF	FORME FAIBLE	FORME FORTE	FORME PRÉPOSITIONNELLE
<i>ja</i>	<i>mi</i>	<i>mnie</i>	
<i>ty</i>	<i>ci</i>	<i>tobie</i>	
<i>on / ono</i>	<i>mu</i>	<i>jemu</i>	<i>niemu</i>
<i>ona</i>	<i>jej</i>		<i>niej</i>
<i>my</i>	<i>nam</i>		
<i>wy</i>	<i>wam</i>		
<i>oni / one</i>	<i>im</i>		<i>nim</i>

ex. *Pożyczyłem książkę Pawłowi, a nie Elżbiecie. To **jemu** pożyczyłem książkę, a nie **jej**.*

J'ai prêté mon livre à Paul et non à Élisabeth. C'est à lui que j'ai prêté mon livre et non à elle.

Czy ta książka jest **ci** potrzebna? — Nie, nie jest **mi** potrzebna.

As-tu besoin de ce livre ? — Non, je n'en ai pas besoin.

III. LES PRONOMS INTERROGATIFS ET RELATIFS *KTO* ET *CO*

a. Le pronom *kto* a au datif la forme *komu*.

ex. ***Komu** pożyczyłeś płyty? — Pożyczyłem płyty Ewie.*

À qui as-tu prêté tes disques ? — J'ai prêté mes disques à Ève.

b. Le pronom *co* a au datif la forme *czemu*.

IV. LE VERBE

Le couple aspectuel *dawać* / *dać*

a. Le verbe *dawać*

Il appartient à la classe verbale en -'e, -'esz et comporte le suffixe -*wa*- à l'infinitif.

Il se conjugue : *daję, dajesz...*

b. Le verbe *dać*

Il appartient à la classe verbale en -*am*, -*asz*. Il se conjugue :

dam

dasz

da

damy

dacie

dadzą

N.B. Se conjuguent de la même manière tous les composés de *dawać* et *dać*.

ex. *oddawać* / *oddać*

podawać / *podać*

sprzedawać / *sprzedać*

CONNAISSANCE PASSIVE :

— du superlatif de l'adverbe *szybko* : *najszybciej*

— du superlatif de l'adverbe *dobrze* : *najlepiej*

— du datif de *się* : *sobie*

— du féminin en consonne *specjalność*

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Która to lekcja?
2. Jaki jest tytuł tej lekcji?
3. Gdzie jest Basia ze swoją koleżanką Ewą?
4. Co to jest kawiarnia?
5. Na kogo czeka Basia i Ewa?
6. Czy Ewa zna już Pawła?
7. Co Basia opowiada o Pawle?
8. Jaka jest Ewa?
9. Dlaczego Paweł może się spóźnić?
10. Gdzie wujek Pawła dostał mieszkanie?
11. Co robi dzisiaj wujek Pawła?
12. Komu Ewa pożyczyła książkę Konwickiego?
13. Kim jest Konwicki? Co napisał?
14. Czy Elżbieta Morawiecka oddała książkę Ewie?

15. Komu Ewa obiecała tę książkę?
16. Jak Basia pomoże Eli?
17. Co Ewa ma powiedzieć Eli?
18. Co zatrzymuje się przed kawiarnią?
19. Kto wysiada z taksówki?
20. Kto przedstawia kogo i komu?
21. Co Ewa odpowiada Pawłowi?
22. Czy Paweł znał już Ewę?
23. Co Basia i Ewa sobie zamówiły?
24. Czy te lody są smaczne?
25. Czy Paweł ma ochotę na lody?
26. Dlaczego on zamawia sobie gorącą herbatę?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes:

1. Czy często chodzisz do kawiarni?
2. Co często zamawiasz w kawiarni?
3. Co zamawiasz, kiedy jest ci zimno?
4. Co zamawiasz, kiedy jest ci gorąco?
5. Co zamawiasz, kiedy jesteś głodny (głodna)?
6. Czy twój chłopak (twoja dziewczyna) spóźnia się?
7. Jaki on jest? (Jaka ona jest)?
8. Komu przedstawiłeś swoją dziewczynę (przedstawiłaś swojego chłopaka) pierwszy raz?
9. Czy ona się spodobała? (Czy on się spodobał?)
10. Czy pożyczasz książki, płyty? Dlaczego?
11. Czy kiedyś kolega nie oddał (koleżanka nie oddała) ci czegoś?
12. Czy ty zawsze oddajesz wszystko, co pożyczasz?
13. Czy pomagasz od czasu do czasu rodzinie, kolegom, koleżankom?
14. Czy ktoś ci pomaga, kiedy odrabiasz lekcje?

II. Reprenez les dialogues suivants en remplaçant les mots en caractères gras:

- A. Nie ma **Pawła**? (Anna / Piotr / Marek / Krystyna /...)
- B. Paweł pomaga **wujkowi**. **Wujek się przeprowadza**.
(siostra / brat / rodzice / babcia /...)
- A. Przedstawiam **ci mojego chłopaka**.
(pan / pani / państwo / wy /...) (wujek / moja dziewczyna /...)
- B. Bardzo **mi** miło. **Cieszę się**, że **mam** wreszcie okazję **pana** poznać.
- A. Pożyczyłem **książkę Elżbiecie** i jeszcze mi **jej** nie oddała.
(płyta / wieża / magnetofon / ostatni numer *Polityki* /...)
(Roman / brat / pan Nowicki / dziecko / Helena /...)
- B. Musisz powiedzieć **Elżbiecie**, że jest ci **ona** potrzebna jak najszybciej.

- A. Zamówić ci **piwo**? (kawę / ciastko / herbatę /...)
 B. Nie, dziękuję. Nie chce mi się **pić**. Zamówię sobie **lody**.
 (ciastko / gorąca herbata / tort z owocami /...)

EXERCICES

I. *Indiquez le datif des mots suivants et employez-les dans des phrases :*

1. mój wujek	5. piękna aktorka	9. Elżbieta
2. ten chłopak	6. nowy dyrektor	10. młody człowiek
3. ta miła dziewczyna	7. to dziecko	11. starsza pani
4. wysoki kelner	8. bliska koleżanka	12. twoja mama

II. *Quels sont les cas possibles des mots suivants. Indiquez leur nominatif :*

1. matce	5. Andrzejowi	9. gardle
2. teatrze	6. niedzieli	10. babci
3. szkole	7. oknie	11. torcie
4. pracy	8. uczniom	12. gorączce

III. *Mettez les phrases suivantes au pluriel :*

1. Często pomagam bliskiej koleżance.
2. Kupujesz ciastko dziecku.
3. Życzę solenizantce dużo zdrowia.
4. Żona podaje choremu mężowi gorącą herbatę.
5. Irena pożyczyła płytę siostrze Marty.
6. On obiecał temu panu książkę Konwickiego.
7. Czy smakuje pani mój tort?
8. Co zamówić temu chłopcu? Kawę czy herbatę?

IV. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

Wujek się przeprowadza. → **Muszę pomóc wujkowi.**

1. Ojciec robi zakupy.
2. Siostra Jana uczy się matematyki.
3. Dobry znajomy pani Małgorzaty się przeprowadza.
4. Syn pana Nowickiego się przeprowadza.
5. Rodzice sprzątają mieszkanie.
6. Twoja dziewczyna wybiera płyty.
7. Mój polski kolega pisze list po francusku.
8. Państwo Solscy przygotowują kolację.

V. *Répondez aux questions suivantes selon le modèle :*

Komu pożyczyłeś tę książkę? → Pożyczyłem ją **Elżbiecie**.

1. (Jurek Sołtysiak) Komu obiecałeś tę książkę?
2. (koleżanka) Komu powiedziałaś o tej niespodziance?

3. (cała rodzina)	Komu smakował mój tort?
4. (ta piękna aktorka)	Komu pan przyniósł te kwiaty?
5. (mój brat)	Komu przedstawiłeś tę Francuzkę?
6. (babcia)	Komu pan pomagał wczoraj?
7. (ojciec Adama)	Komu pożyczyłeś samochód?
8. (Roman)	Komu podobały się te koszule?
9. (Paweł i Marek)	Komu chciało się jeść?
10. (my i oni)	Komu było zimno?
11. (Ela)	Basiu, komu pożyczyłaś moją płytę Szopena?
12. (twoje koleżanki)	Komu jest potrzebna powieść Konwickiego?

VI. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

To jest płyta dla tego dziecka. → **Temu dziecku** podoba się ta płyta.

1. To są róże dla tej pani.
2. To plakat dla Jurka.
3. To jest książka dla mojej wnuczki.
4. To są kwiaty dla tej Polki.
5. To jest koszula dla męża pani Krystyny.
6. To jest sukienka dla Basi.
7. To jest chustka dla żony Andrzeja.
8. To jest rola dla tej pięknej aktorki.

VII. *Complétez les phrases suivantes par les pronoms personnels entre parenthèses :*

1. (ty) Przedstawiam moją dziewczynę.
2. (ona) Pożyczyłam ostatnią książkę Konwickiego.
3. (my) Nie powiedziałaś , że nie ma cię jutro w domu.
4. (on) Wiem, że obiecałeś to czasopismo.
5. (ja) (ty) Ten kapelusz bardzo się podoba. A?
6. (oni) Zamówimy dobry obiad.
7. (wy) (my) Chce się jeść? — Nie, się chce pić.
8. (one) Czy opowiedziałeś o tej dziewczynie?
9. (ty) (ja) On to obiecał? — Tak,
10. (ja) (on) To na pewno nie powiedziałaś o tym, ale

VIII. *Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras :*

1. Obiecałam **Marcie**, że jej pożyczę książkę Gombrowicza.
2. Basia ciągle opowiada o **Pawle**.
3. Paweł przyjechał **taksówką**.
4. Taksówka zatrzymuje się przed **kawiarnią**.
5. **Pawłowi** chce się tylko pić.
6. On zamówił dla dziecka gorącą herbatę, **bo widział, że jest mu zimno**.
7. Nasz syn był **trzy tygodnie** w Paryżu.
8. Marek wyjeżdża na **cztery dni** do **Olsztyna**.
9. Paweł jest chłopakiem **Basi**.
10. **Bardzo miło** spędziliśmy wieczór.

3. (cała rodzina)	Komu smakował mój tort?
4. (ta piękna aktorka)	Komu pan przyniósł te kwiaty?
5. (mój brat)	Komu przedstawiłeś tę Francuzkę?
6. (babcia)	Komu pan pomagał wczoraj?
7. (ojciec Adama)	Komu pożyczyłeś samochód?
8. (Roman)	Komu podobały się te koszule?
9. (Paweł i Marek)	Komu chciało się jeść?
10. (my i oni)	Komu było zimno?
11. (Ela)	Basiu, komu pożyczyłaś moją płytę Szopena?
12. (twoje koleżanki)	Komu jest potrzebna powieść Konwickiego?

VI. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

To jest płyta dla tego dziecka. → **Temu dziecku** podoba się ta płyta.

- To są róże dla tej pani.
- To plakat dla Jurka.
- To jest książka dla mojej wnuczki.
- To są kwiaty dla tej Polki.
- To jest koszula dla męża pani Krystyny.
- To jest sukienka dla Basi.
- To jest chustka dla żony Andrzeja.
- To jest rola dla tej pięknej aktorki.

VII. *Complétez les phrases suivantes par les pronoms personnels entre parenthèses :*

- (ty) Przedstawiam moją dziewczynę.
- (ona) Pożyczyłam ostatnią książkę Konwickiego.
- (my) Nie powiedziałaś , że nie ma cię jutro w domu.
- (on) Wiem, że obiecałeś to czasopismo.
- (ja) (ty) Ten kapelusz bardzo się podoba. A?
- (oni) Zamówimy dobry obiad.
- (wy) (my) Chce się jeść? — Nie, się chce pić.
- (one) Czy opowiedziałeś o tej dziewczynie?
- (ty) (ja) On to obiecał? — Tak,
- (ja) (on) To na pewno nie powiedziałaś o tym, ale

VIII. *Posez les questions convenables sur les mots en caractères gras :*

- Obiecałam **Marcie**, że jej pożyczę książkę Gombrowicza.
- Basia ciągle opowiada o **Pawle**.
- Paweł przyjechał **taksówką**.
- Taksówka zatrzymuje się przed **kawiarnią**.
- Pawłowi** chce się tylko pić.
- On zamówił dla dziecka gorącą herbatę, **bo widział, że jest mu zimno**.
- Nasz syn był **trzy tygodnie** w Paryżu.
- Marek wyjeżdża na **cztery dni** do **Olsztyna**.
- Paweł jest chłopakiem **Basi**.
- Bardzo miło** spędziliśmy wieczór.

IX. Traduisez :

1. Ma grand-mère n'avait jamais faim.
2. Dans ma chambre j'ai souvent froid.
3. Paul se sentait bien avec Barbara.
4. Quand mon fils a faim, il peut tout manger.
5. L'enfant avait très soif, il a bu toute une bouteille d'eau.
6. Les filles avaient faim après leur excursion en montagne.

X. Complétez les phrases suivantes :

1. (przedstawić; 1re sg.) Jutro ci moją dziewczynę.
2. (obudzić się; 1re pl.) Jutro o siódmej rano.
3. (oddawać) Ewa ci twoją płytę.
4. (spędzić; 2e pl.) Czy w tym roku wakacje nad morzem?
5. (umawiać się; 2e sg.) Zawsze ze mną na Rynku.
6. (umówić się) Tym razem oni w kawiarni.
7. (zdać) W tym roku Barbara na pewno maturę.
8. (podość się) Widzę, że ten chłopak bardzo ci
9. (spóźnić się) Tym razem Adam na pewno
10. (wysiadać) To oni z taksówki.

*XI. Mettez les phrases de l'exercice VI au passé, en adaptant les expressions de temps.**XII. Complétez les phrases suivantes avec le verbe convenable :*

1. (oddawać / oddać; 1re sg.)
..... ci twoją książkę, ale za tydzień.
2. (mówić/powiedzieć; 1re pl.)
..... ci, co się stało, ale nie dzisiaj.
3. (zamawiać / zamówić)
Co pan? — Herbatę i ciastko.
4. (pożyczać / pożyczyć; 1re sg.)
Tobie już nigdy nie żadnej książki.
5. (zatrzymać się / zatrzymać się)
Taksówki przed dworcem.
6. (ubierać się/ubrać się; 2^e sg.)
W co dzisiaj wieczorem? — w spodnie.
7. (zgadzać się / zgodzić się)
Matka Barbary zawsze na jej wyjazdy.
8. (dostawać / dostać)
Jutro na pewno różne prezenty, bo mam imieniny.
9. (wysiadać / wysiąść)
Gdzie mam? — pan na drugim przystanku.
10. (spóźniać się / spóźnić się)
Oni zawsze

XIII. Mettez les phrases suivantes au passé (en conservant l'aspect):

1. Anna nigdy się nie spóźnia.
2. Gdzie pan wysiada?
3. Nic nie powiemy Elżbiecie o chorobie Marka. (m.-p.)
4. To zawsze ty płacisz (m.), tym razem ja zapłacę (f.).
5. Czy pomożecie mi zrobić to ćwiczenie z matematyki? (f.)
6. Jest już późno. Na pewno spóźnisz się na lekcję. (m.)
7. Ta pani wysiądzie na placu Konstytucji.
8. Zawsze ci pomagamy! (m.-p.)

XIV. Mettez les phrases suivantes au passé (en conservant l'aspect):

1. Wreszcie przedstawił mi swojego chłopaka!
2. Paweł często pomaga wujkowi.
3. Pożyczycie książkę Konwickiego panu Jankowskiemu?
4. Pan Jankowski odda wam książkę Konwickiego.
5. Obiecujemy ci, że się nie spóźnimy.
6. Dziewczyna Pawła na pewno ci się spodoba.
7. Jurek się przeprowadza, więc mu pomożemy.
8. Rodzice zamówią nam dobry obiad.

XV. Traduisez:

1. M'as-tu déjà présenté ton petit ami?
2. J'ai aidé mon oncle toute la semaine.
3. Pierre a déménagé hier.
4. Ils ont beaucoup aimé mon borch.
5. Est-ce que je t'ai remercié pour ces magnifiques roses?
6. Il commandait toujours du filet de bœuf à l'anglaise.
7. Nous parlions souvent de toi.
8. Tu ne m'as écrit qu'une seule fois.
9. — Bonjour, monsieur. Je suis Piotr Nowicki.
— Enchanté.
— Moi de même.
10. — Je vous remercie pour le livre que vous avez prêté à ma fille. Il lui plaît beaucoup.
— Je vous en prie. Excusez-moi, je n'ai pas beaucoup de temps. Ma femme m'attend.

XVI. Complétez les phrases suivantes en employant l'infinitif imperfectif ou perfectif selon le contexte:

1. (przychodzić/przyjść)
Musiś w niedzielę. Są imieniny ojca.
2. (pomagać/pomóc)
Andrzej musi rodzicom.
3. (kupować/kupić)
Muszę kwiaty dla Małgorzaty. Jutro jest premiera.

4. (mówić/powiedzieć)
Czy musisz o tym wszystkim?
5. (oddawać/oddać)
Musicie tę książkę Barbarze.
6. (mówić/powiedzieć)
Musimy Annie, że nie będzie nas jutro wieczorem.
7. (słuchać/postłuchać)
Dzieci muszą ojca i matki.
8. (śpiewać/zaśpiewać)
Musisz nam tę nową piosenkę.

XVII. Transformez les phrases suivantes selon le modèle:

Muszę wstać wcześniej → Możesz nie wstawać wcześniej.

1. Musisz zrobić porządek w pokoju.
2. Musimy pojechać do Wrocławia.
3. Musicie zjeść śniadanie.
4. Muszę poczekać na Barbarę.
5. Musimy przeczytać tę książkę.
6. Oni muszą wstać zaraz.
7. Musisz pójść do domu towarowego.
8. Musicie pojechać do babci.

XVIII. Complétez les phrases suivantes en employant l'infinitif imperfectif ou perfectif selon le contexte:

1. (jechać/pojechać)
Basia chce na Mazury w sobotę.
2. (jeść/zjeść)
Czy chcecie coś
3. (przychodzić/przyjść)
Czy mogę jutro po południu?
4. (mówić/powiedzieć)
Nie chcę o tym
5. (rozmawiać/porozmawiać)
Czy mogę z panem chwileczkę
6. (uczyć się/nauczyć się)
Irena chce angielskiego.
7. (kupować/kupić)
Czy to dziecko może zawsze, co chce?
8. (pomagać/pomóc)
Czy mogę ci

XIX. Traduisez :

Varsovie, le 6 avril 20...

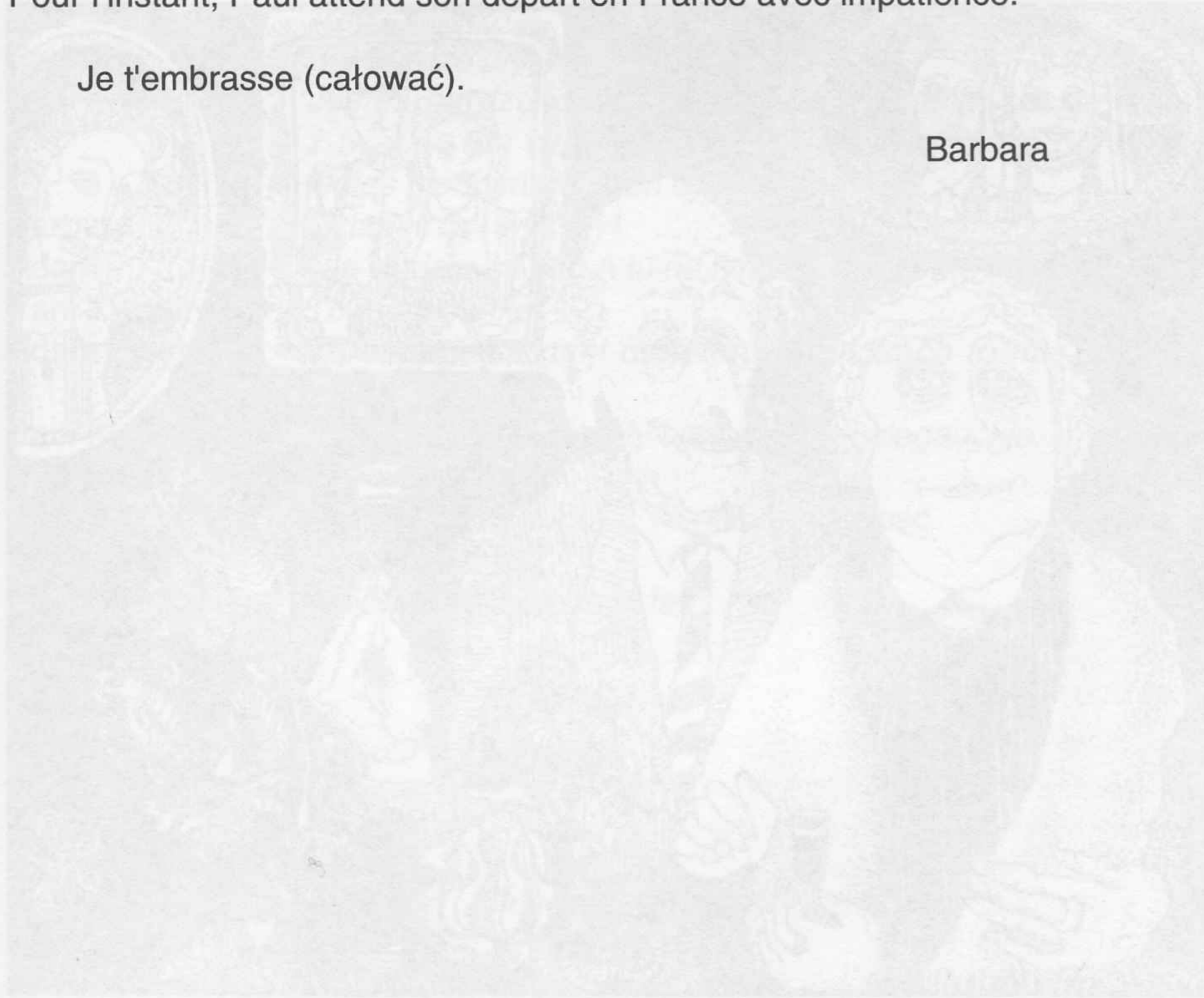
Ma chère grand-mère,

J'ai fait la connaissance d'un garçon très sympathique. Il s'appelle Paul. Il te plaira certainement. Il est tout simplement merveilleux : grand, beau, intelligent, gentil... Il s'intéresse beaucoup à l'informatique. Nous allons de temps en temps au cinéma ensemble. Ensuite nous allons prendre un thé. Il me prête des livres, entre autres des romans de Konwicki et de Gombrowicz. Il s'intéresse beaucoup à la littérature et au cinéma.

Il a de la famille en France. Il parle très bien français et anglais. Cette année, il passera ses vacances à Paris, chez sa grand-mère. Il m'a dit que c'est une adorable vieille dame. Elle habite un petit appartement près des grands magasins. Lorsqu'elle viendra en Pologne, il me présentera à elle. Pour l'instant, Paul attend son départ en France avec impatience.

Je t'embrasse (całować).

Barbara

LEKCJA DZIEWIĘTNASTA

ZŁOTE WESELE
PAŃSTWA SZYMAŃSKICH

Jutro państwo Szymańscy, rodzice pani Małgorzaty, będą obchodzić złote wesele, pięćdziesiątą rocznicę ślubu, i na tę uroczystość zaprosili całą rodzinę do Krakowa. Uroczysty obiad odbędzie się u Wierzyńka, w słynnej restauracji na Rynku, ale przedtem pójdą do kościoła.

Pan Władysław, choć starszy od żony o trzy lata, wygląda jeszcze młodo, zwłaszcza dzisiaj, kiedy jest taki szczęśliwy. Patrzy z czułością na żonę. Oczywiście pięćdziesiąt lat temu była młodsza, ładniejsza i szczuplejsza, ale pan Władysław wciąż ją widzi taką, jaka była w dniu ich ślubu.

Wieczorem po kolacji państwo Szymańscy wspominają dawne czasy, oglądając zdjęcia z wnukami.

Pani Krystyna	<i>O! Pamiętasz, jaki byłeś nieśmiały, kiedy się poznaliśmy?</i>
Adam	<i>To dziadek?</i>
Barbara	<i>Był bardzo przystojny!</i>
Pani Krystyna	<i>Jesteś bardzo do niego podobny, Adasiu, szczególnie z twarzy, ale dziadek miał włosy ciemniejsze niż ty. Ty jesteś blondynem, a on był brunetem.</i>
Barbara	<i>Dziadek był wyższy!</i>
Adam	<i>Nie wydaje mi się. A tu na tym zdjęciu to kto?</i>
Pani Krystyna	<i>To moja matka.</i>
Adam i Barbara	<i>Ta elegancka pani o ciemnych włosach to nasza prababka?</i>
Pani Krystyna	<i>Tak. Wówczas kobiety były bardziej eleganckie...</i>
Pan Władysław	<i>... i czasy lepsze.</i>
Pani Krystyna	<i>To już dawno temu ... To nasza młodość.</i>
Barbara	<i>Ile mieliście lat?</i>
Pan Władysław	<i>Mieliśmy dwadzieścia lat!</i>

25 = Srebrne wesele

50 = Złote wesele

60 = Brylantowe (diamentowe) wesele

VOCABULAIRE

Noms

blondyn
brunet
czułość (f.)
dziadek
kościół (G.-a)
młodość (f.)
prababka
rocznica
twarz (f.)
uroczystość (f.)
wesele
włos (G.-a)
wnuk

Adjectifs

brylantowy, a, e
ciemny, a, e
diamentowy, a, e
elegancki, a, e
nieśmiały, a, e
srebrny, a, e
szczęśliwy, a, e
szczupły, a, e
uroczysty, a, e
złoty, a, e

Expressions

dawno temu

Verbe

wspominać, -am, -asz

Adverbes

dawno
młodo
przedtem
szczególnie
wciąż
wówczas
zwłaszcza

Autre

A. + temu

Noms propres

Państwo Szymańscy
Wierzynek
Władysław

COUPLE ASPECTUEL

wspominać, -am, -asz

/

wspomnieć, wspomnę, wspomnisz

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM

Morphologie

Les noms féminins en consonne

Ils se terminent soit par une consonne molle, soit par une consonne durcie et suivent la déclinaison des noms féminins en **-a**, à l'exception de l'accusatif singulier qui est identique au nominatif singulier.

ex. **N.** *To jest ważna uroczystość.*

C'est une cérémonie importante.

A. *Państwo Szymańscy obchodzą ważną uroczystość.*

M. et Mme Szymański fêtent un événement important.

N.B. Au nominatif-accusatif pluriel, ils prennent la désinence **-i** ou la désinence **-e**:

ex. **powieść** → **powieści**

twarz → **twarze**

uroczystość → **uroczystości**

noc → **noce**

II. L'ADJECTIF

A. Le comparatif de supériorité et d'infériorité.

Morphologie

a. Le comparatif de supériorité

a.1. Lorsque le radical de l'adjectif se termine par une seule consonne, on emploie le suffixe **-sz-** :

ex.	<i>ciekawy, a, e</i>	→	<i>ciekawszy, a, e</i>
	<i>gruby, a, e</i>	→	<i>grubszy, a, e</i>
	<i>chudy, a, e</i>	→	<i>chudszy, a, e</i>
	<i>tani, a, e</i>	→	<i>tańszy, a, e</i>

N.B.

1. Les suffixes **-ek, -k** et **-ok** disparaissent :

	<i>daleki, a, e</i>	→	<i>dalszy, a, e</i>
	<i>krótki, a, e</i>	→	<i>krótszy, a, e</i>
	<i>wysoki, a, e</i>	→	<i>wyższy, a, e</i>

2. Les alternances consonantiques suivantes :

<i>g</i>	→	<i>ż</i>	<i>drogi, a, e</i>	→	<i>droższy, a, e</i>
<i>t</i>	→	<i>l</i>	<i>wesoły, a, e</i>	→	<i>weselszy, a, e</i>
<i>s</i>	→	<i>ż</i>	<i>wysoki, a, e</i>	→	<i>wyższy, a, e</i>

3. Ces alternances consonantiques s'accompagnent parfois d'alternances vocaliques :

<i>a</i>	→	<i>e</i>	<i>biały, a, e</i>	→	<i>bielszy, a, e</i>
			<i>blady, a, e</i>	→	<i>bledszy, a, e</i>
<i>o</i>	→	<i>e</i>	<i>wesoły, a, e</i>	→	<i>weselszy, a, e</i>
<i>ą</i>	→	<i>ę</i>	<i>gorący</i>	→	<i>gorętszy, a, e</i>

a.2. Lorsque le radical de l'adjectif se termine par un groupe de consonnes, on emploie le suffixe **-éjsz-** :

ex.	<i>głośny, a, e</i>	→	<i>głośniejszy, a, e</i>
	<i>ciepły, a, e</i>	→	<i>cieplejszy, a, e</i>
	<i>smutny, a, e</i>	→	<i>smutniejszy, a, e</i>
	<i>mądry, a, e</i>	→	<i>mądrzejszy, a, e</i>

N.B. *jasny, a, e* → *jaśniejszy, a, e*

a.3. Les adjectifs longs et les anciens participes ont un comparatif analytique formé du comparatif de l'adverbe *bardzo* : *bardziej* suivi de l'adjectif.

ex.	<i>elegancki, a, e</i>	→	<i>bardziej elegancki, a, e</i>
	<i>interesujący, a, e</i>	→	<i>bardziej interesujący, a, e</i>
	<i>znany, a, e</i>	→	<i>bardziej znany, a, e</i>

a.4. Les comparatifs irréguliers

<i>dobry, a, e</i>	→	<i>lepszy, a, e</i>
<i>zły, a, e</i>	→	<i>gorszy, a, e</i>
<i>duży, a, e</i>	→	<i>większy, a, e</i>
<i>mały, a, e</i>	→	<i>mniejszy, a, e</i>

b. Le comparatif d'infériorité

Le comparatif d'infériorité est formé avec le comparatif de l'adverbe *mało* : *mniej*.

ex.	<i>elegancki, a, e</i>	→	<i>mniej elegancki, a, e</i>
	<i>smutny, a, e</i>	→	<i>mniej smutny, a, e</i>

Syntaxe

Le second terme de la comparaison est introduit par la conjonction *niż* suivie du cas demandé par la fonction du mot dans la phrase ou par la préposition *od* suivie du génitif.

ex. *Adam jest wyższy niż Barbara.*

Adam est plus grand que Barbara.

Władysław Solski jest starszy od żony.

Ladislav Solski est plus âgé que sa femme.

Ten film Polańskiego jest mniej ciekawy od tamtego.

Ce film de Polański est moins intéressant que l'autre.

Anna jest mniej inteligentna niż ty.

Anne est moins intelligente que toi.

N.B. Le complément du comparatif peut s'exprimer par la préposition *o* suivie de l'accusatif.

ex. *Jej mąż jest starszy od niej o trzy lata.*

Son mari a trois ans de plus qu'elle.

Paweł jest wyższy od Adama o głowę.

Paul a une tête de plus qu'Adam.

B. Le comparatif d'égalité

Le comparatif d'égalité se forme avec l'adverbe *tak* qui précède l'adjectif, et l'adverbe *jak* qui introduit l'élément de comparaison.

ex. *On jest tak mądry jak ja.*

Il est aussi intelligent que moi.

Nie znasz tak miłej dziewczyny jak ona.

Tu ne connais pas de fille aussi gentille qu'elle.

III. LE PRONOM PERSONNEL RÉFLÉCHI SIĘ

Morphologie

Il se décline de la façon suivante :

	FORME FAIBLE	FORME FORTE ET PRÉPOSITIONNELLE
A.	się	siebie
G.		
D.	sobie	
L.		
I.	sobą	

Syntaxe

Le pronom personnel réfléchi renvoie au sujet du verbe.

ex. *Kupiłem bilety **dla siebie** i dla Barbary.*

J'ai acheté des billets **pour moi** et pour Barbara.

*Anna kupiła bilety **dla siebie** i dla Basi.*

Anna a acheté des billets **pour elle** et pour Barbara.

*Kupiliśmy bilety **dla siebie** i dla kolegów.*

Nous avons acheté des billets **pour nous** et pour des camarades.

N.B. Au datif, le pronom réfléchi peut avoir une fonction d'insistance :

ex. *Basia kupiła **sobie** nową kurtkę.*

Barbara s'est acheté une nouvelle veste.

*Paweł zamówił **sobie** lody.*

Paul s'est commandé une glace.

IV. LES PRÉPOSITIONS O ET TEMU

a. La préposition o

Suivie du locatif, la préposition **o** exprime des caractéristiques physiques ou morales :

ex. *Ta dziewczyna **o długich włosach** bardzo mu się podoba.*

Cette jeune fille aux cheveux longs lui plaît beaucoup.

b. La préposition temu

Pour exprimer l'antériorité, on emploie la préposition **temu** précédée de l'accusatif :

ex. *Zadzwoiłam do niego **godzinę temu**.*

Je lui ai téléphoné il y a une heure.

Pan Solski był we Wrocławiu trzy dni temu.

M. Solski était à Wrocław il y a trois jours.

Pięćdziesiąt lat temu żona była szczuplejsza.

Il y a cinquante ans sa femme était plus mince.

V. LE VERBE

Morphologie

a. Récapitulation des classes verbales

Les désinences des 1re et 2e personnes du singulier permettent de distinguer cinq classes verbales.

a.1. La classe I: -ę, -iesz, -ą

ex. <i>ić</i>	→	<i>idę, idziesz</i>
<i>móc</i>	→	<i>mogę, możesz</i>
<i>brać</i>	→	<i>biorę, bierzesz</i>

a.2 La classe II: -nę, -niesz

ex. <i>dostać</i>	→	<i>dostanę, dostaniesz</i>
<i>zacząć</i>	→	<i>zacznę, zaczniesz</i>
<i>krzyknąć</i>	→	<i>krzyknę, krzykniesz</i>

a.3. La classe III: -ę, -iesz,

— Verbes à infinitif en **-ić, -uć** ou **-yc**

ex. <i>pić</i>	→	<i>piję, pijesz</i>
<i>czuć się</i>	→	<i>czuję się, czujesz się</i>
<i>myć się</i>	→	<i>myję się, myjesz się</i>

— Verbes à infinitif en **-eć**

ex. <i>chcieć</i>	→	<i>chcę, chcesz</i>
<i>kaszeć</i>	→	<i>kaszlę, kaszlesz</i>

— Verbes à infinitif en **-ać**

ex. <i>pisać</i>	→	<i>piszę, piszesz</i>
<i>śmiać się</i>	→	<i>śmieję się, śmiejesz się</i>
<i>dawać</i>	→	<i>daję, dajesz</i>

— Verbes à infinitif en **-ować** ou **-ywać**

ex. <i>zajmować</i>	→	<i>zajmuję, zajmujesz</i>
<i>pokazywać</i>	→	<i>pokazuję, pokazujesz</i>

a.4. La classe IV: -ę, -isz, -ą

— Verbes à infinitif en **-ić**

ex. <i>robić</i>	→	<i>robię, robisz</i>
<i>prosić</i>	→	<i>proszę, prosisz</i>

— Verbes à infinitif en **-eć**

ex. <i>widzieć</i>	→	<i>widzę, widzisz</i>
<i>musieć</i>	→	<i>muszę, musisz</i>
<i>słyszeć</i>	→	<i>słyszę, słyszysz</i>

— Verbes à infinitif en **-ać**

ex. <i>spać</i>	→	<i>śpię, śpisz</i>
<i>stać</i>	→	<i>stoję, stoisz</i>

a.5. La classe V : -am, -asz, -ają / -em, -esz, -eją— Verbes à infinitif en **-ać**

ex. <i>oglądać</i>	→	<i>oglądam, oglądasz, ..., oglądają</i>
<i>czytać</i>	→	<i>czytam, czytasz, ..., czytają</i>

— Verbes à infinitif en **-eć**

ex. <i>rozumieć</i>	→	<i>rozumiem, rozumiesz, ..., rozumieją</i>
<i>umieć</i>	→	<i>umiem, umiesz</i>
<i>mieć</i>	→	<i>mam, masz</i>

N.B. Le verbe *być* n'appartient à aucune classe verbale.

b. Le futur imperfectif

Il est composé de l'auxiliaire *być* au futur et :

— **soit de l'infinitif du verbe**

ex.

SINGULIER

masculin	féminin	neutre
<i>będę czytać</i>	<i>będę czytać</i>	
<i>będziesz czytać</i>	<i>będziesz czytać</i>	
<i>będzie czytać</i>	<i>będzie czytać</i>	<i>będzie czytać</i>

PLURIEL

masculin-personnel, masculin-impersonnel, féminin et neutre

<i>będziemy czytać</i>
<i>będziecie czytać</i>
<i>będą czytać</i>

— **soit du passé à la 3e personne du singulier ou du pluriel, selon le nombre et le genre du sujet**

SINGULIER

masculin	féminin	neutre
<i>będzie czytał</i>	<i>będzie czytała</i>	
<i>będziesz czytał</i>	<i>będziesz czytała</i>	
<i>będzie czytał</i>	<i>będzie czytała</i>	<i>będzie czytało</i>

PLURIEL

masculin-personnel

*będziemy czytali**będziecie czytali**będą czytali*

masculin-impersonnel, féminin et neutre

*będziemy czytały**będziecie czytały**będą czytały*ex. *Państwo Szymańscy **będą obchodzili** złote wesele.**Państwo Szymańscy **będą obchodzić** złote wesele.*M. et Mme Szymański fêteront leurs nocés d'or.**N.B.** L'emploi de l'auxiliaire passé est obligatoire lorsqu'il y a un complément à l'infinitif.ex. *On **będzie mógł wyjechać** pojutrze.*

Il pourra partir après-demain.

*Już nie **będzie mu się chciało pić.***

Il n'aura plus soif.

VI. L'EXPRESSION DE L'ÂGE

Pour demander l'âge de quelqu'un, on emploie l'adverbe de quantité interrogatif **ile** suivi du génitif.ex. ***Ile** pani córka ma **lat**?*

Quel âge a votre fille ?

Pour répondre à cette question, on emploie :

— **l'accusatif singulier après 1 :**ex. *Ma (jeden) dzień (tydzień, miesiąc, rok).*

Elle a un jour (une semaine, un mois, un an).

— **l'accusatif pluriel après 2, 3 et 4 et leurs composés :**ex. *Ma dwa, trzy, cztery dni (tygodnie, miesiące, lata).*

Elle a deux, trois, quatre jours (semaines, mois, ans).

— **le génitif pluriel à partir de 5 :**ex. *Ma pięć, sześć, dwadzieścia jeden, dwadzieścia sześć dni (tygodni, miesięcy, lat).*

Elle a cinq, six, vingt et un, vingt-six jours (semaines, mois, ans).

CONNAISSANCE PASSIVE

— du gérondif présent du verbe **oglądać** : **oglądając**— du nominatif pluriel **państwo Szymańscy**— du comparatif de **bardzo** : **bardziej** et de **mało** : **mniej**— du génitif pluriel de **dzień, tydzień, miesiąc, rok** :
dni, tygodni, miesięcy, lat

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Co będą obchodzić państwo Szymańscy w sobotę?
2. Co to jest złote wesele?
3. Kogo państwo Szymańscy zaprosili na tę uroczystość?
4. Gdzie odbędzie się uroczysty obiad?
5. Kto to jest Władysław?
6. Czy on jest młodszy od żony?
7. Jak on wygląda?
8. Jak on patrzy na żonę?
9. Jak wyglądała pani Krystyna pięćdziesiąt lat temu?
10. Czy dla pana Władysława bardzo się ona zmieniła?
11. Co oni robili wczoraj po kolacji?
12. Jaki był pan Władysław, gdy się poznali?
13. Kto jest do niego podobny?
14. Czy Adam jest wyższy od dziadka?
15. Kogo widać na innym zdjęciu?
16. Kim jest matka pani Krystyny dla Adama i Barbary?
17. Kiedy kobiety były bardziej eleganckie?
18. Ile państwo Szymańscy mieli lat pięćdziesiąt lat temu?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes :

1. Kiedy był ślub twojego dziadka i twojej babci?
2. Czy oni już obchodzili złote wesele?
3. Ile masz lat?
4. Ile będziesz miał(a) lat za dziesięć lat?
5. Czy lubisz oglądać zdjęcia? Dlaczego?
6. Czy robisz zdjęcia?
7. Co będziesz robić jutro?
8. Co będziesz robić w niedzielę?
9. Czego będziesz się uczyć na następnej lekcji?
10. Co robiłeś (robiłaś) trzy dni temu?
11. Kiedy zaczęłeś (zaczęłaś) się uczyć polskiego?
12. Co będziesz robić na wakacjach?

II. Interrogez un(e) camarade à la 2e personne du singulier puis en employant la forme de politesse :

— Ile masz lat?

— Mam

III. Racontez une soirée où vous regardez des photos en famille (décrivez certains membres de votre famille dont vous regardez les photos).

EXERCICES

I. Indiquez le comparatif de supériorité des adjectifs suivants :

1. gruby	5. nowy	9. głodny
2. blady	6. młody	10. ciekawy
3. zdrowy	7. wspaniały	11. elegancki
4. miły	8. stary	12. dobry

II. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

Ten film jest **ciekawy**. → Tamten jest **ciekawszy**.

1. (tamten)	Ten pan jest gruby.
2. (pani Krystyna)	Pan Władysław jest młody.
3. (Marta)	Barbara jest chuda.
4. (tamten)	Ten film jest długi.
5. (tamto)	To dziecko jest blade.
6. (pokój Jurka)	Pokój Adama jest jasny.
7. (ta aktorka)	Ten aktor jest wspaniały.
8. (tamta)	Ta płyta jest droga.

III. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

To dziecko jest **grzeczne**. → To dziecko jest **grzeczniejsze niż tamto**.

1. (Piotr)	Andrzej jest wysoki.
2. (Helena)	Marta jest niska.
3. (tamten)	Ten płaszcz jest ciepły.
4. (tamte)	Te domy są brzydkie.
5. (ten chłopak)	Ta dziewczyna jest mądra.
6. (tamto)	To ćwiczenie jest trudne.
7. (ta biała)	Ta czerwona sukienka jest ładna.
8. (te kasety)	Te płyty są drogie.

IV. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

(Zbyszek) Jurek jest **wysoki** → Jurek jest **wyższy od Zbyszka**.

1. (pokój Adama)	Pokój Barbary jest jasny.
2. (to krzesło)	Ten fotel jest wygodny.
3. (nasz dom)	Dom pana Nowickiego jest duży.
4. (Adam)	Artur jest głodny.
5. (tamto)	To dziecko jest małe.
6. (tamta)	Ta szynka jest dobra.

V. *Complétez les phrases suivantes par la forme correcte du pronom réfléchi :*

1. Są matki, które nigdy nie mają czasu dla, bo są ciągle zajęte dziećmi albo domem.
2. Jerzy Sołtysiak jest bardzo dobrym człowiekiem. W ogóle o nie myśli, tylko o rodzinie.
3. Basiu, sukienka, którą kupiłaś, bardzo się podoba Pawłowi.
4. Ten chłopak nie pomyślał o rodzicach. Myślał tylko o
5. Nie podoba mi się ta młoda dziewczyna, którą mi przedstawiłeś. Interesuje się tylko
6. Musiałam umyć włosy, bo były już brudne.
7. Dostałem dobrą pracę dla
8. Rodzice myśleli, że córka nie zda matury, bo ona myśli tylko o swoim chłopaku.

VI. *Répondez aux questions suivantes selon le modèle :*

Kiedy byłeś u Jurka? → Byłem u Jurka **trzy dni temu**.

1. (miesiąc)	Kiedy byliście w teatrze?
2. (4) (dzień)	Kiedy byłaś u Anny?
3. (2) (rok)	Kiedy państwo kupili samochód?
4. (3) (miesiąc)	Kiedy rodzice pani Małgorzaty obchodzili złote wesele?
5. (4) (tydzień)	Kiedy byliście u Wierzyńka?
6. (godzina)	Kiedy on wyszedł z biura?
7. (4) (dzień)	Kiedy były imieniny Barbary?
8. (50) (rok)	Kiedy był ślub pana Władysława i pani Krystyny?

VII. *Traduisez :*

1. Notre fils était à Paris il y a un an.
2. Je discutais avec Romain il y a deux heures.
3. M. Solski était à Wrocław il y a un mois.
4. Nous avons téléphoné à Hélène il y a une heure.
5. J'ai vu ce film de Wajda il y a trois jours.
6. Barbara a eu son baccalauréat il y a une semaine.
7. Nous sommes rentrés de chez grand-mère il y a deux jours.
8. Ils sont allés voir une pièce de Mrożek il y a quatre semaines.

VIII. *Complétez les phrases suivantes :*

1. (uroczystość)	Kogo państwo zaproszą na tę
2. (czułość)	Mąż patrzy na żonę z
3. (twarz)	Z jesteś podobna do babci Krystyny.
4. (nasza młodość)	Spędziliśmy we Francji.
5. (niecierpliwość)	Barbara czeka na Pawła z
6. (noc)	W nic nie widać na tej ulicy.

IX. Indiquez les classes verbales des verbes suivants (et conjuguez-les à la 1re et à la 2e personnes du singulier):

1. obchodzić	5. przygotowywać	9. dostawać
2. wyglądać	6. pić	10. myć się
3. patrzeć	7. chodzić	11. pójść
4. mieć	8. umieć	12. jeździć

X. Transformez les phrases suivantes selon le modèle:

Barbara napisze list do Pawła.

→ Barbara **będzie pisać** do Pawła co tydzień.

→ Barbara **będzie pisała** do Pawła co tydzień.

1. Adam sprzątnie swój pokój.
2. Anna przygotowuje dobrą kolację.
3. Spotkamy się niedaleko szkoły.
4. Zbyszek zagra w szachy z Adamem.
5. Pan Solski pójdzie po zakupy do sklepu obok.
6. Zadzwonimy do ciebie z budki telefonicznej.
7. Państwo Solscy spędzą wolny czas nad jeziorem.
8. Pójdę do babci. (m.).

XI. Transformez les phrases suivantes selon le modèle:

Będziemy chodzili do kina co tydzień. → **Pójdziemy** do kina.

1. Pan Solski będzie jeździł do Wrocławia co trzy tygodnie.
2. Teraz to Adam będzie chodził po zakupy co dzień.
3. Małgorzata będzie grała rolę Eleonory w sztuce Mrożka.
4. Czy państwo będą chodzić na basen co tydzień?
5. Moja wnuczka będzie się uczyła angielskiego.
6. Będziemy robili porządek w całym domu.
7. Czy będziesz pomagał młodszemu bratu?
8. Czy będzie pan jeździł do pracy samochodem?

XII. Traduisez:

1. Nous nous verrons dans un mois.
2. Je t'écrirai chaque semaine.
3. Irez-vous au mariage d'Anne et de Georges ?
4. Ils iront voir leur grand-mère tous les dimanches.
5. Adam et Romain feront une partie d'échecs.
6. Nous aiderons cet élève à faire ses devoirs.
7. Les enfants joueront au ballon tous les jours.
8. Demain j'aiderai maman à préparer le dîner.

XIII. Complétez les phrases suivantes :

1. (13; miesiąc) To dziecko miało, kiedy zaczęło chodzić.
2. (16; rok) Za dwa miesiące Adam będzie miał
3. (74; rok) Jego babcia ma już
4. (2; rok) Adaś mówił już bardzo dobrze, kiedy skończył
5. (5; miesiąc) Ten uczeń zaczął się uczyć polskiego temu.
6. (rok) Ile ten pan ma
7. (22; rok) Paweł ma dopiero
8. (4, tydzień; 22, miesiąc) Syn pani Krystyny ma, a córka.....

XIV. Traduisez :

M. Nowicki a trois filles : Hélène, Marthe et Christine. Toutes les trois sont très jolies. Hélène a trois ans de plus que Marthe, et Marthe a un an de plus que Christine. Bien entendu, Hélène est plus grande que Marthe et Christine ; elle a aussi des cheveux plus clairs. Christine a les cheveux plus courts que Marthe, mais plus foncés. Marthe est un peu plus forte qu'Hélène, mais plus mince que Christine. Christine est plus gaie qu'Hélène, mais Hélène est plus aimable. J'aime beaucoup les filles de M. Nowicki.

* * *

Lorsque nous serons au bord du lac, nous nous lèverons tôt et prendrons de bons petits-déjeuners. Nous irons tous les jours dans la forêt cueillir des myrtilles et des champignons. Nous irons aussi à la pêche. Romain et Georges pourront souvent jouer aux échecs. Les enfants joueront au ballon ou iront se baigner ; l'eau du lac est très agréable. Le soir nous ferons des feux de camp et nous chanterons des chansons. Nous discuterons ou nous lirons tard dans la nuit. Ce seront de merveilleuses vacances.

LEKCJA DWUDZIESTA

„KARTKI”

Pani Małgorzata poleciała samolotem z całym zespołem do Francji na Międzynarodowy Festiwal Teatralny w Awinionie.

Przed wyjazdem zostawiła mężowi i dzieciom „kartki” z poleceniami. Wie, że będą liczyć dni do jej powrotu.

Do męża.

Kochany,

Proszę Cię, zadzwoń do Krysi i powiedz jej, że nie będzie mnie w czwartek. Nie dodzwoniłam się do niej przed wyjazdem.

Nie zapomnij o wizycie u dentysty dwudziestego o osiemnastej, i że w piątek masz odebrać pościel z pralni.

Basia potrzebuje nowej kurtki, zostawiłam dla niej pieniądze w drugiej szufladzie kredensu, ale niech nie kupi byle czego.

Zapłać za światło, termin już minął.

Całuję Cię, zadzwonię, jak tylko będę mogła.

Małgosia

Do córki.

Córeczko,

Poproś ojca o pieniądze na kurtkę, ale nie kupuj byle jakiej. Widziałam ładne rzeczy w *Modzie Polskiej*.

Powiedz Pawłowi, że postaram się znaleźć te czasopisma o informatyce, o które mnie prosił. Tobie przywiozę modne džinsy.

Pomagaj ojcu, nie kłóć się z bratem. Liczę na Ciebie, Córeczko. Całuję.

Mama

Do syna.

Syneczku,

Bądź miły, słuchaj ojca i nie kłóć się z siostrą o byle co. Ucz się dobrze, przede wszystkim matematyki. Przypominam Ci, że twoje ostatnie klasówki z fizyki, historii i geografii nie były dobre. Miałeś bardzo słabe stopnie.

Poza tym nauczyciel matematyki powiedział mi na wywiadówce, że nie jest specjalnie z Ciebie zadowolony. Odrabiaj lekcje codziennie. Całuję.

Mama

VOCABULAIRE

Noms

córeczka
dentysta
dżinsy (pl.)
fizyka
historia
geografia
kartka
klasówka
kurtka
moda
polecenie
pościel (f.)
powrót (G.-u)
pralnia
rzecz (f.)
samolot (G.-u)
stopień (G. stopnia)
syneczek
szuflada
światło
termin (G.-u)
wizyta
wywiadówka

Nom propre

Moda Polska

Adjectifs

modny, a, e
słaby, a, e
zadowolony, a, e (z + G.)

Groupes pronominaux

byle co, jaki, kto...

Expression

przede wszystkim

Verbes

całować, -uję, -ujesz
dodzwonić* się, -ę, -isz
liczyć, -ę, -ysz (na + A.)
minąć*, minie, miną
odebrać*, odbiorę, odbierzesz
polecieć*, polecę, polecisz
pomagać, -am, -asz
poprosić*, poproszę, poprosisz
postarać* się, -am, -asz
przypominać, -am, -asz
przywieźć*, -wiozę, -wieziesz
zapłacić*, zapłacę, zapłacisz
zapomnieć*, -ę, -isz (o + L.)
znaleźć*, znajdę, znajdziesz

Adverbe

specjalnie

Autres

jak tylko
niech
przed + l.

COUPLES ASPECTUELS

całować, -uję, -ujesz	/	pocałować , -uję, -ujesz
dodzwaniać się , -am, -asz	/	dodzwonić się, -ę, -isz
lecieć , lecę, lecisz	/	polecieć, polecę, polecisz
mijać , mija, mijają	/	minąć, minie, miną
odbierać , -am, -asz	/	odebrać, odbiorę, odbierzesz
płacić, płacę, płacisz	/	zapłacić, -ę, -isz
pomagać, -am, -asz	/	pomóc, pomogę, pomożesz
prosić, proszę, prosisz	/	poprosić, poproszę, poprosisz
przypominać, -am, -asz	/	przypomnieć , przypomnę, przypomnisz
przywozić , -wożę, -wozisz	/	przywieźć, przywiozę, przywieziesz
starać się , -am, -asz	/	postarać się, -am, -asz
zapominać , -am, -asz	/	zapomnieć, zapomnę, zapomnisz
znajdować, -uję, -ujesz	/	znaleźć, znajdę, znajdziesz

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM ET L'ADJECTIF

Morphologie

Le vocatif singulier

a. Le masculin

a.1. Les noms masculins en consonne ont un vocatif identique au locatif :

ex. *dyrektor* → *dyrektorze!* *brat* → *bracie!*
syneczek → *syneczku!* *Adaś* → *Adasiu!*

Exceptions :

1. *pan* → *panie!*

2. Les masculins-personnels en **-ec**

ex. *chłopiec* → *chłopcze!* *ojciec* → *ojcze!*

N.B. L'alternance consonantique **c / cz**

a.2. Les noms masculins-personnels en **-a** ont la désinence **-o**, comme les noms féminins :

ex. *tata* → *tato!* *kolega* → *kolego!*

b. Le féminin

b.1. Les noms féminins en **-a** ont la désinence **-o** :

ex. *mama* → *mamo!* *córeczka* → *córeczko!*

N.B. Les diminutifs féminins à radical en consonne molle ont la désinence **-u** :

ex. *Basia* → *Basiu!*

b.2. Les noms féminins en **-i** ont un vocatif identique au nominatif :

ex. *pani Małgorzata* → *pani Małgorzato!*

b.3. Les noms féminins en consonne molle ou durcie ont un vocatif identique au locatif. Ce type de noms ne comprenant pas de noms de personnes, ce cas est rarement employé.

ex. *noc* → *nocy!*

c. Le neutre

Les noms neutres ont un vocatif identique au nominatif :

ex. *Co ty robisz, moje dziecko?*
 Que fais-tu, mon enfant?

a.2. Les verbes de la classe V forment leur impératif en supprimant la voyelle finale de la **3e personne du pluriel du présent ou du futur perfectif** :

ex. *pomagają* → *pomagaj!*
 powiedzą → *powiedz!*

Exception: *mieć* forme son impératif sur l'infinitif : *mieć* → ***miej!***

b. La 1re et la 2e personnes du pluriel

Elles se forment sur la 2e personne du singulier de l'impératif. On ajoute respectivement les terminaisons personnelles **-my** et **-cie** :

ex. *pracuj!* → *pracujmy!*
 pracujcie!

c. La 3e personne du singulier et du pluriel

Elle est remplacée par une construction particulière : la particule ***niech*** suivie de la 3e personne du singulier ou du pluriel du verbe.

ex. ***Niech czyta!***

Qu'il lise !

N.B. Pour le verbe ***być***, on emploie la 3e personne du singulier ou du pluriel du **futur** :

ex. ***Niech będą w domu o szóstej!***

Qu'ils (elles) soient à la maison à six heures !

B. Le verbe perfectif ***znaleźć***

Il appartient à la classe I en **-ę**, **-iesz** et se conjugue :

znajdę
 znajdziesz

Il se conjugue au passé : *znalazłem, znalazłaś, ...znaleźli, znalazły*

C. Le verbe ***minąć***

Dans le sens temporel, c'est un verbe défectif qui se conjugue uniquement à la 3e personne du singulier et du pluriel.

Il présente au passé une alternance vocalique **ą / ę**.

Syntaxe

L'impératif

En règle générale, on emploie l'impératif du verbe perfectif dans les phrases affirmatives et l'impératif du verbe imperfectif dans les phrases négatives.

ex. ***Zadzwoń do Krysi!***

Téléphone à Christine !

Niech pani przyjdzie!

Venez !

Nie dzwoń do niej!

Ne lui téléphone pas !

Niech pani nie przychodzi!

Ne venez pas !

N.B.

1. L'impératif du verbe perfectif dans une phrase négative marque l'insistance et peut se traduire en français par une expression du type **ne va pas!** ou **surtout ne ...**

ex. **Nie kup** *byle czego!*

Ne va pas acheter n'importe quoi!

Nie zapomnij *o wizycie u dentysty!*

Surtout n'oublie pas ton rendez-vous chez le dentiste!

2. *Rappel: Le verbe **prosić** suivi de l'infinitif perfectif remplace souvent l'impératif, donnant ainsi un ton plus officiel (cf. leçon 16):

ex. *Proszę wejść!*

Entrez!

Proszę przeczytać!

Lisez!

III. LES ADVERBES**Morphologie**

Les adverbes simples se forment sur les adjectifs, dont ils remplacent la voyelle finale par le suffixe **-o** ou le suffixe **-e** qui entraîne une modification de la consonne finale du radical (cf. locatif, leçon 16):

długi → *długo*

dobry → *dobrze*

miły → *miło*

doskonały → *doskonale*

duży → *dużo*

specjalny → *specjalnie*

N.B.

1. La plupart des adjectifs dont le radical se termine par une consonne suivie de **n** forment des adverbes à l'aide de la terminaison **-e** mais ce n'est pas une règle:

światny → *światnie*

cudowny → *cudownie*

różny → *różnie*

ironiczny → *ironicznie*

2. Certains adjectifs possèdent les deux formes, la forme en **-o** étant la seule possible dans les tournures impersonnelles.

smutny → *smutnie / smutno*

IV. LES GROUPES PRONOMINAUX BYLE KTO, BYLE CO, BYLE KTÓRY, BYLE JAKI, BYLE CZYJ

Ces groupes pronominaux sont formés avec la particule **byle** qui signifie « n'importe » suivie d'un pronom: **kto, co, który, jaki, czyj** qui se décline régulièrement:

ex. *Ta dziewczyna nie pójdzie do kina z **byle kim**.*

Cette fille n'ira pas au cinéma avec n'importe qui.

*Kupię mu **byle co** na imieniny.*

Je lui achèterai n'importe quoi pour sa fête.

Zrób jedno ćwiczenie, **byle które!**
 Fais un exercice, n'importe lequel!
 Nie kupuj **byle jakiej** kurtki!
 N'achète pas n'importe quelle veste!

V. LA PRÉPOSITION *PRZED*

Suivie de l'instrumental, la préposition *przed* exprime également un complément circonstanciel de temps:

ex. **Przed wyjazdem** pani Małgorzata zostawiła kartki całej rodzinie.
 Avant son départ, Marguerite a laissé des petits mots à toute la famille.

N.B. On remarquera l'emploi particulier de *przed* dans le sens temporel.

ex. *Paweł zadzwonił do Basi przed godziną.*
 Paul a téléphoné à Barbara il y a une heure.

(cf. leçon 19: *Paweł zadzwonił do Basi godzinę temu*)

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes:

1. Dlaczego pani Małgorzata poleciała do Francji?
2. Komu ona zostawiła kartki przed wyjazdem?
3. Co pani Małgosia napisała do męża?
4. Co ona napisała do córki?
5. Co napisała do syna?
6. Czy Adam jest dobrym uczniem? Skąd wiesz?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes:

1. Czy już leciałeś (leciałaś) samolotem?
2. Czym można jechać do Polski?
3. Czy lubisz chodzić do dentysty?
4. Czy we Francji buty są drogie?
5. O co się kłócisz z rodzicami?
6. Czy często prosisz rodziców o pieniądze?
7. Czy moda sportowa ci się podoba?
8. Co można przywieźć z Polski?
9. Czy twój nauczyciel (twoja nauczycielka) matematyki może być z ciebie zadowolony (zadowolona)?
10. Czy lubisz polecenia? Dlaczego?

II. *Imitez le dialogue en employant des vocatifs :*

- **Panie nauczycielu**, czy mogę wyjść?
(mama / ojciec / Andrzej / dziadek / babcia / pani Ewa / pan dyrektor / pan inżynier /...)
- Nie, **Adasiu**. Jest za wcześnie.
(Basia/ Paweł / Anna / mój mały / kochane moje dziecko / pan Piotr / pani Irena / pan kolega /...)

III. *Imitez le dialogue en remplaçant les mots en caractères gras :*

- Andrzej, **pomóż mi zrobić to ćwiczenie z polskiego!**
(zadzwoń wieczorem / zapłacić za kawę / pożyczyć książkę / odebrać pościel z pralni / zapomnieć rozmowę / postarać się nie zapomnieć /...)
- Dobrze, **pomogę**.

EXERCICES

I. *Complétez les phrases en mettant les mots entre parenthèses au vocatif:*

1. (pan dyrektor) Dzień dobry, Czy jest mój mąż?
2. (Kochana pani Krystyna), życzymy pani wszystkiego najlepszego z okazji Nowego Roku.
3. (Moje kochane dziecko), czy już odrobiłeś lekcje?
4. (Stary) Cześć,! Jak się masz?
5. (Kochany kolega), bardzo ci dziękuję za pomoc.
6. (Młody człowiek), niech pan zapuka do drzwi!
7. (Małgosia, Ewa), czy jesteście wolne jutro rano?
8. (Andrzej), zadzwoń do mnie wieczorem, bo po południu mnie nie będzie.

II. *Donnez la 2e personne du singulier de l'impératif des verbes suivants :*

1. przeczytać	5. zatrzymać się	9. spóźnić się
2. odrabiać	6. powiedzieć	10. brać
3. jechać	7. iść	11. skończyć
4. pić	8. pocałować	12. uważać

III. *Donnez l'impératif des verbes suivants :*

1. zjeść	5. zagrać	9. opowiedzieć
2. napisać	6. pokazać	10. przyjść
3. obudzić się	7. zamówić	11. podziękować
4. słuchać	8. chodzić	12. wziąć

IV. *Choisissez cinq verbes dans les deux exercices précédents et employez-les dans des phrases impératives à la personne de votre choix.*

V. Transformez les phrases suivantes selon le modèle:

Niech pan nie czyta tego czasopisma! → **Nie czytaj** tego czasopisma!

1. Niech państwo się nie spóźnią!
2. Niech pani usiądzie!
3. Niech państwo uważają!
4. Niech pan się wreszcie nauczy tego numeru telefonu!
5. Niech pani pożyczy koleżance powieść Konwickiego!
6. Niech pan się obudzi! Już późno.
7. Niech państwo pomogą rodzicom!
8. Niech państwo mi pokażą wypracowanie z angielskiego!
9. Niech pan nie bierze tego lekarstwa!
10. Pani Basiu, niech pani będzie w domu o szóstej!
11. Niech państwo się ubiorą ciepło!
12. Niech pan mi zamówi herbatę z cytryną!

VI. Transformez les phrases suivantes selon le modèle:

Proszę wstać wcześniej. → **Niech pan (pani) wstanie** wcześniej!
→ **Niech państwo wstaną** wcześniej!

1. Proszę położyć tę gazetę tutaj.
2. Proszę pokazać język.
3. Proszę nie jeść tego mięsa, bo już nie jest dobre.
4. Proszę przeczytać ten list.
5. Proszę znaleźć trochę czasu dla starego dziadka.
6. Proszę zrobić to ćwiczenie na jutro.
7. Proszę nie dzwonić codziennie.
8. Proszę nie otwierać okna, bo jest zimno.

VII. Mettez les phrases suivantes à la forme négative:

1. Przeczytaj tę książkę!
2. Zaczekaj na brata!
3. Powiedz matce, że mnie nie będzie jutro!
4. Przypomnijcie mi, że jutro są imieniny babci!
5. Opowiedz, jak było we Francji!
6. Niech pan przyjdzie jutro wieczorem!
7. Zapłać za tę kawę i już!
8. Niech państwo powiedzą dzieciom, że wyjeżdżam!
9. Wypijmy za twoje zdrowie!
10. Zjedźmy mięso!
11. Napisz list do chłopaka!
12. Podaj kawę i herbatę!
13. Podpisz umowę jutro!
14. Bądźcie w domu o szóstej!
15. Pocałuj dziadka i babcię ode mnie!
16. Zadzwoń do kolegi!

VIII. Répondez aux phrases suivantes selon le modèle:

Proszę położyć książkę na stole. → **Już kładę.**

1. Proszę pójść do dyrektora.
2. Niech pani napisze do teatru.
3. Wybierz sobie miejsce!
4. Pomóżcie matce!
5. Niech państwo się zatrzymają!
6. Proszę wysiąść na tym przystanku!
7. Niech państwo zapłacą kelnerowi za obiad!
8. Powiedz mu, że jestem bardzo zajęta!

IX. Formez des adverbes sur les adjectifs ci-dessous et employez-les dans les phrases suivantes (un même adverbe peut être employé plusieurs fois):

smutny	blady	młody	doskonały	ciepły
przyjemny	brzydki	świetny	dobry	punktualny
łatwy	drogi	zły	krótki	cudowny

1. Wczoraj było
2. Pani Solska wygląda dzisiaj
3. Basia była w domu
4. W tym sklepie jest

X. Trouvez les adjectifs sur lesquels sont formés les adverbes ci-dessous, puis employez les adverbes dans des phrases:

mało	codziennie	rzadko	wcześnie	ślicznie
nagle	wspaniale	zimno	zwykle	długo
dobrze	często	ciągle	świetnie	doskonale

XI. Répondez aux questions suivantes par la négative en employant un autre adverbe:

Ciepło tu? — Nie, **zimno**.

1. Czy jest już późno?
2. Czy łatwo jest mówić po polsku?
3. Czy wczoraj było brzydki?
4. Czy we Francji jest często zimno?
5. Pani Solska będzie długo we Francji?
6. Czy pan zapłacił drogo za te kwiaty?
7. Czy w niedziele państwo wstają późno?
8. Pan czuł się dobrze po tych wakacjach?
9. Czy teraz jest ci smutno?
10. Państwu jest wygodnie w tym małym samochodzie?

*XII. Répondez aux questions suivantes par la négative en utilisant les prépositions **przed** ou **po** :*

1. Kiedy pani pójdzie do lekarza? Po południu?
2. Kiedy Adam kupi matce ostatnie nagranie Pendereckiego? Po imieninach?
3. Kiedy masz angielski? Po lekcji matematyki?
4. Kiedy Basia zadzwoni do Pawła? Przed kolacją?
5. Kiedy Paweł i Basia znaleźli się sami u Basi? Po kinie?
6. Kiedy pan Solski pojedzie do Krakowa? Po wakacjach?
7. Kiedy chory bierze lekarstwa? Przed śniadaniem?
8. Kiedy pożyczysz mi tę książkę? Przed feriami?

*XIII. Complétez les phrases suivantes par **byle co**, **kto**, **jaki**, **który**, ...*

1. Matka nigdy mi nie kupowała na imieniny.
2. Ta dziewczyna tak bardzo lubi mówić, że mówi
3. Już nie mamy wina. Kup, białe albo czerwone!
4. Pojadę do domu, tramwajem, autobusem albo taksówką.
5. Nie rozmawiaj z
6. Ten pan lubi dobrze zjeść. Nie zje
7. Pisz piórem, moim czy twoim.
8. Pożycz mi jakąś gazetę,
9. Ludzie oglądają w telewizji.
10. Ubierz się w sukienkę, twoją czy moją.

*XIV. Complétez les phrases suivantes par les verbes **mijać** ou **minąć** :*

1. Dwa lata od naszej ostatniej rozmowy.
2. Z Pawłem czas bardzo szybko.
3. Dwie godziny od jego wyjazdu.
4. Cztery miesiące od wyjazdu dyrektora.
5. Jutro pani Małgosia będzie bardzo zajęta. Dzień szybko
6. Miesiące jeden po drugim.

XV. Complétez les phrases suivantes par les mots entre parenthèses :

1. Na wakacje cała rodzina pojechała (samochód) nad (morze) Nad (morze) spędziła dwa (tydzień) i potem pojechała na (Mazury)
2. Dzisiaj rano matka zostawiła (dzieci) pieniądze, bo one mają pójść do (kino) z (kolega pl.) po (szkoła)
3. Nie mogę przyjść do (wy) dzisiaj wieczorem, bo mam (próba) o siódmej. Zadzwonię do (ty), (Basia), po (spotkanie) z (dyrektor) (Teatr Wielki), z (który) się umówiłam w (kawiarnia)

4. Nie kupuj (ojciec) (zielona kurtka)....., (która) widziałyśmy wczoraj w (dom towarowy)
Znalazłam bardzo piękną w (Moda Polska)

XVI. Traduisez :

Avant son départ pour le Festival international d'Avignon, Mme Solski a laissé des petits mots à toute la famille.

« Mon chéri, n'oublie pas ton rendez-vous chez le dentiste », a-t-elle recommandé entre autres choses à son mari, et à Barbara et à Adam : « Mes enfants chéris, ne vous disputez pas ! ».

Elle a en outre rappelé à son fils qu'il avait eu de très mauvaises notes en physique et que son professeur de mathématiques, à la dernière réunion de parents d'élèves, n'était pas très content de lui. « Apprends tes leçons tous les jours », lui a-t-elle écrit.

XVII. Développez le sujet suivant en quelques lignes.

Zostawiasz rodzicom kartkę, w której piszesz, dlaczego ciebie nie będzie na kolacji.

LEKCJA DWUDZIESTA PIERWSZA

HOROSKOP I ZNAKI ZODIAKU

Podczas obiadu Paweł rozmawia z kolegą z Instytutu Informatyki interesującym się astrologią.

Kolega

Czy wiesz, o której godzinie się urodziłeś?

Paweł

Na pewno między szóstą a ósmą rano. Chyba raczej około siódmej.

Kolega

Ale dokładnie? Co do minuty?

Paweł

Tak dokładnie? Nie mam pojęcia.

Kolega

Szkoda, bo znając dokładną datę, miejsce i godzinę urodzenia i wprowadzając te dane do komputera, otrzymuje się bardzo szczegółowy horoskop. Ja na przykład urodziłem się kwadrans po ósmej wieczorem, wprowadziłem więc godzinę dwudziestą piętnaście, potem datę urodzenia, to znaczy osiemnastego maja, i miejsce urodzenia, to jest Zieloną Górę. W ten sposób dowiedziałem się, że jestem spod znaku Raka pod wpływem Wagi... i że czeka mnie wielka przyszłość jako informatyka.

Paweł

Nie wiedziałem, że skończyłeś już dwadzieścia dwa lata. Myślałem, że jesteś w moim wieku i masz dwadzieścia lat. (Paweł patrzy na zegarek.) Szkoda, że nie mam więcej czasu. Muszę cię zostawić, bo byłem umówiony z Basią o wpół do szóstej, a już jest za dwadzieścia pięć szósta. Znowu będzie zła na mnie, ale powiem, że to twoja wina.

Kolega

Nie trzeba komputera, żeby sobie wyobrazić twoją najbliższą przyszłość.

Pożegnawszy się z kolegą, Paweł pobiegł na przystanek tramwajowy.

ZNAKI ZODIAKU

Baran	Rak	Waga	Koziorożec
Byk	Lew	Skorpion	Wodnik
Bliźnięta	Panna	Strzelec	Ryby
(G. Bliźniąt)			(G. Ryb)

WAŻNIEJSZE DATY Z HISTORII POLSKI

966	1830	1939	1976	2004
1364	1863	1945	1980	
1410	1918	1956	1981	
1795	1920	1970	1989	

VOCABULAIRE

Noms

astrologia
 dane (adj .subst. pl.)
 data
 horoskop (G.-u)
 informatyk
 instytut (G.-u)
 komputer (G.-a)
 kwadrans (G.-a)
 minuta
 pojęcie
 przykład (G.-u)
 przyszłość (f.)
 sposób (G.-u)
 urodzenie
 wiek (G.-u)
 wina
 wpływ (G.-u)
 zegarek (G.-a)
 znak (G.-u)
 zodiak (G.-u)

Adjectifs

dokładny, a, e
 szczegółowy, a, e
 tramwajowy, a, e

Expressions

co do minuty
 na przykład
 to jest
 to znaczy
 trzeba + G.
 w ten sposób
 zły, a, e na + A.

Verbes

dowiedzieć się*, dowiem, dowiesz
 dowiedzą się + G. (o + L., z + G.)
 otrzymy**wać**, -uję, -ujesz
 pobiec*, pobiegnę, pobiegiesz
 urodzić się*, urodzę, urodzisz się
 wprowadzać, -am, -asz
 wprowadzić*, -ę, -isz
 wyobrazić*, wyobrażę, wyobrazisz
 znaczyć, znaczy

Adverbies

dokładnie
 raczej

Autres

jako
 między + I.
 około + G.
 podczas + G.
 spod + G.
 żeby

COUPLES ASPECTUELS

biegać, -am, -asz ; biec, biegnę, -esz / pobiec, pobiegnę, pobiegiesz
dowiadywać się****, -uję, -ujesz / dowiedzieć się, -wiem, -wiesz, -wiedzą
 otrzymy**wać**, -uję, -ujesz / **otrzyma**ć****, -am, -asz
rodzić się, -ę, -isz / urodzić się, -ę, -isz
 wprowadzać, -am, -asz / wprowadzić, -ę, -isz
wyobrazać****, -am, -asz / wyobrazić, wyobrażę, wyobrazisz

LES NUMÉRAUX CARDINAUX ET ORDINAUX DE 100 À 2000

100	sto	setny, a, e
101	sto jeden	sto pierwszy, a, e
.....
200	dwieście	dwusetny, a, e
201	dwieście jeden	dwieście pierwszy, a, e
.....
300	trzysta	trzechsetny, a, e
301	trzysta jeden	trzysta pierwszy, a, e
.....

400	czterysta	czterechsetny, a, e
401	czterysta jeden	czterysta pierwszy, a, e
.....
500	pięćset	pięćsetny, a, e
501	pięćset jeden	pięćset pierwszy, a, e
.....
600	sześćset	sześćsetny, a, e
601	sześćset jeden	sześćset pierwszy, a, e
.....
700	siedemset	siedemsetny, a, e
701	siedemset jeden	siedemset pierwszy, a, e
.....
800	osiemset	osiemsetny, a, e
801	osiemset jeden	osiemset pierwszy, a, e
.....
900	dziewięćset	dziewięćsetny, a, e
901	dziewięćset jeden	dziewięćset pierwszy, a, e
.....
1000	tysiąc	tysięczny, a, e
1001	tysiąc jeden	tysiąc pierwszy, a, e
.....
2000	dwa tysiące	dwutysięczny, a, e
2001	dwa tysiące jeden	dwa tysiące pierwszy
.....

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. L'ADJECTIF

Morphologie

Le superlatif

Le superlatif se forme sur le comparatif auquel on ajoute le préfixe **naj-**:

ex. *Można sobie wyobrazić twoją **najbliższą** przyszłość.*

On peut imaginer ton avenir le plus proche.

Les adjectifs longs qui forment leur comparatif avec le comparatif de l'adverbe **bardziej** forment leur superlatif en ajoutant à celui-ci le préfixe **naj-**:

ex. *Ta książka jest **najbardziej** interesująca.*

Ce livre est le plus intéressant.

II. LE VERBE

Morphologie

a. Le gérondif

a.1 Le gérondif présent

Il se forme sur la 3e personne du pluriel du présent à laquelle on ajoute la terminaison **-c**. Il est invariable.

ex.	<i>moga</i>	→	<i>mogac</i>	en pouvant
	<i>krzycza</i>	→	<i>krzyczac</i>	en criant
	<i>pija</i>	→	<i>pijac</i>	en buvant
	<i>pracuja</i>	→	<i>pracujac</i>	en travaillant
	<i>robią</i>	→	<i>robiąc</i>	en faisant
	<i>maja</i>	→	<i>majac</i>	en ayant

N.B. Le verbe **być** forme son gérondif sur la 3e personne du futur:

	<i>będa</i>	→	<i>będac</i>	en étant
--	-------------	---	---------------------	----------

a.2 Le gérondif passé

Il se forme sur la 3e personne du singulier du passé d'un verbe perfectif, dont on remplace la terminaison **-ł** par :

— le suffixe **-wszy** si le radical est en voyelle :

ex.	<i>zrobił</i>	→	<i>zrobiwszy</i>	<i>powiedział</i>	→	<i>powiedziwszy</i>
			ayant fait			ayant dit

— le suffixe **-wszy** si le radical est en consonne :

ex.	<i>poszedł</i>	→	<i>poszedłszy</i>
			étant allé

b. Le participe présent

Il se forme sur la 3e personne du pluriel du présent à laquelle on ajoute la terminaison **-cy, -ca, -ce**. Il se décline comme un adjectif.

ex.	<i>moga</i>	→	<i>mogacy, a, e</i>	pouvant
	<i>krzycza</i>	→	<i>krzyczacy, a, e</i>	criant
	<i>pija</i>	→	<i>pijacy, a, e</i>	buvant
	<i>pracuja</i>	→	<i>pracujacy, a, e</i>	travaillant
	<i>robią</i>	→	<i>robiący, a, e</i>	faisant
	<i>maja</i>	→	<i>majacy, a, e</i>	ayant

N.B. Le verbe **być** forme son participe présent sur la 3e personne du futur:

	<i>będa</i>	→	<i>będacy, a, e</i>	étant
--	-------------	---	----------------------------	-------

c. Les verbes de mouvement **biegać / biec / pobiec**

Le verbe **biegać**, qui se conjugue *biegam, biegasz*, est indéterminé.

Le verbe **biec**, qui se conjugue *biegnę, biegniesz, biegł*, est déterminé (cf. leçon 13).

N.B. Les verbes **biec** et **pobiec** ont une forme parallèle **biegnąć** et **pobiegnąć**.

Syntaxe

a. Le gérondif

a.1. Le gérondif présent

Le gérondif exprime une circonstance de l'action marquée par le verbe de la principale :

ex. *Adam spotkał kolegę **idąc do kina**.*

Adam a rencontré un camarade en allant au cinéma.

*Starszy pan czytał gazetę **jedząc obiad**.*

Le vieux monsieur lisait son journal en déjeunant.

N.B. Dans la langue parlée, le gérondif présent est souvent remplacé par une proposition circonstancielle ou une proposition coordonnée à la principale :

ex. ***Kiedy Adam szedł do kina** spotkał kolegę.*

Quand Adam allait au cinéma, il a rencontré un camarade.

*Starszy pan **jadł obiad** i czytał gazetę.*

Le vieux monsieur déjeunait et lisait son journal.

a.2. Le gérondif passé

Le gérondif passé exprime une antériorité par rapport au verbe de l'action marquée par le verbe de la proposition principale :

ex. ***Spotkawszy** kolegę, Adam poszedł z nim do kina.*

Ayant rencontré un camarade, Adam est allé avec lui au cinéma.

***Przeczytawszy** gazetę, starszy pan poszedł na obiad.*

Ayant lu (après avoir lu) son journal, le vieux monsieur est allé déjeuner.

b. Le participe présent

Le participe présent est surtout utilisé dans la langue écrite. S'il n'est pas suivi d'un complément, il se place devant le nom.

ex. ***Pracujący człowiek** ma mało wolnego czasu.*

Un homme qui travaille a peu de temps libre.

*Adam spotkał **kolegę idącego** do kina.*

Adam a rencontré un camarade allant (/ qui allait) au cinéma.

N.B. Dans la langue parlée, il est souvent remplacé par une proposition relative, comme en français :

ex. *Adam spotkał kolegę, **który szedł do kina**.*

Adam a rencontré un camarade qui allait au cinéma.

c. Le verbe *czekać*

Il peut se construire directement avec l'accusatif quand il s'agit d'un événement qui doit se produire :

ex. *Paweł dobrze wiedział, co **go czekało**.*

Paul savait bien ce qui l'attendait.

Czeka mnie wielka przyszłość.

Un grand avenir m'attend.

N.B. 🗉 Rappel leçon 8 : *Adam czeka **na autobus**.*

III. LE SUJET INDÉTERMINÉ

Il existe plusieurs façons d'exprimer le sujet indéterminé :

- a. Une façon neutre : la 3e personne du singulier avec le pronom réfléchi *się*.

ex. *Mówi się*, że Paryż jest piękny.

On dit que Paris est beau.

Mówiło się, że wszystko będzie dobrze.

On disait que tout irait bien.

- b. La 3e personne du pluriel masculin-personnel. Le pronom *oni*, qui désigne les autres, est sous-entendu.

ex. *Mówią*, że będzie ładna pogoda, ale myślę, że nie.

On dit qu'il va faire beau, mais je pense que non.

Grali Tango, ale już nie *grają*.

On jouait *Tango*, mais on ne le joue plus.

- c. Un verbe impersonnel : *można*, *widać*, ...

ex. *Można* wyjść?

On peut sortir?

Widać, że Adam jest zmęczony.

On voit qu'Adam est fatigué.

IV. LA PROPOSITION SUBORDONNÉE CIRCONSTANCIELLE DE BUT

La proposition subordonnée circonstancielle de but répond à la question *po co?* et est introduite par la conjonction *żeby*.

- a. Si le sujet de la subordonnée est le même que celui de la principale, le verbe se met à l'infinitif :

ex. *Po co chłopak wprowadził dane do komputera?*

— *Wprowadził je, żeby otrzymać* szczegółowy horoskop.

Pourquoi le garçon a-t-il introduit ces données dans l'ordinateur ?

— Il les a introduites pour obtenir un horoscope détaillé.

- b. Si le sujet de la subordonnée n'est pas le même que celui de la principale, le verbe se met au passé :

ex. *Po co jego matka go obudziła o siódmej?*

— *Żeby się nie spóźnił* na lekcje.

Pourquoi sa mère l'a-t-elle réveillé à sept heures ?

— Pour qu'il ne soit pas en retard à ses cours.

Les désinences personnelles s'attachent à la conjonction *żeby* : *żebym*, *żebyś*, *żebyśmy*, *żebyście* :

ex. *Ojciec obudził mnie, żebym się nie spóźnił (spóźniła) do szkoły.*

Mon père m'a réveillé(e) pour que je ne sois pas en retard à l'école.

Matka obudzi nas, żebyśmy się nie spóźnili do szkoły.
 Ma mère nous réveillera pour que nous ne soyons pas en retard à l'école.

V. L'EXPRESSION DE L'HEURE

a. L'heure

Pour exprimer l'heure, on emploie un numéral ordinal (féminin car le nom *godzina* est sous-entendu) (cf. leçon 17).

ex. *Jest dziesiąta.*

Il est dix heures.

b. La demi-heure

Pour exprimer la demi-heure, on emploie les expressions *pół do* ou *wpół do* suivies du génitif du numéral ordinal indiquant l'heure suivante.

ex. *Jest wpół do siódmej.*

Il est six heures et demie.

c. L'heure et les minutes

Pour exprimer les minutes, on emploie un numéral cardinal.

c.1. Pour indiquer l'heure jusqu'à la demie, on emploie le numéral cardinal au nominatif pour les minutes et la préposition *po* suivie du locatif du numéral ordinal pour l'heure.

ex. *Jest dziesięć po siódmej.*

Il est sept heures dix.

c.2. Pour indiquer l'heure de la demie jusqu'à l'heure pleine, on emploie la préposition *za* suivie de l'accusatif du numéral cardinal pour les minutes et le nominatif du numéral ordinal pour l'heure.

ex. *Jest za dziesięć siódma.*

Il est sept heures moins dix.

Récapitulation de l'heure

ex. <i>Która (jest) godzina?</i>	8.00	<i>Ósma.</i>
Quelle heure est-il ?	8.02	<i>Dwie po ósmej.</i>
	8.05	<i>Pięć po ósmej.</i>
	8.15	<i>Kwadrans po ósmej.</i>
	8.30	<i>Wpół (ou : pół) do dziewiątej.</i>
	8.40	<i>Za dwadzieścia dziewiąta.</i>

<i>O której (godzinie)?</i>	8.00	<i>O ósmej.</i>
<i>A quelle heure?</i>	8.02	<i>Dwie po ósmej.</i>
	8.05	<i>Pięć po ósmej.</i>
	8.15	<i>Kwadrans po ósmej.</i>
	8.30	<i>O wpół (ou : pół) do dziewiątej.</i>
	8.40	<i>Za dwadzieścia dziewiąta.</i>

N.B.

1. Dans les réponses à la question ***o której?*** seules l'heure complète ou la demie demandent la préposition ***o***.
2. L'heure officielle est exprimée par les ordinaux de 1 à 24 pour les heures et les cardinaux de 1 à 59 pour les minutes :

ex.	8.30	<i>Ósma trzydzieści</i>
	14.05	<i>Czternasta zero pięć</i>
	21.50	<i>Dwudziesta pierwsza pięćdziesiąt</i>
	0.15	<i>Dwudziesta czwarta piętnaście</i>

VI. L'EXPRESSION DE LA DATE

Pour exprimer la date on n'emploie les numéraux ordinaux que pour les dizaines et les unités :

a. au locatif pour exprimer l'année seule :

ex. *Adam Mickiewicz urodził się w tysiąc siedemset **dziewięćdziesiątym ósmym** roku.*

Adam Mickiewicz est né en 1798.

b. au génitif pour exprimer la date complète :

ex. *Adam Mickiewicz urodził się dwudziestego grudnia tysiąc siedemset **dziewięćdziesiątego ósmego** roku.*

Adam Mickiewicz est né le 20 décembre 1798.

N.B. Les numéraux ordinaux désignant les centaines ont une forme particulière lorsqu'ils ne sont pas suivis d'un numéral désignant les dizaines ou les unités.

ex.	<i>w roku dwutysięcznym</i>	<i>w roku dwa tysiące pierwszym</i>
	<i>en l'an 2000</i>	<i>en 2001</i>

CONNAISSANCE PASSIVE

- des génitifs pluriels de ***Bliźnięta*** et de ***Ryby***: ***Bliźniąt, Ryb***
- du comparatif de l'adverbe ***dużo***: ***więcej***

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes:

1. O czym Paweł rozmawia z kolegą?
2. Dlaczego kolega pyta Pawła o dokładną datę urodzenia?
3. O której i gdzie się urodził kolega Pawła?
4. Po co wprowadził datę i miejsce urodzenia do komputera?
5. Ile Paweł ma lat?
6. Kto jest młodszy? Paweł czy jego kolega?
7. Dlaczego Paweł musi zostawić swojego kolegę?
8. O której Paweł był umówiony z Basią?
9. Paweł powie Basi, że to czyja wina?
10. Jak sobie wyobrażasz najbliższą przyszłość Pawła?

CONVERSATION

1. Répondez aux questions suivantes:

1. Kiedy się urodziłeś (urodziłaś)?
2. Czy znasz dokładną godzinę twojego urodzenia?
3. Gdzie się urodziłeś (urodziłaś)?
4. Ile masz lat?
5. Na ile lat wyglądasz?
6. Jesteś najmłodszy (najmłodsza) czy najstarszy (najstarsza) z rodziny?
7. Jesteś najwyższy (najwyższa) czy najniższy (najniższa) z rodziny?
8. Kto jest najwyższy z klasy?
9. Czy czytasz horoskopy w prasie? Dlaczego?
10. Spod jakiego znaku jesteś?
11. Czy wiesz, pod jakim wpływem jesteś?
12. Który znak zodiaku jest najlepszy? Dlaczego?
13. Jak sobie wyobrażasz przyszłość?
14. Kto z was ma złoty zegarek?
15. Która jest teraz godzina?
16. O której się zaczęła nasza lekcja?
17. O której się skończy nasza lekcja?
18. Czy interesujesz się informatyką?
19. Czy masz komputer?
20. Jak, według ciebie, wygląda przyszłość informatyki?
21. Czy twoja matka jest często zła na ciebie?
22. Jak długo się uczysz polskiego?
23. Po co się uczysz języka polskiego?
24. Po co chcesz zdać maturę?
25. Kiedy zaczniesz pracować?
26. Co jest dla ciebie najważniejsze w przyszłości?

II. Interrogez un(e) camarade à la 2e personne du singulier puis en employant la forme de politesse :

1. — Kiedy się urodziłeś (urodziłaś)?
— Urodziłem (Urodziłam) się
2. — Spod jakiego znaku jesteś?
— Jestem spod
3. — O której zwykle wstajesz?
—
— A o której zwykle kładziesz się spać?
—
4. — O której wczoraj się położyłeś (położyłaś)?
—
— Czy to nie za późno (za wcześnie), żeby się położyć?
—
— A o której jutro wstaniesz ?
—

III. Répondez aux questions :

1. Jak pan (pani) się nazywa?
2. Jak pan (pani) ma na imię?
3. Kiedy pan (pani) się urodził(a)?
4. Gdzie pan (pani) się urodził(a)?
5. Czy pan (pani) ma żonę (męża)?
6. Kim pan (pani) jest?
7. Jaki jest pana (pani) dokładny adres?
8. Jaki jest pana (pani) numer telefonu?

EXERCICES

I. Écrivez les opérations suivantes :

$$\begin{array}{lll} 110 + 345 = 455 & 1214 - 1212 = 2 & 236 + 826 = 1062 \\ 18 + 877 = 895 & 721 - 227 = 494 & 3452 - 125 = 3327 \end{array}$$

II. Mettez les adjectifs suivants au comparatif puis au superlatif :

1. ładny	4. dokładny	7. daleki	10. dobry
2. nowy	5. inteligentny	8. ciepły	11. zły
3. mały	6. wielki	9. drogi	12. wysoki

III. Complétez les phrases suivantes par un superlatif :

1. (mądry) Anna jest
2. (sympatyczny) Kto z nich jest
3. (trudny) Jaki język jest dla ciebie
4. (Bliska) apteka znajduje się na tej ulicy.
5. (dobry) Proszę pana, gdzie można kupić owoce?
6. (Nowoczesne) domy są już stare.

7. (małe dziecko) Nauczycielka idzie z na basen.
 8. (chory) Cała rodzina była chora, ale był ojciec.
 9. (niska uczennica) Anna jest z całej klasy.
 10. (duży) Czyj pokój jest

IV. *Complétez les phrases suivantes par le gérondif :*

1. (mieszkać) Uczyłam się polskiego w Polsce.
 2. (iść) do kolegi, Adam spotkał siostrę na ulicy.
 3. (pisać) do matki, poproś ją o czasopisma dla mnie.
 4. (mówić) z Andrzejem, dyrektor dowiedział się o jego ślubie.
 5. (brać) lekarstwa, kiedy trzeba, będzie pan zdrowy w poniedziałek.
 6. (pracować) codziennie, na pewno zdasz maturę w tym roku.
 7. (otrzymywać) prezent, dziecko ładnie podziękowało.
 8. (być) w Krakowie, zadzwoń do dziadka.
 9. (wychodzić) z domu, Paweł powiedział Basi, że go nie będzie cały tydzień.
 10. (siedzieć) w kinie, przypomniałam sobie, że muszę zadzwonić do domu.

V. *Remplacez l'une des propositions des phrases suivantes par un gérondif :*

1. Piliśmy herbatę i rozmawialiśmy do późnej nocy.
2. Paweł jadł kolację i oglądał stary western.
3. Ewa i Basia rozmawiają i jedzą lody.
4. Starszy pan czytał gazetę i czekał na tramwaj.
5. Państwo Szymańscy oglądają stare zdjęcia i przypominają sobie dawne czasy.
6. Adaś odrabia lekcje i słucha płyty.
7. Młoda dziewczyna szła ze starszą panią po zakupy i pomagała jej.
8. Kiedy szukałem pracy, liczyłem tylko na siebie.

VI. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

Mężczyzna, **który ma dobrą żonę**, jest szczęśliwy.

→ Mężczyzna **mający dobrą żonę** jest szczęśliwy.

1. W parku Adam widział dziewczynę, która czytała ostatnią powieść Konwického.
2. Lekarz powiedział choremu, który leżał w łóżku, że będzie zdrowy za dwa dni.
3. Paweł więcej się nie interesował dziewczyną, która z nim się zajmowała klubem filmowym.
4. Nie znam kuzyna, który mieszka teraz u dziadka.
5. Czy państwo pamiętają to dziecko, które do mnie przychodziło wieczorem po szkole? Teraz to mąż mojej siostry.
6. Basia zdała egzamin, który był dla niej bardzo trudny.
7. Nie znam tej pani, która siedzi naprzeciw Anny.

8. Czy rozumiesz tego pana, który mówi po francusku?
9. Na przystanku widzieliśmy matkę, która wysiadała z autobusu.
10. Paweł w ogóle nie patrzy na dziewczyny, które źle się ubierają.

VII. Traduisez :

1. Après avoir payé l'addition, Paul et Barbara quittèrent le restaurant.
2. Ayant trouvé le numéro de téléphone de son ami, Maciej Solski réussit à le joindre.
3. Après avoir fait ses devoirs, Adam est allé à la piscine.
4. Ayant reçu une lettre de Paul de Paris, Barbara fut toute gaie.
5. Nous étant rencontrés à l'arrêt d'autobus, nous sommes allés prendre une bière ensemble.
6. S'étant déshabillée, Marguerite Solski alla se coucher.

VIII. Traduisez :

1. On disait que ma sœur était belle. Moi, je pensais qu'elle était laide.
2. On a vu hier le dernier film de Konwicki.
3. Au théâtre Wielki on joue une pièce de Sławomir Mrożek.
4. On chantait cette chanson sans arrêt pendant la guerre.
5. Quand on aime, on ne compte pas.
6. En Pologne, on vend les cigarettes et les journaux dans les kiosques Ruch.
7. On a diné hier chez Anne Kowalski. On a bien bu et bien mangé.
8. On dit que l'été sera beau et chaud.

IX. Répondez aux questions suivantes en employant des subordonnées circonstancielles de but :

1. Po co chcesz pojechać do Polski?
2. Po co aktorka poszła do dyrektora teatru?
3. Po co Adam wszedł do budki telefonicznej?
4. Po co uczeń odrabia lekcje codziennie?
5. Po co pani Solaska zostawiła kartki mężowi i dzieciom?
6. Po co pani Solaska zostawiła pieniądze dla Basi?
7. Po co powiedziałaś mi, że jutro nie będzie lekcji?
8. Po co wprowadziliście te dane do komputera? Przecież nie są dobre.
9. Po co robisz porządek w pokoju?
10. Adasiu, po co mówiłaś Pawłowi, że byłam w kinie z Jurkiem?
11. Po co Basia szuka Eli Morawieckiej?
12. Po co mówisz nauczycielowi gimnastyki, że jesteś chora?

X. Complétez les phrases suivantes selon le modèle :

Matka mnie (m.) obudzi, (nie spóźnić się) do szkoły.

Matka mnie obudzi, **żebym się nie spóźnił** do szkoły.

1. Basia prosiła koleżankę, jej (pożyczyć) sukienkę.
2. Kolega zadzwonił do nas (f.), (przyjść) jutro wieczorem do niego.
3. Obudziliśmy was (m.) wcześniej, (zjeść)..... spokojnie śniadanie.
4. Basia zadzwoniła do Pawła, (pójść) z nią do kina.

5. Dziadek dał wnukom pieniądze, (kupić) płyty.
6. Zostawiłem ci (m.) kartkę, (nie zapomnieć) o wizycie u dentysty.
7. Matka zawołała dziecko, (zrobić) porządek w swoim pokoju.
8. Basia chce pójść do Mody Polskiej ze mną (f.), jej (pomóc) wybrać sukienkę.

XI. *Répondez aux questions suivantes :*

1. Która jest teraz?

8.00	9.00	6.25	10.50
10.15	9.30	11.45	4.35

2. O której przydzie Paweł?

(répondez à cette question pour les heures ci-dessus).

XII. *Répondez aux questions suivantes :*

1. Następną lekcję polskiego będzie w piątek, ale o której?
2. O której zjadłeś (zjadłaś) dzisiaj śniadanie?
3. O której zjesz obiad jutro?
4. O której dzieci zwykle chodzą spać?
5. O której się zacznie wywiadówka?
6. O której chory bierze lekarstwa?
7. O której zaczyna się film dzisiaj wieczorem w programie pierwszym?
8. O której otworzyli najbliższe sklepy wczoraj?
9. O której skończycie lekcje we wtorek?
10. O której ekspres Tatry będzie w Krakowie?

XIII. *Faites quatre phrases d'imitation en réemployant les mots en caractères gras. Notez bien le changement d'aspect.*

Zwykle wstaję o wpół do siódmej, **ale jutro** wstanę za piętnaście siódma.

XIV. *Choisissez dix dates parmi les plus importantes de l'histoire polonaise et écrivez-les en toutes lettres.*

XV. *Répondez aux questions suivantes :*

1. Kiedy Andrzej Wajda nakręcił *Kanał*?
2. Kiedy Sienkiewicz dostał nagrodę Nobla?
3. Kiedy się urodził Witold Gombrowicz?
4. Kiedy zaczęła się Pierwsza Wojna światowa?
5. Kiedy skończyła się Druga Wojna światowa?
6. Od kiedy dokładnie uczysz się polskiego?
7. Kiedy się urodziłeś (urodziłaś)?
8. Kiedy się urodził Fryderyk Szopen? — 1 III 1810.
9. Kiedy się urodziła Maria Skłodowska-Curie? — 7 XI 1867.
10. Kiedy się urodził Henryk Sienkiewicz? — 5 V 1846.
11. Kiedy się urodził Jerzy Andrzejewski? — 19 VIII 1909.
12. Kiedy się urodził twój dziadek?

XVI. Traduisez :

— Je ne comprends pas pourquoi, en étant sur place, tu n'as pas pu téléphoner à ta grand-mère.

— Mais... maman...

— Tu lui téléphonais toujours quand tu allais à Cracovie.

— Bien sûr, mais cette fois, je n'étais pas seule.

— Et alors ? Ce n'est pas une raison. Tu pouvais tout de même trouver un petit moment pour lui téléphoner, par exemple entre deux heures et six heures.

— Mais à deux heures on est allés déjeuner et après, on a dû aller à la gare. On a attendu le taxi longtemps.

— Un taxi ! Vous ne pouviez pas prendre le tramway ou l'autobus ? !

— C'est-à-dire que... Ne te fâche pas contre moi, maman. C'est de la faute de Paul. Il avait un rendez-vous avec un ami informaticien et ils se sont mis à discuter d'horoscope sur ordinateur. Après, on n'avait plus le temps...

— Avec toi, c'est toujours la faute de Paul.

— Maman, est-ce que tu connais l'heure exacte à laquelle je suis née ?

— Bien sûr. Pourquoi me demandes-tu cela ?

— Parce qu'après avoir introduit ces données dans un ordinateur, on peut obtenir son horoscope détaillé. Je pourrai écrire à l'ami de Paul pour qu'il me dise quel est mon ascendant.

— Tu es née à dix heures vingt-sept. Mais tu n'as pas besoin d'horoscope pour savoir que tu seras heureuse. Tu es la fille la plus jolie et la plus intelligente que je connaisse, ma petite fille chérie.

XVII. Imaginez le dialogue entre Paul et Barbara.

LEKCJA DWUDZIESTA DRUGA

PORY ROKU

Kilka dni temu państwo Szymańscy spędzili bardzo miły wieczór państwa Kowalskich. W pewnym momencie zaczęli rozmawiać o porach roku. Każdy z nich wolał inną porę roku. Każdy przedstawiał przekonujące argumenty.

* * *

Goście prowadzą ożywioną rozmowę z panem domu.

Pan Kowalski *Jaka jest wasza ulubiona pora roku?*

Irena *Moją ulubioną porą roku jest wiosna. Dnie są dłuższe, jest już cieplej niż w zimie. Dopiero wiosną widać piękno przyrody. Kwiaty kwitną, drzewa zielenieją. Słysząc, jak ptaki śpiewają... Człowiek czuje się pełen energii.*

Tadeusz *Jesteś tego pewna? Ja osobiście czuję się pełen energii latem. Jest gorąco, świeci słońce i ... są wakacje! Jeździmy na wieś. Spędzamy całe dni na świeżym powietrzu. Jak państwo wiedzą, dziadkowie posiadają małe gospodarstwo pod Poznaniem w malowniczej wsi. W lecie jest tam bardzo wesoło, śmiesznie i przyjemnie. Przyjeżdżają studenci z Poznania na obozy. Wszyscy są bardzo sympatyczni i weseli.*

Andrzej *Ja także lubię lato, ale jednak wolę zimę: mróz, pola pokryte śniegiem, zamarznęte rzeki... Zimą jeździmy do Zakopanego, bo tam jest zawsze dużo śniegu. Wszyscy uwielbiamy jeździć na nartach. W zeszłym roku pojechali z nami dwaj młodzi Francuzi, którzy cudownie jeździli na nartach. Obaj polubili nasze Tatry i chcą znowu przyjechać w tym roku.*

Pan Kowalski *Nikt nie lubi jesieni? Ja osobiście bardzo lubię. Jesienią krajobrazy są przepiękne...*

Pani Kowalska *wchodzi do pokoju z herbatą.*

... A ty, kochana, jaką porę roku wolisz?

Pani Kowalska *Moim zdaniem każda pora roku ma swoje uroki. Nie tylko na wsi. W mieście też. Widzieliście, jakie Łazienki są teraz piękne? I Ogród Saski? Byłam tam wczoraj na spacerze z matką. Parki warszawskie są piękne o każdej porze roku.*

* * *

Powieść *Chłopi* Władysława Stanisława Reymonta (1867-1925) opisuje życie chłopów na początku XX wieku. Za tę powieść Reymont dostał nagrodę Nobla w 1924 r.

PORY ROKU

wiosna	wiosną	na wiosnę
lato	latem	w lecie
jesień	jesienią	w jesieni/na jesieni
zima	zimą	w zimie

PRZYSŁOWIA

Jedna jaskółka nie czyni wiosny.	Lepsze jedno lato niż dwie zimy.
Nie zawsze będzie lato.	Po deszczu słońce.
Jaka zima, takie lato.	Idzie zima, a tu chleba nie ma.

VOCABULAIRE**Noms**

argument (G.-u)
 chłop
 deszcz (G.-u)
 drzewo
 energia
 gospodarstwo
 jaskółka
 jesień (f.)
 krajobraz (G.-u)
 moment (G.-u)
 mróz (G.-u)
 narta
 obóz (G.-u)
 ogród (G.-u)
 piękno
 pole
 pora (roku)
 powietrze
 przyroda
 przysłowie
 rzeka
 słońce
 spacer (G.-u)
 student
 śnieg (G.-u)
 urok (G.-u)

wiek (G.-u)
 wieś (f.)
 wiosna
 zdanie
 zima
 życie

Adjectifs

malowniczy, a, e
 pełen (pełny), a, e
 pewien (pewny), a, e
 pokryty, a, e (+ l.)
 przekonujący, a, e
 przepiękny, a, e
 Saski, a, e
 świeży, a, e
 warszawski, a, e
 zamrznięty, a, e
 zeszły, a, e

Verbes

czynić, -ę, -isz
 kwitnąć, -nę, -niesz
 opisywać, -uję, -ujesz
 polubić*, -ę, -isz
 posiadać, -am, -asz
 prowadzić, -ę, -isz
 przyjechać*, -jadę, -jedziesz
 przyjeżdżać, -am, -asz
 słyszeć (verbe impersonnel)
 świecić, -ę, -isz
 uwielbiać, -am, -asz
 zielenieć, -ję, -jesz

Pronoms

inny, a, e
 każdy, a, e
 pewien, a, e
 wszyscy (m.-p.)

Numéraux cardinaux

dwaj (m.-p.)
 kilka
 obaj (m.-p.)

Adverbes	Expressions	Noms propres
ciepło	być na spacerze	Chłopi (pl.)
cudownie	jeździć na nartach	Kowalski
gorąco	moim zdaniem	Łazienki (pl.)
osobiście	na świeżym powietrzu	Ogród Saski
przyjemnie		Poznań (G-a)
śmiesznie	Autres	Reymont (Stanisław)
także	jak	Stanisław
wesoło	jednak	Zakopane (adj .subst. G.-ego)

COUPLES ASPECTUELS

opisywać, -uję, -ujesz	/	opisać , opiszę, opiszesz
lubić , -ę, -isz	/	polubić, -ę, -isz
posiadać, -am, -asz	/	posiąść , posiądę, posiądziesz (passé : posiadał)
prowadzić, -ę, -isz (rozmowę)	/	przeprowadzić , -ę, -isz
przyjeżdżać , -am, -asz	/	przyjechać, przyjadę, przyjedziesz

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM

Morphologie

a. Le nominatif et le vocatif pluriel des masculins-personnels

Le vocatif des masculins-personnels est identique au nominatif.

a.1. Les noms à radical en consonne dure prennent la désinence -i qui entraîne une modification de la consonne finale (cf. le locatif, leçon 16):

ex. <i>chłop</i>	→	<i>chłopi</i>			
<i>student</i>	→	<i>studenci</i>	<i>dentysta</i>	→	<i>dentyści</i>
<i>Francuz</i>	→	<i>Francuzi</i>	<i>mężczyzna</i>	→	<i>mężczyźni</i>
<i>blondyn</i>	→	<i>blondyni</i>	<i>kolega</i>	→	<i>koledzy</i>
<i>Polak</i>	→	<i>Polacy</i>			
<i>dramaturg</i>	→	<i>dramaturdzy</i>			
<i>aktor</i>	→	<i>aktorzy</i>			

a.2. Les noms à radical en consonne molle ou durcie prennent la désinence -e, comme les masculins-impersonnels (cf. leçon 9):

ex. <i>nauczyciel</i>	→	<i>nauczyciele</i>
<i>kowboj</i>	→	<i>kowboje</i>
<i>lekarz</i>	→	<i>lekarze</i>
<i>gość</i>	→	<i>goście</i>
<i>gracz</i>	→	<i>gracze</i>
<i>rodzic</i>	→	<i>rodzice</i>

N.B. Les noms en **-ec** et en **-ca** ont un pluriel en **-cy** :

ex. *chłopiec* → *chłopcy*

a.3. Certains noms prennent la désinence **-owie** :

— les noms de parenté

ex. *ojciec* → *ojcowie*

dziadek → *dziadkowie*

Exceptions :

kuzyn → *kuzyni*

brat → *bracia*

— les prénoms et les noms de famille

ex. *Maciej* → *Maciejowie*

Piotr → *Piotrowie*

Sołtysiak → *Sołtysiakowie*

— les noms indiquant la position sociale ou la fonction

ex. *pan* → *panowie*

dyrektor → *dyrektorowie*

— certains noms comme :

uczeń → *uczniowie*

a.4. Certains noms ont deux désinences, **en -owie et en -i** :

ex. *inżynier* → *inżynierowie* / *inżynierzy*

bohater → *bohaterowie* / *bohaterzy*

dyrektor → *dyrektorowie* / *dyrektorzy*

N.B. 📖 Rappel leçon 13. Le nom **człowiek** a un pluriel irrégulier dont le nominatif est **ludzie**.

Récapitulation du nominatif et du vocatif pluriels

	MASCULIN-PERSONNEL	MASCULIN-IMPERSONNEL FÉMININ	NEUTRE
RADICAL EN CONSONNE DURE	-i (-owie)	-y	-a
RADICAL EN CONSONNE MOLLE OU DURCIE	-e (-owie)	-e	-a

b. Le nom *Zakopane*

Il se décline comme un adjectif et a un locatif irrégulier: **w *Zakopanem***.

ex. *Jedziemy na tydzień do **Zakopanego***.

Nous partons à Zakopane pour une semaine.

*Spędzamy ferie zimowe **w Zakopanem***.

Nous passons les vacances d'hiver à Zakopane.

Syntaxe

a. Le nom masculin *wiek*

Il peut avoir le sens de « **siècle** » ou de « **âge** ».

— Dans le sens de « siècle », on emploie le pronom interrogatif **który** (cf. leçon 13):

ex. ***W którym** to było **wieku**? — *W czternastym wieku.**

C'était à quel siècle? — Au quatorzième siècle.

— Dans le sens de « âge », on emploie le pronom interrogatif **jaki** :

ex. ***W jakim** on był **wieku**? — *Miał czternaście lat.**

Quel âge avait-il? — Il avait quatorze ans.

b. Le nom féminin *wieś*

Il peut avoir le sens de « **campagne** » ou de « **village** ».

— Dans le sens de « campagne », il se construit avec la préposition **na** suivie de l'accusatif s'il y a déplacement ou du locatif s'il n'y en a pas :

ex. *Latem jeździmy **na wieś**.*

L'été, nous allons à la campagne.

*Spędzam wakacje **na wsi**.*

Je passe mes vacances à la campagne.

— Dans le sens de « village », il se construit avec la préposition **do** suivie du génitif s'il y a déplacement ou **w** suivie du locatif s'il n'y en a pas.

ex. ***Samochód** jedzie **do wsi**.*

La voiture va jusqu'au village.

***Dziadkowie** mieszkają **w malowniczej wsi**.*

Mes grands-parents habitent dans un village pittoresque.

II. LES NOMS DE FAMILLE

a. Les noms de famille féminins en consonne

Les noms de famille féminins en consonne ne se déclinent pas.

ex. *Pani Solska rozmawia z Anną Sołtysiak.*

Mme Solski parle avec Anne Sołtysiak.

b. Les noms de famille en -a ou en -o

Ils se déclinent au singulier comme des féminins et au pluriel comme des masculins-personnels :

ex. *Pawłowi bardzo się podobają filmy Andrzeja Wajdy.*

Paul aime beaucoup les films d'Andrzej Wajda.

Dyrektor teatru nie zna osobiście państwa Wajdów.

Le directeur du théâtre ne connaît pas personnellement

M. et Mme Wajda.

☞ Rappel. Les noms de famille masculins en consonne, en -a ou en -o ont au nominatif-vocatif pluriel la désinence **-owie**.

III. L'ADJECTIF

Morphologie

a. Le nominatif-vocatif pluriel des adjectifs masculins-personnels

Ils prennent la désinence **-i** qui entraîne une modification de la consonne dure du radical (cf. le locatif, leçon 16).

ex. <i>gruby</i>	→	<i>grubi</i>
<i>czysty</i>	→	<i>czyści</i>
<i>mały</i>	→	<i>mali</i>
<i>sympatyczny</i>	→	<i>sympatyczni</i>
<i>zazdrosny</i>	→	<i>zazdrośni</i>
<i>ciekawny</i>	→	<i>ciekawi</i>
<i>wysoki</i>	→	<i>wysocy</i>
<i>młody</i>	→	<i>młodzi</i>

N.B.

1. Les adjectifs en **-szy** ont la forme **-si** :

ex. *pierwszy* → *pierws***i**

2. L'adjectif **duży** a la forme **duzi**.

3. Les adjectifs ayant un radical en consonne molle ou durcie ne changent pas de forme :

ex. *ostatni pisarz* → *ostatni pisar**ze***

4. L'alternance **o** / **e** dans :

<i>wesoły</i>	→	<i>weseli</i>
<i>zadowolony</i>	→	<i>zadowoleni</i>
<i>zmęczony</i>	→	<i>zmęczeni</i>

b. La forme courte de certains adjectifs

Certains adjectifs ont au masculin singulier une forme courte utilisée uniquement en fonction d'attribut :

<i>ciekawy</i>	=	<i>ciekaw</i>
<i>gotowy</i>	=	<i>gotów</i>
<i>pełny</i>	=	<i>pełen</i>
<i>pewny</i>	=	<i>pewien</i>
<i>wesoły</i>	=	<i>wesół</i>
<i>zdrowy</i>	=	<i>zdrów</i>

ex. *Człowiek czuje się **pełen** energii.*

On se sent plein d'énergie.

*Małgosiu, możemy już iść. Jestem **gotów!***

Marguerite, nous pouvons partir. Je suis prêt.

IV. LE PRONOM **KĄŻDY, A, E**

Le pronom **każdy, a, e** n'a pas de pluriel.

Il est souvent suivi de la préposition **z** + G.

ex. ***Każdy z nas** wolał inną porę roku.*

Chacun d'entre nous préférerait une autre saison.

***Każdy dzień** jest inny.*

Chaque jour est différent.

V. LES NUMÉRAUX CARDINAUX MASCULINS-PERSONNELS

Les numéraux cardinaux de 2 à 4 ont une forme particulière au nominatif pluriel masculin-personnel: **dwaj, obaj / obydwaj** (les deux, tous deux, tous les deux), **trzej** et **czterej**.

ex. ***Dwaj** studenci pojechali w góry z nami. **Obaj (Obydwaj)** polubili nasze Tatry.*

Deux étudiants sont allés à la montagne avec nous. Tous les deux ont bien aimé nos Tatras.

***Trzej** mężczyźni rozmawiają z nami.*

Trois hommes parlent avec nous.

VI. LE VERBE

Les verbes de perception

Les verbes de perception (*patrzeć, widzieć, widać, słuchać, słyszeć, słychać*) peuvent se construire avec la conjonction **jak** qui introduit une proposition subordonnée :

ex. Czy **widzisz, jak** ona ładnie wygląda w tej sukience?

Vois-tu comme cette robe lui va bien ?

Wszyscy **słyszeli, jak** on pięknie zaśpiewał tę piosenkę.

Tous entendirent comme il chanta joliment cette chanson.

N.B. Lorsque le verbe de la subordonnée n'a pas de complément, la proposition subordonnée se traduit en français par une proposition infinitive :

ex. *Słysząc, jak* ptaki śpiewają.

On entend les oiseaux chanter.

VII. L'ADVERBE

Le comparatif

Morphologie

a. Le comparatif de supériorité

a.1. Le comparatif des adverbes en -o

Il se forme en ajoutant au radical de l'adverbe le suffixe **-ej** qui modifie les consonnes dures du radical.

ex. <i>grubo</i>	→	<i>grubiej</i>
<i>młodo</i>	→	<i>młodziej</i>
<i>długo</i>	→	<i>dłużej</i>
<i>ciepło</i>	→	<i>cieplej</i>
<i>zimno</i>	→	<i>zimniej</i>
<i>staro</i>	→	<i>starzej</i>
<i>często</i>	→	<i>częściej</i>
<i>zdrowo</i>	→	<i>zdrowiej</i>

N.B. 1. Les adverbes ayant un radical en **-k, -ek** ou **-ok** suppriment ce radical au comparatif :

ex. <i>krótko</i>	→	<i>krócej</i>
<i>daleko</i>	→	<i>dalej</i>
<i>wysoko</i>	→	<i>wyżej</i>

Exception : *szybko* → *szybciej*

2. Les alternances de voyelles

<i>o</i> → <i>e</i>	<i>wesoło</i>	→	<i>weselej</i>
<i>a</i> → <i>e</i>	<i>biało</i>	→	<i>bielej</i>
<i>ą</i> → <i>ę</i>	<i>gorąco</i>	→	<i>goręcej</i>

Exceptions :

mało → *mniej*
dużo → *więcej*

a.2. Le comparatif des adverbes en -e

Il se forme en ajoutant à l'adverbe le suffixe **-j** :

ex. *wcześnie* → *wcześniej*

Exceptions :

dobrze → *lepiej*
źle → *gorzej*

a.3. La forme analytique

Les adverbes formés sur des adjectifs longs ou d'anciens participes ont au comparatif une forme analytique qui emploie le comparatif de l'adverbe **bardzo** : **bardziej** :

ex. *interesująco* → ***bardziej*** *interesująco*

b. Le comparatif d'infériorité

Il s'exprime au moyen du comparatif de l'adverbe **mało** : **mniej**

ex. ***mniej*** *ciepło* ***mniej*** *elegancko*

c. Le comparatif d'égalité

Il se forme comme celui de l'adjectif, avec les éléments de comparaison **tak ... jak ...** :

ex. *Dzisiaj nie jest tak ciepło jak wczoraj.*
 Aujourd'hui, il ne fait pas aussi chaud qu'hier.

Syntaxe

Les structures de comparaison

Les comparatifs de supériorité et d'infériorité des adverbes se construisent avec la conjonction **niż** suivie du cas demandé par la fonction du mot dans la phrase ou la préposition **od** + G. :

ex. *Dzisiaj jest zimniej niż wczoraj.*
 Il fait plus froid aujourd'hui qu'hier.
Znam ją lepiej niż jej brata.
 Je la connais mieux que son frère.
Wiesz o tym lepiej ode mnie.
 Tu le sais mieux que moi.

CONNAISSANCE PASSIVE

- du génitif pluriel de **Kowalski** : **Kowalskich**
- du génitif pluriel de **chłop** : **chłopów**

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. U kogo państwo Szymańscy byli kilka dni temu?
2. Co było śmiesznego w rozmowie u Kowalskich?
3. Jaką porę roku woli Irena Szymańska? Dlaczego?
4. Tadeusz woli lato. Jakie są jego argumenty?
5. Jakie są uroki zimy dla Andrzeja?
6. Jaką porę roku lubi pani Kowalska? Dlaczego?
7. Co opisują *Chłopi* Reymonta?
8. Jaką nagrodę dostał ten pisarz za tę powieść?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes :

1. Jaką porę roku wolisz? Dlaczego?
2. W jakiej porze roku lepiej się czujesz? Dlaczego?
3. Co wolisz, ferie zimowe czy wakacje?
4. Czy już byłeś (byłaś) na obozie?
5. Jeździsz na nartach? Od kiedy umiesz jeździć na nartach?
6. Gdzie Francuzi jeżdżą na nartach? A Polacy?
7. Wiesz, gdzie jest Zakopane?
8. Jakie krajobrazy lubisz?
9. Skąd znasz Łazienki i Ogród Saski?
10. Kiedy czujesz się pełen (pełna) energii?
11. Co wolisz, miasto czy wieś?
12. Dokąd lubisz chodzić na spacer? Do lasu czy do parku?
13. Masz ogród?
14. Na końcu lekcji są polskie przysłowia. Rozumiesz je?
15. Jak je rozumiesz?
16. Czy zawsze znajdujesz przekonujące argumenty w rozmowie?
17. Czy często prowadzisz ożywione rozmowy? Z kim?
18. Czy czytałeś (czytałaś) powieść *Chłopi* Reymonta?
19. Jaki polski pisarz dostał też nagrodę Nobla? Czy pamiętasz, w którym roku?
20. Jak sobie wyobrażasz swoje życie za dziesięć lat?

II. Imitez le dialogue suivant en remplaçant les mots en caractères gras :

- **Jacy mężczyźni** podobają ci się?
(student / reżyser / aktor / blondyn / Polak / brunet / inżynier / starszy pan /...)
- **Wysocy mężczyźni.**
(doskonały / słynny / nowoczesny / sympatyczny / uprzejmy / interesujący / miły / ciekawy /...)

III. *Imitez le dialogue suivant en remplaçant les mots en caractères gras et en employant le comparatif de l'adverbe dans la réponse :*

— **Dobrze mówisz po polsku.**

(szybko chodzisz / źle rozumiesz / ubrałeś(aś) się ciepło / wyglądasz młodo / jesz bardzo mało / pijesz dużo / ...)

— Moim zdaniem **mówisz lepiej** ode mnie.

EXERCICES

I. *Mettez les phrases suivantes au pluriel :*

1. Ten niski pan to nowy nauczyciel.
2. Ten sympatyczny gość to państwa stary znajomy.
3. Ten znany pisarz to też wielki kompozytor.
4. Ten wysoki nieśmiały chłopiec, który siedzi obok pani, to mój syn.
5. To jest młody student.
6. To duże dziecko to dobry uczeń.
7. Ten wesoły aktor nigdy nie był zmęczony.
8. Twój kolega czekał długo na dziewczynę.
9. Dyrektor, choć bardzo zajęty, znajduje czas, żeby pójść do restauracji ze swoją sekretarką.
10. Jaki jest jej brat? Tęgi, chudy czy tylko szczupły?
11. Mój wujek jest młodszy od matki.
12. Ten duży chłopiec bardzo dużo zjadł i był jeszcze głodny.
13. Przystojny brunet i wysoki blondyn podobają się Ewie.
14. Ostatni gracz będzie na pewno laureatem konkursu.
15. W tym instytucie każdy inżynier to informatyk.
16. To jest lekarz dentysta.

II. *Transformez les phrases suivantes selon le modèle :*

Te dziewczyny są wesołe. → Ci chłopcy też są weseli.

1. Te polskie aktorki są piękne.
2. Wszystkie kobiety są ciekawe.
3. Jakie są Francuzki? A Polki?
4. Starsze siostry opiekują się młodszymi braćmi.
5. Dobre babcie kochają swoje wnuczki.
6. Jego wesołe koleżanki doskonale jeździły na nartach.
7. Niektóre zazdrosne żony mają smutne życie.
8. Modne panie mają często śmieszne kapelusze.
9. Młode matki zawsze krótko śpią.
10. Najlepsze koleżanki mojej córki to uczennice z klasy.

III. *Mettez les mots en caractères gras au pluriel selon le modèle :*

Każde dziecko kocha swoją matkę.

→ **Wszystkie dzieci** kochają swoją matkę.

1. Nowa nauczycielka już zna **każdą uczennicę**.
2. Ten malowniczy krajobraz się podoba **każdemu**.
3. Babcia obiecała **każdemu wnukowi**, że **otrzyma piękny prezent** na imieniny.
4. Pogoda jest taka ładna, że **każdy ptak śpiewa** na **każdym drzewie**.
5. Nie można było rozmawiać z **każdym gościem**.
6. **Każdy student był pełen** energii.

IV. *Complétez les phrases suivantes :*

1. (Zbigniew Cybulski) Widziałem doskonały film ze
2. (*Pan Wołodyjowski* ; Sienkiewicz) Ten uczeń jeszcze nie przeczytał
3. (Tadeusz Konwicki) Długo rozmawialiśmy o
4. (Szymański) Państwo obchodzili złote wesele.
5. (Witold Gombrowicz) Berlin spodobał się
6. (pani Nowicka i pani Kowal) Małgorzata Solska spotkała na ulicy
7. (Nowicki) Państwo Solscy często chodzą do teatru z państwem
8. (Andrzej Wajda) Paweł nie zna osobiście, ale chodzi na wszystkie filmy tego reżysera.
9. (Stanisław Moniuszko) Czy znacie opery ?
10. (pl. Sołtysiak; Szymański) Szkoda, że nie pomyślałam o albo o, kiedy byłam w Krakowie.
11. (pani Kowalska) Adam otworzył drzwi
12. (Jan Matejko) Nauczyciel opowiadał uczniom o

V. *Complétez les phrases suivantes par la forme convenable des numéraux cardinaux :*

1. (2; córka) Moja koleżanka ma, które pojechały do Francji.
2. (3; pan) weszli do sklepu, żeby kupić kwiaty dla nowej dyrektorki.
3. (2; uczennica) (3; uczeń) uczą się niemieckiego, a uczą się angielskiego.
4. (3; okno)(2) Ten pokój ma, a tamten tylko
5. (2; kot) (4; kanarek) Ta starsza pani ma i
6. (ten; 4; chłop) (4; pole) mają

VI. *Traduisez :*

1. J'aime beaucoup le printemps parce que, en cette saison, on voit les fleurs s'épanouir et les arbres verdir.
2. Les parents, fatigués, n'entendaient pas leurs enfants pleurer.
3. Quand mes cousins seront là, on les entendra crier du matin au soir.
4. De la ferme, les deux grands-pères pouvaient regarder leurs petits-enfants jouer dans les champs.
5. Dès qu'on sort de la ville, on voit que tous les arbres sont plus verts.
6. Le professeur de mathématiques d'Adam ne voyait pas combien celui-ci travaillait.

VII. Complétez les phrases suivantes par des verbes impersonnels :

1. Do Polski jechać pociągiem, samochodem albo samolotem.
2. z daleka, że to byli starsi ludzie.
3. Żeby znaleźć mieszkanie, długo szukać.
4. , że coś z nim nie było w porządku.
5. Dzieci tak krzyczały, że nie muzyki.
6. Dawno cię nie widziałem. Co u ciebie?
7. na ich twarzach, że byli bardzo zmęczeni.
8. Ta dziewczyna spędza cały dzień przy telefonie. W ogóle nie do niej się dodzwonić.
9. Kiedy będziesz w domu? Kiedy do ciebie przyjść?
10. , że wiosna jest już blisko.

VIII. Traduisez :

1. On voyait bien qu'il était très fatigué.
2. D'ici on n'entendra rien.
3. On ne pouvait pas entendre l'acteur quand il parlait.
4. Il faut avoir de l'argent pour s'acheter un appartement à Paris.
5. Quand peut-on aller le voir?
6. On voit bien que le printemps n'est plus loin.
7. Il faut choisir. On ne peut pas tout avoir dans la vie.
8. On voit que tu as beaucoup de temps libre.

IX. Formez les comparatifs des adverbes suivants :

1. blisko	5. chętnie	9. cudownie
2. mało	6. trudno	10. inteligentnie
3. dobrze	7. ironicznie	11. krótko
4. miło	8. późno	12. czysto

X. Complétez les phrases suivantes par des comparatifs d'adverbe :

1. Ten uczeń jest dobry, bo dużo się uczy, ale tamten jest lepszy, bo się uczy.
2. Wczoraj było zimno, ale dzisiaj jest jeszcze
3. Córka pani Nowak podziękowała grzecznie, ale syn jeszcze
4. W państwa mieszkaniu jest jasno, ale w naszym jest
5. Adam mówi mądrze, ale jego kolega mówi jeszcze
6. Na tym łóżku jest wygodnie, ale na tamtym będzie ci
7. Dzisiaj nie jest tak ciepło jak wczoraj. Musisz się ubrać
8. To dziecko uważa, że matka je kocha niż jego siostrę.
9. Pani Solska wraca zwykle późno, ale dzisiaj wróciła jeszcze
10. Chory wyglądał bardzo źle, ale wydaje nam się, że dzisiaj wygląda jeszcze

XI. Complétez les phrases suivantes :

1. Lato to miesiąc :, i
2. Jesień to miesiąc :, i
3. Zima to miesiąc :, i
4. Wiosna to miesiąc :, i

XII. Traduisez :

1. En hiver, il fait plus froid à Varsovie qu'à Paris et les jours y sont plus courts. A quatre heures de l'après-midi, on ne voit plus rien, il fait déjà nuit.
2. Au printemps, les gens travaillent plus souvent dans leur jardin.
3. L'année dernière, il y a eu plus de neige que cette année.
4. Est-ce que vous connaissez *les Quatre saisons*? Le compositeur, Antonio Vivaldi, est né au XVIIe siècle, plus précisément en 1678.
5. J'aime beaucoup le XVIIIe siècle. Et vous, quel siècle préférez-vous?
6. Les trois Kowalski allaient tous les ans à la montagne, mais cette année ils vont à la campagne.
7. Les parcs de Varsovie sont très beaux et chacun a son charme.
8. Il y a des gens qui savent présenter leurs arguments, mais Pierre ne sait pas. C'est pourtant un garçon intelligent.
9. La neige, la pluie, le soleil, tout me plaît. Même quand il pleut, je vais faire de longues promenades en forêt. La nature est belle en toute saison. Je ne sais pas comment en décrire la beauté.
10. En hiver, nous faisons du ski à Zakopane; au printemps, je m'occupe de mon jardin; en été, nous passons les vacances en Mazurie où les enfants se baignent dans les lacs du matin au soir, et en automne, je pense aux vacances suivantes.
11. Les deux frères de M. Kowalski n'habitent pas à Varsovie. L'un d'eux habite à la campagne, dans un petit village pittoresque aux environs de Cracovie; il possède une petite ferme. L'autre habite Poznań.
12. J'ai toujours habité en ville; pourtant j'aime la campagne. Le problème c'est que je m'y ennue. Qu'est-ce qu'on peut y faire? Se promener, cueillir des champignons et des myrtilles, pêcher dans la rivière, bien sûr, mais il n'y a pas un seul cinéma. Et moi, je ne peux pas imaginer la vie sans le cinéma.

XIII. Choisissez un sujet et développez-le en quelques lignes.

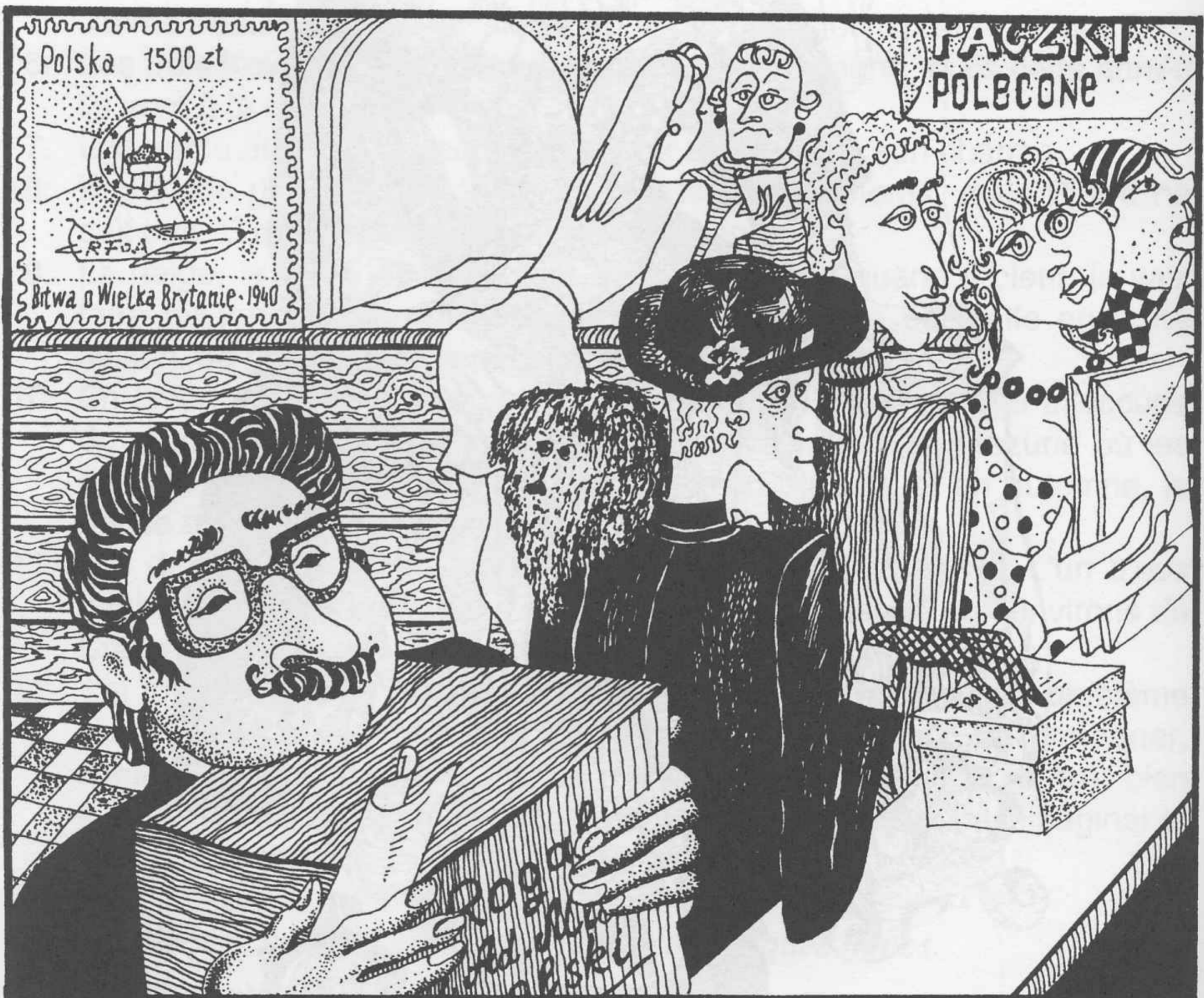
1. Jaką porę roku wolisz? Dlaczego?
2. Jak sobie wyobrażasz swoje życie za dwadzieścia lat?
3. Opisz typ kobiety albo mężczyzny, który ci się podoba.

W górze i dozy mu
Sołsi spakaj starego zrakim
Zadrozonych

LEKCJA DWUDZIESTA TRZECIA

NA POCZCIE GŁÓWNEJ

Po drodze do pralni, pan Solski poszedł na pocztę, żeby nadać paczkę do rodziców oraz wysłać pocztówkę do kuzynów mieszkających we Francji, którzy mają wkrótce przyjechać do Polski.

Tekst pocztówki: *Serdeczne pozdrowienia z Warszawy.
Czekamy na Was z niecierpliwością.*

Maciej

* * *

Na poczcie było dużo ludzi i kolejka do okienka z napisem «PACZKI POLECONE» była bardzo długa. Pan Solski stał prawie pół godziny. Przed nim stało dwóch mężczyzn i dwie kobiety.

Pan Solski *Chcę wysłać paczkę poleconą do Rogalina. Ile płacę?*

Pani *Proszę pójść do okienka obok. Mam teraz przerwę. Nie widział pan napisu?*

Pan Solski *Błagam panią! Mam tylko tę paczkę i czekam już pół godziny.*

Pani *Dobrze. ... 10 złotych.*

Pan Solski *Bardzo pani dziękuję. A ile kosztują znaczki ...?*

Pani *Już zamykam, proszę pana. Proszę pójść do okienka obok.*

Pan Solski poszedł do drugiego okienka, żeby kupić znaczki. Musiał znowu czekać. Przed nim stali dwaj panowie. Jeden wysyłał mnóstwo listów do różnych krajów pocztą lotniczą. Wreszcie przyszła jego kolej.

Pan Solski *Proszę pani, ile kosztują znaczki na pocztówkę do Francji?*

Pani *2 złote 60 groszy.*

Pan Solski *Czy pani może mi dać jakieś ładne, bo to dla młodych Francuzów, którzy je zbierają?*

Pani *Proszę.*

Pan Solski nakleił znaczki i wrzucił pocztówkę do skrzynki. Chciał jeszcze zapłacić rachunek za światło, ale zrezygnował, kiedy zobaczył kolejkę. Przyjdzie innym razem.

Z poczty wstąpił do znajomych, którzy mieszkają niedaleko. Ci znajomi, dość bliscy, mają jechać do Francji samochodem i chętnie się zgodzili zabrać prezent dla francuskich lekarzy, których pan Maciej poznał w zeszłym roku w górach i którzy mu wysłali doskonałe lekarstwa dla ojca. U przyjaciół pan Solski spotkał starego znajomego, który za kilka dni ma lecieć do Stanów Zjednoczonych.

- Pan Solski *Jurku, słyszałem, że ty też jedziesz za granicę.*
- Jurek *Tak, jadę do Stanów. Mam ciocię w Chicago, której nie widziałem od dziesięciu lat, bo wyszła za mąż za Amerykanina.*
- Pan Solski *Chętnie bym z tobą pojechał. Dawno nie byłem za granicą. Już pięć lat minęło od mojego ostatniego pobytu na zachodzie. Byłem wtedy we Francji, bo mam tam rodzinę. W Stanach nie mam rodziny, ale mam dobrych przyjaciół właśnie w Chicago. Mieli przyjechać w tym roku, ale nie przyjechali, bo Allan zmienił niedawno pracę. Są bardzo mili. Możesz do nich zadzwonić i ich odwiedzić.*
- Jurek *Bardzo chętnie.*
- Pan Solski *Zaraz ci dam ich numer telefonu. (Pisząc numer telefonu na kartce) Powiedz im, że u nas wszystko w porządku i że na nich czekamy. Wpadnij do nas po powrocie.*
- Jurek *Dobrze. Przepraszam cię, ale już muszę iść. Cześć!*
- Pan Solski *Cześć! Życzę ci przyjemnego pobytu w Stanach.*
- Jurek *Dziękuję.*

Wracając do domu, przy skrzynce na listy pan Solski spotkał listonosza, który właśnie przyniósł list od jego przyjaciół ze Stanów. Przyjadą najwcześniej za pół roku.

VOCABULAIRE

Noms

Amerykanin
ciocia
droga
granica
grosz (G.-a)
kartka
kolej (f.)
kolejka
kraj (G.-u)
kuzyn
listonosz
mnóstwo (+ G.)
napis (G.-u)
okienko
paczka
pobyt (G.-u)
poczta
pocztówka
pozdrowienie
przyjaciół
skrzynka (na listy)
stan (G.-u)
tekst (G.-u)
zachód (G.-u)
znaczek (G.-a)

Adjectifs

lotniczy, a, e
polecony, a, e
serdeczny, a, e
zjednoczony, a, e

Expressions

być za granicą
jechać za granicę
innym razem
ostatnim razem
po drodze
wyjść za mąż za +A.

Noms propres

Chicago
Rogalin (G.-a)
Stany Zjednoczone

Verbes

błagać, -am, -asz
lecieć, lecę, lecisz
nadać*, nadam, nadasz, ..., nadadzą
nakleić*, nakleję, nakleisz
odwiedzić*, -ę, -isz
przynieść*, przyniosę, przyniesiesz
spotkać*, -am, -asz
wpaść*, wpadnę, wpadniesz
wrzucić*, wrzucę, wrzucisz
wstąpić*, -ę, -isz
wysłać*, wyślę, wyślesz
wysyłać, -am, -asz
zabrać*, zabiorę, zabierzesz
zamykać, -am, -asz
zbierać, -am, -asz
zmienić*, -ę, -isz
zobaczyć*, -ę, -ysz
zrezygnować*, -uję, -ujesz

Adverbe

wkrótce

Autre

za + A.

COUPLES ASPECTUELS

lecieć, lecę, lecisz	/	polecieć, polecę, polecisz
nadawać , nadaję, nadajesz	/	nadać, nadam, nadasz, ..., nadadzą
naklejać , -am, -asz	/	nakleić, nakleję, nakleisz
odwiedzać, -am, -asz	/	odwiedzić, -ę, -isz
rezygnować , -uję, -ujesz	/	zrezygnować, -uję, -ujesz
spotykać, -am, -asz	/	spotkać, -am, -asz
widzieć, -ę, -isz	/	zobaczyć, -ę, -ysz
wpadać , -am, -asz	/	wpaść, wpadnę, wpadniesz
wrzucać , -am, -asz	/	wrzucić, -ę, -isz
wstępować , -uję, -ujesz	/	wstąpić, -ę, -isz
wysyłać, -am, -asz	/	wysłać, wyślę, wyślesz
zabierać , -am, -asz	/	zabrać, zabiorę, zabierzesz
zamykać, -am, -asz	/	zamknąć , -nę, -niesz
zmieniać, -am, -asz	/	zmienić, -ę, -isz

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM

Morphologie

a. L'accusatif et le génitif pluriel des masculins-personnels

Comme au singulier, l'accusatif pluriel des masculins-personnels est identique au génitif.

a.1. Les noms à radical en consonne dure ou en -a prennent la désinence -ów :

ex. *kuzyn* → *kuzynów*

Exceptions: *brat* → *braci* *mężczyzna* → *mężczyzn*

a.2. Les noms à radical en consonne molle ou durcie prennent la désinence -i ou -y

ex. *gość* → *goście* *lekarz* → *lekarzy*

Exceptions:

— les noms qui prennent la désinence -**owie** au nominatif pluriel prennent la désinence -**ów** :

ex. *ojcowie* → *ojców*
uczniowie → *uczniów*

— le nom *rodzice* → *rodziców*

b. Les masculins-personnels irréguliers

b.1. Le nom *przyjaciel*

Régulier au singulier, il a une déclinaison particulière au pluriel :

N.	<i>przyjaciel</i>	<i>przyjaciele</i>
V.	<i>przyjacielu</i>	<i>przyjaciele</i>
A.	<i>przyjaciela</i>	<i>przyjaciół</i>
G.	<i>przyjaciela</i>	<i>przyjaciół</i>
D.	<i>przyjacielowi</i>	<i>przyjaciołom</i>
L.	<i>przyjacielu</i>	<i>przyjaciołach</i>
I.	<i>przyjacielem</i>	<i>przyjaciółmi</i>

b.2. Les noms en -*anin*

Le thème -**anin** du singulier est réduit à -**an** au pluriel :

ex.

N.	<i>Amerykanin</i>	<i>Amerykanie</i>
V.	<i>Amerykaninie</i>	<i>Amerykanie</i>
A.	<i>Amerykanina</i>	<i>Amerykanów</i>
G.	<i>Amerykanina</i>	<i>Amerykanów</i>
D.	<i>Amerykaninowi</i>	<i>Amerykanom</i>
L.	<i>Amerykaninie</i>	<i>Amerykanach</i>
I.	<i>Amerykaninem</i>	<i>Amerykanami</i>

Syntaxe

L'expression figée **wyść za mąż** peut être suivie de la préposition **za** suivie de l'accusatif :

ex. *Ciocia wyszła za mąż za Amerykanina.*

Ma tante a épousé un Américain.

N.B. On emploie fréquemment l'expression incomplète :

ex. *Siostra matki wyszła za Francuza.*

La sœur de ma mère a épousé un Français.

II. L'ADJECTIF

Morphologie

a. Le génitif pluriel

Quel que soit le genre, l'adjectif prend la même désinence : **-ych** :

ex. *Pan Solski wpadł do starych znajomych.*

M. Solski est passé chez de vieux amis.

b. L'accusatif pluriel des masculins-personnels

La désinence **-ych** est également celle de l'accusatif pluriel des adjectifs se rapportant à des noms masculins-personnels :

ex. *Mam dobrych znajomych w Krakowie.*

J'ai de bons amis à Cracovie.

III. LES NUMÉRAUX CARDINAUX

Morphologie

Les numéraux cardinaux se déclinent.

a. Jeden, jedna, jedno

☞ Rappel (cf. leçon 7) Il se décline comme un adjectif.

ex. *Mam tylko jedną książkę Konwickiego.*

Je n'ai qu'un livre de Konwicki.

b. Dwaj, dwa, dwie; obaj, oba, obie

CAS	MASCULIN-PERSONNEL	MASCULIN-IMPERSONNEL NEUTRE	FÉMININ
N.V.	<i>dwaj</i>	<i>dwa</i>	<i>dwie</i>
A.	<i>dwóch (dwu)</i>	<i>dwa</i>	<i>dwie</i>
G.	<i>dwóch (dwu)</i>		
D.	<i>dwom (dwu)</i>		
L.	<i>dwóch (dwu)</i>		
I.	<i>dwoma (dwu)</i>	<i>dwoma (dwoma)</i>	

☞ Rappel leçon 11. Au nominatif et à l'accusatif, les masculins-impersonnels et les neutres ont la forme **dwa**, les féminins la forme **dwie**.

ex. N. **Dwa zeszyty, dwie książki i trzy czasopisma leżą na stole.**

Il y a deux cahiers, deux livres et trois revues sur la table.

A. **Starszy pan oglądał dwie gazety i dwa czasopisma.**

Le vieux monsieur regardait deux journaux et deux revues.

I. **Basia wstąpiła do Pawła z dwiema koleżankami.**

Barbara est passée chez Paul avec deux camarades.

CAS	MASCULIN-PERSONNEL	MASCULIN-IMPERSONNEL NEUTRE	FÉMININ
N. V.	<i>obaj / obydwaj</i>	<i>oba / obydwa</i>	<i>obie / obydwie</i>
A.	<i>obu / obydwu</i>		
G.	<i>obu / obydwu</i>		
D.			
L.			
I.	<i>oboma / obydwoma (obu / obydwu)</i>		<i>obiema / obydwie</i>

c. trzej, trzy, czterej, cztery

CAS	MASCULIN-PERSONNEL	MASCULIN-IMPERSONNEL NEUTRE	FÉMININ
N. V.	<i>trzej, czterej</i>	<i>trzy, cztery</i>	
A.	<i>trzech, czterech</i>		
G.	<i>trzech, czterech</i>		
D.			
L.			
I.	<i>trzema, czterema</i>		

d. A partir de pięć

Tous les autres numéraux cardinaux suivent la déclinaison de *pięć*.

CAS	MASCULIN-PERSONNEL	MASCULIN-IMPERSONNEL NEUTRE	FÉMININ
N.V.	<i>pięciu</i>	<i>pięć</i>	
A.			
G.	<i>pięciu</i>		
D.			
L.			
I.	<i>pięcioma (pięciu)</i>		

N.B.

1. Le **-e** mobile dans *siedem*: *siedmiu* *osiem*: *ośmiu*
2. De 11 à 19, la transformation du suffixe **-naście** en **-nastu**
ex. *jedenaście* → *jedenastu*
3. De 20 à 40, la transformation du suffixe **-dzieścia, -dzieści** en **-dziestu**
ex. *dwadzieścia* → *dwudziestu*
trzydzieści → *trzydziestu*
4. De 50 à 90, le suffixe **-ąć** se transforme en **-ęciu**:
ex. *pięćdziesiąć* → *pięćdziesięciu*
5. De 100 à 400, la transformation de *sto*: **-ście, -sta** en **-stu**
ex. *dwieście* → *dwustu*
6. **dwa-, dwie-** dans les composés se fléchissent également:
ex. *dwanaście* → *dwunastu* *dwieście* → *dwustu*
7. De 500 à 900, seul le premier élément se décline:
ex. *pięćset* → *pięciuset*

e. Les cardinaux indéfinis ile, kilka

Ils se déclinent comme *pięć*:

CAS	MASCULIN-PERSONNEL	MASCULIN-IMPERSONNEL NEUTRE	FÉMININ
N.V.	<i>ilu, kilku</i>	<i>ile, kilka</i>	
A.			
G.	<i>ilu, kilku</i>		
D.			
L.			
I.	<i>iloma, kilkoma (ilu, kilku)</i>		

Syntaxe

a. La construction de 2, 3 et 4 et de leurs composés (22, 23, 24; 32, 33, 34...)

a.1. Les masculins-personnels

a.1.a. Lorsque la construction avec le numéral a la **fonction de sujet**, deux tournures sont possibles :

- la tournure personnelle (cf. leçon 22). Les formes **dwaj**, **trzej** et **czterej** sont suivies du nom au nominatif pluriel et le verbe se met à la 3e personne du pluriel :

ex. **Dwaj** mężczyźni z nami rozmawiają.

Deux hommes bavardent avec nous.

Trzej mężczyźni z nami rozmawiali.

Trois hommes bavardaient avec nous.

- la tournure impersonnelle. Le numéral, simple ou composé, et le nom se mettent au génitif. Le verbe est alors à la 3e personne du singulier (neutre).

ex. **Dwóch** mężczyzn z nami rozmawiało.

Deux hommes bavardaient avec nous.

*W tej klasie jest **dwudziestu dwóch** uczniów.*

Dans cette classe il y a vingt-deux élèves.

N.B. La tournure impersonnelle est équivalente à la tournure personnelle quand celle-ci est possible.

a.1.b. Pour les autres fonctions le numéral cardinal s'accorde avec le nom.

ex. *Napisałem książkę o moich **dwóch** najlepszych przyjaciółach.*

J'ai écrit un livre sur mes deux meilleurs amis.

*Nauczyciel zabrał na wycieczkę **dwudziestu czterech** uczniów.*

Le professeur a emmené en excursion vingt-quatre élèves.

*Nauczyciel pojechał na wycieczkę z **dwudziestoma czterema** uczniami.*

Le professeur est parti en excursion avec vingt-quatre élèves.

a.2. Les masculins-impersonnels, les féminins et les neutres

Le numéral cardinal s'accorde avec le nom **pour toutes les fonctions**.

ex. *Myślałam o moich **dwóch** pięknych kotach.*

Je pensais à mes deux beaux chats.

*Nauczycielka zabrała na wycieczkę **dwadzieścia cztery** uczennice.*

Le professeur a emmené en excursion vingt-quatre élèves.

*Nauczyciel pojechał na wycieczkę z **dwudziestoma czterema** dziećmi.*

Le professeur est parti en excursion avec vingt-quatre enfants.

b. La construction des numéraux de 5 à 21, de 25 à 31, de 35 à 41...**b.1. Les masculins-personnels**

— Lorsque la construction avec le numéral a la **fonction de sujet**, le numéral et le nom se mettent au génitif. Le verbe se met alors à la 3e personne du singulier (neutre):

ex. *Tylko **pięciu uczniów dostało** bardzo dobry stopień z wypracowania.*

Il n'y a que cinq élèves qui ont eu une très bonne note à leur devoir.

— **Pour les autres fonctions**, le numéral s'accorde avec le nom:

ex. *Na obozie poznałem **trzydziestu sześciu Amerykanów**.*

Au camp j'ai fait la connaissance de trente-six Américains.

b.2. Les masculins-impersonnels, les féminins et les neutres

— **Après le nominatif et l'accusatif des numéraux cardinaux**, le nom est toujours au génitif. Le verbe de la phrase se met à la 3e personne du singulier (neutre):

ex. ***N. Pięć listów** leży w skrzynce.*

Il y a cinq lettres dans la boîte.

A. Otrzymałam pięć listów.

J'ai reçu cinq lettres.

— **Aux autres cas**, le numéral cardinal s'accorde avec le nom:

ex. ***G. Muszę kupić prezent dla pięciu kolegów.***

Je dois acheter un cadeau à cinq camarades.

D. Chłopcy kupili kwiaty pięciu dziewczynom.

Les garçons ont acheté des fleurs à cinq filles.

L. Chłopcy opowiadali o tych pięciu dziewczynach.

Les garçons parlaient de ces cinq filles.

I. Chłopcy byli w kinie z pięcioma dziewczynami.

Les garçons sont allés au cinéma avec cinq filles.

N.B. Dans un numéral composé, **jeden reste invariable**. Le nom s'accorde avec le numéral qui le précède:

ex. *W klasie widzimy **dwudziestu jeden uczniów i dwadzieścia jeden uczennic**.*

Dans la classe, nous voyons vingt et un élèves garçons et vingt et une élèves filles.

c. La construction des cardinaux indéfinis *ile, kilka*

Elle est identique à celle des numéraux à partir de *pięć*:

ex. ***Ilu** było **uczniów** w tej klasie, a **ile** **uczennic**? — *Tylko **kilku uczniów i kilka uczennic**.**

Combien y avait-il d'élèves garçons dans cette classe, et combien de filles? — Seulement quelques garçons et quelques filles.

Chłopcy kupili kwiaty kilku dziewczynom.

Les garçons ont acheté des fleurs à quelques filles.

Zagraliśmy w karty z kilkoma kolegami.

Nous avons joué aux cartes avec quelques camarades.

IV. LE VERBE

Morphologie**a. Le conditionnel**

Le conditionnel se forme sur la 3e personne du passé du genre et du nombre concernés, à laquelle on ajoute l'auxiliaire **by**, suivi des terminaisons personnelles pour la 2e et la 3e personnes du singulier et du pluriel:

	SINGULIER	PLURIEL
1 ^{re} pers.	bym	byśmy
2 ^e pers.	byś	byście
3 ^e pers.	by	by

ex. Le conditionnel du verbe **być**

	SINGULIER		
	masculin	féminin	neutre
1 ^{re} pers.	byłbym	byłabym	
2 ^e pers.	byłbyś	byłabyś	
3 ^e pers.	byłby	byłaby	byłoby
	PLURIEL		
	masculin-personnel	masculin-impersonnel, féminin, neutre	
1 ^{re} pers.	bylibyśmy	byłybyśmy	
2 ^e pers.	bylibyście	byłybyście	
3 ^e pers.	byliby	byłyby	

b. Le verbe perfectif przynieść

Il appartient à la classe I et présente l'alternance **o/e**.

Il se conjugue: *przyniosę, przyniesiesz*

passé: *przyniósł, przynieśli, przyniosły*

c. Le verbe perfectif wpaść

Il appartient à la classe II.

Il se conjugue: *wpadnę, wpadniesz*

passé: *wpadł, wpadli, wpadły*

Syntaxe

Le conditionnel

L'auxiliaire **by** est mobile. Il suit souvent le premier mot accentué de la phrase et s'attache à lui quand il s'agit d'une conjonction ou d'une particule.

ex. *Chętnie **bym** z tobą **pojechał** do Stanów Zjednoczonych.*

J'irais volontiers aux États-Unis avec toi.

*Jaki samochód **byś** chciała sobie kupić?*

Quelle voiture aimerais-tu t'acheter ?

N.B. L'auxiliaire **by** ne s'attache pas aux formes verbales impersonnelles : **trzeba, można...**

ex. *Gdzie **by** to **można** kupić? W domu towarowym?*

Où pourrait-on acheter cela ? Dans un grand magasin ?

V. L'ADVERBE

Le superlatif

Morphologie

Le superlatif de l'adverbe se forme de la même manière que le superlatif de l'adjectif (cf. leçon 21), sur le comparatif auquel on ajoute le préfixe **naj-** :

ex. <i>wcześniej</i>	→	<i>najwcześniej</i>
<i>lepiej</i>	→	<i>najlepiej</i>
<i>szybciej</i>	→	<i>najszybciej</i>
<i>później</i>	→	<i>najpóźniej</i>

Les adverbes ayant un comparatif composé forment leur superlatif en ajoutant le préfixe **-naj** à l'adverbe **bardziej** :

ex. *bardziej interesująco* → ***najbardziej interesująco***

Syntaxe

Le superlatif de l'adverbe se construit souvent avec la préposition **z** suivie du génitif :

ex. *Ta dziewczyna wygląda **najładniej ze wszystkich**.*
Cette fille est la plus jolie de toutes.

N.B. La structure **jak** suivie du superlatif équivaut à la tournure « le plus possible » :

ex. *Dzieci często odrabiają lekcje **jak najszybciej**, żeby potem oglądać telewizję.*

Les enfants font leur travail le plus vite possible pour regarder la télévision après.

VI. LE DISCOURS DIRECT ET LE DISCOURS INDIRECT

a. La subordonnée déclarative

(Cf. leçon 4.) Elle est introduite par la conjonction **że** et reproduit le discours direct en procédant à d'éventuelles substitutions de personnes ou de possessifs :

ex. *Dzisiaj jest ładna pogoda — mówi starsza kobieta.*

Aujourd'hui, il fait beau, dit la vieille femme.

→ *Starsza kobieta mówi, że dzisiaj jest ładna pogoda.*

La vieille femme dit qu'aujourd'hui, il fait beau.

Przyniosę twoje książki.

→ *Powiedziałaś, że przyniesiesz moje książki.*

Tu m'as dit que tu rapporterais mes livres.

→ *Powiedział, że przyniesie moje książki.*

Il m'a dit qu'il rapporterait mes livres.

b. La subordonnée interrogative

Cf. leçon 4. La subordonnée est introduite par un pronom ou un adverbe interrogatifs, une locution, une conjonction ou une particule interrogatives :

ex. *Kiedy jedziesz do Polski? — pytałam go.*

Quand vas-tu en Pologne? lui ai-je demandé.

→ *Pytałam go, kiedy jedzie do Polski.*

Je lui ai demandé quand il allait en Pologne.

c. La subordonnée « impérative »

Quand le verbe de la principale marque la volonté, l'ordre, le désir ou la prière, tels *błagać, chcieć / zechcieć, mówić / powiedzieć, polecać / polecić, prosić / poprosić, woleć, zgadzać się / zgodzić się, życzyć*, etc., l'impératif du discours direct est introduit dans le discours indirect par **żeby** suivi du passé.

ex. *Zadzwoń do mnie zaraz po powrocie!*

Téléphone-moi dès ton retour!

→ *Poprosił go, żeby zadzwonił do niego zaraz po powrocie.*

Il lui a demandé de lui téléphoner dès son retour.

Les terminaisons personnelles s'attachent obligatoirement à **żeby** :

ex. *Zadzwońcie do nas zaraz po powrocie!*

Téléphonez-nous dès votre retour!

→ *Prosili, żebyśmy do nich zadzwonili zaraz po powrocie.*

Ils nous ont demandé de leur téléphoner dès notre retour.

ou : Ils ont demandé que nous leur téléphonions dès notre retour.

N.B. Comme en français, certains verbes sont tantôt verbe d'opinion, tantôt verbe de volonté.

ex. *mówić / powiedzieć*

Verbe d'opinion: *Mówi, że przyjdę jutro.*
Il dit que je viendrai demain.

Verbe de volonté: *Mówi, żebym przyszedł jutro.*
Il dit que je vienne demain.
ou: Il me dit de venir demain.

CONNAISSANCE PASSIVE

— du génitif pluriel de *list, kraj, grosz, Stany* et *koleżanki* : *listów, krajów, groszy, Stanów* et *koleżanek*.

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Po co pan Solski wstąpił na pocztę?
2. Czy on mógł szybko nadać paczkę do rodziców?
3. Ilu ludzi stało przed nim?
4. Dlaczego musiał znowu czekać przy drugim okienku?
5. Czy pan Solski poszedł zaraz do pralni?
6. Dla kogo były lekarstwa, które francuscy lekarze wysłali panu Solskiemu?
7. O co pan Solski poprosił swojego starego znajomego?
8. Od kogo był list, który przyniósł listonosz?

CONVERSATION

1. Répondez aux questions suivantes :

1. Czy zbierasz znaczki?
2. Czy ktoś z twojej rodziny czy z twoich znajomych zbiera znaczki?
3. Widziałaś (widziałas) już polskie znaczki? Jakie one są?
4. Chciałbyś (chciałabyś) pojechać do Stanów Zjednoczonych? A może już tam byłeś (byłaś)?
5. Czy często piszesz listy? Do kogo?
6. Lubisz pisać listy?
7. Otrzymujesz dużo listów? Od kogo?
8. Czy listy szybko chodzą między Francją a Polską?
9. Czy często stoisz w kolejce?
10. Masz rodzinę za granicą? Gdzie?
11. Czy już byłeś (byłaś) za granicą? Kiedy? Jak długo?
12. Czy często prosisz rodziców, żeby ci dali pieniądze?
13. Czy dzwonisz do kolegów, kiedy chcesz do nich wpaść, czy po prostu wpadasz do nich?
14. Co można dać przyjacielom na imieniny?
15. Ilu jest uczniów w twojej klasie?
16. Czy chciałbyś (chciałabyś) być aktorem (aktorką)? Dlaczego?

II. Reprenez les dialogues en remplaçant les mots en caractères gras :

- Ilu masz **przyjaciół**?
(nauczyciel / kolega / wujek / kuzyn / brat / bliski / znajomy)
- Mam **pięciu przyjaciół**.
(dwanaście / trzydzieści dwa / pięć / dziewięć / dwa / dziesięć)
- Ilu znasz **Polaków**?
(Amerykanin / kolega ojca / dyrektor / student / uprzejmy listonosz / dobry inżynier / młody lekarz)
- Znam **trzech Polaków**.
(dziewięć / dwa / jeden / dwadzieścia / cztery / pięć / sześć)
- Kogo znasz z **polskich pisarzy**?
(amerykański aktor / polski reżyser / rodzice kolegów / polski aktor)
- Znam tylko kilku **pisarzy** : **Andrzejewskiego, Konwickiego i Sienkiewicza**.
- A ja znam jeszcze innych : **Gombrowicza i Mrożka**.

III. Jouez une scène au guichet de la poste.

EXERCICES

I. Mettez les phrases suivantes à la forme négative :

1. Poznałem nowych kolegów.
2. Adaś uwielbia dwóch reżyserów.
3. Ta dziewczyna całowała wszystkich przystojnych mężczyzn.
4. Poprosiłam starych przyjaciół, żeby do nas częściej pisali.
5. Rodzice doskonale zrozumieli swoich synów.
6. Pani Nowicka ma kilku braci.
7. Dziecko błagało rodziców, żeby z nim poszli do kina.
8. W tym roku uczniowie mają dawnych nauczycieli.
9. Solenizantka zaprosiła swoich starych znajomych.
10. Dyrektor znalazł doskonałych inżynierów.

II. Répondez par la négative aux questions suivantes :

1. Czy państwo Kowalscy też byli u państwa Solskich?
2. Przepraszam, czy są jeszcze moi rodzice?
3. Czy są w tym roku nowi nauczyciele?
4. Czy było już dwóch panów przede mną?
5. Czy byli wszyscy jego koledzy?
6. Będzie was tylko kilku?
7. Czy wszyscy wnukowie byli na złotym weselu dziadków?
8. Czy lekarze już byli przy chorych?

III. Complétez les phrases suivantes selon le modèle :

To są **twoi ukochani synowie**.

→ Bardzo lubię **twoich ukochanych synów**. Bardzo **ich** lubię.

1. To nasi bliscy kuzyni. W tym roku pojedziemy do
2. To są wszyscy wnukowie państwa Szymańskich. Dziadkowie zaprosili na złote wesele.
3. Ci młodzi nauczyciele są bardzo sympatyczni. Uczniowie słuchają
4. To są starsi mężczyźni. Ilu stało w kolejce?
5. To są serdeczni koledzy syna. W kinie spotkałam
6. To są moi starzy znajomi. Czy znasz
7. To są warszawscy pisarze. Na zebraniu amerykańscy pisarze siedzieli obok
8. Bardzo chorymi dziećmi zajmują się najlepsi lekarze. Rodzice tego dziecka poszli do
9. Starzy rodzice mieli bardzo małe dzieci. Małe dzieci miały
10. To są francuscy przyjaciele Pawła. Paweł ma

IV. Complétez les phrases suivantes :

1. (Nowakowie) U kogo mieszka ta dziewczyna? U czy u was?
2. (nauczyciele z zeszłego roku) Uczniowie wspominali
3. (kuzyni z Francji) Od kogo dostałeś list? Od
4. (moi znajomi) Dla kogo są te bilety? Dla
5. (nasi koledzy) Kiedy państwo wpadną do?
6. (dziadkowie) Adaś, czy zadzwoniłeś do, żeby im podziękować za prezent?
7. (Francuzi) Kto mieszka w tym hotelu? Tam mieszka dużo
8. (ci mężczyźni) Czy znasz
9. (państwo Kowalscy) Czy pani pamięta twarze? Mogłaby pani ich poznać?
10. (Kowalski, Nowicki i Szymański) W Polsce jest dużo

V. Transformez les phrases suivantes selon le modèle :

Dwaj chłopcy grali w szachy. → **Dwóch chłopców grało w szachy.**

1. Trzej aktorzy pojechali na międzynarodowy festiwal teatralny.
2. Ci dwaj studenci bardzo lubią podróżować.
3. Dwaj koledzy ucieszyli się ze spotkania.
4. Wczoraj czterej przyjaciele byli u nas na kolacji.
5. Trzej uczniowie z mojej klasy nie zdali matury.
6. Dwaj listonosze przynieśli listy do domu.
7. Czterej chłopcy kupili znaczki i nakleili je na listy.
8. Dwaj Amerykanie weszli do sklepu i szybko wyszli, bo była straszna kolejka.

VI. Copiez les phrases suivantes en écrivant les numéraux en toutes lettres:

1. Na drugim roku byli 3 studenci, ale na pierwszym było 6.
2. 5 gości przyszło o siódmej. Tylko 2 gości się spóźniło.
3. Przyjechali do Polski 4 Amerykanie, a 10 Polaków pojechało do Stanów Zjednoczonych.
4. Paweł rozmawiał wesoło i żartował z 2 kolegami.
5. Tylko 4 aktorów wyjechało na międzynarodowy festiwal teatru, bo 5 innych grało wtedy w Teatrze Wielkim.
6. 2 uczniów mówiło doskonale po polsku, a 5 mówiło gorzej.
7. 5 kolegów było wesołych, a 2 było zawsze smutnych.
8. Na filmie Polańskiego było bardzo dużo uczniów. Nawet 11 stało, bo nie było miejsca.
9. Prawie wszyscy uczniowie mieli książkę, ale 3 nie miało. 3 uczniowie z innej klasy pożyczyli im swoje.
10. Ostatni film Konwickiego wszystkim się podobał, tylko 2 chłopców się nudziło.

VII. Répondez aux questions suivantes:

1. Ilu uczniów zdaje maturę w tym roku?
2. Ilu chłopców jest w twojej klasie?
3. Ilu polskich pisarzy znasz?
4. Ilu wnuków mają twoi dziadkowie?
5. Ilu masz braci?
6. Ilu nauczycieli masz w tym roku?
7. Ilu twoich znajomych pojechało w góry na ferie zimowe?
8. Ilu blondynów i ilu brunetów jest w klasie?
9. Ilu uczniów zaczęło wypracowanie z niemieckiego? (7)
10. Ilu aktorów gra w *Ślubie* Gombrowicza? (11)

VIII. Copiez les phrases suivantes en écrivant les numéraux en toutes lettres:

1. W tym instytucie pracuje 25 inżynierów, ale 5 wcale się nie interesuje informatyką.
2. Adam kupił 6 biletów do kina dla siebie i dla kolegów.
3. Pokochaliśmy jej 2 braci, bo byli naprawdę mili.
4. Basia pojechała nad morze z chłopakiem i 2 kolegami.
5. Ta książka kosztuje 39 złotych.
6. W naszej klasie jest 24 uczniów, ale dzisiaj 8 nie ma, bo zachorowali na gripę.
7. Adam i Paweł siedzieli między 2 najładniejszymi dziewczynami.
8. Dziecko nie miało jeszcze 8 lat, kiedy jeździło samo autobusem.
9. Oni byli w kinie z 9 koleżankami.
10. 31 uczennic było na obozie pod Zakopanem.
11. Czy nie mogłabyś mi pożyczyć 200 złotych albo 300?
12. Ta pani, choć wyglądała staro, nie skończyła jeszcze 50 lat.

IX. *Conjuguez les verbes suivants à tous les genres du conditionnel:*

1. wpaść	3. przynieść	5. wysłać
2. widzieć	4. zamknąć	6. polecieć

X. *Complétez les phrases suivantes par des verbes au conditionnel en déterminant la personne selon le contexte:*

1. (móc)	Szkoda, że nie masz czasu — mówi Paweł do Basi.
..... wstąpić do kawiarni na kawę albo herbatę.
2. (pojechać)	Państwo Nowiccy chętnie do Francji,
ale nie mają tam znajomych.
3. (pisać)	Basia chętnie do dziadków, ale nigdy
nie ma czasu.
4. (móc. 1 ^{re} pers. pl.)	Szkoda, że panie są takie zmęczone. pójść
do restauracji po spektaklu — mówi dyrektor teatru.
5. (pójść)	ze mną do dyrektora? — pytała sekre-
tarka koleżankę.
6. (zabrać)	Tato, mnie ze sobą do Poznania?
7. (zrezygnować)	Anno, Ewo, ze spaceru, żeby iść z
babcią na pocztę?
8. (dać)	Basiu, chętnie ci moją czerwoną
sukienkę, ale jest chyba dla ciebie za mała —
powiedziała pani Małgosia.
9. (wpaść)	O której państwo do nas na kawę?
10. (rozmawiać
2 ^e pers. pl.)	Z nikim nie tak wesoło jak ze mną.

XI. *Mettez les phrases suivantes au style indirect:*

- Chętnie bym poszła na spacer — powiedziała pani Kowalska.
- Jak państwo się nazywają? — spytała sekretarka państwa Solskich.
- Francuzi grali bardzo ciekawe sztuki — opowiadała pani Solska rodzinie po powrocie z Francji.
- Pan Solski: „Małgosiu, gdzie jest moja koszula w paski?”
- Dzieci pytają rodziców: „Kiedy nas wreszcie zrozumiecie?”
- Spotykając Adama w kinie, nauczyciel matematyki zapytał go: „Czy odrobiłeś już lekcje?”
- O której film się skończy? — zapyta Basia Pawła.
- Jaka piękna była moja żona! — przypomina sobie starszy pan.

XII. *Mettez les phrases suivantes au style indirect (si besoin est, complétez, la principale par le verbe de votre choix):*

- Matka: „Nie czytaj za długo, Adasiu. Jutro masz lekcje.”
- Adam: „Basiu, przynieś mi moje buty!”
- Państwo Solscy do państwa Nowickich: „Niech państwo przyjdą jutro o siódmej.”
- Matka do dzieci: „Jedzcie codziennie dobre śniadanie.”

5. Dyrektor do sekretarki: „Pani Ewo, niech pani zostawi te papiery, zadzwoni do mojej żony i powie, że muszę wyjechać do Krakowa.”
6. Rodzice prosili syna: „Nie idź do tego klubu, bo tam są nieciekawi ludzie.”
7. Chory błagał lekarza: „Niech pan mi tylko da jakieś dobre lekarstwo! Muszę być zdrowy już w przyszłym tygodniu.”
8. Babcia napisała do wnuków: „Piszcie do mnie częściej! Czekam na wasze listy.”
9. Prosisz koleżankę : „Ewo, kup mi dobre miejsca na *Tango!*”
10. Matka poleciła córce: „Pomagaj ojcu, kiedy mnie nie będzie.”
11. Niech mąż cię kocha całe życie! — życzyli Ewie w dniu ślubu jej przyjaciele, znajomi i rodzina.
12. Matka: „Idź lepiej do kina, nie na dyskotekę!”

XIII. Mettez les phrases suivantes au style direct:

1. Matka prosiła córkę, żeby posprzątała swój pokój.
2. Pan Solski błagał panią z drugiego okienka, żeby mu dała ładne znaczki.
3. Nasi kuzyni prosili nas, żebyśmy wpadli do nich w środę.
4. Pani Solaska prosiła męża, żeby zapłacił rachunek za światło, bo termin już minął.
5. Matka się zgodziła, żeby Basia pożyczyła Eli książkę Konwickiego.
6. Ojciec chciał, żebyśmy przeczytali całą *Trylogię*.
7. Dyrektor prosił nowego ucznia, żeby wszedł do jego biura.
8. Pani Małgosia poleciła dzieciom, żeby się nie kłóciły.
9. Nauczycielka chce, żeby uczniowie się wreszcie nauczyli gramatyki polskiej.
10. Ojciec prosił kelnera, żeby podał kartę i polecił coś smacznego.

XIV. Mettez les subordinées à la forme négative selon le modèle:

Basia prosiła matkę, żeby jej **podawała** ciasto.

→ Basia prosiła matkę, żeby jej **nie podawała** ciasta.

1. Paweł powiedział Basi, żeby poprosiła matkę o bilety na premierę.
2. Pan Solski poprosił sekretarkę, żeby mu przypomniała, że ma ważne spotkanie.
3. Państwo Solscy chcieli, żeby dzieci obejrzały ciekawy film o Stanach Zjednoczonych.
4. Pani Solaska prosiła męża, żeby porozmawiał z synem o ostatnich klasówkach.
5. Kompozytor chciał, żeby jego znajomi posłuchali nowego nagrania słynnej opery *Moniuszki*.
6. Wolelibyśmy, żebyście przynieśli książki.
7. Basiu, przecież ci powiedziałam, żebyś wróciła między dziewiątą a dziesiątą.
8. Ciocia prosiła kuzynów, żeby zadzwonili przed wyjazdem.

XV. Traduisez :

1. La mère demande aux enfants s'ils veulent encore du gâteau au chocolat.
2. Barbara a supplié Paul de l'appeler ce soir avant dix heures.
3. Les nouveaux élèves ont dit qu'ils connaissaient déjà bien le polonais.
4. Mon professeur de français me demande si je préfère habiter en ville ou à la campagne.
5. Je te supplie de ne pas raconter à ma mère que je vais ce soir au cinéma avec mon petit ami.
6. Ce monsieur a demandé à cette dame quel âge elle avait, mais elle n'a pas voulu lui répondre.
7. Barbara, je te demande encore une fois d'aller à la cuisine chercher le pain !
8. Nous voudrions que vous appreniez vos leçons tous les jours, disent les parents de Barbara et d'Adam.

XVI. Traduisez :

1. Pani Solska kupiła sobie nową sukienkę, żeby elegancko wyglądać na premierze.
2. Pani Solska prosi męża, żeby sobie kupił nowe dżinsy.
3. Każdy w kolejce życzył sobie, żeby wreszcie przyszła jego kolej.
4. Powiedziałem ojcu, żeby sobie nie wyobrażał, że zdam maturę w tym roku.
5. Bardzo bym chciał, żebyś mi przyniosła zdjęcia twojego chłopaka.
6. Przypomniałam ci o zdjęciach twojego chłopaka, żebyś ich nie zapomniała.

*XVII. Complétez les phrases suivantes avec des superlatifs d'adverbes et éventuellement la structure **jak** + superlatif :*

1. (dobrze) Dzisiaj chory nie czuje się
2. (sympatycznie) W tej kawiarni jest
3. (często) Pisz do mnie— mówiła Basia Pawłowi przed jego wyjazdem.
4. (spokojnie) Lubię tę małą wieś, bo tam jest na świecie.
5. (szybko) Idź do sklepu po cytryny, bo goście zaraz będą.
6. (dużo) Chciałbym spędzić czasu z tobą.
7. (wcześnie) Ona budziła się o ósmej.
8. (późno) Domy towarowe zamykają o dwudziestej.

XVIII. Traduisez :

1. Je voulais passer à la poste pour expédier un paquet et envoyer une carte postale, mais je n'ai pas eu le temps. Il y avait une telle queue à la gare ! Tout le monde part en vacances ! J'ai fait la queue presque une heure et quand mon tour est venu, il n'y avait plus de places pour l'express de 10 heures.
2. Mes frères ont des amis qui collectionnent les timbres. Ils connaissent des gens partout, même aux États-Unis. Ils reçoivent des quantités de lettres de tous les pays.
3. Moi, les timbres ne m'ont jamais intéressé. En plus, pour recevoir des lettres, il faut écrire, et je n'aime pas du tout écrire. J'écris très rarement et quand j'écris, j'oublie le plus souvent de mettre les lettres à la boîte.
4. Barbara attend le facteur avec impatience. Paul est parti depuis quinze jours aux États-Unis, précisément le 10 juillet, et depuis, elle n'a reçu aucune lettre. Elle est pourtant sûre qu'il lui a écrit, il le lui a promis avant son départ.
5. La tante de ma femme a épousé un Américain qu'elle avait rencontré en France il y a trois ans. Ils sont venus en Pologne cet été, mais leur séjour a été encore plus court que l'année dernière. Ma tante pourrait parler américain, mais elle a beaucoup d'amis polonais et avec eux, elle ne parle que polonais.
6. Passe donc me voir demain soir pour que nous parlions des vacances des enfants. Je voudrais les envoyer en France cet été. J'ai rencontré leurs professeurs de français qui m'ont dit que ce serait bien pour eux. Les Nowak voudraient aussi envoyer leurs enfants. Tu ne voudrais pas envoyer les tiens ? Ils pourraient partir ensemble début juillet.

XIX. Choisissez un sujet et développez-le en quelques lignes.

1. Opowiedz rozmowę w kolejce między kilkoma ludźmi.
2. Napisz list do kolegi (koleżanki), który wyjechał (która wyjechała) na dłużej do Stanów Zjednoczonych.

W tym roku 3 maja WYSTAWIŁA CZWARTĄ
do Kazimierza nad Wisłą.

W samolocie

Pani Solshi

Pani Solshi

Barbara

Pani Solshi

WARSZAWA
Plac Zamkowy, Rynek Starego Miasta,
barbakan
WARSAW
The castle Square, The Old Town Market,
barbakan
WARSCHAU
Schloßplatz, Marktplatz der Altstadt.
Barbakane

Warszawa 10.V. 1996

Serdeczne pozdrowienia
z Warszawy.
Czekamy na was
z niecierpliwością,
Maurycj

WP. Audrey Solshi
3, rue des Roches
59 000 Lille
FRANCJA

LEKCJA DWUDZIESTA CZWARTA

ŚWIĘTO NARODOWE

W tym roku 3 maja wypada w piątek. Cała rodzina Solskich jedzie na trzy dni do Kazimierza nad Wisłą.

W samochodzie

Pan Solski *Małgosiu, czy wzięłaś mapy?*

Pani Sol ska *Nie. Ty kierujesz, a nie ja. Nie wzięłam żadnych map. Nie mogę o wszystkim myśleć.*

Barbara *Mamo, czy wzięłaś te czasopisma, które przywiozłaś z Francji?*

Pani Sol ska *Tam chyba nie będziesz ich potrzebowała?*

Adam *Mamusiu, czy wzięłaś moje tenisówki?*

Pani Sol ska *Nie wzięłam żadnych map, żadnych czasopism i żadnych tenisówek!*

...

Adam (do Basi) *Czy wiesz, dlaczego święto narodowe obchodzi się 3 maja?*

Barbara *Oczywiście. Trudno nie wiedzieć. To rocznica Konstytucji Trzeciego Maja 1791 roku. A ty myślisz, że święto narodowe zawsze się obchodziło 3 maja?*

Adam *Myślisz, że nie wiem?*

Barbara *No to powiedz!*

Adam *W Polsce Ludowej obchodziło się 22 lipca.*

Barbara *A co to za data?*

Adam *To rocznica ogłoszenia Manifestu PKWN.*

Pan Solski *A czy wiecie, kiedy jest francuskie święto narodowe?*

Adam *Tak. 14 lipca.*

Barbara *To rocznica zdobycia Bastylli w 1789 roku.*

Pani Sol ska *A czy wiecie, kiedy jest święto narodowe Belgii?*

Cisza

Pani Sol ska *Aha! Nikt nie wie. Nawet ty, Maćku? Poddajecie się?*

Wszyscy *Tak.*

Pani Sol ska *Więc belgijskie święto narodowe wypada 21 lipca.*

Wszyscy *A dlaczego?*

Cisza

Adam *A jakiego koloru jest francuska flaga?*

Barbara *Wszyscy wiedzą : jest niebiesko-biało-czerwona.*

Adam *Tak. A nasza jest biało-czerwona.*

Pani Sol ska *Paweł nie wyjeżdża w tym roku?*

Barbara *Owszem, jedzie do Włoch przez Niemcy i Austrię i wraca przez Słowenię, Węgry i Słowację. Pozna wiele nowych krajów.*

Adam *Pojechałabyś z nim, gdybyś miała tyle pieniędzy, co Krysia?*

Barbara *Chętnie bym się z nim wybrała. To taka wspaniała podróż. Ale... Co ty mówisz? Krysia jedzie z nim?*

- Adam *Nie tylko ona. Tomek też jedzie. Przecież wiesz, że zakochał się w niej po uszy.*
- Barbara *Pierwszy raz słyszę.*
- Adam *Ona też jest w nim zakochana. Nie widziałaś, jak się cały czas trzymali za ręce i patrzyli sobie w oczy, kiedy byliśmy w Muzeum Narodowym na wystawie Matejki? Tomek chce się z nią ożenić.*
- Adam i Basia milczą.*
- Pan Solski *Jeżeli wszystko dobrze pójdzie, to w przyszłym roku my też spędzimy wakacje we Włoszech.*
- Barbara *Ale w przyszłym roku Paweł chyba już nie pojedzie do Włoch.*

VOCABULAIRE

Noms

cisza
 flaga
 komitet (G.-u)
 kontynent (G.-u)
 mamusia
 manifest (G.-u)
 mapa
 muzeum (n.)
 nazwa
 ogłoszenie
 oko (N. pl. oczy)
 podróż (f.)
 ręka
 rocznica
 święto (G. pl. świąt)
 tenisówka
 ucho (N.pl. uszy)
 wystawa
 wyzwolenie
 zdobycie

Adjectifs

belgijski, a, e
 ludowy, a, e
 narodowy
 przyszły, a, e
 zakochany, a, e

Adverbes

tyle + G.
 wiele + G.

Verbes

kierować, -uję, -ujesz
 milczeć, -ę, -ysz
 ożenić* się, -ę, -isz
 poddawać* się, -ję, -jesz
 trzymać, -am, -asz
 wybrać* się, wybiorę, wybierzesz
 wypadać, wypada, wypadają
 wziąć*, wezmę, weźmiesz
 zakochać się*, -am, -asz (w + L.)

Autres

gdyby
 jeżeli
 owszem

Expressions

dobrze iść/pójść
 patrzeć sobie w oczy
 zakochać się w kimś po uszy

Noms propres

Austria (G. Austrii)	Słowacja
Bastylija (G. Bastylii)	Słowenia
Belgia (G. Belgii)	Tomek
Kazimierz nad Wisłą	Węgry (G. Węgień. L. na Węgrzech)
Matejko (Jan)	Wisła
Niemcy (G. Niemiec. L. w Niemczech)	Włochy (G. Włoch. L. we Włoszech)
PKWN [pɛkavuɛn] (Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego)	

NAZWY KONTYNETÓW I NIEKTÓRYCH KRAJÓW ŚWIATA

UNIA EUROPEJSKA

Austria	Łotwa
Belgia	Malta
Cypr	Niemcy (G. Niemiec)
Dania	Polska
Estonia	Portugalia
Finlandia	Republika Czeska (Czechy)
Francja	Słowacja
Grecja	Słowenia
Hiszpania	Szwecja
Holandia	Węgry (G. Węgier)
Irlandia	Wielka Brytania (Anglia)
Litwa	Włochy (G. Włoch)
Luksemburg	

INNE KRAJE EUROPEJSKIE

Albania
Białoruś (f.)
Bośnia i Hercegowina
Bułgaria
Chorwacja
Islandia
Macedonia
Mołdawia
Norwegia
Rosja (Federacja Rosyjska)
Rumunia
Serbia
Szwajcaria
Turcja
Ukraina

AZJA

Chiny
Indie
Izrael (G.-a)
Japonia

AMERYKA

Argentyna
Brazylia
Kanada
Meksyk (G.-u)
Stany Zjednoczone (m.)

OCEANIA

Australia

AFRYKA

Algieria
Egipt (G.-u)
Maroko
Tunezja

COUPLES ASPECTUELS

brać, biorę, bierzesz	/	wziąć, wezmę, weźmiesz
milczeć, -ę, -ysz	/	zamilknać , -nę, -niesz
poddawać się, -ję, -jesz	/	poddać się , -dam, -dasz, ..., poddadzą
wybierać się , -am, -asz	/	wybrać się, wybiorę, wybierzesz
wypadać, wypada, wypadają	/	wypaść , wypadnie, wypadną passé : wypadł
zakochiwać się , -uję, -ujesz	/	zakochać się, -am, -asz
żenić się , -ę, -isz	/	ożenić się, -ę, -isz

COMMENTAIRE GRAMMATICAL

I. LE NOM

Morphologie

A. Le génitif pluriel (suite)

a. Le masculin-impersonnel

Les noms masculins-impersonnels ont un génitif pluriel identique à celui des masculins-personnels.

a.1. Les noms à radical en consonne dure

Ils prennent la désinence **-ów** :

ex. *zeszyt* → *zeszytów*

a.2. Les noms à radical en consonne molle ou durcie

Ils prennent la désinence **-i** ou **-y** :

ex. *pokój* → *poko*i** *kapelusz* → *kapeluszy*

N.B.

1. L'alternance **ą / ę** dans trois noms :

pieniądz → *pieniędzy*

tysiąc → *tysięcy*

miesiąc → *miesiący*

2. Certains noms à radical en consonne molle peuvent avoir une forme parallèle en **-ów** :

ex. *pokój* → *poko*i** ou *pokojów*

fotel → *foteli* ou *fotelów*

3. Certains noms à radical en consonne molle ou durcie n'ont que la forme en **-ów** :

— les masculins en **-c** et en **-ec** :

ex. *plac* → *placów* *dworzec* → *dworców*

— les masculins en **-j** :

ex. *kraj* → *krajów* *tramwaj* → *tramwajów*

— le nom *mecz* → *meczów*

b. Le féminin

b.1. Les noms féminins à radical en consonne dure et la plupart des noms féminins à radical en consonne molle ou durcie

Ils prennent la **désinence zéro** :

ex. *kobieta* → *kobiet* *praca* → *prac*

N.B.

1. La suppression de la voyelle finale entraîne dans certains noms :

— l'alternance vocalique **o / ó**

ex. *siostra* → *sióstr* *rola* → *ról* *głowa* → *głów*
szkoła → *szkół* *pora* → *pór* *sobota* → *sobót*

— l'alternance vocalique **ę / ą**

ex. *ręka* → *rąk*

2. Dans le cas de groupe de consonnes, on peut voir apparaître un **-e** mobile :

ex. *matka* → *matek* *wojna* → *wojen*

b.2. Des noms féminins terminés par une consonne molle ou une consonne durcie et les noms en **-ia** ou **-ja**

Ils prennent la désinence **-i / -y**

ex. *rzecz* → *rzeczy* *twarz* → *twarzy*
powieść → *powieści* *odpowiedź* → *odpowiedzi*
lekcja → *lekcji* *restauracja* → *restauracji*

c. Le neutre

Les noms neutres prennent la **désinence zéro** :

ex. *jezioro* → *jezior* *mieszkanie* → *mieszkań*

N.B.

1. La suppression de la voyelle finale entraîne :

— l'alternance vocalique **o / ó**

ex. *przystawie* → *przystów* *pole* → *pól* *morze* → *mórz*

— l'alternance vocalique **ę / ą**

ex. *święto* → *święt*

2. Dans le cas de groupe de consonnes, on peut voir apparaître un **-e** mobile :

ex. *jabłko* → *jabłek* *okno* → *okien* *krzesło* → *krzesel*

3. Exceptions :

— Les neutres en **-um** ont la désinence **-ów** :

ex. *muzeum* → *muzeów*

— **dziecko** a un génitif pluriel **dzieci** (cf. N.A. pluriel)

Récapitulation du génitif pluriel

	MASCULIN	FÉMININ	NEUTRE
RADICAL EN CONSONNE DURE	-ów	∅	
RADICAL EN CONSONNE MOLLE	-i (ów)	∅ (-i)	∅
RADICAL EN CONSONNE DURCIE	-y (ów)	∅ (-y)	∅

B. Le locatif pluriel irrégulier

Trois noms de pays ont un locatif en **-ech** qui provoque une modification de la consonne finale du radical :

<i>Niemcy</i>	→	w Niemczech
<i>Węgry</i>	→	na Węgrzech
<i>Włochy</i>	→	we Włoszech

Récapitulation de la déclinaison du nom au pluriel

CAS	MASCULIN-PERSONNEL	MASCULIN-IMPERSONNEL	FÉMININ	NEUTRE			
N.	-i -e -owie						
V.					-y -e		-a
A.							
G.	-ów -i -y		∅ -y -i	∅			
D.	-om						
L.	-ach						
I.	-ami						

C. Les déclinaisons irrégulières

a. Le nom féminin *ręka*

Signifiant « bras » ou « main », il présente plusieurs irrégularités :

a.1. Le locatif singulier est tantôt *ręce*, tantôt *ręku*. On emploie plutôt *ręku* lorsque le nombre est imprécis (= *w rękach*) :

ex. *Nie miałam tych listów w ręku.*

Je n'ai pas eu ces lettres en main(s).

a.2. Le nominatif, le vocatif et l'accusatif pluriels ont la forme *ręce* :

ex. *Mam zajęte ręce.*

J'ai les mains occupées.

a.3. L'instrumental pluriel a soit la forme régulière *rękami*, soit la forme *rękoma*.

b. Les noms neutres *oko* et *ucho*

Réguliers au singulier, ils ont un pluriel irrégulier :

N.	<i>oczy</i>	<i>uszy</i>
V.	<i>oczy</i>	<i>uszy</i>
A.	<i>oczy</i>	<i>uszy</i>
G.	<i>ocz</i>	<i>uszu</i>
D.	<i>oczom</i>	<i>uszom</i>
L.	<i>oczach</i>	<i>uszach</i>
I.	<i>oczami (oczyma)</i>	<i>uszami</i>

c. Les noms neutres en *-mię* et en consonne (autre que *m*) suivie de *ę*

Ce type de noms se caractérisent par un radical mou au singulier et un radical dur au pluriel :

ex. *imię* et *bliźnię* (cf. *Bliźnięta* leçon 21).

N.	<i>imię</i>	<i>imiona</i>	<i>bliźnię</i>	<i>bliźnięta</i>
V.	<i>imię</i>	<i>imiona</i>	<i>bliźnię</i>	<i>bliźnięta</i>
A.	<i>imię</i>	<i>imiona</i>	<i>bliźnię</i>	<i>bliźnięta</i>
G.	<i>imienia</i>	<i>imion</i>	<i>bliźnięcia</i>	<i>bliźnięt</i>
D.	<i>imieniu</i>	<i>imionom</i>	<i>bliźnięciu</i>	<i>bliźniętom</i>
L.	<i>imieniu</i>	<i>imionach</i>	<i>bliźnięciu</i>	<i>bliźniętach</i>
I.	<i>imieniem</i>	<i>imionami</i>	<i>bliźnięciem</i>	<i>bliźniętami</i>

II. L'ADJECTIF COMPOSÉ

Les adjectifs composés de plusieurs adjectifs prennent la désinence **-o** à la fin du ou des premiers adjectifs. Seul le dernier adjectif conserve la désinence adjectivale et s'accorde en genre, en nombre et en cas avec le nom auquel il se rapporte. Ces adjectifs sont séparés par un tiret.

ex. *Francja ma niebiesko-biało-czerwoną flagą, a Polska biało-czerwoną.*

La France a un drapeau bleu, blanc, rouge, et la Pologne un drapeau blanc et rouge.

III. LE VERBE

Morphologie

Le verbe *wziąć*

Il appartient à la classe I et se conjugue :

wezmę

weźmiesz

N.B. L'alternance consonantique **z / ź** et l'impératif **weź**

IV. LES ADVERBES DE QUANTITÉ *TYLE* ET *WIELE*

Les adverbes de quantité ***tyle*** et ***wiele*** suivent la déclinaison de l'adverbe ***ile*** (cf. leçon 23).

a. Au nominatif et à l'accusatif

Ils sont suivis du génitif. Le verbe se met à la 3e personne du singulier neutre.

ex. **N.** *Było **wielu ludzi** w sklepie.*

Il y avait beaucoup de monde dans le magasin.

A. *On ma **tyłe pieniądze**, że może nas zaprosić na kolację.*

Il a tellement d'argent qu'il peut nous inviter à dîner.

b. Aux autres cas

Ils s'accordent en cas avec le nom auquel ils se rapportent :

ex. **G.** *Basia nie ma **tyłu pieniędzy**, co Krysia.*

Barbara n'a pas autant d'argent que Christine.

L. *Można spotkać Polaków w **wielu krajach**.*

On peut rencontrer des Polonais dans de nombreux pays.

N.B. Les adverbes de quantité ***dużo*** et ***wiele*** sont employés indifféremment au nominatif, à l'accusatif et au génitif. Au datif, au locatif et à l'instrumental, on n'emploie que l'adverbe ***wiele***.

V. LA PHRASE CONDITIONNELLE

Elle est composée de deux propositions :

- la proposition principale
- la proposition subordonnée introduite par les conjonctions **jeżeli** ou **jeśli** ou **gdy**, suivies du présent, du passé, du futur ou du conditionnel, selon que la condition est remplie ou non.

a. La chose a lieu ou aura lieu si la condition est remplie

On emploie la conjonction **jeżeli** ou **jeśli** suivie de l'indicatif présent ou futur. Le verbe de la principale et celui de la subordonnée ont le même temps.

ex. **Jeśli** mnie kochasz, nic złego nie może mi się zdarzyć.

Si tu m'aimes, il ne peut rien m'arriver.

Jeśli będzie ładnie, pójdziemy do parku.

S'il fait beau, nous irons au parc.

Jeżeli wszystko dobrze pójdzie, spędzimy wakacje we Włoszech.

Si tout va bien, nous passerons nos vacances en Italie.

N.B. On emploie le futur après **jeżeli**, impossible en français après **si**.

b. La chose est réalisable si la condition est remplie, mais la réalisation est peu probable

On emploie le conditionnel dans la principale et la conjonction **jeżeli**, **jeśli** ou **gdy** suivie du conditionnel dans la subordonnée :

ex. **Mogłabyś** pojechać, **gdybyś miała** tyle pieniędzy co Kryśia.

Tu pourrais y aller si tu avais autant d'argent que Christine.

Gdyby matka się zgodziła, Basia poszłaby wieczorem do kina.

Si sa mère le permettait, Barbara irait au cinéma ce soir.

N.B.

1. La marque du conditionnel s'ajoute obligatoirement à la conjonction.
2. On emploie le conditionnel dans la subordonnée **et** dans la principale alors qu'en français, on l'emploie **seulement dans la principale**.

c. La chose n'a pas été réalisée parce qu'elle était impossible

On emploie le conditionnel dans la principale et la conjonction **jeżeli**, **jeśli** ou **gdy** suivie du conditionnel dans la subordonnée :

ex. **Mogłabyś** pojechać, **gdybyś miała** (wtedy) tyle pieniędzy co Kryśia.

Tu aurais pu y aller si tu avais (eu) autant d'argent que Christine.

N.B. On remarquera que les phrases du type **b.** et du type **c.** sont identiques en polonais. La valeur de ces phrases est déterminée par le contexte. Pour supprimer l'ambiguïté, on peut ajouter un adverbe de temps :

ex. *Gdybym była wolna **dzisiaj**, mogłabym do ciebie wpaść.*

Si j'étais libre aujourd'hui, je pourrais passer chez toi.

*Gdybym była wolna **wczoraj**, mogłabym do ciebie wpaść.*

Si j'avais été libre hier, j'aurais pu passer chez toi.

COMPRÉHENSION DU TEXTE

Répondez aux questions suivantes :

1. Jakie święto się obchodzi 3 maja?
2. Dlaczego polskie święto narodowe obchodzi się 3 maja?
3. Czy zawsze się obchodziło 3 maja?
4. Dlaczego pani Małgorzata nie wzięła ani map, ani tenisówek, ani czasopism?
5. Kiedy wypadają francuskie i belgijskie święta narodowe?
6. Jakiego koloru jest polska flaga?
7. Dokąd Paweł jedzie w tym roku?
8. Skąd Adam wie, że Tomek i Krysia są zakochani?
9. Gdzie odbyła się wystawa Matejki?
10. Gdzie rodzina Solskich spędzi przyszłe wakacje?

CONVERSATION

I. Répondez aux questions suivantes :

1. Ile ćwiczeń jest w tej lekcji?
2. Ile było ćwiczeń w lekcji trzynastej?
3. Ile książek i zeszytów masz w teczce?
4. W jaki dzień wypada 14 lipca w tym roku?
5. Czy ty jesteś zakochany (zakochana)?
6. Twoim zdaniem Basia jest bardziej zakochana czy Paweł? Dlaczego tak myślisz?
7. Czy chcesz się ożenić (wyjść za mąż)? Dlaczego?
8. Chciałbyś (chciałabyś) mieć dzieci?
9. Co by twoi rodzice zrobili, gdybyś ich nie zaprosił (zaprosiła) na swój ślub?
10. W jakich krajach mieszka dużo Polaków?
11. Czy już byłeś za granicą? Gdzie?
12. Dokąd się wybierasz na wakacje? Do ciepłych krajów?
13. Dokąd byś pojechał (pojechała), gdybyś miał (miała) dużo pieniędzy?
14. Co byś sobie kupił (kupiła), gdybyś miał (miała) dużo pieniędzy?
15. Co będziesz robił (robiła), jeżeli nie zdasz matury?
16. Co robisz, kiedy coś ci się nie podoba? Mówisz czy milczysz?
17. Jakiego koloru oczy lubisz?
18. Czy masz muzyczne ucho?

II. *Imitez les dialogues suivants en remplaçant les mots en caractères gras :*

- Proszę pani, czy są **jabłka**?
(amerykański papieros / ładna cytryna / ciasto / czasopismo / książka / biała tenisówka / mapa / paczka polecona /...)
- Niestety, nie ma **jabłek**.

- Kiedy wraca Jurek?
- Za pięć **dni**. (tydzień / miesiąc / rok)
- Jak długo był **w Stanach**?
(Polska / Francja / Niemcy / Anglia / Jugosławia / Węgry /...)
- Był tam dwa **tygodnie**. (dzień / miesiąc / rok)

- Czego szukasz?
- Nie mogę znaleźć **pieniędzy**.
(papierosy / płyty i taśmy / zegarki / lekarstwa / listy od syna / nagrania / domy towarowe / butelki piwa)
- Leżą **w szufladzie**.
(szafa / stół / łazienka / nocny stolik / kredens / fotel / teatr / kuchnia)
- Dziękuję!

- Co **byś zrobił, gdybyś miał** dużo pieniędzy?
(pan / pani / wy / państwo / my / oni / ja)
- **Dzwoniłbym codziennie do kuzynów we Francji**.
(kupić drogi samochód / wyjechać do Stanów Zjednoczonych / zrezygnować z pracy / ożenić się z biedną dziewczyną / kupić prezenty dla wszystkich / dać te pieniądze ludziom, którzy ich naprawdę potrzebują)

EXERCICES

I. *Répondez aux phrases suivantes par la négative :*

1. Czy są niebieskie koszule?
2. Czy są ostatnie numery *Polityki*?
3. Czy w tym hotelu są wolne pokoje?
4. Czy były dobre ciasta?
5. Czy będą państwo Szymańscy?
6. Czy są tanie pomidory?
7. Czy były lody bakaliowe i czekoladowe?
8. Czy w tym mieście są ciekawe muzea?
9. Czy są jakieś dobre powieści historyczne?
10. Czy w tym mieście były wygodne hotele?

II. Mettez les phrases suivantes au pluriel puis à la forme négative :

Paweł lubi **tę książkę**. → Paweł lubi **te książki**.

→ Paweł nie lubi **tych książek**.

1. Basia ma sympatyczną koleżankę.
2. Adam zaprosił swojego młodszego kuzyna do Warszawy.
3. Chory wziął swoje lekarstwo.
4. Pani Solska lubi ten czerwony kwiat.
5. Basia zna ostatnią powieść Konwickiego.
6. Ta starsza pani ma kota i ptaka.
7. Dziadek widział sztukę Mrożka.
8. Adaś je zawsze śniadanie z apetytem.
9. Tęga kobieta zjadła ciastko czekoladowe.
10. Matka trzymała dziecko za rękę.

III. Complétez les phrases suivantes :

1. (ładne koszule i sukienki)	W sklepie nie było
2. (świetne aktorki)	W tej sztuce grało kilka
3. (moi nowi przyjaciele)	Rodzice nie znają
4. (zielone jabłka)	Bardzo nie lubię
5. (święta)	Do jest teraz bardzo mało czasu.
6. (ręce)	Nie wzięłam ani jednej książki do
7. (2 miesiące)	Najmłodszy syn państwa Nowickich nie skończył jeszcze
8. (4 tysiące złotych)	Koleżanka nie oddała jeszcze Ewie,
które od niej pożyczyła.
9. (te ciekawe mecze)	Wszyscy mężczyźni nie oglądali
10. (stare znajome)	Dawno nie zaprosiłam
11. (wysokie rachunki)	Dyrektor nie płaci często
12. (dobre oczy i dobre uszy)	Dziadek już nie ma

IV. Complétez les phrases suivantes selon le modèle en choisissant parmi les adverbess de quantité **dużo, kilka, mało, trochę, mnóstwo, tyle, wiele** :

W naszej klasie są **uczniowie**. → W naszej klasie **jest dużo uczniów**.

1. W dużym pokoju są fotele i krzesła. W dużym pokoju
2. W tym filmie aktorzy grali doskonale. lepiej niż w tamtym.
3. W tej kawiarni są stoliki. W tej kawiarni
4. Tomek zbiera znaczki. Ma już
5. Basia ma stare koleżanki. Paweł poznał Basi.
6. Pani Nowicka kupiła sobie jeszcze jeden kapelusz. Ona już ma
7. Ta dziewczyna chodzi często do kina sama, bo ma (koledzy i koleżanki).
8. Przy ognisku studenci zawsze opowiadali różne śmieszne dowcipy. Opowiadali
9. Masz bardzo serdecznych przyjaciół. Nie wiedziałam, że masz
10. Wolę spędzić wakacje na Mazurach, bo tam(jeziora).

V. *Complétez les phrases suivantes :*

1. (ostatnie nagrania Konkursu Szopenowskiego) W domu towarowym w stoisku muzycznym pan Solski długo szukał ...
.....
2. (polecenia matki) Adaś zawsze słuchał, ale zaraz o nich zapominał.
3. (przyjemne wakacje) Życzę państwu
4. (trudne języki) Ci studenci uczyli się
5. (nowe tenisówki) Adam potrzebuje
6. (nowoczesne nauki) Starym inżynierom trudno było się nauczyć
.....
7. (rodzice)(dzieci) Wówczas to dzieci słuchały, a nie rodzice
8. (wesołe i smutne piosenki) Stara nauczycielka nauczyła dzieci

VI. *Complétez les phrases suivantes :*

1. (stare ciocie) Pojechaliśmy do na wakacje.
2. (sympatyczni przyjaciele) Spędziliśmy święta u
3. (wnukowie i wnuczki) Dziadkowie napisali do, żeby ich zaprosić na święta.
4. (mili goście) Dostałem te książki od
5. (nauczyciele i nauczycielki) Na zebraniu uczniowie siedzieli obok
6. (Niemcy) Pojechaliśmy do na kilka dni.
7. (Stany Zjednoczone) Moi koledzy już wrócili ze
8. (wszystkie inne dziewczyny) Paweł myśli, że Basia jest ładniejsza od
9. (pieniądze) Ona się wybierała za granicę prawie bez
10. (Chiny) Zadzwoń do nas po powrocie z

VII. *Mettez les phrases suivantes à la forme négative :*

1. Dyrektor zamówił dwie herbaty.
2. Dzieci kupiły matce pięć pięknych róż.
3. Ela Morawiecka oddała już koleżance sześć książek.
4. Listonosz przyniósł trzy listy.
5. W klasie jest dwadzieścia osiem uczennic i czterech uczniów.
6. Na śniadanie Adam zjadł cztery bułki.
7. Zapłaciłam za zakupy dwa tysiące złotych.
8. Dziadkowie wybrali dziesięć prezentów dla wnuków.

VIII. *Répondez aux questions suivantes :*

1. Ile czasu minęło od ostatniej wojny?
2. Wielu polskich aktorów znasz?
3. Ile godzin minęło od obiadu?
4. Ile lat minęło od ślubu twoich rodziców?
5. Jest wielu chłopców w twojej klasie?
6. Ile tygodni minęło od ferii zimowych?

7. Ile kosztuje paczka herbaty?
8. Ile uczniowie mają książek i zeszytów w teczce?
9. Ilu uczniów umiało odpowiedzieć na pytanie nauczycielki?
10. Ile dostajesz pieniędzy od rodziców?
11. Ile bułek możesz zjeść na śniadanie?
12. Ile potrzebujesz pieniędzy na wakacje?

IX. Répondez aux questions selon le modèle :

Napisałeś listy do rodziny? — Nie, nie napisałem listów do rodziny.

1. Czy uczniowie przeczytali te książki Konwickiego?
2. Czy pani zna wszystkie filmy Andrzeja Wajdy?
3. Czy Basia wzięła tenisówki?
4. Zjedliście smaczne owoce?
5. Czy trzeba zrobić na jutro ćwiczenia?
6. Otworzyli już wszystkie paczki?
7. Adasiu, czy przeprosiłeś państwa Kowalskich?
8. Państwo lubią oglądać stare westerny?

X. Complétez les phrases suivantes :

1. (pl. niebieskie oko) (pl. oko) Ta dziewczyna nie ma jak matka. Ma zielone ojca.
2. (pl. brzydkie ucho) Matka była bardzo smutna, kiedy widziała swojego syna, ale lekarz jej powiedział, że za kilka miesięcy będą ładne.
3. (imię) (imię) Rodzice nie mogli wybrać dla dziecka. Kiedy jedno imię podobało się mężowi, żona znajdowała trzy, które jej się bardziej podobały.
4. (pl. złota ręka) Widać, że ten chłopak ma
5. (ucho) Chłopak i dziewczyna byli zakochani po
6. (ręka) Obaj studenci bardzo się nie lubili. Nawet nie podali sobie
7. (Bliźnięta) Strzelcy zwykle bardzo się podobają
8. (jeden; ucho) Ten uczeń często słuchał, ale jednak był zawsze pierwszy z klasy.
9. (pl. oko) Syn pani Morawieckiej patrzył na wszystko matki.
10. (szczęśliwa ręka) Są ludzie, którzy mają zawsze
11. (ręka) Nie wyobrażam sobie życia bez telefonu pod
12. (pl. pusta ręka) Adasiu, nie idź do gości z
13. (pl. takie wielkie oko) Dlaczego zrobiłeś, kiedy zobaczyłeś ich razem?
14. (imię) Napisałiśmy do dyrektora w całej klasy.

XI. Formez des adjectifs composés et complétez les phrases suivantes:

1. (czarny, biały)	Nie lubię filmów
2. (czerwony, żółty)	Basia ma bluzkę.
3. (zielony, czerwony)	Teraz są modne tenisówki.
4. (czarny, czerwony, żółty)	Niemiecka flaga jest, tak jak belgijska.
5. (polski, francuski)	We Francji jest dużo rodzin.
6. (bakaliowy, czekoladowy)	Tort jej nie smakował.
7. (amerykański, polski)	Te rozmowy były tak samo ważne dla Polski jak dla Stanów Zjednoczonych, gdzie mieszka wielu Polaków.
8. (czarny, zielony)	Ta kurtka, którą Basia sobie kupiła, bardzo się podoba Pawłowi. Basia wygląda w niej ładnie.
9. (francuski, polski)	Te spotkania były bardzo interesujące dla Francji i dla Polski.
10. (czekoladowy, bakaliowy)	Dzieciom bardzo smakowały lody

XII. Formez des propositions subordonnées conditionnelles à partir des mots entre parenthèses. La proposition principale vous permettra de déterminer la conjonction à employer:

1. (być / ładna pogoda), wybierzemy się na wycieczkę.
2. Basiu, (nic nie / jeść / zjeść), to zachorujesz.
3. (ja / móc), przyszedłbym wcześniej.
4. (ja / dobrze / pamiętać), Penderecki ma na imię Krzysztof.
5. (Basia / go o to / prosić / poprosić), Paweł by zrezygnował z klubu filmowego.
6. (ty / dobrze / uczyć się), to na pewno zdasz egzamin.
7. (młodzi sami / nie / myśleć o swojej przyszłości), kto będzie o niej myśleć? Rodzice?
8. (tam jej / być źle), wróciłaby wcześniej.
9. (rodzice / móc mu pomóc), ten chłopak znalazłby szybko pracę.
10. (być grzeczne), powiedziała matka dzieciom, będzie dla was niespodzianka.
11. (matka / nie dawać / dać pieniędzy), nie będę mógł pójść do kina.
12. (Tomek i Krysia / nie trzymać się za ręce i nie całować się), moglibyśmy myśleć, że oni nie są zakochani.
13. (14 lipca / nie wypadać / wypaść w piątek albo w poniedziałek), nie będzie dłuższego weekendu.
14. (my / wiedzieć, że deszcz będzie padał), wzięlibyśmy parasole.

XIII. Complétez les phrases suivantes par les adverbes de quantité **dużo** et/ou **wiele**:

Na obozie Paweł poznał studentów.

→ Na obozie Paweł poznał **dużo studentów**.

→ Na obozie Paweł poznał **wielu studentów**.

1. Znacie już Polaków.
2. Basia zaprosiła koleżanek na swoje imieniny.
3. Adam nie znał odpowiedzi na pytań.
4. Na uroczystościach nie było tak wesoło jak na złotym weselu państwa Szymańskich.
5. W Warszawie jest interesujących teatrów.
6. Mówi się po angielsku w krajach.
7. Ta nowoczesna sztuka nie podobała się ludziom.
8. Między Basią a Pawłem było awantur, ale jednak się kochali.
9. Listonosz przynosił codziennie listów pani mieszkającej obok.
10. Dyrektor rozmawiał z sekretarkami, żeby wybrać tę, która jego zdaniem była najlepsza.

XIV. Traduisez:

1. Si je viens demain, je te téléphonerai ce soir. Si je venais demain, je te téléphonerais ce soir.
2. S'il pleut dimanche, nous ne pourrions pas aller nous promener. S'il pleuvait dimanche, nous ne pourrions pas aller nous promener.
3. Si ton frère était là, je pourrais jouer aux échecs avec lui. Si ton frère est là, je pourrai jouer aux échecs avec lui.
4. Si le serveur me recommande le filet de bœuf à la polonaise, j'en commanderai pour tout le monde. Si le serveur m'avait recommandé le filet de bœuf à la polonaise, j'en aurais commandé pour tout le monde.
5. Si mes cousins déménagent à la fin du mois, je ne serai pas libre à ce moment-là. Si mes cousins déménageaient à la fin du mois, je ne serais pas libre à ce moment-là.
6. Si nous avons su que vous viendriez plus tôt, nous aurions demandé à Barbara de venir plus tôt, elle aussi. Si nous savions que vous viendrez plus tôt, nous demanderions à Barbara de venir plus tôt, elle aussi.

XV. Répondez aux questions suivantes en employant le verbe :

1. Kto wziął moje zdjęcia? — To nie ja, to Adaś i Basia
2. Kto wziął twoje tenisówki? — To nie matka, to Basia
3. Kto znowu wziął mapy? — To nie ja, to dzieci
4. Kto wziął pieniądze, które tu leżały? — Ja je — mówi pan Maciek.
5. Czy wzięliście swoje książki? — Tak,
6. Weźmiesz wieżę? — Nie, nie

XVI. Complétez les phrases suivantes :

W (lipiec) (zeszły rok) kilku (studenci)
wybrało się do (Włochy) (samochód), bo było
taniej niż (pociąg) Kilka (miesiące) po (powrót)
..... spotkali się u (najstarszy z chłopców), bo u
niego było najwięcej (miejsce) Wszyscy przynieśli (zdjęcie)
....., żeby je pokazać (koledzy) Cały wieczór
wspominali (najlepszy moment) (podróż), pijąc
(herbata i wódka), jedząc (smaczna kanapka)
z (szynka, ser, kiełbasa) i opowiadając (dowcip)
Każdy z nich cieszył się, że jest z (kolega) i żaden nie
myślał o (bliska przyszłość), choć wkrótce miały się odbyć
(egzamin) Myśleli tylko o (przyszłe ferie zimowe)
....., zaraz po (egzamin), bo chcieli tym razem po-
jechać w (góra) do (Zakopane) Wszyscy dos-
konale jeżdżą na (narta) Na pewno będzie dużo (śnieg)
..... Późno w (noc) napisali (pocztówka)
do (francuski student), których spotkali w (Niemcy),
i potem pożegnali się. Nie było już (tramwaj) i (nocny
autobus) jeździły bardzo rzadko. Wrócili więc do domu
(taksówka) Tylko (dwa) z nich spało u (kolega)
....., bo mieszkali daleko, pod (Warszawa)

XVII. Traduisez :

1. Je n'aime pas les longs voyages en train, car ils sont en général sans surprises et je m'ennuie. Je préfère voyager en voiture. On peut s'arrêter là où on veut et avec de bonnes cartes, il n'est pas difficile de trouver de bonnes routes. Il faut dire que j'adore conduire. Et vous ?
2. Vous savez pendant combien de temps la Pologne n'a pas existé sur la carte ? 123 ans ! De 1795 à 1918. Après la Deuxième Guerre mondiale, on célébrait la fête nationale le 22 juillet. Maintenant, on la célèbre de nouveau le 3 mai, comme avant la guerre.
3. Si Barbara avait su qu'elle aurait besoin de ses chaussures jaunes, elle les aurait prises.
4. Les films en noir et blanc ont un certain charme et plaisent à beaucoup de gens, jeunes et vieux.
5. Aucun enfant ne connaît mieux les couleurs des drapeaux de tous les pays du monde que Pierre. Il s'intéresse beaucoup à la géographie. Quand il sera grand, s'il a de l'argent, il voyagera tout le temps, sur tous les continents. Aucun ne lui semble moins intéressant que les autres.
6. Ah, si j'étais riche ! Que ne m'achèterais-je pas ! Des voitures, des voyages, des maisons, des appartements dans chaque pays du monde, ou presque. Je ne travaillerais pas, bien sûr. Pour quoi faire ? Pour avoir seulement un peu plus d'argent ? J'en aurais déjà tellement ! Mais ce n'est qu'un rêve ! Pour l'instant, je dois passer mon bac. Dès que je serai étudiant, il faudra que je cherche du travail et aujourd'hui, il n'est pas facile d'en trouver. Mais la vie est belle, il ne faut pas penser à toutes ces choses tristes.

XVIII. Choisissez un sujet et développez-le en quelques lignes :

1. Opisz dom twoich marzeń.
2. Co byś zrobił(a), gdybyś nie mógł(mogła) znaleźć pracy?
3. Jakie kraje chciał(a)byś poznać? Dlaczego?

La déclinaison du nom au singulier

CAS	MASCULIN-ANIMÉ	MASCULIN-INANIMÉ	NEUTRE	FÉMININ
NOMINATIF	∅			-a -i ∅
VOCATIF	-e -u		-o -e -ę	-o -u -i -y
ACCUSATIF	-a	∅		-ę -ą ∅
GÉNITIF		-a -u	-a	-y -i
DATIF	-owi -u		-u	-e -y -i
LOCATIF	-e -u			
INSTRUMENTAL	-em			-ą

La déclinaison du nom au pluriel

CAS	MASCULIN-PERSONNEL	MASCULIN-IMPERSONNEL	NEUTRE	FÉMININ
NOMINATIF	-i -e -owie	-y -e	-a	-y -e
VOCATIF				
ACCUSATIF				
GÉNITIF	-ów -i -y		∅	∅ -y -i
DATIF	-om			
LOCATIF	-ach			
INSTRUMENTAL	-ami			

La déclinaison de l'adjectif au singulier

CAS	MASCULIN-ANIMÉ	MASCULIN-INANIMÉ	NEUTRE	FÉMININ
NOMINATIF	<i>-y</i>		<i>-e</i>	<i>-a</i>
VOCATIF				
ACCUSATIF	<i>-ego</i>	<i>-y</i>		<i>-a</i>
GÉNITIF		<i>- ego</i>		
DATIF	<i>-emu</i>			<i>-ej</i>
LOCATIF	<i>-ym</i>			
INSTRUMENTAL				

La déclinaison de l'adjectif au pluriel

CAS	MASCULIN-PERSONNEL	MASCULIN-IMPERSONNEL	NEUTRE	FÉMININ
NOMINATIF	<i>-i</i>	<i>-e</i>		
VOCATIF				
ACCUSATIF	<i>-ych</i>	<i>-ych</i>		
GÉNITIF				
DATIF	<i>-ym</i>			
LOCATIF	<i>-ych</i>			
INSTRUMENTAL	<i>-ymi</i>			

Déclinaison des pronoms personnels

NOMINATIF- VOCATIF	ACCUSATIF			GÉNITIF			DATIF			LOCATIF	INSTRUMENTAL
	forme faible	f. forte	f. prép.	f. faible	f. forte	f. prép.	f. faible	f. forte	f. prép.		
<i>ja</i>	<i>mnie</i>						<i>mi</i>	<i>mnie</i>			<i>mną</i>
<i>ty</i>	<i>cię</i>	<i>ciebie</i>		<i>cię</i>	<i>ciebie</i>		<i>ci</i>	<i>tobie</i>			<i>tobą</i>
<i>on</i>	<i>go</i>	<i>jego</i>	<i>niego</i>	<i>go</i>	<i>jego</i>	<i>niego</i>	<i>mu</i>	<i>jemu</i>	<i>niemu</i>	<i>nim</i>	
<i>ono</i>	<i>je</i>		<i>nie</i>								
<i>ona</i>	<i>ją</i>		<i>nią</i>	<i>jej</i>		<i>niej</i>	<i>jej</i>		<i>niej</i>	<i>niej</i>	<i>nią</i>
<i>my</i>	<i>nas</i>						<i>nam</i>			<i>nas</i>	<i>nami</i>
<i>wy</i>	<i>was</i>						<i>wam</i>			<i>was</i>	<i>wami</i>
<i>oni</i>	<i>ich</i>		<i>nich</i>	<i>ich</i>	<i>nich</i>			<i>im</i>	<i>nim</i>	<i>nich</i>	<i>nimi</i>
<i>one</i>	<i>je</i>		<i>nie</i>								

LEXIQUE

*	verbes perfectifs
1	apparaît dans la leçon 1
1; 2	apparaît dans la leçon 1 et dans la leçon 2 dans un sens différent
CG 1	apparaît dans le commentaire grammatical de la leçon 1
CA' 1	apparaît dans les couples aspectuels de la leçon 1
EX 1	apparaît dans les exercices de la leçon 1

A

a	1; 2	et
absurdalny, a, e	17	absurde
ach	1	oh
adres (G.-u)	EX 1; 13	adresse
aha	1	ah
aktor [teatralny]	9	acteur [comédien]
aktorka [teatralna]	1	actrice [comédienne]
albo... albo...	11	soit..., soit...
ale	4	mais
Amerykanin	23	Américain
amerykański, a, e	2	américain
angielski, a, e	4	anglais
angina	16	angine
ani..., ani...	5	ni... ni...
apetyt (G.-u)	5	appétit
apokalipsa	18	apocalypse
apteka	16	pharmacie
argument (G.-u)	22	argument
autobus (G.-u)	7	autobus
autobusowy, a, e	8	d'autobus
autor	EX 3	auteur
awantura	13	scène [<i>de ménage</i>]
aż	p. 265	jusqu'à ce que

B

babcia	6	grand-mère
badać (badam, badasz)	16	examiner
bakaliowy, a, e	18	aux quatre mendiants
bałagan (G.-u)	7	désordre, pagaille
bardziej (+ adj. ou adv.)	19; 22	plus
bardzo	1; 6	très, beaucoup
barszcz (G.-u)	17	bortch
basen (G.-u)	14	piscine
bawić się (bawię się, bawisz się)	10	s'amuser
belgijski, a, e	24	belge
bez + G.	10	sans
biały, a, e	5	blanc
biec (biegnąć), biegnę, biegniesz (biegł)	21	courir
biedny, a, e	8	pauvre, malheureux
biegać, biegam, biegasz	21	courir
bigos (G.-u)	10	bigos [<i>plat à base de choucroute et de viande</i>]
bilet (G.-u)	7	billet
biologia	EX 6	biologie
biuro	1	bureau
blady, a, e	16	pâle
bliski, a, e	16	proche
blisko	EX 22	près
blondyn	19	blond
bluzka	8	chemisier
błagać (błagam, błagasz)	23	prier, supplier
bo	4	parce que

bohater	3	héros
boleć (boli, bolą)	16	faire mal
głowa mnie boli		j'ai mal à la tête
bordo	p. 205	couleur bordeaux
brać (biorę, bierzesz)	9	prendre
brat (N.pl.bracia; I.pl.braćmi)	2	frère
brud (G.-u)	p. 57	saleté
brudny, a, e	8	sale
brunet	19	brun
brylantowy, a, e	19	de diamant
brylantowe wesele		noces de diamant
brzmić (brzmi)	p. 205	bourdonner, retentir
brzuch (G.-a)	16	ventre
brzydki, a, e	4; 9	laid
jest brzydka pogoda		il ne fait pas beau
budka [telefoniczna]	14	cabine [téléphonique]
budzić (budzę, budzisz)	16	réveiller
budzić się (budzę się, budzisz się)	6	se réveiller
bułka	5	petit pain
but (G.-a)	7	chaussure
butelka	17	bouteille
być (jestem, jesteś... są)	1; 2	être ; être là
jest...		il y a...
byle co, jaki, kto, który...	20	n'importe quoi, lequel, qui, lequel...
C		
całować (całuję, całujesz)	20	embrasser
cały, a, e	p. 115; 11	tout, entier
centralny, a, e	6	central
cesarz	p. 205	empereur
cesarzowa (adj. substantivé)	p. 205	impératrice
chcieć (chcę, chcesz)	p. 57; 11; 18	vouloir
chce mi się...		j'ai envie de...
chemia	6	chimie
chętnie	14	volontiers
chleb (G.-a)	5	pain
chłop	22	paysan
chłopak	2; 3	garçon ; petit ami
chłopiec (D. chłopcu)	8	garçon
chociaż	9; 11	quoique, au moins
choć	18	bien que
chodzić (chodzę, chodzisz)	13	aller, marcher
choroba	16	maladie
chorować (choruję, chorujesz) na + A.	16	être malade
choruję na anginę		j'ai une angine
chory, a (adj. substantivé)	16	malade (nom)
chory, a, e	11	malade (adj.)
chrząszcz	p. 205	hanneton
chudy, a, e	5	maigre
chustka	10	foulard
chwileczka	13	petit moment, instant
chwileczkę		un instant
chyba	16	peut-être, sans doute

ciastko	18	gâteau [individuel]
ciasto	5	gâteau
ciągle	15; 18	toujours, sans arrêt
ciekaw	CG 22	intéressant
ciekawy, a, e	3	intéressant
ciemny, a, e	19	sombre, foncé
ciepło	22	chaud (adverbe)
jest ciepło		il fait chaud
ciepły, a, e	15	chaud
cieszyć się (cieszę się, cieszysz się)	12	se réjouir
z + G.		se réjouir de
ciocia	23	tante
cisza	24	silence
co	1	que, quoi
co to jest?		qu'est-ce que c'est ?
co + N.	11	chaque
co rok		chaque année, tous les ans
co to za + N.	3	quel ... est-ce ?
codziennie	EX 14; 15	tous les jours
coś	16	quelque chose
córeczka	20	fille [<i>diminutif de córka</i>]
córka	2	fille [<i>par rapport aux parents</i>]
cudownie	22	merveilleusement
cudowny, a, e	15	magnifique, merveilleux
cukier (G.-u)	5	sucre
cytryna	9	citron
cytat (G.-u)	p. 205	citation
czarny, a, e	17	noir
czas (G.-u)	7	temps [<i>durée</i>]
czas na mnie	13	il est temps que je parte
czasami	13	parfois, quelquefois
czasopismo	4	revue, périodique
czekać (czekam, czekasz) na + A.	7; 21	attendre
czekoladka	10	chocolat
czekoladowy, a, e	10	au chocolat
czernina	p. 57	<i>soupe au sang de canard</i>
czewiec (G. czerwca)	12	juin
czzerwony, a, e	10	rouge
czesać (czeszę, czeszysz)	p. 205	peigner, coiffer
cześć	1	salut
często	8	souvent
człowiek (N. pl. ludzie)	8	homme
czterdziesty, a, e	13	quarantième
czterdzieści (G. czterdziestu)	13	quarante
czterechsetny, a, e	21	quatre centième
czterej (m.-p.) (A. G. czterech)	22	quatre
czternasty, a, e	12	quatorzième
czternaście (G. czternastu)	12	quatorze
cztery	7	quatre
czterysta (G. czterystu)	21	quatre cents
czuć się (czuję się, czujesz się)	16	se sentir
czułość (f.)	19	tendresse
czwartek (G.-u)	11	jeudi
czwarty, a, e	4	quatrième

czy	1	est-ce que... ?
czy	4	ou, ou bien
czyj, a, e	5	à qui?, de qui?
czynić (czynię, czynisz)	22	faire, accomplir
czysty, a, e	8	propre
czytać (czytam, czytasz)	3	lire
czytało	18	roman de gare
czytanie (substantif verbal)		lire, lecture
ćwiczenie [z + G.]	7	exercice [de ...]
D		
dać* (dam, dasz...dadzą)	18	donner
dalej	9	plus loin
daleki, a, e	CG 19	loin, lointain
daleko	8	loin
dane (pl.) (adj. substantivé)	21	données
danie	17	plat
pierwsze ~, drugie ~		entrée, plat de résistance
data	21	date
dawać (daję, dajesz)	CA 23	donner
dawno	19	il y a longtemps
dawny, a, e	12	vieux, ancien
denerwować (denerwuję, denerwujesz)	8	énervé
dentysta (m.-p.)	20	dentiste
deser (G.-u)	EX 1; 5	dessert
deszcz (G.-u)	22	pluie
diamant (G.-u)	3	diamant
diamentowy, a, e	19	de diamant
diamentowe wesele		noces de diamant
dla + G.	9	pour
dłaczego	4	pourquoi
długi, a, e	4	long
długo	8	longtemps
do + G.	7	à, chez (direction, but)
dobranoc	5	bonne nuit!
dobry, a, e	2	bon; bien
dobrze	3	bien
dodzwaniać się	CA 20	joindre par téléphone
(dodzwaniam się, dodzwaniasz się)		
dodzwonić się*	20	joindre par téléphone
(dodzwonię się, dodzwonisz się)		
dokąd	8	où (déplacement)
dokładnie	21	exactement
dokładny, a, e	21	exact, précis
dolegać (dolega, dolegają) komu	16	faire souffrir
co panu dolega?		où avez-vous mal?
dom (G.L.-u)	2	maison
dom (G.L - u) towarowy	9	grand magasin
dookoła	15	alentour, tout autour
dopiero	p. 265	seulement, ne... que,
		pas avant
doskonale	12	parfaitement, parfait
doskonały, a, e	14	excellent
dostać* (dostanę, dostaniesz)	CA 14; 18	recevoir
dostawać, dostaję, dostajesz	10	recevoir

dość (+ G.)	13	assez [de]
mieć dość czego, kogo		en avoir marre de ...
dowcip (G.-u)	15	histoire drôle, plaisanterie
dowiad ^y wać się	CA 21	apprendre, s'informer
(dowiaduję się, dowiadujesz się)		
do widzenia	1	au revoir
~ pani, panu, państwu		~ madame, monsieur,...
dowiedzieć się* (dowiem się, dowiesz się)	21	apprendre, s'informer
dramaturg	17	dramaturge
droga	23	route
po drodze		en route
drogi, a, e	9	cher
dromader	EX 1	dromadaire
drugi, a, e	2	deuxième, second
drzewo	22	arbre
drzwi (N.A.G.pl.)	10	porte
dużo (+ G.)	10	beaucoup (de...)
duży, a, e	1	grand
dwa, dwie	6; 7	deux
dwadzieścia (G. dwudziestu)	12	vingt
dwaj (m.-p.) (A.G. dwóch)	22	deux
dwanaście (G. dwunastu)	12	douze
dwieście (G. dwustu)	21	deux cents
dworzec (G. dworca)	6	gare
dwudziesty, a, e	12	vingtième
dwunasty, a, e	12	douzième
dwusetny, a, e	21	deux centième
dwutysięczny, a, e	21	deux millième
dyrektor	1	directeur
dyskoteka	EX 11	discothèque
dyskusja	15	discussion
dyskutować (dyskutuję, dyskutujesz)	15	discuter
dziadek	19	grand-père
dziecko (N.A.G.pl.dzieci; I.pl.dziećmi)	2	enfant
dzień (G. dnia)	2	jour
dzień dobry	1	bonjour
~ pani, panu, państwu		~ madame, monsieur,...
dziesiąty, a, e	10	dixième
dziesięć (G. dziesięciu)	11	dix
dziewczyna	2; 3	jeune fille, fille; petite amie
dziewiąty, a, e	9	neuvième
dziewięć (G. dziewięciu)	11	neuf
dziewięćdziesiąt (G. dziewięćdziesięciu)	13	quatre-vingt-dix
dziewięćdziesiąty, a, e	13	quatre-vingt-dixième
dziewięćset (G. dziewięćsiuset)	21	neuf cents
dziewięćsetny, a, e	21	neuf centième
dziewiętnasty, a, e	12	dix-neuvième
dziewiętnaście (G. dziewiętnastu)	12	dix-neuf
dzięk ^{owa} ć (dziękuję, dziękujesz)	12	remercier
[komu za + A.]		[quelqu'un pour ...]
dziękuję [pani, panu, państwu]	1	merci [madame,
[za + A]		monsieur,...] [pour]
dzisiaj	2	aujourd'hui
dzisiaj rano		ce matin
dziś	4	aujourd'hui
dziura	18	trou

dzwonek (G.-a)	10	coup de sonnette
dzwonić (dzwonię, dzwonisz) do + G.	14	téléphoner à
dżem (G.-u)	5	confiture
dżinsy (pl.)	20	jean(s)
E		
egzamin (G.-u)	11	examen
ekspedientka	9	vendeuse
ekspres (G.-u)	6	express [<i>train</i>]
elegancki, a, e	19	élégant
energia	22	énergie
entuzjastyczny, a, e	17	enthousiaste
F		
fasolka (collectif)	14	haricots
ferie (pl.)	11	vacances
~ zimowe		~ d'hiver
festiwal (G.-u)	17	festival
film (G.-u)	EX 1; 2	film
filmowy, a, e	9	de cinéma
filozofia	EX 6	philosophie
fizyka	EX 6; 20	physique
flaga	24	drapeau
fotel (G.- a ou - u)	7	fauteuil
francuski, a, e	3	français
G		
gangster	2	gangster
gardło	16	gorge
gazeta	4	journal, quotidien
gdyby	24	si
gdzie	3	où (sans déplacement)
gdzieś	CG 17	quelque part
geografia	EX 6; 20	géographie
gitara	7	guitare
głodny, a, e	2	j'ai faim
jestem głodny		tête
głowa	16	principal
główny, a, e	13	heure
godzina	11	très chaud
gorąco	22	j'ai très chaud
jest mi gorąco		brûlant, très chaud
gorący, a, e	5	fièvre
gorączka	16	ferme
gospodarstwo	22	invité
gość (l.pl.gośćmi)	10	prêt
gotowy, a, e	10	prêt
gotów	CG 22	montagne
góra	11	en, à la montagne
w góry, w górach		

gracz	14	joueur
grać (gram, grasz)	13	jouer
granica	23	étranger
za granicę, za granicą		à l'étranger
gratulować (gratuluje, gratulujesz)	12	féliciter
grosz (G.-a)	23	<i>centième de złoty</i>
gruby, a, e	2	gros
grudzień (G. grudnia)	12	décembre
gruszka	9	poire
grypa	EX 23	grippe
grzeczny, a, e	18	poli
grzyb	15	champignon
grzybowy, a, e	17	aux champignons
H		
halo!	14	allo!
herbata	5	thé
historia	EX 6; 20	histoire
historyczny, a, e	14	historique
horoskop (G.-u)	21	horoscope
hotel (G.-u)	EX 17	hôtel
I		
i	1	et
ile (+ G.)	9	combien (de ...)
imieniny (pl.)	9	fête [<i>du saint patron</i>]
imię (G. imienia; N.A.pl.imiona)	3	prénom
mieć na imię		se prénommer
inaczej	11	autrement
informatyk	21	informaticien
informatyka	15	informatique
inny, a, e	22	autre
instytut (G.-u)	21	institut
inteligentny, a, e	6	intelligent
interesować (interesuję, interesujesz)	13	intéresser
interesować się + I.	13	s'intéresser à
(interесую się, interesujesz się)		
interesujący, a, e	4	intéressant
inżynier	1	ingénieur
ironiczny, a, e	17	ironique
iść (idę, idziesz)	7	aller à pied
J		
ja	2	je, moi
jabłko	5	pomme
jagoda	15	baie [<i>fruit</i>]
jajko	5	œuf
jak	1; 9	comment; comme
jak dobrze	11	comme ça tombe bien

jak + superlatif d'adverbe	23	le plus ... possible
jak najszybciej	18	le plus vite possible
jak długo?	11	combien de temps
jaki, a, e	1; 6	quel? [comment]; quel!
jakiś, aś, eś!	CG 17; 23	un, un quelconque
jako	21	en tant que
jak tylko	20	dès que
jaskółka	22	hirondelle
jasny, a, e	1	clair
jazz (G.-u)	EX 7	jazz
jechać (jadę, jedziesz)	7	aller [<i>en véhicule terrestre</i>]
jeden, a, o	7	un
jedenasty, a, e	11	onzième
jedenaście (G.jedenastu)	12	onze
jednak	22	pourtant, cependant
jedwabny, a, e	10	de soie, en soie
jesień (f.)	22	automne
jesienią, na jesieni, w jesieni		en automne
jeszcze	4; 6	encore
jeszcze nie		pas encore
jeść (jem, jesz ... jedzą)	5	manger
~ śniadanie, obiad, kolację		prendre son petit-déjeuner, déjeuner, dîner
jeśli	CG 24	si
jezioro	11	lac
jeździć (jeżdżę, jeździsz)	13	aller [<i>en véhicule terrestre</i>]
jeżeli	24	si
język (G.-a)	3; 16	langue [<i>langage</i>]; langue [<i>organe</i>]
jutro	4	demain
już	5.6	déjà, enfin
już nie...		ne plus...
K		
kamienica	p. 205	maison, immeuble
kanapka	6	sandwich
kanarek	2	canari
kapelusz (G.-a)	17	chapeau
kariera	12	carrière
karta	17	menu, carte de restaurant
kartka	p. 187; 23	petit papier, feuille
kartofel (G.-a)	9	pomme de terre
kasa	9	caisse
kaseta	7	cassette
kaszeć (kaszę, kaszlesz)	16	tousser
katar (G.-u)	16	rhume
kawa	5	café [<i>boisson</i>]
kawiarnia	18	café [<i>établissement</i>]
każdy, a, e	16; 22	chaque, chacun
kąpać się (kąpię się, kąpiesz się)	p. 57; 15	se baigner, prendre un bain
kąpiel (f.)	p. 57	bain
kelner	17	garçon, serveur
kiedy	4	quand
kiedyś	CG 17	un jour

kieliszek (G.-a)	10	verre à vodka
kiełbasa	6	saucisson
kierować (kieruję, kierujesz)	24	conduire
kieszonka (f.)	p. 187	poche
kilka + G.	22	quelques
kino	7; 13	cinéma
kiosk (G.-u)	9	kiosque
klasa	1	classe
klasówka	20	contrôle [scolaire]
klient	9	client
klub (G.-u)	13	club
klub filmowy		ciné-club
kłaść (kładę, kładziesz) na + A.	10	poser
kłaść się (kładę się, kładziesz się)	15	se coucher
kłaść się spać		aller se coucher
kłopot (G.-u)	16	ennui
kłócić się (kłócę się, kłócisz się) o + A.	13; 20	se disputer, se quereller au sujet de
kobieta	6	femme [opposée à l'homme]
kochać (kocham, kochasz)	8	aimer [d'amour]
kochany, a, e	12	chéri, bien-aimé
kolacja [jeść kolację]	5	dîner [dîner (verbe)]
kolega (m.-p.)	7	camarade, copain
kolej (f.)	23	tour
kolejka	23	queue, file d'attente
stać w kolejce		faire la queue
koleżanka	7	camarade, copine
kolor (G.-u)	EX 2.9; 10	couleur
komedia	4	comédie
komitet (G.-u)	24	comité
kompleks (G.-u)	18	complexe
kompot (G.-u)	5	sorte de fruits au sirop
kompozytor	9	compositeur
komputer (G.-a)	21	ordinateur
koniec (G.-a)	13	fin
konkurs (G.-u)	9	concours
konstytucja	18	constitution [d'un pays]
kontynent (G.-u)	24	continent
kończyć (kończę, kończysz)	EX 13; 14	finir, terminer
kończyć się (kończy się, kończą się)	13	finir, se terminer
korale (pl.)	p. 205	collier
koraliowy, a, e	p. 205	de corail
korzystać (korzystam, korzystasz)	p. 57	profiter
kosztować (kosztuję, kosztujesz)	p. 57	coûter
koszula	9	chemise
kościół (G. - a; L. kościele)	19	église
kot (D.- u)	2	chat
kotlet (G.-a)	14	croquette de viande
kowboj	2	cow-boy
kraj (G.-u)	23	pays
krajobraz (G.-u)	22	paysage
krawat (G.-a)	9	cravate
kredens (G.-u)	20	buffet
kręcić (kręcę, kręcisz)	p. 205	tourner
kronika	18	chronique

kropka	p. 205	point
krowa	p. 205	vache
król	p. 205	roi
królowa (adj. substantivé)	p. 205	reine
krótki, a, e	14	court
krzesło	7	chaise
krzyczeć (krzyczę, krzyczysz)	14	crier
krzyknąć* (krzyknę, krzykniesz)	CA 14	crier
książka	3	livre
kto	1	qui
ktoś	17	quelqu'un
który, a, e	12; 13	qui, que ; lequel
o której?		à quelle heure ?
kuchnia	2	cuisine
kupić* (kupię, kupisz)	CA 14; EX 15	acheter
kupować (kupuję, kupujesz)	9	acheter
kurtka	20	veste
kuzyn	EX 21 ; 23	cousin
kwadrans (G.- a, N. pl. - e)	21	quart d'heure
kwiat (G.- u, L. kwiecie)	10	fleur
kwiecień (G.kwietnia)	12	avril
kwitnąć (kwitnę, kwitniesz)	22	être en fleurs, s'épanouir
L		
las (G.- u ; L. lesie)	15	forêt
lata (N.A.pl. de rok)	11	années
lato	17; 22	été
latem, w lecie		en été
laureat	14	lauréat
lecieć (leczę, lecisz)	CA 20; 23	aller en avion ; filer
lecz	p. 265	mais
lekarstwo	16	médicament
lekarz	16	médecin
lekcja	1; CG 11; 14	leçon; cours
leniwy, a, e	7	paresseux
leń	p. 115	paresseux (nom)
lepić się (lepię się, lepisz się)	p. 57	être collant
lepiej	16	mieux
lepszy, a, e	19	meilleur
Lew	21	Lion [zodiaque]
leżeć (leżę, leżysz)	7	être couché
liceum	8	lycée
liczyć (liczę, liczysz) na + A.	20	compter sur
liceum	8	lycée
linia (metra)	13	ligne [de métro]
lipiec (G.-a)	12	juillet
list (G.-u)	4	lettre
listonosz	23	facteur
listopad (G.-a)	12	novembre
literatura	EX 6	littérature
lody (pl.)	18	glace [dessert]
lotniczy, a, e	23	aérien
lubić (lubię, lubisz)	4	aimer
ludowy, a, e	24	populaire

ludzie (N.pl. de człowiek; l.ludźmi) 13
luty (adj.substantivé)(G.- ego) 12

L

ładnie 17
ładny, a, e 1
łakocie (pl.) p. 205
łatwy, a, e 3
łazienka 8
łowić (łowię, łowisz) 15
łóżko 7
łyżeczka 10

M

magnetofon (G.-u) 7
maj (G.-a) 12
malowniczy, a, e 22
mało [+ G.] 13
małpa p. 205
mały, a, e 1
mama 2
mamusia 24
manifest (G.-u) 24
mapa 24
marzec (G. marca) 12
marzenie 12
masło 5
matematyka EX 6; 7
matka 2
matura 15
mazurek (A.G. - a) 9
mądry, a, e 2
mąż 5
mecz (G.- u; G.pl.meczów) 4
melodia EX 14
metro EX 7; 13
mężczyzna (m.-p.) 6

miasto 6
miecz (G.-a) 14
mieć (mam, masz) 3
mieć (mam, masz) + infinitif 14
mieć się 17
 jak się masz? 17
miejsce 5
miejscówka 6
miesiąc (G.- a; G.pl. miesiący) 11
mieszkać (mieszkam, mieszkasz) 6
mieszkanie 3
między + l. 21
między innymi 14
międzynarodowy, a, e 17

gens
février

joliment
joli
friandises
facile
salle de bain
pêcher
lit
petite cuillère

magnétophone
mai
pittoresque
peu [de...]
singe
petit
maman
maman [*diminutif tendre*]
manifeste
carte [*géographique*]
mars
rêve
beurre
mathématiques
mère
baccalauréat
mazurka
intelligent, malin
mari
match
mélodie
métro
homme
 [*opposé à la femme*]
ville
glaive, épée
avoir
devoir, avoir à
aller
 comment vas-tu ?
place
billet de réservation
mois
habiter, vivre
appartement
entre
entre autres
international

mięso	5	viande
mijać (mija, mijają)	CA 20	passer, s'écouler [<i>temps</i>]
milczeń (milczę, milczysz)	24	se taire
miło	12; 15	de façon agréable
bardzo mi miło		enchanté
miłosny, a, e	18	d'amour, amoureux
miły, a, e	14; 20	agréable; gentil
minąć* (minie, miną)	20	passer, s'écouler
termin minął		le délai est passé
minus	EX 13	moins
minuta	21	minute
mleko	5	lait
młodo	19	de façon jeune, jeune
młodość (f.)	19	jeunesse
młody, a, e	6	jeune
mniej	19	moins
mniej więcej	12	plus ou moins
mnóstwo (+ G.)	23	multitude, foule
moda	20	mode
modny, a, e	20	à la mode
moment (G.-u)	22	moment
morela	p. 57	abricot
morda	p. 205	gueule
morze	11	mer
mowa o + L.	17	il est question de
może	7	peut-être
można (verbe impersonnel)	13	on peut
móć (mogę, możesz)	8	pouvoir
mój, moja, moje	5	mon, ma, le mien,
		la mienne
mówić (mówię, mówisz)	3; 3	dire; parler
mróz (G.-u)	22	froid, gel
mruczeć (mruczę, mruczysz)	16	ronronner
mruknąć* (mruknę, mruknieisz)	CA 16	ronronner, grogner
mucha	p. 57; CG 16	mouche
musieć (muszę, musisz)	11	devoir, être obligé de
muzeum (n.)	24	musée
muzyczny, a, e	9	musical, de musique
muzyka	EX 6; 9	musique
my	2	nous
myć się (myję, myjesz)	8	se laver
myśl (f.)	p. 57	esprit, pensée
myśleć (myślę, myślisz) o + L.	4	penser
N		
na + A.	5; 8; 11	pour, à (avec mouvement)
na + L.	8; 11; 16	à, dans, sur
nad + A.	11	au bord de
		(avec mouvement)
nad + I.	7	au-dessus de,
	11	au bord de
		(sans mouvement)
nadać* (nadam, nadasz)	23	expédier

nadawać (nadaję, nadajesz)	CA 23	expédier
nagle	6	soudain, brusquement
nagranie	9	enregistrement
nagroda	14	récompense
nagroda Nobla		le prix Nobel
najlepiej	18	le mieux
najlepszy, a, e	10	le meilleur
najpierw	14	d'abord
najpóźniej	12	au plus tard
najszybciej	16	au plus vite
nakleić* (nakleję, nakleisz)	23	coller
naklejać (naklejam, naklejasz)	23	coller
nakręcać (nakręcę, nakręcisz)	14	composer [un numéro de téléphone]
nakręcić* (nakręcę, nakrecisz)	12	tourner [un film]
nakryć* (nakryję, nakryjesz)	CG 14	couvrir
nakryć stół obrusem		mettre la nappe
nakrywać (nakrywam, nakrywasz)	10	couvrir
nakrywać stół obrusem		mettre la nappe
na lewo (od + G.)	7	à gauche (de)
na pewno	2	sûrement
napić się* (napiję się, napijesz się) + G.	17	prendre [une boisson]
napis (G.-u)	23	écriteau
napisać* (napiszę, napiszesz)	14	écrire
naprawdę	13	vraiment
na prawo (od + G.)	7	à droite (de)
naprzeciw + G.	12	en face de
na razie	13	à tout à l'heure ; pour l'instant
narodowy, a, e	24	national
narta	22	ski
jeździć na nartach		faire du ski
następny, a, e	13	suivant
nasz, a, e	5	notre, le nôtre, la nôtre
nauczyciel	14	professeur
nauczycielka	6	[de sexe masculin] professeur
nauczyć* (nauczę, nauczysz)	EX 24	[de sexe féminin] enseigner, apprendre
nauczyć się* (nauczę się, nauczysz się)	EX 23	apprendre
nauka	15	science
nawet	5	même
nazwa	24	nom
nazwać się* (nazwę się, nazwiesz się)	CA 14	s'appeler
nazywać się (nazywam, nazywasz się)	1	s'appeler
nic (G. nic ou niczego)	2	rien
nie	1	non ; ne... pas
niebieski, a, e	9	bleu clair
niebo	18	ciel
niech (impératif)	20	que (impératif)
nieciekawy, a, e	15	peu intéressant
niecierpliwość (f.)	12	impatience
niecierpliwy, a, e	18	impatient
niedaleko	9	non loin
niedawno	15	il y a peu de temps, récemment

niedługo	13	dans peu de temps
niedobrze	16	pas bien
nieduży, a, e	5	pas grand, petit
niedziela	4	dimanche
niektóry, a, e	13	quelque, certain
nie ma za co (expression)	18	il n'y a pas de quoi
niemiecki, a, e	14	allemand
niespodzianka	14	surprise
niestety	3	hélas, malheureusement
nie szkodzi	6	ce n'est pas grave
nieśmiały, a, e	19	timide
niewiele	p. 265	pas beaucoup
nieznośny, a, e	8	insupportable
nigdy (nie)	13	jamais [ne jamais...]
nigdzie (nie)	18	nulle part
nikt (A.G. nikogo)	8	personne
niski, a, e	2	petit [<i>en hauteur, en taille</i>]
niz (introduit l'élément de comparaison)	19; 22	que
no	8; 13	eh bien!
no to co, no dobrze		et alors!, bon!
noc (f.)	15	nuit
nocny, a, e	16	de nuit
noga	p. 205	ped
nowela	14	nouvelle [<i>littérature</i>]
nowoczesny, a, e	15	moderne
nowy, a, e	1	nouveau, neuf
nóż (G.-a)	10	couteau
nudzić się (nudzę się, nudzisz się)	4	s'ennuyer
numer (G.-u)	4	numéro
O		
o	18	oh!
o + A.	10	demander..., se renseigner sur...
o + L.	17	à, au sujet de
oba, obie	23	tous (toutes) les deux
obaj (m.-p.)	22	tous les deux
obchodzić (obchodzę, obchodzisz)	10	fêter, célébrer
obejrzec* (obejrzę, obejrzysz)	CA 14; CG 15	regarder
obiad (G.-u; L. obiedzie)	5	déjeuner
obiecać* (obiecami, obiecasz)	18	promettre
obiecować (obiecuję, obiecujesz)	CA 18	promettre
obrus (G.-a)	10	nappe
obok	6	à côté
obok (+ G.)	6	à côté de
obóz (G.-u)	22	camp
obraz (G.-u)	17	tableau
obrus (G.-a)	10	nappe
obudzić* (obudzę, obudzisz)	CA 16	réveiller
obudzić się* (obudzę się, obudzisz się)	CA 14	se réveiller
obydwa	CG 22	tous les deux
obydwa, obydwie	CG 23	tous (toutes) les deux
och	13	oh

ochota	15	envie
mieć ochotę na coś		avoir envie de...
oczywiście	8	évidemment, bien sûr
od + G. (od... do...)	10; 11	de, depuis
od + G.		
od dawna	13	depuis longtemps
odbierać* (odbieram, odbierasz)	CA 20	retirer, aller chercher
odbyć się* (odbędzie się, odbędą się)	17	avoir lieu
odbywać się (odbywa się, odbywają się)	CA 17	avoir lieu
odchudzać się	5	suivre un régime
(odchudzam się, odchudzasz się)		
odchudzić się*	CA 14	maigrir
(odchudzę się, odchudzisz się)		
oddać* (oddam, oddasz)	18	rendre
oddawać (oddaję, oddajesz)	CA 18	rendre
odebrać* (odbiorę, odbierzesz)	20	retirer, aller chercher
odjazd (G.-u; L. odjeździe)	11	départ
odłożyć (odłożę, odłożysz) [na + A.]	p. 265	remettre [<i>dans le temps</i>]
odpocząć (odpocznę, odpoczniesz)	p. 265	se reposer
odpowiadać (odpowiadam, odpowiadasz)	3	répondre
odpowiedzieć*	CA 14; EX 24	répondre [à ...]
(odpowiem, odpowiesz) [na + A.]		
odpowiedź (f.)	24	réponse
odrabiać (odrabiam, odrabiasz)	7	
~ lekcje		faire ses devoirs,
odrobić* (odrobię, odrobisz)	CG 15;	apprendre ses leçons
~ lekcje	EX 20	
odwiedzać, odwiedzam, odwiedzasz	23	rendre visite à, visiter
odwiedzić*, odwiedzę, odwiedzisz	23	rendre visite à, visiter
ogień (G.ognia)	14	feu
oglądać (oglądam, oglądasz) [...film]	2	regarder [... <i>un film</i>]
ogłoszenie	24	proclamation
ognisko	15	feu de camp
ogórek (G.-a)	9	concombre
ogród (G.-u)	22	jardin
oho	5	oh [<i>admiration</i>]
ojciec (A.G.ojca)	2	père
okazja	18; 20	occasion
z okazji + G.		à l'occasion de
okienko	23	guichet
okno	7	fenêtre
oko (N. A. pl. oczy, G. pl. oczu)	24	œil
około + G.	21	vers, aux alentours de
on, ona, ono	2	il, lui, elle
oni (m.-p.), one	2	ils, eux, elles
opera	EX 22	opéra
opisać* (opiszę, opiszesz)	CA 22	décrire
opisywać (opisuję, opisujesz)	22	décrire
opowiadać (opowiadam, opowiadasz)	15	raconter
opowiedzieć* (opowiem, opowiesz)	15	raconter
oraz	17	ainsi que, et
osiem (G. ośmiu)	11	huit
osiemdziesiąt (G.osiemdziesięciu)	13	quatre-vingt
osiemdziesiąty, a, e	13	quatre-vingtième
osiemnasty, a, e	12	dix-huitième
osiemnaście (G.osiemnastu)	12	dix-huit

osiemset (ośmiuset)	14; 21	huit cents
osiemsetny, a, e	21	huit centième
osobiście	22	personnellement
ostatni, a, e	4	dernier
ostatnio	12	dernièrement
otrzymać* (otrzymam, otrzymasz)	CA 21	obtenir
otrzymywać (otrzymuję, otrzymujesz)	21	obtenir
otwarty, a, e	16	ouvert
otwierać (otwieram, otwierasz)	10	ouvrir
otworzyć* (otworzę, otworzysz)	CG 14; EX 21	ouvrir
owszem	24	si [<i>affirmation</i>]
owoc (G.-u)	9	fruit
ożenić się* (ożenię się, ożenisz się)	24	se marier [<i>pour un homme</i>]
ożywiony, a, e	17	animé
ósmymy, a, e	8	huitième
P		
paczka	23	paquet
padać (pada)	6	pleuvoir
deszcz pada, śnieg pada		il pleut, il neige
palić (palę, palisz)	15	allumer
palto	EX 1	manteau
pamiętać (pamiętam, pamiętasz)	3	se rappeler, se souvenir de
pan (D.L.panu)	1; 3	monsieur ; vous
	EX 7; 16	[<i>forme de politesse</i>]
pani (A.panią)	1; 3	maître
	16	madame ; vous
pantera	EX 1	[<i>forme de politesse</i>]
państwo (A.G.- a)	4	maîtresse
	5	panthère
papier (G.-u)	CG 8	vous [<i>forme de politesse</i>
papieros (A.G.- a)	9	<i>plurielle</i>]
parasol (G.-a)	17	monsieur et madame
park (G.-u)	1	papier
paski (pl.)	9	cigarette
w paski		parapluie
pasować (pasuję, pasujesz) do + G.	12	parc
		rayures
patrzeć (patrzę, patrzysz) na + A.	7	à rayures
patrzeć sobie w oczy	24	aller à, convenir à,
		être fait pour
październik (G.-a)	12	regarder
pchać (pcham, pchasz)	p. 205	se regarder dans les
pchła	p. 205	yeux
pełen (pełny), a, e + G.	22	octobre
pewien (pewny), a, e	22	pousser
piątek (G.-u)	2	puce
piąty, a, e	5	plein (de)
pić (piję, pijesz)	5	certain
pieniądz (G.- a; G.pl.pieniędzy;	9	vendredi
I. pl. pieniędzmi)		cinquième
		boire
		argent

pierwszy, a, e	1	premier
pięć (G.pięciu)	11	cinq
pięćdziesiąt (G.pięćdziesięciu)	13	cinquante
pięćdziesiąty, a, e	13	cinquantième
pięćset (G.pięciuset)	21	cinq cents
pięćsetny, a, e	21	cinq centième
piękno	22	beauté
piękny, a, e	3	beau
piętnasty, a, e	12	quinzième
piętnaście (G.piętnastu)	12	quinze
piłka	7	ballon
piosenka	15	chanson
pióro	7	stylo
pisać (piszę, piszesz)	4	écrire
pisarz	4	écrivain
piwo	17	bière
plac (G.-u)	18	place
plakat (G.-u)	7	affiche
plastik (G.-u)	introduction	plastique
plus	EX 13	plus
płacić (płacę, płacisz) za + A.	9	payer
płakać (płaczę, płaczesz)	13	pleurer
płaszcz (G.-a)	17	manteau
plot (G. - u)	p. 205	barrière
płyta	7	disque
po + A.	9	pour
iść po...		aller chercher ...
po + L.	17	après
po angielsku	3; 17	en anglais; à l'anglaise
po francusku	3	en français
po polsku	3	en polonais
po południu	8	l'après-midi
po prostu	13	tout simplement
pobawić się* (pobawię się, pobawisz się)	CA 14	s'amuser
pobiec (pobiegnać)*, pobiegnę, pobiegniesz (pobiegnę)	21	courir
pobliski, a, e	18	proche
pobyć (G.-u)	23	séjour
pocałować* (pocałuję, pocałujesz)	CA 20	embrasser
pociąg (G.-u)	6	train
początek (G.-u)	12	début
na początku		au début
poczta	23	poste
poczta lotnicza		courrier par avion
pocztówka	23	carte postale
poczuć się* (poczuję się, poczujesz się)	16	se sentir
pod + l.	7; 22	sous (sans mouvement)
		aux environs de
podać* (podam, podasz)	CA 17	tendre, servir
podawać (podaję, podajesz)	17	tendre, servir
podchodzić (podchodzę, podchodzisz)	17	approcher, s'approcher
podczas + G.	21	pendant
poddać się* (poddam się, poddasz się)	CA 24	donner sa langue au chat
poddawać się (poddaję się, poddajesz się)	24	donner sa langue au chat
podejść* (podejdę, podejdziesz)	CA 17	approcher, s'approcher

podniecony, a, e	12	excité
podobać się (podobam się, podobasz się)	12	plaire
ten film mi się podoba		ce film me plaît
podobny, a, e do + G.	12	semblable
jestem podobny do ...		je ressemble à ...
podpisać* (podpiszę, podpiszesz)	CA 14; CG 15	signer
podpisywać (podpisuję, podpisujesz)	12	signer
podróż (f.)	24	voyage
podróżować (podróżuję, podróżujesz)	11	voyager
podwieczorek (G. - u ou - a)	p. 265	goûter (substantif)
podwójny, a, e	14	double
podziękować*	EX 20	remercier
(podziękuję, podziękujesz) komu za co		
pogoda	4	temps [<i>météo</i>]
jest ładna pogodna		il fait beau
pogratulować*	CA 14; EX 24	féliciter
(pogratuluję, pogratulujesz)		
pojechać* (pojadę, pojedziesz)	11	aller [<i>autrement qu'à pied</i>]
pojęcie	21	idée
nie mam pojęcia		je n'en ai aucune idée
pojutrze	4	après-demain
pokazać* (pokażę, pokażesz)	CA 14; 16	montrer
pokazywać (pokazuję, pokazujesz)	6	montrer
pokłócić się* (pokłócę się, pokłócisz się)	CA 14; EX 14	se quereller
pokochać* (pokocham, pokochasz)	CA 14; EX 23	aimer [<i>d'amour</i>]
pokój (G.-u)	2; 3	pièce; chambre
pokryty, a, e	22	couvert
pole	22	champ
polecać (polecam, polecasz)	17	recommander
polecenie	20	recommandation
polecić* (polecę, polecisz)	CA 17	recommander
polecieć* (polecę, polecisz)	20	voler
polecony, a, e	23	recommandé
polędwica	17	filet de bœuf
polityka	6	politique
polonez (A.G. - a)	9	polonaise [<i>musique</i>]
polski, a, e	1	polonais
polubić* (polubię, polubisz)	CA 14; 22	bien aimer, apprécier
połowa	12	moitié, demie
położyć* (położę, położysz)	CG 14	poser
położyć się* (położę się, położysz się)	CA 15	se coucher
południe	17	midi
pomagać (pomagam, pomagasz) komu	CA 18; 20	aider
pomidor (G.-a)	9	tomate
pomóc* (pomogę, pomożesz) komu	18	aider
pomyśleć* (pomyślę, pomyślisz) o + L.	CA 14; EX 21	penser à
poniedziałek (G.-u)	p. 57; 11	lundi
popatrzeć* (popatrzę, popatrzysz)	CA 14	regarder
popiół (G.-u)	3	endre
poprosić* (poproszę, poprosisz) kogo o co	CG14; 20	demander
pora roku	22	saison
porozmawiać*	17	discuter, parler de
(porozmawiam, porozmawiasz) o + L.		
porządek (G.-u)	7	ordre
posiadać (posiadam, posiadasz)	22	posséder
posiąść* (posiądę, posiądziesz)	CA 22	posséder

posłuchać* (posłucham, posłuchasz) + G.	14	écouter
postarać się* (postaram się, postarasz się)	20	s'efforcer
postawić* (postawię, postawisz)	CG 14	poser [<i>en position verticale</i>]
poszukać* (poszukam, poszukasz) + G.	EX 14	chercher
pościel (f.)	20	draps [<i>literie</i>]
potem	P. 57; 4	ensuite, après
potop (G.-u)	14	déluge
potrawa	17	plat, mets
potrzebny, a, e	18	nécessaire
potrzebować (potrzebuję, - ujesz) + G.	12	avoir besoin de
powszechny, a, e	6	universel
powiedzieć* (powiem, powiesz)	CG 14; 17	dire
powieść (f.)	14	roman
powietrze	22	air
powyłamywany, a, e	p. 205	tous un peu cassés
powód (G.- u	13	raison
z tego powodu		pour cette raison
powrót (G.-u)	23	retour
poza tym	13	en outre
pozdrowienie	23	salutation
poznać* (poznam, poznasz)	14; EX 23	faire la connaissance de ; reconnaître
poznać się* (poznam, poznasz)	18	faire connaissance
poznawać (poznaję, poznajesz)	EX 23	reconnaître
pożegnać się*	15	faire ses adieux à,
(pożegniam się, pożegnasz się) z + I.		dire au revoir à
pożyczać (pożyczam, pożyczasz) komu	18	prêter à, emprunter à
co od kogo		
pożyczyć* (pożyczę, pożyczysz) co komu	18	prêter à, emprunter à
co od kogo		
pójść* (pójdę, pójdziesz)	14	aller [<i>à pied</i>]
pół + G.	12; 21	moitié
pół do szóstej		cinq heures et demie
późno	8	tard
późny, a, e	15	tardif
do późnej nocy	15	tard dans la nuit
prababka	19	arrière-grand-mère
praca	16	travail
pracować (pracuję, pracujesz)	10	travailler
pralnia	20	blanchisserie, teinturerie
prasa	17	presse
prawda	13; 16	n'est-ce pas ?; c'est vrai
prawda	EX 13	vérité
prawie	16	presque
premiera	17	première [<i>théâtre</i>]
prezent (G.-u)	10	cadeau
problem (G.-u)	18	problème
program (G.-u)	EX 1; 2; 4	programme; chaîne de T.V.
propozycja	12	proposition
prosić (proszę, prosisz) kogo o + A.	9	demander
proszę [pani, pana, państwa]	1; 6	..., je vous prie
proszę + infinitif	16	veuillez ..., s'il vous plaît
prowadzić (prowadzę, prowadzisz)	22	mener
próba	8	répétition [<i>théâtre</i>]
przecież	4	enfin !, tout de même
przecież widzisz		tu le vois bien

przeczytać* (przeczytam, przeczytasz)	14	lire
przed + A.	CG 11	devant [avec mouvement]
przed + I.	7	devant [sans mouvement]
przed + I.	20	avant
przed godziną		il y a une heure
przede wszystkim	20	surtout, avant tout
przedmiot (G.-u)	14	matière
przedstawiać (przedstawiam, -asz)	17	présenter
przedstawić* (przedstawię, -isz)	CA 17	présenter
przedtem	19	auparavant
przedwczoraj	16	avant-hier
przekonywający, a, e	22	convaincant
przelecieć (przeleczę, przeleczysz)	p. 205	passer, traverser en volant
przepiękny, a, e	22	très beau
przepiórzyca	p. 205	caille
przepraszać (przepraszam, przepraszasz)	5	s'excuser
przepraszam pana, panią, państwa		excusez-moi
przeprosić* (przeproszę, przeprosisz)	CA 14; EX 24	s'excuser
przeprowadzać się	18	déménager
(przeprowadzam się, przeprowadzasz się)		
przeprowadzić* [rozmowę]	CA 22	mener [une conversation]
(przeprowadzę, przeprowadzisz)		
przeprowadzić się*	CA 18	déménager
(przeprowadzę się, przeprowadzisz się)		
przerwa	16; 23	interruption ; pause
przez + A.	15	tout au long de
przez cały dzień		toute la journée
przez + A.	24	par, à travers,
		en passant par
przy + L.	17	près de
przychodzić (przychodzę, przychodzisz)	10	venir [à pied]
~ na myśl	p. 57	~ à l'esprit
przygotować* (przygotuję, przygotujesz)	CG 15	préparer
przygotowywać (przygotowuję, -ujesz)	10	préparer
przyjaciel	23	ami
przyjechać * (przyjadę, przyjedziesz)	22, 23	venir [en véhicule terrestre]
przyjemnie	22	de façon agréable,
		agréablement
przyjemny, a, e	7	agréable
przyjeżdżać (przyjeżdżam, przyjeżdżasz)	22	venir [en véhicule terrestre]
przyjść* (przyjdę, przyjdiesz)	14	arriver, venir [à pied]
przykład (G.-u)	21	exemple
na przykład		par exemple
przynieść* (przyniosę, przyniesiesz)	CA 14; 23	apporter
przynosić (przynoszę, przynosisz)	10	apporter
przypominać (przypominam, -asz)	20	rappeler
przypomnieć* (przypomnę, przypomnisz)	CA 20	rappeler
przyroda	22	nature
prysłowie	22	proverbe
przystanek (G.-u ou -a)	8	arrêt
~ autobusowy		~ d'autobus
przystojny, a, e	18	beau, bien bâti
przyszłość (f.)	21	avenir, futur
przyszły, a, e	24	prochain, futur
przytulny, a, e	5	intime, douillet, accueillant
przywieźć* (przywiozę, przywieziesz)	20	apporter

przywozić (przywożę, przywozisz)	CA 20	apporter
pstry, a, e	p. 205	bariolé, bigarré
ptak	4	oiseau
pukać (pukam, pukasz)	7	frapper [<i>à la porte</i>]
punktualny, a, e	12	exact, ponctuel
pusty, a, e	3	désert, vide
pyszny, a, e	18	délicieux
pytać (pytam, pytasz) kogo o co,	3; 9	demander quelque chose à...
pytać kogo o kogo, o co		demander des nouvelles de ...
pytanie	24	question
R		
rachunek (G.-u)	17	addition, note
raczej	p. 265	plutôt
radio	EX 1, 11	radio
rano	4; 16	matin
od samego rana		depuis ce matin
raz	14; 15; 23	fois
tym razem, innym razem		cette fois, une autre fois
na razie	13	à plus tard
razem	14	ensemble
recenzja	17	critique
remont (G.-u)	16	réfection, travaux
restauracja	17	restaurant
restauracyjny, a, e	17	de restaurant
rezygnować (rezygnuję, rezygnujesz)	CA 23	renoncer
reżyser	8	metteur en scène
ręka (N.A.pl.ręce)	24	main
robić (robię, robisz)	3	faire
robienie (substantif verbal)		faire
robota	p. 265	travail, boulot
rocznica	19	jour anniversaire
rodzice (pl.)	8	parents
rodzić się (rodzę się, rodzisz się)	CA 21	naître
rodzina	1; 4	famille
rodzina Solskich		la famille Solski
rok (G.- u, N. A .pl. lata; G .pl. lat)	11	année
rola	12	rôle
rosół (G. - u)	p. 57	bouillon
rozbierać się	CA 16	se déshabiller
(rozbieram się, rozbierasz się)		
rozciąć (rozetnę, rozetniesz)	p. 265	couper
rozebrać się*	16	se déshabiller
(rozbiorę się, rozbierzesz się)		
rozmawiać (rozmawiam, rozmawiasz)	6	bavarder
rozmowa	17	conversation
rozumieć (rozumiem, rozumiesz)	2	comprendre
również	12	également
róża	10	rose
różny, a, e	9	différent
ryba	15	poisson
rynek (G.-u)	17	place du marché

rzadko	13	rarement
rzec (passé masculin : rzekł)	p. 265	dire, déclarer
rzecz (f.)	20	chose
rzeczywiście	16	effectivement
rzeka	22	rivière, fleuve
S		
sala	13	salle
sałatka	5	salade, macédoine
sam, a, o	3; 13	seul; soi-même
samochód (G.-u)	5	voiture
samolot (G.-u)	20	avion
saski, a, e	22	saxon, de Saxe
scena	4	scène
scenariusz (G.-a)	12	scénario
schować (schowam, schowasz)	p. 187	ranger
sekretarka	EX 9	secrétaire
ser (G.-a)	5	fromage
serdeczny, a, e	23	cordial
setny, a, e	13	centième
siadać (siadam, siadasz)	12	s'asseoir
siatka	9	filet
siąść* (siądę, siądziesz)	EX 20	s'asseoir
siedem (G. siedmiu)	11	sept
siedemdziesiąt (G. siedemdziesięciu)	13	soixante-dix
siedemdziesiąty, a, e	13	soixante-dixième
siedemnasty, a, e	12	dix-septième
siedemnaście (G. siedemnastu)	12	dix-sept
siedemset (G. siedmiuset)	21	sept cents
siedemsetny, a, e	21	sept centième
siedzieć (siedzę, siedzisz)	6	être assis
sierpień (G. sierpnia)	12	août
siostra	2	sœur
siódmy, a, e	7	septième
skąd	8	d'où
skąd!	13	que vas-tu chercher là ?
sklep (G.-u)	9	magasin
skończyć* (skończę, skończysz)	CA 14; 14	finir, terminer
skończyć się* (skończy się)	EX 21	finir, se terminer
skrzynka	23	boîte
słaby, a, e	20	faible, bas
słodki, a, e	p. 205	sucré
słońce	22	soleil
słuchać (słucham, słuchasz) + G.	9	écouter
słyszać	22	on entend
co słyszać?	13	quoi de neuf ?
słynny, a, e	12	célèbre
słyszeć (słyszę, słyszysz)	14; 23	entendre; entendre dire
smaczny, a, e	11, 17	bon [au goût]
smacznego		bon appétit
smakować (smakuje)	17	être bon [au goût]
bigos mu smakuje		il aime le bigos
smoła	p. 57	goudron

smutny, a, e	13	triste
sobota	11	samedi
sok (G. - u)	p. 57	jus de fruits
solenizantka	10	héroïne de la fête
sos (G. - u)	p. 57	sauce
spacer (G.-u)	22	promenade
iść na spacer		aller se promener
spać (śpię, śpisz)	6	dormir
specjalnie	20	spécialement
spektakl (G.-u)	17	spectacle
spędzać (spędzam, spędzasz)	11	passer [<i>le temps</i>]
spędzić* (spędzę, spędzisz)	15	passer [<i>le temps</i>]
spod + G.	21	de (dessous)
spodnie (pl.)	9	pantalon
spodobać się*	CA 14	plaire
(spodobam się, spodobasz się)		
spokojnie	16	calmement, paisiblement
spokój (G.-u)	15	calme, tranquillité
sport (G.-u)	EX 13	sport
sportowy, a, e	EX 20	sportif, sport
sposób (G.-u)	21	façon
w ten sposób		de cette façon
spotkać* (spotkam, spotkasz)	CG 14; 23	rencontrer
spotkać się* (spotkam się, spotkasz się)	15	se rencontrer, rencontrer
spotkanie	12	rencontre
spotykać (spotykam, spotykasz)	8	rencontrer
spotykać się	CA 15	se rencontrer, rencontrer
(spotykam się, spotykasz się)		
spóźniać się	CA 18	être en retard
(spóźniam się, spóźniasz się)		
spóźnić się* (spóźnię się, spóźnisz się)	18	être en retard
sprzątać (sprzątam, sprzątasz)	10	faire le ménage, nettoyer
sprzątnąć (sprzątnę, sprzątniesz)	CA 14	faire le ménage, nettoyer
sprzedać* (sprzedam, sprzedasz, sprzedadzą)	CG 14	vendre
sprzedawać (sprzedaję, sprzedajesz)	9	vendre
srebrny, a, e	19	d'argent
srebrne wesele		noces d'argent
stać (stoję, stoisz)	7	être debout
stać w kolejke	23	faire la queue
stać się* (stanie się)	16	arriver [<i>événement</i>]
co się stało?		qu'est-il arrivé?
stamtąd	15	de là, de là-bas
stan (G.-u)	23	état
starać się (staram się, starasz się)	CA 20	faire un effort pour
starszy, a, e	6	âgé, d'un certain âge
stary, a, e	4	vieux
stawać się (staje się)	CA 16	arriver, se passer
stawiać (stawiam, stawiasz) na + A.	10	poser [<i>en position verticale</i>]
stąd	9	d'ici
sto (G. stu)	13	cent
stoisko	9	rayon
stolik (G.-a)	16	petite table
nocny stolik		table de chevet
stopień (G.-a)	20	note [<i>à l'école</i>]
stół (G.-u)	7	table

strasznie	8	terriblement
straszny, a, e	EX 23	horrible
student	22	étudiant
styczeń (G.-a)	12	janvier
sukienka	10	robe
swój, swoja, swoje	8	son, sa, le sien, la sienne (réfléchi)
suchy, a, e	p. 205	sec
susza	p. 205	sécheresse
sympatyczny, a, e	1	sympathique
syn	2	fil
syneczek	20	fil [diminutif affectueux]
szachy (pl.)	14	échecs
szafa	7	armoire
szampan (A. G.- a)	10	champagne
szatnia	17	vestiaire
szczególnie	19	particulièrement
szczegółowy, a, e	21	détaillé
szczęście	10	bonheur
szczęśliwy, a, e	19	heureux
szczupły, a, e	19	mince
szesnasty, a, e	12	seizième
szesnaście (G. szesnastu)	12	seize
sześć (G. sześciu)	11	six
sześćdziesiąt (G. sześćdziesięciu)	13	soixante
sześćdziesiąty, a, e	13	soixantième
sześćset (G. sześciuset)	21	six cents
sześćsetny, a, e	21	six centième
szkoda	8	c'est dommage
szkoda + G.	p. 265	cela lui faisait de la peine
było mu szkoda czasu		de perdre son temps
szkoła	6	école
Szopenowski, a, e	10	de Chopin
szosa	p. 205	route, chaussée
szósty, a, e	6	sixième
sztuka	17	pièce de théâtre
szuflada	20	tiroir
szukać (szukam, szukasz) + G.	9	chercher
szybko	15	vite, rapidement
szynka	5	jambon
ślicznie	10	joliment
śliwkowy, a, e	5	aux prunes
ślub (G.-u)	17	mariage
śmiać się (śmieję się, śmiejesz się)	10	rire
śmiesznie	22	drôlement
było śmiesznie		c'était drôle
śmieszny, a, e	15	drôle
śniadanie	5	petit-déjeuner
śnieg (G.-u)	22	neige
śpiewać (śpiewam, śpiewasz)	10	chanter
środa	p. 57; 11	mercredi
świat (G.- a, L. świecie)	17	monde
światowy, a, e	EX 21	mondial
wojna światowa		guerre mondiale
światło	20	lumière, électricité
świecić (świeci)	22	briller

świetnie	13	brillamment
świetny, a, e	8	excellent
świeży, a, e	22	frais
święto	24	fête
T		
tak	1; 8	oui; si; comme
tak + adj. ou adv.	4;	si, tellement
tak jak...	3; 14	comme
tak nie lubię		j'aime si peu
tak... jak...	19	aussi... que...
tak	11	ainsi
tak czy inaczej		en tout cas
taki, a, e	4; 17	si, tellement; un tel ...
taksówka	18	taxi
także	22	également
talerz (G. -a)	10	assiette
tam	3	là, là-bas
tamten, tamta, tamto	5	celui-là, celle-là, ce ...-là, cette ...-là
tani, a, e	9	bon marché
tapczan (G. -a)	6	divan
tata (m.-p.)	2	papa
tatarski, a, e	p. 57	tatare
teatr (G.-u)	8	théâtre
teatralny, a, e	12	théâtral, de théâtre
teczka	7	cartable, serviette
tekst (G.-u)	23	texte
telefon (G.-u)	13	téléphone
telefoniczny, a, e	14	téléphonique
telewizja	4	télévision
temat (G. - u)	15	sujet
na temat + G		à propos de, au sujet de
temperatura	16	température
temu	19	il y a
x lat temu		il y a x années
ten, ta, to	2	ce, cette, celui-ci, celle-ci
tenis (A.G.- a)	EX 14	tennis
tenisówka	24	chaussure de tennis
też	2	aussi
teraz	2	maintenant
termin (G.-u)	20	délai
teza	CG 16	thèse
tęgi, a, e	6	gros, corpulent
to	1; 2	ce, ceci
to co!		alors!
tort (G.-u)	10	gâteau [à la crème]
towarowy, a, e	9	de marchandises
dom towarowy		grand magasin
tramwaj (G.-u)	13	tramway
trawa	p. 205	herbe
trochę (+ G.)	4	un peu (de...)
trudno	8; 24	tant pis; difficilement
trudno jest ...		il est difficile de ...
trudny, a, e	3	difficile

trylogia	14	trilogie
trzcina	p. 205	roseau
trzeba	16	il faut
trzeba + G.	21	il faut avoir
trzechsetny, a, e	21	trois centième
trzeci, a, e	3	troisième
trzej (m.-p.) (A.G. trzech)	22	trois
trzy	6; 7	trois
trzydziesty, a, e	13	trentième
trzydzieści (G. trzydziestu)	13	trente
trzymać (trzymam, trzymasz) za + A.	24	tenir par
trzynasty, a, e	12	treizième
trzynaćcie (G. trzynastu)	12	treize
trzysta (G. trzystu)	21	trois cents
tu	2	ici
tutaj	3	ici
twarz (f.)	19	visage, figure
twój, a, e	5	ton, ta, le tien, la tienne
ty	1; 2	toi; tu
tydzień (G. tygodnia)	11	semaine
tygodnik (G.-a)	6	hebdomadaire [<i>nom</i>]
tyle + G.	24	autant de ...
tylko	3	seulement
typ (G.-u)	13	type
typowy, a, e	6	typique, classique
tysiąc (G.-a)	20	mille, millier
tysięczny, a, e	21	millième
tytuł (G.-u)	13	titre
tytułowy, a, e	12	du titre
rola tytułowa		rôle-titre
U		
u + G.	12	chez (<i>sans mouvement</i>)
ubierać się	10	s'habiller, mettre
(ubieram się, ubierasz się) w + A.		[<i>un vêtement</i>]
ubrać się*	CA 15	s'habiller, mettre
(ubiorę się, ubierzesz się) w + A.		[<i>un vêtement</i>]
ucho (N.A.pl. uszy, G.pl.uszu)	24	oreille
ucieszyć się* (ucieszę się, ucieszysz się)	CA 14; EX 23	se réjouir de
uczennica	1	élève [<i>de sexe féminin</i>]
uczeń	1	élève [<i>de sexe masculin</i>]
uczyć (uczę, uczysz) kogo czego	6	enseigner quelque chose à quelqu'un
uczyć się (uczę się, uczysz się) + G.	4	apprendre quelque chose, travailler [<i>pour des élèves</i>]
uczynić* (uczynię, uczynisz)	CA 22	faire
udany, a, e	10	réussi
ukazać się* (ukáže się)	17	paraître
		[<i>pour une publication</i>]
ukazywać się (ukazuje się)	CA 17	paraître
		[<i>pour une publication</i>]
ukochany, a, e	6	chéri, bien-aimé
ulica	9	rue
ulubiony, a, e	9	favori, préféré

umawiać się (umawiam się, umawiasz się) z kim	8	donner rendez-vous
umieć (umiem, umiesz) umiem czytać	6 6	savoir je sais lire
umowa	12	contrat
umówić się* (umówię się, umówisz się) z kim	17	donner (ou : avoir) rendez-vous
umówiony, a, e być umówiony, a, e z kim	12	avoir rendez-vous avec...
umyć się* (umyję się, umyjesz się)	CA 14; EX 15	se laver
uprzejmy, a, e	6	aimable
urlop (G.-u)	11	congé
uroczystość (f.)	19	événement solennel
uroczysty, a, e	19	de cérémonie, solennel
urodzenie	21	naissance
urodzić się* (urodzę się, urodzisz się)	21	naître
urok (G.-u)	22	charme
usłyszeć* (usłyszę, usłyszysz)	CA 14	entendre
uważać (uwagam, uważasz)	13	estimer
uwielbiać (uwielbiam, uwielbiasz)	22	adorer

W

w + A. ubierać się w... w czwartek	10; 11	en, à (avec mouvement) s'habiller en ..., mettre ... le jeudi
w + L.	2; 18	dans, en (sans mouvement)
wakacje (pl.)	11	vacances
warszawski, a, e	22	varsovien
warzywny, a, e	10	de légumes
warzywo	9	légume
wasz, a, e	3	votre, le vôtre, la vôtre
ważny, a, e	12	important
wcale nie	13	pas du tout
wchodzić (wchodzę, wchodzisz)	7	entrer
wciąż	19	toujours, sans discontinuer
wcześnie	15	tôt
wcześnie	14	plus tôt
wczoraj	15	hier
według + G.	12	d'après
weekend (G.-u)	EX 11	week-end
wejście	17	entrée
wejść* (wejdę, wejdiesz)	EX 14, 23	entrer
wesele	19	noces
wesoło	22	joyeux
wesoły, a, e	15	joyeux
wesół	CG 22	joyeux
western (G.-u)	4	western
wędlina	5	charcuterie
wiadomo (verbe impersonnel)	13	on sait
widać (verbe impersonnel)	13	on voit
widelec (G.-a)	10	fourchette
widzieć (widzę, widzisz)	4	voir
wieczorem	4	le soir

wieczór (G.- a ou - u)	2	soirée, soir
wiedzieć (wiem, wiesz, ..., wiedzą)	2	savoir
wiek (G.-u)	21	âge
wiek (G.-u)	22	siècle
wiele + G.	24	beaucoup de, de nombreux
wielki, a, e	7	grand
wiersz (G.-a)	11	poème
wieś (f.)	22	village ; campagne
wieża	7	chaîne stéréo
więc	7	donc
więcej + G.	21	plus de
wina	21	faute
wino	p. 57; 10	vin
wiosna	22	printemps
wiosną, na wiosnę	22	au printemps
wisiec (wiszę, wisisz)	7	être accroché, suspendu
wkrótce	23	bientôt
właśnie	8	justement
włos (G.-a)	19	cheveu
wnuczka	6	petite-fille
wnuk	19	petit-fils
woda	p. 57; 15	eau
w ogóle	13	d'une manière générale
wojna	13	guerre
woleć (wolę, wolisz)	4	préférer
wolny, a, e	6	libre
wołać (wołam, wołasz)	3	appeler, crier
wódka	10	vodka
wówczas	19	alors, à l'époque
wpadać (wpadam, wpadasz) do + G.	CA 23	passer chez quelqu'un
wpaść* (wpadnę, wpadniesz) do + G.	23	passer chez quelqu'un
wpływ (G.-u)	21	influence, ascendant
pod wpływem + G.		sous l'influence de
wpół do + G.	21	demie
wpół do piątej		quatre heures et demie]
wprost	6	tout droit, directement
wprowadzać (wprowadzam, -asz)	21	introduire
wprowadzić* (wprowadzę, wprowadzisz)	21	introduire
wracać (wracam, wracasz)	8	rentrer
wreszcie	12	enfin
wrócić* (wrócę, wrócisz)	15	rentrer
wrzesień (G.-a)	12	septembre
wrzucać (wrzucam, wrzucam)	23	jeter
wrzucać list do skrzynki	23	mettre une lettre à la boîte
wrzucić* (wrzucę, wrzucisz)	23	jeter
~ list	23	mettre une lettre...
wspaniale	10; 15	merveilleusement
było wspaniale		c'était merveilleux
wspaniały, a, e	12	merveilleux, formidable
wspomnieć* (wspomnę, wspomniesz)	CA 19	évoquer
wspominać (wspominam, wspominasz)	19	évoquer
wstać* (wstanę, wstaniesz)	CA 15	se lever
wstawać (wstaję, wstajesz)	15	se lever
wstąpić* (wstąpię, wstąpisz) do + G.	23	passer à ..., chez ...
wstęp (G.-u)		présentation, introduction

wstępować (wstępuję, wstępujesz)	CA 23	passer à ..., chez ...
wszędzie	7	partout
wszystek, a, o (N. pl. m.-p. wszyscy)	10; 13	tout (tous)
wszystko	2	tout
wtedy	12	alors, à ce moment-là
wtorek (G.-u)	p. 57; 11	mardi
wujek	18	oncle
wy	2	vous
wybierać (wybieram, wybierasz)	CA 17	choisir
wybierać się (wybieram się, wybierasz się)	CA 24	vouloir partir, partir
wybór (G.-u)	17	choix
wybrać* (wybiorę, wybierzesz)	17	choisir
wybrać się* (wybiorę się, wybierzesz się)	24	vouloir partir, partir
wychodzić (wychodzę, wychodzisz)	8	sortir
wychodzić za mąż za + A.	CA 23	se marier [pour une femme]
wycieczka	11	excursion
wydać się* (wyda się)	CA 19	sembler
wydawać się (wydaje się) wydaje mi się	12	sembler il me semble
wyglądać (wyglądam, wyglądasz) ona ślicznie wygląda	10	avoir l'air elle est très jolie
wygodny, a, e	5	confortable
wyjazd (G.-u)	15	départ
wyjechać* (wyjadę, wyjedziesz)	EX 14, 24	partir
wyjeżdżać (wyjeżdżam, wyjeżdżasz)	11	partir
wyjsć* (wyjdę, wyjdiesz)	14	sortir
wyjsć za mąż	23	se marier [pour une femme]
wykąpać się* (wykąpię się, wykąpiesz się)	p. 57; CA 15	se baigner, prendre un bain
wyobrażać (wyobrażam, wyobrażasz)	CA 21	imaginer
wyobrazić* (wyobrażę, wyobrazisz)	21	imaginer
wypadać (wypada)	24	tomber [pour une date, un événement]
wypadek (G. -u)	18	événement, incident
wypaść* (wypadnie)	CA 24	tomber [pour une date, un événement]
wypić* (wypiję, wypijesz)	CA 14; EX 20	boire
wypracowanie [z + G.]	14	devoir [de...]
wysiadać (wysiadam, wysiadasz)	18	descendre [d'un véhicule]
wysiąść* (wysiądę, wysiadzisz)	CA 18	descendre [d'un véhicule]
wysłać* (wyślę, wyślesz)	23	envoyer
wysoki, a, e	2	grand [en hauteur, en taille]
wystawa	24	exposition
wysyłać (wysyłam, wysyłasz)	23	envoyer
wywiad (G.-u)	17	interview
wywiadówka	20	réunion de parents d'élèves
wyzwolenie	24	libération
wyższy, a, e	19; CG 19	plus grand; supérieur
wziąć* (wezmę, weźmiesz)	CA 16; 24	prendre

Z

z + G.	8; EX 21	de (indique l'origine, la provenance) ; parmi
z + G.	7; 8	de, en (indique la discipline, la matière)
z + l.	6	avec
za + adj.; za + adv. za dużo	5; 8	trop trop
za + A. za tydzień	11	dans [<i>durée</i>] dans une semaine
za + A. trzymać za rękę	24	tenir par la main
za + A.	23	derrière, au-delà (avec mouvement)
za + l.	7	derrière, au-delà (sans mouvement)
zabierać (zabieram, zabierasz)	CA 23	prendre, emporter
zaboleć* (zaboli, zabolą)	CA 16	faire mal
zabrać* (zabiorę, zabierzesz)	23	prendre, emporte
zabrać się* (zabiorę, zabierzesz się) do + G.	p. 265	se mettre à
zachorować* (zachoruję, zachorujesz) na + A.	CA 16	tomber malade
zachód (G.-u) na zachód, na zachodzie	23	ouest, occident à l'ouest, en occident
zacząć* (zacznę, zaczniesz)	CG 15; EX 23	commencer
zacząć się* (zacznie się)	EX 21	commencer
zaczekać* (zaczekam, zaczekasz)	CA 14, 20	attendre
zaczynać (zaczynam, zaczynasz)	12	commencer (quelque chose)
zaczynać się (zaczyna się)	13	commencer
zadanie (z matematyki)	7	problème (de mathématiques)
zadowolenie	16	contentement, satisfaction
zadowolony, a, e (z + G.)	12; 20	content (de)
zadzwoić* (zadzwoię, zadzwonisz)	14	téléphoner
zagrać* (zagram, zagraasz) w + A.	14	jouer
zainteresować* (zainteresuję, zainteresujesz)	CA 14; EX 24	intéresser
zainteresować się* + l. (zainteresuję się, zainteresujesz się)	CA 14; EX 21	s'intéresser à
zająć* (zajmę, zajmiesz)	CA 14; EX 24	occuper
zająć się* (zajmę się, zajmiesz się) + l.	CA 14; EX 23	s'occuper
zajęty, a, e	4	occupé
zajmować (zajmuję, zajmujesz)	5	occuper
zajmować się + l. (zajmuję się, zajmujesz się)	13	s'occuper de, s'intéresser à
zakaszleć* (zakaszlę, zakaszlesz)	CA 16	tousser
zakochać się* (w kim) (zakocham się, zakochasz się)	24	tomber amoureux (de)
zakochany, a, e zakochany po uszy	24	amoureux amoureux fou
zakochiwać się [w kim] (zakochuję się, zakochujesz się)	CA 24	tomber amoureux, s'amouracher
zakupy iść po zakupy	9	courses aller faire les courses

zamarznięty, a, e	22	gelé
zamawiać (zamawiam, zamawiasz)	17	commander
zamieszkać* (zamieszkam, zamieszkasz)	CA 14	habiter
zamilczeć* (zamilczę, zamilczysz)	CA 24	se taire
zamknąć* (zamknę, zamkniesz)	CA 23	fermer
zamknięty, a, e	16	fermé
zamówić* (zamówię, zamówisz)	CA 17; 18	commander
zamykać (zamykam, zamykasz)	23	fermer
zapłacić* (zapłacę, zapłacisz) za + A.	CA 14; 20	payer
zapłakać* (zapłaczę, zapłaczesz)	CA 14	pleurer
zapominać (zapominam, zapominasz)	CA 20	oublier
o + L.		
zapomnieć* (zapomnę, zapomnisz)	20	oublier
zapraszać (zapraszam, zapraszasz)	9	inviter
zaprosić* (zaproszę, zaprosisz)	CG 15; 17	inviter
zapukać* (zapukam, zapukasz)	EX 20	frapper [à la porte]
zaraz	14	tout de suite
zasmakować (zasmakuje)	CA 17	être bon [au goût]
zatrzymać się*	CA 18	s'arrêter
(zatrzymam się, zatrzymasz się)		
zatrzymywać się	18	s'arrêter
(zatrzymuję się, zatrzymujesz się)		
zawołać* (zawołam, zawołasz)	EX 21	appeler, crier
zawsze	5	toujours
zazdrosny, a, e	13	jaloux
zażartować* (zażartuję, zażartujesz)	EX 23	plaisanter
z badać* (zbadam, zbadasz)	CA 16	examiner
zbierać (zbieram, zbierasz)	23	collectionner
zdać* (zdam, zdasz) [... egzamin]	15	réussir [... un examen]
zdanie	22	avis
moim zdaniem		à mon avis
zdarzać się (zdarza się)	CA 18	arriver
zdarzyć się* (zdarzy się)	18	arriver
zdawać (zdaję, zdajesz) [... egzamin]	CA 15	passer [... un examen]
zdenerwować*	CG 14	énervé
(zdenerwuję, zdenerwujesz)		
zdjęcie	7; 12	photographie; tournage
zdobycie	24	prise, conquête
zdrowie	10	santé
na zdrowie		à votre santé
zdrowy, a, e	16	en bonne santé
zdrowy jak ryba		en pleine forme
zdrów	CG 22	en bonne santé
zebra	EX 1	zèbre
zechcieć* (zechcę, zechcesz)	CA 14	vouloir
zegarek (G.-a)	21	montre
zero	11	zéro
zespół (G.-u)	17	troupe
zeszły, a, e	22	dernier
w zeszłym roku		l'an dernier
zeszyt (G.-u)	7	cahier
zgadzać się na + A.	CA 15	être d'accord pour
(zgadzam się, zgadzasz się)		
zgodzić się* na + A.	15	être d'accord pour
(zgodzę się, zgodzisz się)		
zieleniec (zielenieję, zieleniejesz)	22	verdir

zielony, a, e	9	vert
zima	22	hiver
zimą, w zimie		en hiver
zimno	16	froid
jest mi zimno		j'ai froid
zimny, a, e	5	froid
zimowy, a, e	11	d'hiver
zjednoczony, a, e	23	uni [<i>union</i>]
zjeść* (zjem, zjesz, ... , zjedzą)	14	manger
złoty (adj. substantivé)	9	złoty
złoty, a, e	19	d'or
złote wesele		noces d'or
złović* (złovićę, złowisz)	CA 15	pêcher
zły, a, e	4	mauvais
jestem zły		je suis de mauvaise humeur
zły, a, e na kogoś	21	fâché contre ...
zmartwienie	p. 57	souci, chagrin
zmęczony, a, e	5	fatigué
zmieniać, zmienię, zmieniasz	23	changer
zmienić*, zmienię, zmienisz	23	changer
znaczek (G.-a)	23	timbre-poste
znaczyć (znaczy)	21	signifier
to znaczy	21	c'est-à-dire
znać (znam, znasz)	4	connaître
znajdować (znaduję, znajdujesz)	CA 20	trouver
znajdować się	7	se trouver
(znajduję się, znajdujesz się)		
znajomy, a (adj. substantivé)	10	connaissance, relation, ami
znak (G.-u)	21	signe
znaleźć* (znajdę, znajdziesz)	20	trouver
znaleźć się* (znajdę się, znajdziesz się)	EX 20	se trouver
znany, a, e	3	connu
znieść* (zniosę, zniesiesz)	CA 14	supporter
znosić* (znoszę, znosisz)	8	supporter
znowu	p. 57; 10	de nouveau, encore une fois
znudzić się* (znudzę się, znudzisz się)	CA 14; EX 23	s'ennuyer
zobaczyć* (zobaczę, zobaczysz)	CG 15; 23	voir
zodiak (G.-u)	21	zodiaque
zostawiać (zostawiam, zostawiasz)	CA 17	laisser
zostawić* (zostawię, zostawisz)	17	laisser
zresztą	18	d'ailleurs
zrezygnować* (zrezygnuję, -ujesz) z + G.	23	renoncer à
zrobić* (zrobię, zrobisz)	14	faire
zrozumieć* (zrozumiem, zrozumiesz)	EX 15, 23	comprendre
zupa	5	soupe
zwać się	p. 265	s'appeler
zwłaszcza	19	surtout
zwykle	14	d'habitude
zwykły, a, e	16	banal, ordinaire, simple

Ż

źle	3	mal
-----	---	-----

Ż

żaden, a, e	9	aucun
żartować (żartuję, żartujesz)	13	plaisanter
że	4	que
żeby	p. 57; 21; 23	pour que; que
żegnać się z + l. (żegnam się, żegnasz się)	6	dire au revoir à, prendre congé de
żelazo	8	fer
żenić się (żenię się, żenisz się) z + l.	CA 24	se marier [<i>pour un homme</i>]
żona	5	femme, épouse
żółty, a, e	5	jaune
żreć (żrę, żresz; passé: żarł)	p. 205	bouffer
życzyć (życzę, życzysz) + G.	10	souhaiter
życie	14; 22	vie

LEXIQUE DES NOMS PROPRES ET DES NOMS D'ŒUVRES

A

Adam	1	Adam
Adaś	5	<i>diminutif du prénom Adam</i>
Afryka	24	Afrique
Albania	24	Albanie
Algeria	24	Algérie
Ameryka	EX 11; 24	Amérique, États-Unis
Andrzej	CP 3; 8	André
Andrzejewski (Jerzy, 1909-1983)	3	<i>écrivain, auteur de Cendres et diamant</i>
Anglia	24	Angleterre
Anna	1	Anne
Argentyna	24	Argentine
Australia	24	Australie
Austria	24	Autriche
Awinion (G. -u)	17	Avignon
Azja	24	Asie
B		
Bałtyk (G. -u)	11	la mer Baltique, la Baltique
Baran	21	Bélier [<i>zodiaque</i>]
Barbara	1	Barbara
Basia	3	<i>diminutif du prénom Barbara</i>
Bastylia	24	Bastille
Bazyliśzek (G. -a)	17	<i>restaurant réputé de Varsovie</i>
Belgia	24	Belgique
Berlin (G. -a)	EX 16	Berlin
Białoruś (f.)	24	Biélorussie
Bliźnięta	21	Gémeaux [<i>zodiaque</i>]
Bośnia-Hercegowina	24	Bosnie-Herzégovine
Brazylia	24	Brésil
Brzechwa (Jan, 1900-1966)	11	<i>auteur de littérature enfantine</i>
Brzezina	13	Le Bois de bouleaux, <i>film de Wajda (1970)</i>
Bułgaria	24	Bulgarie
Byk	21	Taureau [<i>zodiaque</i>]

C

Chicago	23	Chicago
Chiny (pl. G. Chin)	24	Chine
<i>Chłopi</i>	22	Les Paysans, <i>roman de Reymont</i>
Chopin, <i>voir</i> : Szopen		
Chorwacja	24	Croatie
Cybulski (Zbigniew)	13	<i>acteur de cinéma</i>
Cypr	24	Chypre
Czechy (Republika Czeska)	24	République tchèque
<i>Człowiek z marmuru</i>	13	L'Homme de marbre, <i>film de Wajda (1977)</i>
<i>Człowiek z żelaza</i>	8	L'Homme de fer, <i>film de Wajda (1979)</i>
<i>Czytadło</i>	18	<i>Roman de gare, œuvre de Konwicki</i>

D

<i>Dama Kameliowa</i>	12	La Dame aux camélias
Dania	24	Danemark
<i>Danton (1982)</i>	13	<i>Danton, film de Wajda</i>
<i>Dekalog (G. -u)</i>	14	<i>films de Krzysztof Kieślowski</i>
II [druga] wojna światowa	21	Deuxième Guerre mondiale
Dworzec (G. -a) Centralny	6	<i>grande gare de Varsovie</i>
<i>Dziura w niebie</i>	18	Le Trou dans le ciel, <i>roman de Konwicki</i>

E

Egipt (G. -u)	24	Égypte
Ela	18	<i>diminutif du prénom Elżbieta</i>
Eleonora	17	Éléonore, <i>personnage de Tango de Mrożek</i>
Elżbieta	18	Élisabeth
Estonia	24	Estonie
Europa	24	Europe

F

<i>Ferdydurke</i>	17	<i>Ferdydurke, roman de Gombrowicz</i>
Finlandia	24	Finlande
Francja	6	France
Francuz	6	Français
Francuzka	6	Française
Fryderyk	9	Frédéric

G

Gdańsk (G. -a)	15	<i>ville sur la côte baltique</i>
Gombrowicz (Witold, 1904-1969)	17	<i>romancier et dramaturge</i>
Grecja	24	Grèce

H

Hamlet	12	Hamlet
Helena	12	Hélène
Henryk	14	Henri
Hiszpania	24	Espagne
Holandia	24	Hollande

I

Ikar	4	Icare
Indie	24	Inde
Irena	10	Irène
Irlandia	24	Irlande
Islandia	24	Islande
Izrael (G. -a)	24	Israël

J

Jan	1	Jean
Janek	p. 187	<i>diminutif du prénom Jan</i>
Jankowski, a	18	<i>nom de famille</i>
Japonia	24	Japon
Jerzy	3	Georges
Julia	12	Juliette
Jurek	8	<i>diminutif du prénom Jerzy</i>

K

Kaliningrad (G. -u)	p. 47	
Kanada	24	Canada
<i>Kanał</i> (G. -u)	13	<i>Ils aimaient la vie,</i> <i>film de Wajda (1957)</i>
Karol	p. 57	Charles
Karolina	p. 57	Caroline
Kazimierz (G. -a) nad Wisłą	24	<i>ville de villégiature</i> <i>sur la Vistule</i>
Kielce (pl. G. Kielc)	6	<i>ville</i>
Kieślowski (Krzysztof, 1941-1996)	14	<i>metteur en scène de cinéma</i>
<i>Kompleks Polski</i>	18	<i>Le Complexe polonais, roman</i> <i>de Konwicki</i>

Konwicki (Tadeusz, 1926-)	18	<i>écrivain et metteur en scène de cinéma</i>
Kopernik (Mikołaj, 1473-1543)	13	Nicolas Copernic
Kowal	EX 22	<i>nom de famille</i>
Kowalski, a	EX 22	<i>nom de famille très répandu</i>
Koziorożec	21	Capricorne [zodiaque]
<i>Krajobraz po bitwie</i>	13	Paysage après la bataille, <i>film de Wajda (1969)</i>
Kraków (G. -a)	6	Cracovie
<i>Kronika wypadków miłosnych</i>	18	Chronique des événements amoureux, <i>roman de Konwicki</i>
Krystyna	3	Christine
Krzysztof	9	Christophe
L		
Lew	21	Lion [zodiaque]
Litwa	24	Lituanie
<i>Lotna (1959)</i>	13	La Dernière Charge, <i>film de Wajda</i>
Luksemburg	24	Luxembourg
Lwów (Lviv)	p. 47	<i>ville d'Ukraine</i>
Ł		
Łazienki (G.Łazienek)	22	<i>grand parc de Varsovie</i>
Łotwa	24	Lettonie
M		
Macedonia	24	Macédoine
Maciej	1	Mathias
Maciek	3	<i>diminutif du prénom Maciej</i>
<i>Makbet</i>	12	Macbeth
<i>Mała apokalipsa</i>	18	La Petite Apocalypse, <i>roman de Konwicki</i>
Małgorzata	1	Marguerite
Małgosia	5	<i>diminutif du prénom Małgorzata</i>
Małopolska	p. 47	Petite-Pologne
Malta	24	Malte
Marek	15	Marc
Maria	EX 22	Marie
Maria Stuart	12	Marie Stuart
Maroko	24	Maroc
Marta	3	Marthe
Matejko (Jan, 1838-1893)	EX 22; 24	<i>peintre</i>
Mazowsze	p. 47	Mazovie
Mazury	11	Mazurie

Meksyk (G. -u)	24	Mexique
Michałek	p. 265	<i>diminutif du prénom Michał,</i> Michel
Mikołaj	13	Nicolas
Mickiewicz (Adam, 1798-1855)	CG 21	<i>poète romantique</i>
Moda Polska	20	<i>magasin de vêtements</i> <i>élégants</i>
Modrzejewska (Helena, 1840-1909)	12	<i>grande actrice</i>
Mołdawia	24	Moldavie
Moniuszko (Stanisław, 1819-1872)	EX 22	<i>compositeur d'opéras</i>
Morawiecki, a	18	<i>nom de famille</i>
Mrożek (Sławomir, 1930)	17	<i>dramaturge, auteur de Tango</i>
Mruczek	16	<i>nom de chat</i>
N		
<i>Nic albo Nic</i>	18	Rien ou rien, <i>roman de</i> <i>Konwicki</i>
Niemcy (G. Niemiec; L. w Niemczech)	24	Allemagne
Nobel	14	Nobel
nagroda Nobla		le prix Nobel
Norwegia	24	Norvège
Nowicki, a	1	<i>nom de famille</i>
O		
Oceania	24	Océanie
Odra	p. 47	Oder
Ofelia	12	Ophélie
<i>Ogniem i mieczem</i> (cf. Trylogia)	14	<i>Par le fer et par le feu, roman</i> <i>historique de Sienkiewicz</i>
Ogród (G. -u) Saski	22	<i>parc de Varsovie</i>
Olsztyn (G. -a)	15	<i>ville de Mazurie</i>
P		
<i>Pan Wołodyjowski</i> (cf. Trylogia)	14	<i>Messire Wolodyjowski, roman</i> <i>historique de Sienkiewicz</i>
Panna	21	<i>Vierge [zodiaque]</i>
<i>Panny z Wilka</i>	13	<i>Les Demoiselles de Wilko,</i> <i>film de Wajda (1979)</i>
Paryż (G. -a)	11	Paris
Paweł	7	Paul
Penderecki (Krzysztof, 1933)	9	<i>compositeur</i>
I [pierwsza] wojna światowa	21	Première Guerre mondiale
Piotr	1	Pierre
PKWN [Polski Komitet (G. -u) Wyzwolenia Narodowego]	24	Comité polonais de libération nationale

plac (G. -u) Konstytucji	18	<i>grande place du centre de Varsovie</i>
<i>Podwójne życie Weroniki</i>	14	La Double Vie de Véronique <i>film de Kieślowski</i>
Polak	6	Polonais
Polański (Roman, 1933-)	7	<i>acteur et metteur en scène de cinéma</i>
<i>Polityka</i>	6	<i>grand hebdomadaire</i>
Polka	6	Polonaise
Polonia	8	<i>nom de cinéma</i>
<i>Polowanie na muchy</i>	13	La Chasse aux mouches, <i>film de Wajda (1969)</i>
Polska	6	Pologne
Polskie Radio	11; EX 12	Radio polonaise
Pomorze	p. 47	Poméranie
<i>Popioły</i>	13	<i>Cendres, film de Wajda (1965)</i>
<i>Popiół (G. -u) i diament</i>	3	<i>Cendres et diamant, roman de Jerzy Andrzejewski et film de Wajda</i>
Portugalia	24	Portugal
<i>Potop (G. -u) (cf. Trylogia)</i>	14	<i>Le Déluge, roman historique de Sienkiewicz</i>
Poznań (G. -a)	22	<i>ville</i>
Praga	18	<i>quartier de Varsovie sur la rive droite de la Vistule</i>

R

Radom (G. Radomia)	6	<i>ville</i>
Rak	21	<i>Cancer [zodiaque]</i>
Republika Czeska (Czechy)	24	République tchèque
Reymont (Władysław Stanisław, 1867-1925)	22	<i>écrivain</i>
Rogalin (G. -a)	23	<i>petite ville des environs de Poznań</i>
Roman	7	Romain (<i>prénom</i>)
<i>Romeo i Julia</i>	12	Roméo et Juliette
Rosja (Rosyjska Federacja)	24	Russie
Ruch (G. -u)	9	<i>centrale de presse</i>
Rumunia	24	Roumanie
Ryby	21	<i>Poissons [zodiaque]</i>

S

<i>Scena</i>	4	<i>mensuel de théâtre</i>
Serbia	24	Serbie
Sienkiewicz (Henryk, 1846-1916)	14	<i>écrivain, auteur de la trilogie et du roman Quo vadis?</i>
Skłodowska-Curie (Maria, 1867-1934)	EX 22	<i>physicienne</i>

Skorpion	21	Scorpion [zodiaque]
Sławomir	17	<i>prénom</i>
Słowacja	24	Slovaquie
Słowenia	24	Slovénie
Solski, a	1	<i>nom de famille</i>
Sołtysiak	9	<i>nom de famille</i>
Stanisław	22	Stanislas
Stany Zjednoczone	23	États-Unis
<i>Sto lat</i>	10	<i>souhait d'anniversaire</i>
Strzelec	21	Sagittaire [zodiaque]
Szczepieszyn	p. 57	<i>nom de localité</i>
Szopen (Fryderyk, 1810-1849)	9	Chopin (Frédéric)
Szwajcaria	24	Suisse
Szwecja	24	Suède
Szymański, a	19	<i>nom de famille</i>

Ś

Śląsk	p. 47	Silésie
Ślub (G. -u)	17	Le Mariage, <i>pièce de Gombrowicz</i>

T

Tacyt	p. 57	Tacite
Tadeusz	10	Thaddée
<i>Tango</i>	17	<i>Tango, pièce de Mrożek</i>
Tatry (pl.)	6	Tatras
Teatr (G. -u) Wielki	EX 8.10	<i>théâtre de Varsovie</i>
Tomek	24	<i>diminutif du prénom Tomasz,</i> Thomas
Trylogia	14	<i>la Trilogie, suite de romans</i> <i>de Sienkiewicz</i>
Tunezja	24	Tunisie
Turcja	24	Turquie
<i>Tygodnik Powszechny</i>	6	<i>hebdomadaire</i>

U

Ukraina	24	Ukraine
Unia Europejska	24	Union européenne

W

Waga	21	Balance [zodiaque]
Wajda (Andrzej, 1926)	C.P.3; 8	<i>metteur en scène de cinéma</i>

Warszawa	6	Varsovie
Weronika	14	Véronique
Wesele	13	Les Nocces, <i>pièce de Wyspiański</i> <i>et film de Wajda (1972)</i>
Węgry (G. Węgier; L. na Węgrzech)	24	Hongrie
Wielka Brytania	24	Grande-Bretagne
Wielkopolska	p. 47	Grande-Pologne
Wierzynek (G. -a)	19	<i>restaurant réputé de Cracovie</i>
Wilno (Vilnius)	p. 47	<i>capitale de la Lituanie</i>
Wisła	24	Vistule
Witold	17	<i>prénom</i>
Władysław	19	Ladislas
Włochy (G. Włoch; L. we Włoszech)	24	Italie
Wodnik	21	Verseau [<i>zodiaque</i>]
Wprost	6	<i>hebdomadaire</i>
Wrocław (G. Wrocławia)	11	<i>ville du sud-ouest</i>
<i>Wszystko na sprzedaż</i>	13	Tout est à vendre, <i>film de Wajda (1968)</i>

Z

Zakopane (G.-ego; L. w Zakopanem)	22	<i>station de sports d'hiver</i> <i>dans les Tatras</i>
Zbigniew	13	<i>prénom</i>
Zbyszek	14	<i>diminutif du prénom Zbigniew</i>
Zemsta	13	<i>film de Wajda d'après une</i> <i>pièce de Fredro</i>
<i>Ziemia obiecana</i>	13	La Terre de la grande promesse, <i>film de Wajda</i> <i>(1975) d'après un roman de</i> <i>Reymont</i>
Zosia	p. 187	<i>diminutif du prénom Zofia</i>

U

W

TABLE DES MATIÈRES

PRÉFACE, <i>par Maria Delaperrière</i>	7
INTRODUCTION	
A. PHONÉTIQUE ET GRAPHIE	9
I. Le système phonétique	
a. Les consonnes	11
b. L'assimilation de sonorité	12
c. Les voyelles	13
II. L'accentuation	14
III. L'intonation	15
IV. La ponctuation	—
V. La coupure des mots	16
B. MORPHOLOGIE	—
I. Les caractéristiques grammaticales	17
II. Les alternances vocaliques et consonantiques	19
Leçon 1 : KLASA, BIURO I PARK	22
I. LE NOM	
Morphologie	24
Le genre des noms :	
a. le masculin en consonne	—
b. le féminin en -a et en -i	—
c. le neutre en -o	—
Syntaxe	
Le nominatif	25
II. L'ADJECTIF	
Morphologie	
a. L'accord	—
b. Les noms de famille en -ski, -cki	—
Syntaxe	
La place de l'adjectif	—
III. LES PRONOMS	
a. Le pronom interrogatif jaki, jaka, jakie	—
b. le pronom démonstratif to	26
IV. LE VERBE	
Morphologie	—
a. le verbe być	—
b. la classe verbale en -am, -asz	—

Syntaxe	27
a. l'absence de pronoms personnels.....	—
b. l'emploi du verbe <i>być</i>	—
V. LA PHRASE AFFIRMATIVE, NÉGATIVE ET INTERROGATIVE	—
Les interrogatifs <i>kto, co, jaki, jak, czy</i>	28
CONNAISSANCE PASSIVE : dzień dobry, do widzenia, dziękuję pani, panu ; a ty ; proszę	—
Leçon 2: WIECZÓR W DOMU	36
I. LE NOM ET L'ADJECTIF	
Morphologie	
a. Le genre masculin singulier : le masculin-animé et le mas- culin-inanimé	38
b. le génitif singulier des masculins-animés et des neutres	39
Syntaxe	
a. Le génitif	—
b. L'ordre des mots.....	—
II. LES PRONOMS	
a. Le pronom démonstratif <i>ten, ta, to</i>	—
b. Les pronoms personnels au nominatif	40
Morphologie.....	—
Syntaxe	—
III. LE VERBE	
Morphologie	
a. les verbes en <i>-em, -esz</i> de la classe verbale en <i>-am, -asz</i> ...	41
b. le verbe <i>oglądać</i>	—
Syntaxe	
L'emploi du verbe <i>być</i> dans la structure « il y a »	—
IV. LES CONJONCTIONS DE COORDINATION / ET A	
CONNAISSANCE PASSIVE : w domu; mamó, tato; wszystko (A.) ; nic (G.)	42
Leçon 3: BARBARA CZYTA	48
I. LE NOM ET L'ADJECTIF	
Morphologie	
a. le nominatif neutre, en <i>-o</i> , en <i>-e</i> , en <i>-ę</i>	50
b. le génitif singulier des féminins	—
c. les prénoms en <i>-y</i>	51
Syntaxe	
a. La forme de politesse	—
b. Les adjectifs épithètes.....	—
c. L'expression <i>co to za</i> + N.	—

II. LE VERBE	
Morphologie	
a. les verbes <i>czytać, mieć, odpowiadać...</i>	52
b. la classe verbale en <i>-ę, -isz</i>	—
CONNAISSANCE PASSIVE : w mieszkaniu, w waszym pokoju; rodzina Solskich, książkę, tak jak...; Basiu; co (A.); Wajdy (G.)	—
Leçon 4: BRZYDKA POGODA	58
I. LE NOM ET L'ADJECTIF	
Morphologie	
L'accusatif singulier	
a. le masculin	60
b. le neutre	61
c. le féminin	—
Syntaxe	
a. L'accusatif	62
b. La forme de politesse <i>państwo</i>	—
II. LE PRONOM TAKI	—
III. LES PRONOMS INTERROGATIFS KTO ET CO	—
IV. LE VERBE	
a. la classe verbale en <i>-ę, -esz</i>	63
b. les verbes <i>lubić, nudzić się...</i> et la classe en <i>-ę, -isz</i>	—
V. LA PROPOSITION SUBORDONNÉE	
a. La proposition subordonnée complétive	64
b. La proposition interrogative indirecte	—
c. Les propositions circonstancielles de cause et de temps	—
VI. LES CONJONCTIONS ALE ET CZY	65
Leçon 5: ŚNIADANIE, OBIAD I KOLACJA	72
I. LE NOM ET L'ADJECTIF	
Morphologie	
a. Le génitif singulier des masculins-inanimés	75
b. Récapitulation de la déclinaison au N. A. G. singulier	—
c. Les alternances vocaliques <i>ó / o</i> et <i>a / e</i>	—
Syntaxe	
a. Le complément d'objet direct	76
b. Les diminutifs	—
II. LES PRONOMS INTERROGATIFS KTO ET CO	—
III. LE PRONOM DÉMONSTRATIF TAMTEN, TAMTA, TAMTO	77

IV. LES PRONOMS POSSESSIFS	
Morphologie	77
Syntaxe	78
V. LE VERBE	
Morphologie	
a. le verbe jeść	79
b. la classe verbale en -é, -esz et les verbes en -ować	—
Syntaxe	
La forme verbale de politesse przepraszam	—
VI. LA DOUBLE NÉGATION ANI..., ANI...	80
CONNAISSANCE PASSIVE : na kolację, na obiad, na śniadanie; Adasiu, Maćku, Małgosiu; państwo Solscy, państwa Solskich; w kuchni	—
Récapitulation des noms masculins-inanimés de la leçon 1 à la leçon 5 avec indication de leur génitif	—
Leçon 6 : W POCIĄGU	88
I. LE NOM ET L'ADJECTIF	
Morphologie	
a. L'instrumental singulier	90
b. Les masculins-personnels en -a	91
c. Les noms féminins en -ia	—
Syntaxe	
L'instrumental	92
II. LE PRONOM EXCLAMATIF JAKI, JAKA, JAKIE	—
III. LES PRÉPOSITIONS OBOK ET Z	—
IV. LES PRONOMS INTERROGATIFS KTO ET CO	93
V. LE VERBE	
Morphologie	
a. Les verbes en -ywać	—
b. Le verbe spać	—
Syntaxe	
a. La forme verbale de politesse proszę	94
b. Les verbes uczyć et uczyć się	—
c. le verbe żegnać się	—
VI. LES ADVERBES JUŻ ET JESZCZE	—
VII. L'ADVERBE BARDZO	95
CONNAISSANCE PASSIVE : we Francji, w Krakowie, w pociągu, w Polsce, w Warszawie; państwu; dwa, trzy	—

Leçon 7: POKÓJ ADAMA	102
I. LE NOM ET L'ADJECTIF	
Morphologie	
Le nominatif pluriel	104
a. Les noms masculins-impersonnels et féminins à radical en consonne dure.....	105
b. Les noms neutres	—
c. Les adjectifs masculins-impersonnels, féminins et neutres....	—
Syntaxe	
L'instrumental (suite)	—
II. LE NUMÉRAL CARDINAL JEDEN, JEDNA, JEDNO	—
III. LES PRÉPOSITIONS DO, NAD, POD, PRZED ET ZA	106
IV. LE VERBE	
Morphologie	
a. Les verbes wisiec, siedziec, patrzec, stac	—
b. La classe verbale en -ę, -esz	—
Syntaxe	
a. Les verbes isc et jechać	107
b. Les verbes de position	—
c. Le verbe patrzec	108
d. L'accord du verbe avec ses sujets	—
e. La tournure « il y a »	—
V. L'EXPRESSION DU LIEU	—
CONNAISSANCE PASSIVE : bilety, lekcje (A.pl.); z + G.	109
Leçon 8:	
RODZICE NIE ROZUMIEJĄ ANI CÓRKI, ANI SYNA	116
I. LE NOM	
Morphologie	
a. Les noms de famille en -a	118
b. Les noms neutres en -um	—
II. LES PRONOMS PERSONNELS.....	119
III. LE PRONOM POSSESSIF RÉFLÉCHI SWÓJ, SWOJA, SWOJE	120
IV. LE PRONOM NEUTRE TO	121
V. LES PRONOMS INDÉFINIS NIKT ET NIC	—
VI. LES PRÉPOSITIONS NA ET Z	—
VII. LE VERBE	
Morphologie	
Le verbe móc	122

Syntaxe	
a. La reprise du verbe dans la réponse.....	122
b. Les verbes pronominaux et le pronom się	—
c. Le verbe czekać	—
VIII. L'EXPRESSION DU LIEU:	
LES INTERROGATIFS GDZIE, DOKĄD, SKĄD	123
IX. L'EXPRESSION DU BUT.....	—
CONNAISSANCE PASSIVE : rodzice; szkoda, że; na przystanku autobusowym.....	—
Leçon 9 : PAN SOLSKI ROBI ZAKUPY	132
I. LE NOM ET L'ADJECTIF	
Morphologie	
a. Le nominatif et l'accusatif pluriels des masculins-impersonnels, des féminins et des neutres....	134
b. Les « animaux grammaticaux ».....	135
c. Les noms de famille.....	—
Syntaxe	
a. Les <i>pluralia tantum</i>	136
b. Le nom pieniądz	—
c. Le nom dzień	—
III. LES PRÉPOSITIONS DLA ET PO	—
IV. LE VERBE	
Morphologie	
Le verbe brać	137
Syntaxe	
a. Les verbes śłuchać et szukać	—
b. Les verbes prosić et pytać	—
c. Le verbe płacić	138
V. L'APPOSITION.....	—
CONNAISSANCE PASSIVE : na ulicy, złotych, nie ma.....	—
Leçon 10:	
IDZIEMY NA IMIENINY PANI MAŁGORZATY SOLSKIEJ..	146
I. LE NOM	
Morphologie	
Les adjectifs substantivés.....	149
II. LES PRONOMS PERSONNELS	
L'instrumental singulier et pluriel.....	—

III. LES PRÉPOSITIONS OD ET BEZ	150
IV. LE VERBE	
Morphologie	
a. Le verbe dostawać et les verbes en -wać	—
b. Le verbe kłaść	151
Syntaxe	
a. La tournure impersonnelle nie ma	—
b. Le verbe ubierać się	—
c. Le verbe zyczyć	—
V. L'ADVERBE DE QUANTITÉ DUŻO	—
Leçon 11: PAN SOLSKI WYJEŻDŻA NA DWA DNI	160
Dni tygodnia	162
Les numéraux cardinaux de 0 à 10	—
I. LE NOM	
Morphologie	
a. Les noms de jours	163
b. Le nom tydzień	—
c. Le nom rok	—
II. LES NUMÉRAUX CARDINAUX	
Morphologie	
a. Les numéraux cardinaux dwa et dwie	—
b. Les autres numéraux cardinaux	164
Syntaxe	
a. Les numéraux cardinaux dwa, dwie, trzy, cztery	—
b. Les numéraux cardinaux à partir de pięć	—
III. LES PRÉPOSITIONS NAD, W, ZA, OD ET DO	—
IV. LA PARTICULE CO	165
V. LE VERBE	
Morphologie	
a. Le verbe chcieć	166
b. Le futur du verbe być	—
Syntaxe	
Le futur de la structure impersonnelle jest / nie ma	—
VI. LA CONJONCTION DE COORDINATION ALBO	—
VII. L'EXPRESSION DU TEMPS	
a. La question kiedy?	—
b. La question na jak długo?	167
c. La question jak długo?	—
d. La question jak często?	—

VIII. L'EXPRESSION DU LIEU	167
CONNAISSANCE PASSIVE : pojechać; w Paryżu, na Mazurach, w górach; w tym roku; dobrze, że	168
Leçon 12: WAŻNE SPOTKANIE 18 WRZEŚNIA	176
Miesiące	178
Les numéraux cardinaux et ordinaux de 11 à 20	—
I. LE PRONOM RELATIF KTÓRY, KTÓRA, KTÓRE	
Morphologie.....	179
Syntaxe	—
II. LES PRÉPOSITIONS NAPRZECIW, U ET WEDŁUG	180
III. LE VERBE	
Syntaxe	
Le verbe potrzebować	—
IV. L'EXPRESSION DE LA DATE	—
CONNAISSANCE PASSIVE : w biurze; o Helenie Modrzejewskiej; zrobić; niecierpliwość; mi et mnie	181
Leçon 13: JAKI SMUTNY FILM!	188
Niektóre filmy Andrzeja Wajdy	190
Les numéraux cardinaux et ordinaux de 21 à 100	191
I. LE NOM ET L'ADJECTIF	
Morphologie	
L'instrumental pluriel	192
II. L'ADJECTIF QUALIFICATIF APRES LES PRONOMS CO ET NIC	—
III. LES PRONOMS INTERROGATIFS JAKI, JAKA, JAKIE ET KTÓRY, KTÓRA, KTÓRE	—
IV. LES NUMÉRAUX CARDINAUX ET ORDINAUX de 21 à 100	193
V. LE PRONOM DÉMONSTRATIF EMPHATIQUE SAM, SAMA, SAMO	—
VI. LE VERBE	
Morphologie	
a. Le verbe plakać	194
b. Le verbe jeździć	—
c. La formation du passé	—
d. Les verbes impersonnels można, wiadomo et widać	

Syntaxe	
a. Les verbes de mouvement <i>ić / chodzić, jechać / jeździć</i>	195
b. Les verbes <i>interesować się</i> et <i>zajmować się</i>	196
VII. LES ADVERBES DE QUANTITÉ <i>MAŁO, DOŚĆ</i> ET <i>ZA</i>	—
CONNAISSANCE PASSIVE : ludzie; podoba ci się	—
Leçon 14: MOŻE PÓJDZIEMY NA BASEN?	206
Henryk Sienkiewicz i Krzysztof Kieślowski	207
I. LA PRÉPOSITION O	208
II. LE VERBE	
Morphologie	
L'aspect verbal	209
a. L'aspect perfectif	—
b. L'aspect imperfectif	—
c. Le couple aspectuel	210
d. L'aspect et le temps	—
e. L'aspect du verbe et le contexte	211
Syntaxe	
a. Le verbe <i>mieć</i> suivi de l'infinitif	—
b. Le verbe <i>grać</i>	—
CONNAISSANCE PASSIVE : wcześniej; powieść; powieści	—
LISTE DES COUPLES ASPECTUELS	212
Leçon 15: NAD JEZIOREM	220
I. LE NOM	
Syntaxe	
La coordination de deux noms par la préposition z	223
II. L'ADJECTIF QUALIFICATIF APRÈS LES PRONOMS INDÉFINIS CO ET NIC	—
III. LA PRÉPOSITION PRZEZ	—
IV. LE VERBE	
Morphologie	
Les particularités du passé	
a. Les verbes en -eć	—
b. Les verbes en -ać	224
c. Les verbes <i>móc, jeść, kłaść</i>	—

Syntaxe	
a. Les préverbes.....	225
b. Les structures impersonnelles composées de l'auxiliaire <i>być</i> et d'un adverbe de manière.....	226
CONNAISSANCE PASSIVE : <i>noc</i>	—
Leçon 16 : PAN SOLSKI CHORUJE NA ANGINĘ	234
I. LE NOM ET L'ADJECTIF	
Morphologie	
Le locatif singulier des noms à radical en consonne dure et des adjectifs	237
Syntaxe	
L'emploi du locatif singulier	238
II. LES PRÉPOSITIONS Z ET NA	239
III. LE VERBE	
Morphologie	
Le passé du verbe <i>ić</i>	—
Syntaxe	
a. La valeur d'impératif de <i>proszę</i> + infinitif.....	240
b. Le verbe impersonnel <i>trzeba</i>	—
c. La structure impersonnelle <i>nie ma</i> au passé et au futur	—
d. Le verbe <i>boleć</i>	—
IV. L'ADVERBE DE COMPARAISON JAK	—
CONNAISSANCE PASSIVE : <i>coś</i>	241
Leçon 17 : W RESTAURACJI	250
Sławomir Mrożek i Witold Gombrowicz	251
I. LE NOM ET L'ADJECTIF	
Morphologie	
Le locatif singulier (suite)	
a. Les noms masculins et neutres à radical en consonne molle ou durcie.....	253
b. Les noms féminins à radical en consonne molle.....	—
c. Les noms féminins à radical en consonne durcie.....	—
Le locatif pluriel	254
Tableau de la déclinaison du locatif	—
Syntaxe	
Le locatif et les prépositions	—
II. LES PRÉPOSITIONS O , PO , PRZY , W	—

III. LES PRONOMS PERSONNELS au locatif	256
IV. LES PRONOMS INTERROGATIFS KTO ET CO au locatif	256
V. LES PRONOMS ET ADVERBES INDÉFINIS KTOŚ , COŚ , JAKIŚ , KIEDYŚ ET GDZIEŚ	—
VI. LE VERBE	
Syntaxe	
a. Le verbe prosić	257
b. Le verbe smakować	—
c. Le verbe napić się	—
VII. LA CONCORDANCE DES TEMPS	—
VIII. L'EXPRESSION DU TEMPS	—
CONNAISSANCE PASSIVE : panie dyrektorze, Jurku	—
 Leçon 18 : PRZEDSTAWIAM CI MOJEGO CHŁOPAKA	266
Tadeusz Konwicki	267
I. LE NOM ET L'ADJECTIF	
Morphologie	
a. Le datif singulier	269
b. Le datif pluriel	—
Tableau de la déclinaison du datif	270
Syntaxe	
a. Le datif complément d'objet indirect	—
b. Le datif et les tournures impersonnelles	—
II. LES PRONOMS PERSONNES au datif	271
III. LES PRONOMS INTERROGATIFS KTO ET CO au datif	—
IV. LE VERBE	
Le couple dawać / dać	272
CONNAISSANCE PASSIVE : najlepiej, jak najszybciej; sobie; specjalność	—
 Leçon 19 : ZŁOTE WESELE PAŃSTWA SZYMAŃSKICH ...	280
I. LE NOM	
Morphologie	
Les noms féminins en consonne	282
II. L'ADJECTIF	
A. Le comparatif de supériorité et d'infériorité	
Morphologie	283
Syntaxe	284

B. Le comparatif d'égalité	—
III. LE PRONOM PERSONNEL RÉFLÉCHI SIĘ	
Morphologie	285
Syntaxe	—
IV. LES PRÉPOSITIONS O ET TEMU	—
V. LE VERBE	
Morphologie	
a. Récapitulation des classes verbales	286
b. Le futur imperfectif	287
VI. L'EXPRESSION DE L'ÂGE	288
CONNAISSANCE PASSIVE : oglądając; państwo Szymańscy; bardziej, mniej; dni, tygodni, miesiący, lat.....	—
 Leçon 20: „ KARTKI ”	294
I. LE NOM ET L'ADJECTIF	
Morphologie	
Le vocatif singulier	297
II. LE VERBE	
Morphologie	
A. L'impératif	298
B. Le verbe znaleźć	299
C. Le verbe minąć	—
Syntaxe	
L'impératif	—
III. LES ADVERBES	
Morphologie	300
IV. LES GROUPES PRONOMINAUX BYLE KTO, CO, JAKI, KTÓRY, CZYJ	—
V. LA PRÉPOSITION PRZED	301
 Leçon 21 : HOROSKOP I ZNAKI ZODIAKU	308
Ważniejsze daty z historii Polski	309
Les numéraux cardinaux et ordinaux de 101 à 2000.....	310
I. L'ADJECTIF	
Morphologie	
Le superlatif	311

II. LE VERBE	
Morphologie	
a. Le gérondif présent	312
b. Le participe présent.....	—
Syntaxe	
a. Le gérondif présent	313
b. Le participe présent.....	—
c. Le verbe czekać	—
III. LE SUJET INDÉTERMINÉ	314
IV. LA PROPOSITION SUBORDONNÉE CIRCONSTANCIELLE DE BUT.....	—
V. L'EXPRESSION DE L'HEURE	315
VI. L'EXPRESSION DE LA DATE	316
CONNAISSANCE PASSIVE : Bliźniąt, Ryb; więcej	—
Leçon 22 : PORY ROKU	324
Władysław Stanisław Reymont	325
Przysłowia	326
I. LE NOM	
Morphologie	
a. Le nominatif-vocatif pluriel des masculins-personnels	327
Récapitulation du nominatif et du vocatif pluriels	329
b. Le nom Zakopane	—
Syntaxe	
a. Le nom wiek	—
b. Le nom wieś	—
II. LES NOMS DE FAMILLE	
a. Les noms de famille féminins en consonne	330
b. Les noms de famille en -a ou -o	—
III. L'ADJECTIF	
Morphologie	
a. Le nominatif-vocatif pluriel des adjectifs masculins-personnels	—
b. La forme courte de certains adjectifs	331
IV. LE PRONOM KĄŻDY, A, E	—
V. LES NUMÉRAUX CARDINAUX MASCULINS-PERSONNELS	—
VI. LE VERBE	
Les verbes de perception	332

VII. L'ADVERBE	
Le comparatif	
Morphologie	
a. Le comparatif de supériorité	—
b. Le comparatif d'infériorité	333
c. Le comparatif d'égalité	—
Syntaxe	
Les structures de comparaison	333
CONNAISSANCE PASSIVE : Kowalskich, chłopów.....	—
Leçon 23 : NA POCZCIE GŁÓWNEJ.....	340
I. LE NOM	
Morphologie	
a. L'accusatif et le génitif pluriel des masculins-personnels.....	344
b. Les masculins-personnels irréguliers : przyjaciel et les noms en -anin	—
Syntaxe	
L'expression wyjsć za mąż	345
II. L'ADJECTIF	
Morphologie	
a. Le génitif pluriel	—
b. L'accusatif pluriel des masculins-personnels	—
III. LES NUMÉRAUX CARDINAUX	
Morphologie	
a. Jeden, jedna, jedno	—
b. Dwaj, dwa, dwie; obaj, oba, obie	—
c. Trzej, trzy; czterej, cztery	346
d. À partir de pięć	347
e. Les cardinaux indéfinis ile, kilka	—
Syntaxe	
a. La construction de 2, 3 et 4 et de leurs composés.....	348
b. La construction des numéraux de 5 à 21, de 25 à 31.....	349
c. La construction des cardinaux indéfinis ile, kilka	—
IV. LE VERBE	
Morphologie	
a. Le conditionnel	350
b. Le verbe przynieść	—
c. Le verbe wpaść	—
Syntaxe	
Le conditionnel	351
V. L'ADVERBE	
Le superlatif.....	—

VI. LE DISCOURS DIRECT ET LE DISCOURS INDIRECT	
a. La subordonnée déclarative	352
b. La subordonnée interrogative.....	—
c. La subordonnée impérative	—
CONNAISSANCE PASSIVE : listów, krajów.....	353
Leçon 24 : ŚWIĘTO NARODOWE.....	362
Nazwy kontynentów i niektórych krajów świata	365
I. LE NOM	
Morphologie	
A. Le génitif pluriel (suite)	366
a. Le masculin-impersonnel	—
b. Le féminin.....	367
c. Le neutre	—
Récapitulation du génitif pluriel	—
B. Le locatif pluriel irrégulier	368
Récapitulation de la déclinaison du nom au pluriel	—
C. Les déclinaisons irrégulières:	
a. <i>ręka</i>	369
b. <i>oko, ucho</i>	—
c. Les neutres en <i>-mie</i> et en <i>-ę</i>	—
II. L'ADJECTIF COMPOSÉ	370
III. LE VERBE	
Le verbe <i>wziąć</i>	—
IV. LES ADVERBES DE QUANTITÉ <i>TYLE</i> ET <i>WIELE</i>	—
V. LA PHRASE CONDITIONNELLE.....	371
TABLEAUX RÉCAPITULATIFS DES DÉCLINAISONS.....	381
LEXIQUE.....	385
LEXIQUE DES NOMS PROPRES ET DES NOMS D'ŒUVRES.....	419
TABLE DES MATIÈRES	427

LA POLOGNE

à travers les publications
DE L'INSTITUT D'ÉTUDES SLAVES

Maria Delaperrière

Franciszek Ziejka

PANORAMA DE LA LITTÉRATURE POLONAISE DES ORIGINES À 1822

Destinée à un public francophone, cette anthologie s'adresse en priorité à tous ceux, étudiants ou enseignants, qui s'intéressent à la littérature polonaise, mais aussi aux lecteurs d'origine polonaise soucieux de raviver leurs liens avec le patrimoine culturel de leurs ancêtres. Ils trouveront des textes parfois difficilement accessibles en raison de leur ancienneté.

Les textes retenus permettent au lecteur de saisir les grandes lignes de force de la littérature polonaise, toujours inquiète d'elle-même et de ses rapports avec l'Histoire.

Les textes étant donnés dans leur version originale, le lecteur est guidé et accompagné à chaque moment de sa démarche. Chaque texte est précédé d'une notice biographique, d'une brève introduction qui le situe dans son époque, dans la carrière de l'auteur, ou encore dans l'œuvre dont il est extrait. Il est suivi en outre de notes explicatives portant sur les faits de civilisation ou d'histoire, ou bien sur les difficultés de langue.

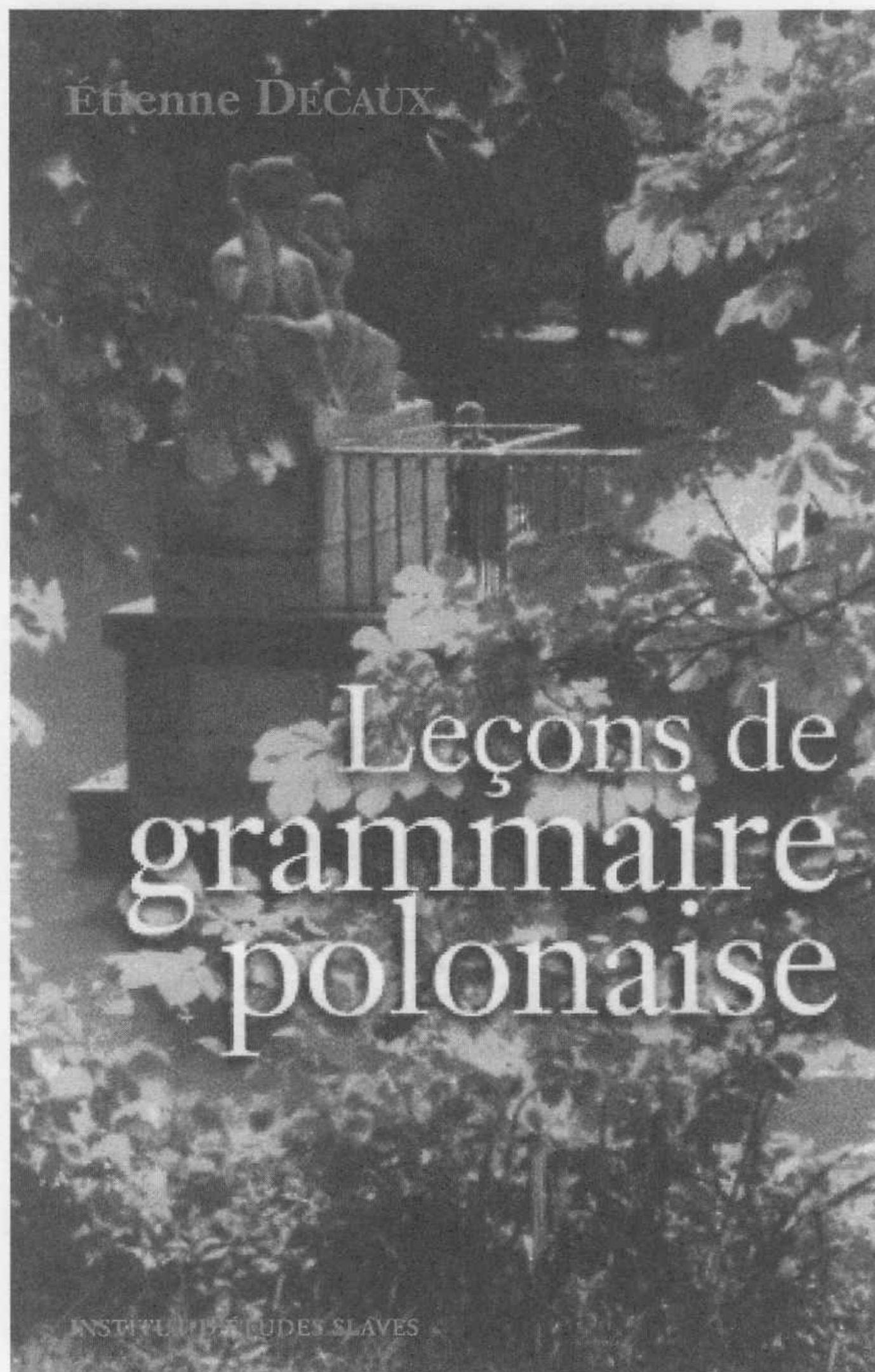
*Wydawnictwo
Naukowe
PWN
Warszawa*

*Institut
d'études
slaves
Paris*

Collection de manuels publiée par l'Institut d'Études slaves. — VIII.

Un volume cartonné de 480 pages.

ISBN 2-7204-0262-1

LEÇONS DE GRAMMAIRE POLONAISE

par Étienne DECAUX

6e édition

un volume, format 160 × 240 mm, 208 pages. ISBN 2-7204-0362-8

Documents pédagogiques de l'Institut d'études slaves – XX.

« *C'est plus qu'une grammaire descriptive. C'est aussi un ouvrage de référence [...] enseignant le correct usage de différentes particularités non seulement grammaticales mais aussi lexicales et phraséologiques.* »

Saluant ainsi dans le *Bulletin de la Société de linguistique de Paris*, en 1971, l'ouvrage d'Étienne Decaux qui venait de paraître en fascicules photocopiés, le grand savant et académicien polonais Jerzy Kuryłowicz ajoutait :

« *L'ouvrage mérite d'être imprimé [...]. Sa reproduction n'est pas au niveau de son contenu.* »

Grâce aux progrès d'un matériel informatique dont Étienne Decaux n'aurait pu rêver — né un demi-siècle trop tôt, il travaillait sur une petite machine à barres de caractères amovibles —, les *Leçons de grammaire polonaise* trouvent enfin aujourd'hui une présentation digne de leur mérite.

LE VERBE ET L'HISTOIRE

MICKIEWICZ
LA FRANCE
ET L'EUROPE

Sous la direction
de François-Xavier Coquin
et Michel Masłowski

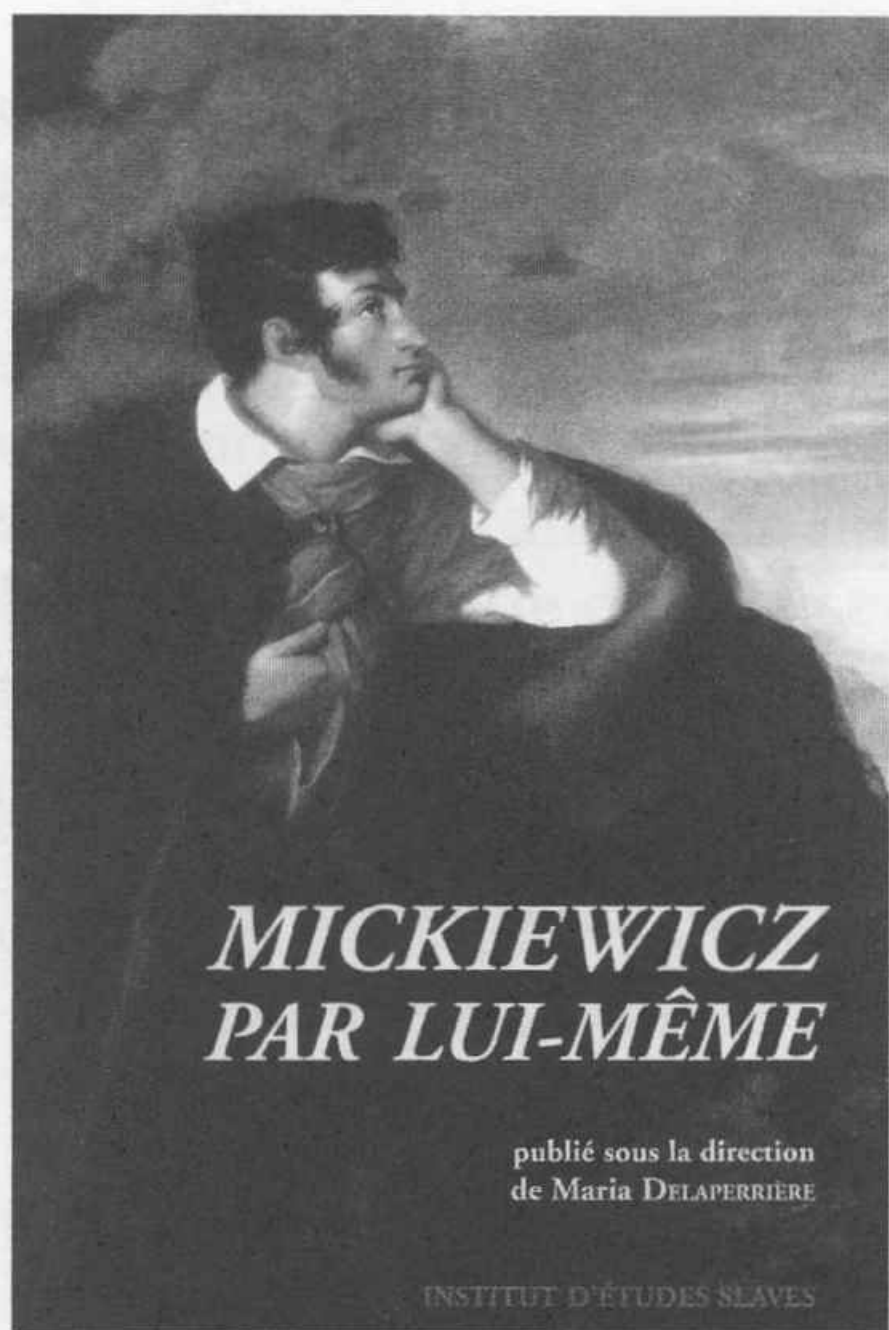

INSTITUT D'ÉTUDES SLAVES
Éditions de la Maison des sciences de l'homme

LE VERBE ET L'HISTOIRE
MICKIEWICZ, LA FRANCE ET L'EUROPE

sous la direction de François-Xavier COQUIN et Michel MASŁOWSKI
un volume illustré, format 255 × 210 mm, 424 pages. 2-7204-0360-1

Travaux publiés par l'Institut d'études slaves – XLI
en coédition avec la Maison des sciences de l'homme

MICKIEWICZ
PAR LUI-MÊME

publié sous la direction
de Maria DELAPERRIÈRE

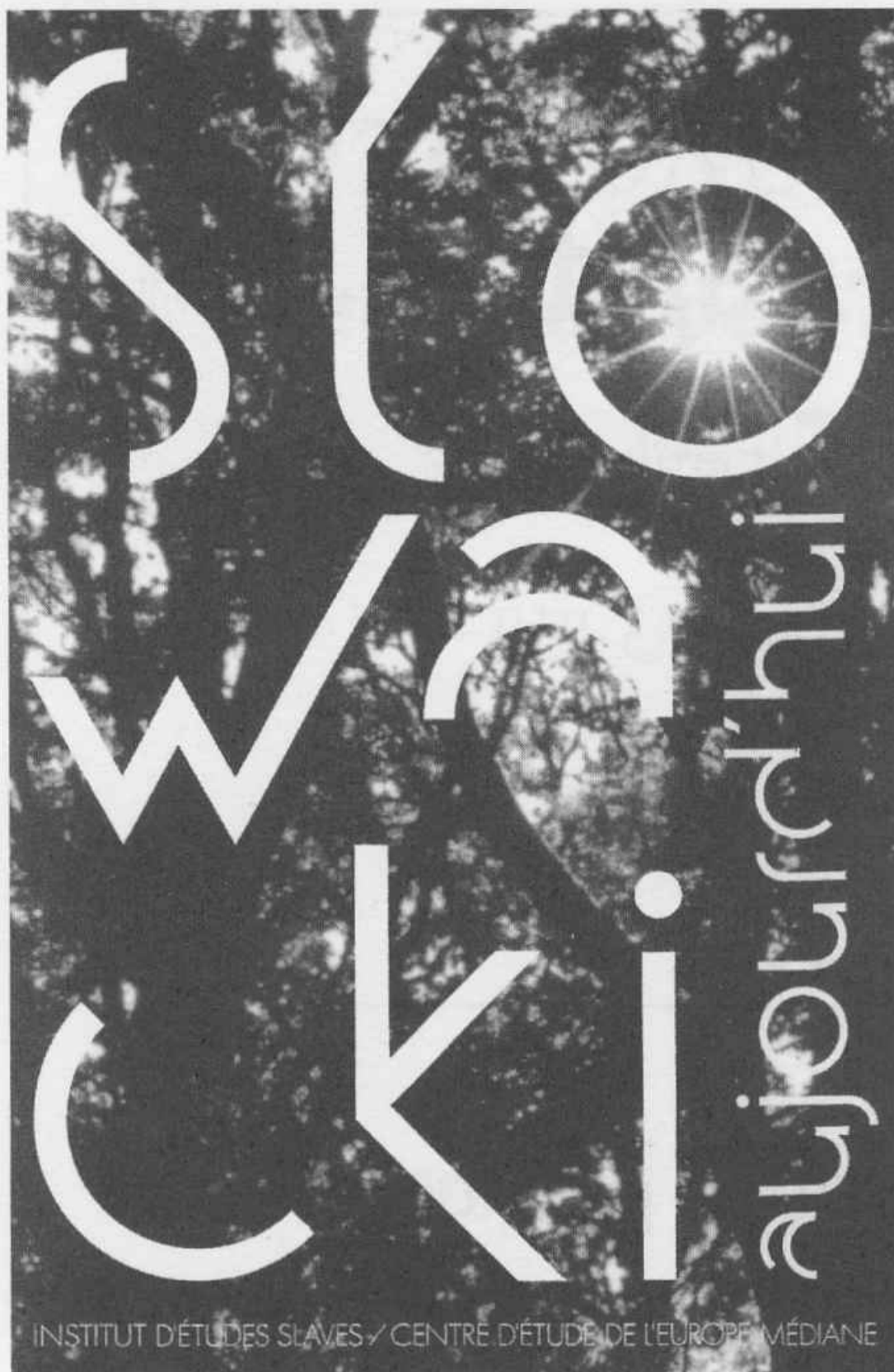
INSTITUT D'ÉTUDES SLAVES

MICKIEWICZ PAR LUI-MÊME

sous la direction de Maria DELAPERRIÈRE
un volume, format 160 × 240 mm, 288 pages

ISBN 2-7204-0344-6

Travaux publiés par l'Institut d'études slaves – XXXIX

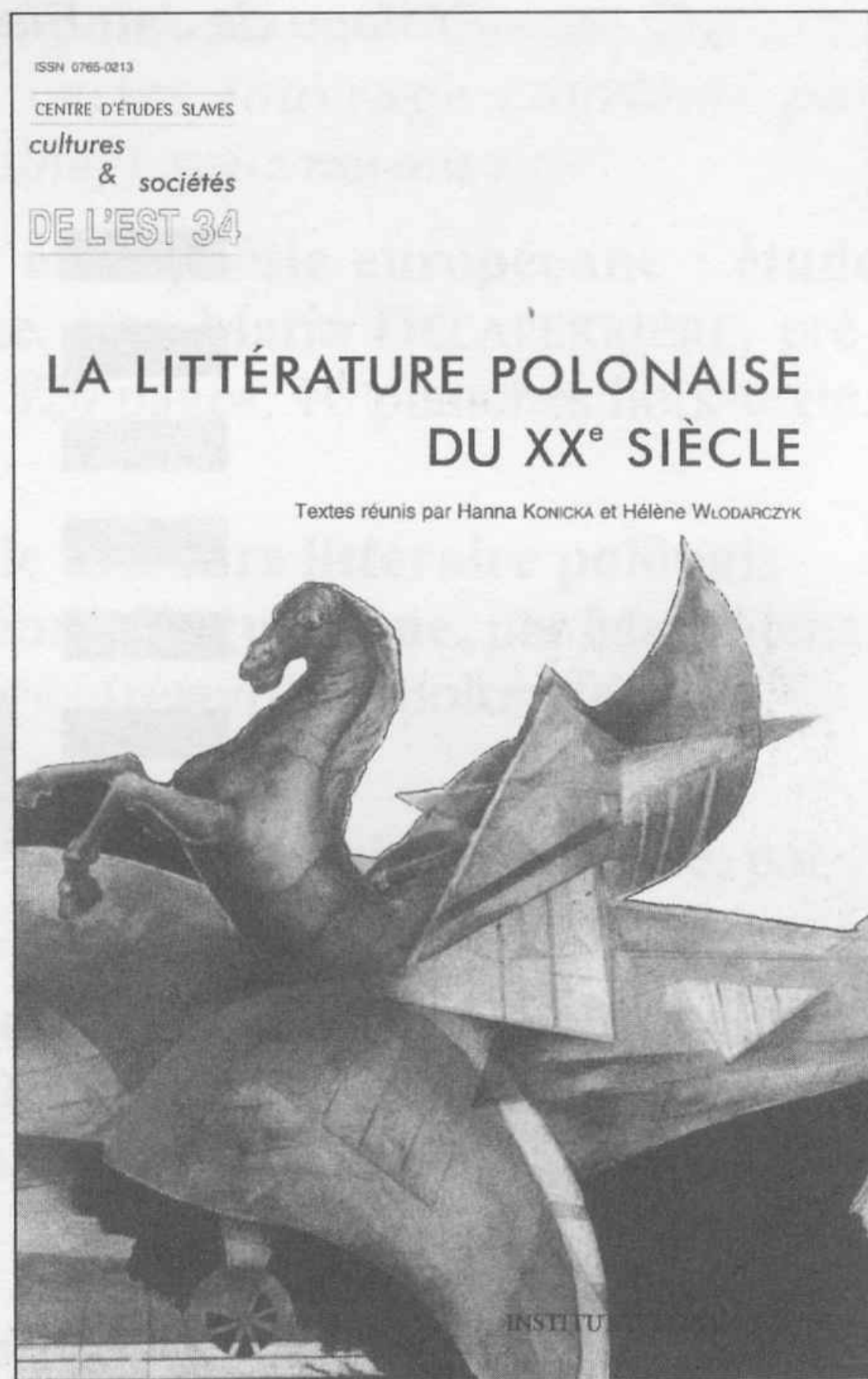
SŁOWACKI AUJOURD'HUI

sous la direction de Maria DELAPERRIÈRE

un volume, format 160 × 240 mm,

243 pages ISBN 2-7204-0359-8

*Travaux publiés par
l'Institut d'études slaves – XLI*

LA LITTÉRATURE POLONAISE DU XXe SIÈCLE textes, styles et voix

textes réunis par Hanna KONICKA et Hélène WŁODARCZYK,
un volume, format 160 × 240 mm, 376 pages. ISBN 2-7204-0343-1

Cultures et sociétés de l'Est – 34

Maria Delaperrière

les avant-gardes
polonaises
et
la poésie
européenne

Étude sur l'imagination poétique

Préface de Jan Błoński

Institut d'études slaves

Un volume 16 × 24 cm de 320 pages, 16 planches hors-texte. ISBN 2-7204-0253-2

CONTRE UNE VÉRITÉ EXCLUSIVE

Littérature polonaise de 1939 à 1989

sous la direction d'Hélène WŁODARCZYK

REVUE DES ÉTUDES SLAVES

Tome LXIII (1991), fascicule 2

Un volume de 295 pages.

Travaux publiés par l'Institut d'études slaves

- T 23 **Morphologie des enclitiques polonais**, par Étienne DECAUX, 1956, 238 pages, avec 5 cartes (*ouvrage couronné par l'Institut de France : prix Volney*). ISBN 2-7204-0015-7
- T 33 **Les avant-gardes polonaises et la poésie européenne : étude sur l'imagination poétique**, par Maria DELAPERRIÈRE, préface de Jan BŁOŃSKI, 1991, 320 pages, 16 planches hors-texte. ISBN 2-7204-0253-2
- T 37 **Le sujet et son identité dans le discours littéraire polonais contemporain : analyse sémio-linguistique**, par Magdalena NOWOTNA, 1993, 345-12 pages (résumé en polonais). ISBN 2-7204-0279-6
- T 38 **L'aspect verbal dans le contexte en polonais et en russe**, par Hélène WŁODARCZYK 1997, 224 pages. ISBN 2-7204-0321-0
- T 43 **L'enseignement du polonais en France : assises 2001**, publié sous la direction de Maria DELAPERRIÈRE et Hélène WŁODARCZYK, 2002, 165 pages. ISBN 2-7204-0368-7

Collection historique de l'Institut d'études slaves

- H 21 **De Luther à Mohila : la Pologne dans la crise de la Chrétienté, 1517-1648**, par Ambroise JOBERT, 1974, 484 pages, 10 cartes, 14 planches hors-texte.
Ouvrage couronné par l'Académie des inscriptions et belles-lettres (prix Louis-Bordin) et par l'Académie des sciences morales et politiques (prix Auguste-Gérard). ISBN 2-7204-0002-5
- H 29 **Polonia restituta : la Pologne entre deux mondes**, par Léon NOËL, 1984, 288 pages, 16 planches hors-texte. ISBN 2-7204-0197-8

Cultures & sociétés de l'Est

- K 7 **La consommation alimentaire en Pologne aux XVIe et XVIIe siècles**, par Andrzej WYCZAŃSKI, préface de Jean-Louis FLANDRIN, 1985, 215 pages. ISBN 2-7204-0214-1
- K 9 **L'évolution des modèles familiaux dans les pays de l'Est européen et en U.R.S.S.**, Basile KERBLAY éd., 1988, 232 pages, illustrations. ISBN 2-7204-0234-6
- K 10 **Le cas « M » : la crise des relations professionnelles dans une entreprise polonaise aujourd'hui**, par François BAFOIL, préface de Jean-Daniel REYNAUD, 1988, 176 pages, illustrations. ISBN 2-7204-0237-0
- K 21 **Identité(s) de l'Europe centrale**, publié sous la direction de Michel MASŁOWSKI, 1995, 224 pages. ISBN 2-7204-0309-1
- K 27 **Littérature et émigration dans les pays d'Europe centrale et orientale**, sous la direction de Maria DELAPERRIÈRE, 1996, 224 pages. ISBN 2-7204-0320-2
- K 29 ***Le Dialogue de maître Polycarpe avec la Mort*** et autres textes macabres polonais, par Charles ZAREMBA, préface de Michel VOVELLE, 1997, 120 pages. ISBN 2-7204-0325-3
- K 30 **Paris « capitale culturelle » de l'Europe centrale ?** publié sous la direction de Maria DELAPERRIÈRE et Antoine MARÈS, 1997, 240 pages, avec 16 planches hors-texte. ISBN 2-7204-0329-6
- K 31 **Langues et peuples d'Europe centrale et orientale dans la culture française**, sous la direction de Danuta BARTOL-JAROSIŃSKA, 1998, 208 pages. ISBN 2-7204-0335-0
- K 34 **La littérature polonaise du XXe siècle : textes, styles et voix**, textes réunis par Hanna KONICKA et Hélène WŁODARCZYK, 2000, 376 pages. ISBN 2-7204-0343-1

Pédagogie

- D 22 **Guide de l'étudiant en polonais**, par Françoise de BONNIÈRES, 1980, VIII-144 pages. ISBN 2-7204-0161-7
- C 5 **Matériaux de morphologie polonaise : lexiques des masculins inanimés (génitif singulier)**, par Étienne DECAUX, préface de Yves MILLET, introduction de Patrice POGNAN, 1981, XII-159 pages. ISBN 2-7204-0172-2